

COLECȚIA
OMUL CREȘTIN

COLECȚIA
OMUL CRESTIN

Grafica VALERIU PANTILIMON
I.T. DAN ICHIMESCU
Redactor RAFAEL UDRIȘTE
Director MUGUR VASILIU

Fotografia de pe copertă ©MARIUS CARAMAN

EDITURA SCARA
Asociația Română pentru Cultură și Ortodoxie
C.P. 1 - 46, București

telefon 01/212.76.80
internet www.scara.ro
e-mail scara@dnt.ro

© Asociația Română pentru Cultură și Ortodoxie
I.S.B.N. 973-85641-3-1

Cuvinte de folos:

PREDICILE PĂRINTELUI CLEOPA ILIE

Predici la Duminicile de peste an

- INEDITE -

Apare cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte
† GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

BUCUREȘTI
2002

CUPRINS

Prefața Părintelui Dumitru Stăniloae ...7

În loc de prefață ...10

1. Predică la Cina cea Mare ...12
2. Predică din Postul Crăciunului
la femeia gârbovă ...33
3. Predică la Lasata Secului Postului celui Mare ...46
4. Predică despre copilul îndrăcit ...65
5. Predică din Duminica slăbănogului ...77
6. Predică din Duminica Tuturor Sfinților ...93
7. Predică despre chemarea Apostolilor ...107
8. Predică despre cei doi îndrăciți ...119
9. Predică despre drumul sufletului după moarte ...134
10. Predică despre Melhisedec,
Împăratul Salemului ...150
11. Predică despre frica de Dumnezeu și despre cele
14 pedepse dumnezeiești ...155
12. Predică despre puterea milosteniei și despre pocăința
cea adevărată ...160
13. Predică despre neputrezirea morților ...167
14. Predică despre păcatele împotriva celor
zece porunci ...175
15. Predică despre Sfintele Sărbători ...181
16. Predică despre Rai ...191

Prefață

Volumul de *Predici la sărbătorile de peste an*, al I.P.C. Sale Arhim. Ilie Cleopa, e deosebit de prețios prin conținutul lui dogmatic înfățișat pe înțelesul poporului, ca și prin concluziile practice ce se trag din fiecare învățătură pentru o viață conformă legii evanghelice. Istoriile care se dau aproape la sfârșitul fiecărei predici sunt foarte impresionante.

O publicare a acestui volum ar fi de mare folos pentru răspândirea învățaturii de credință a Bisericii noastre între credincioși și pentru întărirea vieții lor duhovnicești.

Rar am citit vreun volum de predici atât de pline de învățătura de credință a Bisericii și atât de impresionant prin îndemnul ce le dă pentru o viață cu adevărat creștinească, în duhul Sfinților Părinți și al ortodoxiei noastre.

1 octombrie 1976

*Pr. Prof. Dr. D.
Stăniloae*

În loc de prefață

Predicile din această carte au fost rostite în fața Sfântului Altar din Biserica Sfintei Monastiri Sihăstria, în diferite Praznice și duminici, și mai ales când mi se întâmpla să fiu în rânduiala săptămânii mele de slujbă. De aceea ele sunt așezate în ordinea calendaristică a Sinaxarului anului bisericesc: s-a pus la început predica de la Nașterea Prea Sfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, deoarece acest praznic al ei cade la 8 septembrie, în prima lună a anului nou bisericesc. Apoi urmează predica de la Înălțarea Sfintei Cruci, cea de la Acoperământul Maicii Domnului și așa mai departe.

Trebuie spus dintru început că aceste predici nu sunt prea bine întocmite și de prea mare folos, ci după simplitatea și sărăcia cea duhovnicească și intelectuală a celui ce le-a rostit. Dar pentru cel flămând uneori și pâinea cu apă îi este bună. Când am început a le scrie m-am gândit a le pune și trimiterile cuvenite, spre a avea astfel temelie și adevărate neîndoielnică a celor ce s-au vorbit și scris.

Dacă cititorul va găsi în ele și unele greșeli – fie în ortografie, fie în alcătuire sau în alt fel – îl rugăm cu smerenie să acopere cu duhul blândeții neștiința noastră și nebăgarea de seamă, căci precum nu este cu puțință a se afla

cerul în toată vremea fără de nori și trupurile fără de umbre, tot așa și celor ce scriu nu le lipsesc unele greșeli făcute cu voie sau fără de voie. Unele din aceste predici sunt cam lungi și poate pentru unii cam plictisitoare, dar acest lucru s-a întâmplat deoarece în vremea vorbirii nu m-am putut opri la un anumit punct sau la anumite soroace de timp stabilite dinainte în minute, ci am căutat să duc cuvântul spre deslușirea subiectului vorbit până la oarecare capăt, spre a nu strica înțelesul celor de la început și spre a face o încheiere mai clară celor ce au fost arătate în drumul cuvântului.

Darul Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și ale tuturor Sfinților, să fie și să rămână cu noi toți în veacul de acum și în cel viitor. Amin.

25 martie 1976,

Praznicul Bunei Vestiri a Maicii Domnului

Arhimandrit Cleopa Ilie

PREDICĂ LA CINA CEA MARE

(Duminica a XXVIII-a după Rusalii – *Luca 14, 16-24*)

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

Aproape din tot cuvântul și din tot versetul Sfintei Evanghelii de astăzi se pot trage o mulțime de învățături, și nu va fi vreme să o tâlcuim cu de-amănuntul. Dar vom arăta puține din ele, ca să vedeți câtă comoară de învățături cuprinde Sfânta Evanghelie.

Un om oarecare a făcut cină mare.

Cine este omul acesta? Acesta este Însuși Dumnezeuul părinților noștri, Care, pentru negrăita Sa iubire de oameni, Se numește pe Sine om. De fapt, în Evanghelii Îl auzim pe Mântuitorul numindu-Se adeseori Fiul Omului, căci din iubirea de oameni cea negrăită și minunată a venit El la noi și S-a făcut om.

Dar de ce spune că a venit să facă cină și nu prânz? Prânz se numește de obicei masa de dimineață sau de amiază, iar cina este masa pe care o iau oamenii seara.

Acest om a făcut cină și nu prânz, pentru că Mântuitorul lumii n-a venit de la începutul lumii pentru mântuirea noastră. A trebuit ca dreptatea lui Dumnezeu să pedepsească neamul omenesc în iad pentru păcatele protopărinților și ale popoarelor care au murit înaintea lui Iisus Hristos, timp mai îndelungat.

Dar venirea Mântuitorului când a fost? La *plinirea vremii*, căci îl auzim pe marele apostol Pavel zicând: „La

plinirea vremii a trimis Dumnezeu pe Fiul Său Unul Născut, Care S-a născut din femeie”. (*Galateni* 4, 4)

Vezi de ce numește Evanghelia masa dată de acest om cină? Prin venirea Sa, Mântuitorul a pregătit cină, căci a venit în zilele mai de pe urmă, nu de la începutul lumii. Doar auzim pe marele apostol Pavel zicând: „Pe noi, apostolii, cei mai de pe urmă [cei mai de apoi], ne-a ales Dumnezeu ca pe niște rânduiți...” și celelalte.

Dar de ce numește cina aceasta mare? Căci zice: „Un om oarecare a făcut cină mare”; deci nu așa, cum s-ar întâmpla, ci mare. De ce este mare cina aceasta duhovnicească a lui Dumnezeu?

Deci ați înțeles ce este cina. Este venirea lui Hristos în lume, este taina iconomiei în trup, este mântuirea neamului omenesc prin venirea Mântuitorului în lume. Iar El o numește mare, pentru că mare este taina creștinătății.

Ați auzit cum cântă Biserica: „Cu adevărat, mare este taina creștinătății. Dumnezeu a venit în lume, S-a arătat în trup...” și celelalte. Numește mare cină taina aceasta a venirii lui Dumnezeu printre oameni, pentru că taina iconomiei în trup sau a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul nu este supusă nici înțelegerii minților raționale ale îngerilor din ceruri, nici înțelegerii minților omenesci. Taina iconomiei în trup pururea rămâne taină, necuprinsă de vreo minte de înger sau de om (Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțiri*, pp. 378-379). Nimeni nu știe cum Mântuitorul, fiind de o mărime cu Părintele Său, era întreg în pântecele Fecioarei și cum un Dumnezeu nemărginit și necircumscris încapă întreg într-o fecioară.

Deci taina iconomiei în trup, sau cum se naște Dumnezeu din Fecioară și Fecioara rămâne totuși Fecioară,

fără să se strice pecetele fecioriei sale, rămâne necuprinsă de vreo minte în veacul veacului. De aceea și Sfântul Nicodim Aghioritul, aducând ca mărturie cuvântul Marelui Vasile, zice că taina iconomieii în trup rămâne pururea taină (*Condacul Învierii*).

Cina aceasta este mare, pentru că este o taină coborârea Cuvântului lui Dumnezeu printre oameni, și îmbrăcarea cu trup, și flămânzirea cu noi, și însetarea cu noi, și ocărărea cu noi, și pălmuirea și omorârea și răstignirea Lui, ca și învierea cea de-a treia zi.

Dar ce mai spune Sfânta Evanghelie? Că la această cină mare a trimis Dumnezeu să cheme pe mulți.

Dar de ce n-a zis – pe toți? Căci știm din Sfânta Evanghelie că: „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”. În Evanghelia de astăzi vedem însă că spune că au chemat la cina lui Dumnezeu pe mulți și nu pe toți. Cum trebuie înțeles cuvântul acesta? Evanghelia ne dă o pildă, și toate pildele Mântuitorului nostru Iisus Hristos au două înțelesuri: unul după literă și altul după duh.

Căci Mântuitorul nostru, venind în lume, a vorbit mai mult în pilde, potrivit celor prorocite de la Duhul Sfânt, care cu peste opt sute de ani mai înainte a spus prin gura lui David: „Deschide-voi în pilde gura mea...”. (*Psalmi 77, 2*) O pildă este și Evanghelia de astăzi, și pilda are două înțelesuri: unul după slovă și altul după Duh. Pilda înseamnă mai întâi o închipuire a unor adevăruri și în al doilea rând arată ce este lucrul închipuit de dânsa. Deci, după înțelesul literei a spus Mântuitorul că a chemat pe mulți și nu pe toți.

Oare ar încăpea în gândul dumneavoastră dacă v-aș spune că cineva a făcut o cină mare și a chemat pe toți

oamenii din lume? Mai ales că aici Dumnezeu Se ascunde sub chipul unui om oarecare. Ce ați spune? Nu se poate. A chemat omul acela la cină o mie, zece mii, o sută de mii, dar toată omenirea n-a putut să o cheme. Deci, când a zis că a chemat pe mulți, a spus după slovă și după pildă. Deci cuvântul acesta, *mulți*, arată de fapt pe *toți*, după înțelesul cel închipuit prin pildă.

Ce s-a întâmplat după aceasta? A chemat Dumnezeu pe toți oamenii la cină. Dar mulți au început a respinge chemarea. Căci zice: “Și a trimis, în ceasul cinei, omul acela pe sluga sa, ca să cheme pe cei mulți”.

Dar cine era sluga pe care a trimis-o omul acela să cheme la cina sa cea mare? Acesta este Iisus Hristos, Care de bună-voia Sa, din iubirea Sa cea negrăită pentru neamul omenesc și către Dumnezeu Părintele Său, slugă S-a făcut pentru noi. Căci Îl auzim zicând în Evanghelie: „N-am venit să Mi se slujească Mie, ci ca să slujesc multora să se mântuiască” (*Ioan 4, 34*). Slugă S-a făcut Dumnezeu Cuvântul și Părintelui Său, și neamului omenesc, din iubirea Sa de oameni cea negrăită, și ascultător S-a făcut Părintelui Său până la moarte, și încă moarte pe cruce. „Pentru aceasta Dumnezeu L-a proslăvit pe Dânsul și I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, și al celor cerești, și al celor pământești, și al celor de dedesubt”. (*Filipeni 2, 8,9*) Pentru negrăita Sa smerenie L-a înălțat Părintele Său ca să stea de-a dreapta slavei și ca om, să fie de un scaun, de o fire și de o putere cu El.

Și ce a făcut sluga? S-a dus să cheme la cină, chiar în ceasul ei. În Legea Veche era obiceiul ca, atunci când făcea cineva praznic la amiază sau seara, să trimită mai înainte cu

câteva ceasuri, sau cu o zi chiar, oameni care să poftescă pe invitați.

Dar aici, de când trimite el să cheme pe oameni? De când începe masa, în ceasul cinei. Întâi spune că a chemat pe mulți. Cine au fost aceștia? Tot neamul omenesc. După cum s-a scris, Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască. (*Isaia 45, 22; Matei 18, 24; Ioan 3, 16; I Timotei 4, 4*)

Când a venit Mântuitorul să slujească neamului omenesc, ca o slugă a Părintelui ceresc, întâi a chemat neamul evreiesc, căci spune: „Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israil” (*Matei 15, 24*). Mai întâi s-a dus la ei, ca să nu aibă cuvânt în ziua Judecării, că Iisus, Care după firea omenească se trage din Avraam, din David, din neamul evreiesc, a chemat mai întâi pe păgâni. Nu! Mai întâi a venit să cheme oile cele pierdute ale casei lui Israil. Și pentru ei a venit întâi.

Dar cum știm că pe ei i-a chemat întâi? Apostolul Petru, în Ierusalim, predică în ziua întâi și cred trei mii, iar în ziua a doua, se adaugă încă cinci mii. Dar cine erau aceștia care au crezut primii în Evanghelie? Evreii.

Biserica din Ierusalim, întemeiată de apostoli, de Iacov, de Petru și de Ioan, stâlpii Evangheliei, a avut ca pe cei dintâi credincioși, mai mult evrei. În *Proschimentarul* Ierusalimului se scrie: „... am avut în Ierusalim 15 arhierii, 15 patriarhi tăiați împrejur”. De la Iacov, fratele Domnului, și până aproape de marele Constantin, au fost în Biserica din Ierusalim arhierii tăiați împrejur, adică din neamul evreilor, care mai țineau încă tăierea-împrejur.

Deci, într-o perioadă de circa 300 de ani au fost în Ierusalim numai patriarhi și arhierii evrei, iar Biserica din Ierusalim era alcătuită mai mult din evrei. După aceea a

trimis Dumnezeu pe Pavel la neamuri, departe de Ierusalim. De aceea spune că i-a chemat întâi pe evrei, ca să n-aibă răspuns în ziua Judecății că nu i-a chemat.

Iar mai apoi, zice dumnezeiasca Evanghelie, a trimis, în ceasul cinei, să cheme și pe alții.

Cel dintâi chemat a zis: „Țarină mi-am cumpărat, mă duc s-o văd, rogu-te să mă ierți!”.

Ce este țarina? De vrem să știm ce este țarina, să-L întrebăm pe Hristos și El ne va spune. Căci ne-a spus-o pentru totdeauna în pilda cu semănătorul din țarină, pe care le-a tâlcuit-o ucenicilor, atunci când L-au rugat: “Spune-ne, Doamne, care este înțelesul pildei cu semănătorul țarinei?”. Și El le-a spus: „Cel care seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului. Țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău” (Matei 13, 37-38). Deci când auzim în Evanghelia de astăzi că cel dintâi a pus pricină de refuz că și-a cumpărat țarină, se înțelege că s-a legat de lumea de acum. Cel care nu vrea să meargă la cina Marelui Împărat, la împărăția cerului, zicând că și-a cumpărat țarină, este tot omul care-i legat cu inima de lume, de lumea aceasta în care se lucrează toată fărădelegea și tot păcatul. Acesta e omul care nu vrea să meargă la cina lui Dumnezeu când glasul conștiinței îl cheamă, ci cumpără mereu țarina aceasta, adică slujește acestei lumi și răutăților din ea.

Dar de ce spune că a cumpărat-o și nu spune că este a lui? Pentru că atâta mulțime stăm pe lumea aceasta, de când ne naștem și până murim. O cumpărăm când deschidem ochii și o vindem înapoi când îi închidem: așadar nu-i a noastră. Aici am găsit-o, aici rămâne.

Deci, când îl auzim pe omul acela că și-a cumpărat țarină și n-a mers la cina lui Dumnezeu, să știm că el este om lumesc, care se leagă cu inima de lucrurile cele deșarte și stricătioase ale lumii și nu ascultă de chemarea conștiinței, ca să meargă pe calea poruncilor lui Iisus Hristos. Acela și-a cumpărat slujirea cea rea a lumii.

Al doilea a zis: „Mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i cerc. Rogu-te să mă ierți!”.

Care-s perechile de boi și cum le cearcă omul? Și cum nu merge el la împărăția cerurilor, cercând mereu aceste perechi de boi? Și de ce le-a numit perechi de boi?

Perechile de boi sunt cele cinci simțuri pe care le avem toți și care sunt în câte două organe. Avem doi ochi cu care vedem, două urechi cu care auzim, două nări cu care mirosim, două organe cu care gustăm: limba și cerul gurii; două organe ale pipăitului: cel din afară și cel dinlăuntru. Căci simțim fierbințeala și răceala și în afară, dar și înăuntru. Tot așa simțim asprimea și durerea până la inimă, dar le simțim și în afară.

Dar cum le cercăm noi și cum nu mergem la cina Marelui Împărat? Prin aceea că pironim mintea și inima noastră în aceste cinci simțuri și nu vrem să ascultăm de glasul conștiinței, ca să mergem la cina Marelui Împărat. Iată că vă dau o pildă. Astăzi e miercuri, sau vineri, sau timp de post și trebuie să postesc, sau am canon de la duhovnic și trebuie să postesc până la ora 5 sau până seara. Dar eu mă duc prin piață și văd niște plăcinte care-mi plac, sau niște cornuri, sau altceva de mâncare, și mă las biruit de pofta ochilor și a pântecelui, mâncând înainte de vreme. Am încercat o pereche de boi. Care? Gustul. Glasul conștiinței mi-a spus: “Omule, azi e zi de post, ai canon de la

duhovnic!”. „Da, voi posti poimâine, azi mănânc, că mi-i foame!”. Am încercat o pereche de boi.

Înțelepciunea ne învață așa: „Ochii tăi drepte să vadă și urechile tale drepte să audă”. Iar Duhul Sfânt ne spune: „Doamne, abate ochii mei de la deșertăciuni” (*Psalmi* 118, 37).

Eu știu că trebuie să păzesc vederea, pentru că vederea e simțire împăratească la om, iar ochii se numesc cele două mâini ale sufletului, cum spune Marele Vasile, cu care omul ia păcatul de la distanță. Dacă nu păzim ochii, nu putem păzi nici mintea, căci mare legătură au ochii cu mintea. Iar Scriptura ne spune să păzim gândirea, dar eu n-o păzesc; mă duc acolo unde e distracție, la televizor, la meci, la cinema și la necurății. Și așa, mai încerc o pereche de boi. Care? Vederea. Și astfel nu ascult de glasul care mă oprește de la aceasta, ca să mă duc la cina Marelui Împărat, la împărăția cerurilor.

Dar să vedem mai departe. Zice Sfânta Scriptură: „Urechile tale drepte să audă” (cf. *Pilde* 23, 12). Trebuie să ascuți numai predicile, numai cuvântul lui Dumnezeu, numai cântările bisericesti și numai cele ce sunt necesare vieții. Dar noi ce zicem? O voi face aceasta mai târziu, căci azi e nuntă și cântă lăutarii! N-auzi cum cântă de frumos? Unu-i cu mandolina, altul cu scripca, altul cu toba... Și așa am mai încercat o pereche de boi. Cele două urechi au încercat și perechea aceasta.

Sfânta Carte spune să umbli îmbrăcat în haine sfinte, că Sfântul Ioan Botezătorul a umblat în piele de capră și Ilie Tesviteanul cu cojoc; iar patul nostru să fie tare, nu moale, că: „Vai – zice Isaia – de cei ce dorm pe saltele și pe paturi moi, că uită de Dumnezeu!”. Dar eu vreau să fie pe mine

haine moi, blănuri, patul meu să fie moale, cu plapumă de mătase, cu saltea de lână, nu de paie. Și iată, am mai încercat o pereche de boi. Care? Pipăitul.

Glasul lui Dumnezeu îmi spune: Omule, să trăiești cu cele strict de trebuință vieții. Dar eu vreau podoaba trupului și moleșeala lui, vreau băi. Vreau să-i fac baie viermelui acestuia care e tină și merge în iad, dacă nu se pocăiește. Numai-decât vreau să-l duc la băi; și nu la băi simple, ci cu săpunuri frumos mirositoare. Și așa se aduce în suflet toată moliciunea și toată răutatea dracilor, de la vederea goliciunii omului și de la această nebăgare de seamă, mai ales când trupul e sănătos. Am mai încercat și această pereche de boi, a pipăirii (*Evrei 11, 6; Fapte 17, 27*).

Ce ne-a mai rămas? Mirosul.

În post, bucătăria noastră trebuie să miroasă a zarzavat și a ceapă și a cartofi copti, nu a carne și a pește și a grăsimi. Că pierduți suntem dacă voim să miroasă a dulce în zilele de post în bucătăria noastră. “Nu se mănâncă azi, miercurea sau vinerea, pește și carne!”. “Ei, taci din gură, că nu ce bagă în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură!”. Știe ca sectarul să tălmăcească Scriptura pentru pânțele lui. Dar nu așa se tâlcuiește ea. Și bagă friptura în pânțele, și mănâncă gras, și folosește mirosuri de săpun și parfumuri, și se fardează pe obraz, că din om se face măscărici; nu lasă frumusețea pe care i-a dat-o Dumnezeu. Se vopsește și la buze, încrețește părul, face manichiură, toate blestemățiile la care satana îi învață pe oameni. Și se parfumează ca să miroasă pe drumuri și să zică lumea: “Asta-i cucoana cutare, asta-i domnul cutare; dar frumos mai miroase după dâștii!”.

Dar acestea duc la putoarea gheenei și la iad. Că atâta putoare e acolo, că toate puturile din lume de le-ai strânge la

un loc, n-ai putea aduna cât un miligram din oceanul acela de putoare.

Vrei să miroși pe drumuri și să smintești pe alții? Nu uita putoarea aceea din iad și poate te vei îndrepta și vei urî parfumurile.

Dumnezeu spune: da, să umbli în haine curate, să mergi la biserică, să te speli cu săpun care nu miroase, să te cureți și să te îngrijești, dar să nu miroși a parfumuri. Că putoare și vierme este omul după moarte. Dacă mergi pe la cimitire, când se dezgroapă vreun mort, ai să vezi în ce putoare stă acolo trupul. Dacă-l dezgropi după șapte-opt zile, miroase mai rău decât toate puturile lumii. Îți arată Dumnezeu ce ești.

Deci, așa încearcă omul cele cinci perechi de boi: când coboară mintea cu voia sa la cele cinci simțiri și vrea să le facă tuturora desfătare.

Dar dacă aceia au pus aceste pricini, ce-a făcut sluga din Evanghelie? Mergând înapoi la Domnul Său, a zis: “Doamne, am chemat pe aceștia la cină și s-au scuzat cum vezi”. Atunci s-a mâniat Domnul acela care făcuse cina. Și mâniindu-se că cei chemați au dat aceste pricini și n-au venit, a zis către slugă: “Ieși pe la răspântii și pe la ulițele cetății și adu-i aici pe săraci, pe orbi, pe betegi și pe șchiopi!”.

Ce înseamnă răspântiile? Știm că mergând singur pe un câmp, dacă dai deodată de două drumuri, unul care face la dreapta și altul la stânga, și dacă n-are cine să-ți spună care e drumul cel bun, stai la răspântie și nu știi încotro s-o iei. Oare ce să fac: s-o iau la dreapta sau la stânga? Dacă nu ți-ar arăta cineva calea cea bună, sigur vei greși.

Așa a fost când a venit Mântuitorul în lume pentru cina Părintelui Ceresc: a găsit lumea aceasta la o răspântie. Și spune Scriptura: „Veți umbla în calea limbilor și a popoarelor, și în întuneric, și în umbra morții”.

Erau atâtea popoare pe pământ care nu-L știau pe Dumnezeu și care se închinau la mii de dumnezei. Fiecare avea dumnezeul lui și pentru fiecare păcat își crea un Dumnezeu, după plăcerea lor. Întreaga omenire era la mare răspântie, la mare răscruce, și a venit Mântuitorul să arate că este un singur drum și un singur Dumnezeu, care a făcut lumea și pe toate cele din ea.

Ați aflat, deci, de ce ieșise la răspântie. Dar a mai spus: mergeți și pe ulițele cetății!

Cine merge mai adesea pe ulițe? Poporul de obște. Fie că merge să vândă sau să cumpere, să-și ia hrană pentru copii, fie pentru alte treburi, poporul de obște umblă mai mult pe ulițe decât cei mai învățați, care stau la birou, la divanuri, la locuri înalte. Ei sunt cei din casă, cum spune altă Evanghelie: „Doi vor fi în casă, unul se va lua și altul se va lăsa”. Căci între ei sunt și buni, și răi. Va lua Dumnezeu pe cei buni pentru împărăție, iar pe cei răi îi va lăsa să se muncească. Dar cei ce umblă pe ulițe sunt săracii și oamenii de obște. I-a spus să cheme pe cei de pe ulițe, pentru că la Hristos nu este deosebire de om mare și mic. Căci spune Pavel: „În Iisus Hristos nu este iudeu, nu este elin, nu este stăpân, nu este slugă”. Și iarăși: „Vezi, frate, chemarea noastră, că dintre cei chemați la noi nu sunt mulți de neam mare”.

A ales Dumnezeu pe cele simple ale lumii ca să rușineze pe cei înțelepți, și pe cele de neam slab și neputincios, ca să dea de rușine pe celelalte. Așa face înțelepciunea

lui Dumnezeu, ca să nu se laude omul cu înțelepciunea sa și să nu se sprijine pe puterea sa. El vrea ca Dumnezeu să Se laude întru toate, să-Și arate puterea în cei slabi și în cei neputincioși, în cei nebăgați în seamă și în cei puținii, ca să cunoască oamenii că puterea Lui este cea care lucrează – cum zice apostolul Pavel – ca mulțimea puterii să fie a lui Dumnezeu, nu a noastră.

I-a spus să cheme orbii. Care orbi? Orbii la minte. Căci poate fi cineva orb cu ochii trupului, dar foarte înțelept la minte și cu duhul. Iar acela nu e orb, ci adevăratul orb e cel cu păcate, care-i și acela se lipsește de cina Marelui Împărat. Căci a zis Mântuitorul la vindecarea orbului: „Am venit în lumea aceasta ca cei ce au ochi să nu vadă (fariseii, cărturarii și fățarnicii, care nu vedeau decât cu ochiul zavistiei), iar cei orbi să vadă lumina”.

Și a mai zis: „Cheamă-i și pe cei betegi”, adică pe cei bolnavi, dar nu cu trupul, ci cu sufletul. Că Mântuitorul a spus: „N-au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi”, adică cei bolnavi sufletește. Pentru aceasta a venit El în lume.

Și a mai zis: „Cheamă și șchiopii”. Care șchiopi? Credeți că numai cei ce umblă în cărje sunt șchiopi? Șchiopii adevărați sunt cei ce șchiopătează în legea lui Dumnezeu. Căci a zis marele Ilie Tesviteanul, când l-a muștră pe Ahab: „Nu eu, împărate, nu eu l-am abătut și l-am învățat pe Israil să șchiopăteze din calea lui Dumnezeu, ci tu și casa părinților tăi ați șchiopătat de amândouă gleznela, din calea poruncilor lui Dumnezeu” (*III Regi* 18, 21). De aceea spune Evanghelia că sluga lui Dumnezeu, Iisus Hristos, chema pe cei care șchiopătau din calea poruncilor lui Dumnezeu, că erau șchiopi cu sufletul, nu cu trupul.

Și după ce i-a chemat pe aceștia, sluga a dat de veste Stăpânului: „Stăpâne, am făcut cum ai zis, am chemat și pe cei de pe ulițe, și pe cei de la răspântii, și pe cei orbi, și pe cei betegi, și pe cei șchiopi, și tot mai este loc”. Ce înseamnă: „mai este loc”? V-am spus că a chemat mai întâi neamul evreiesc și a întemeiat Biserica din Ierusalim, dar mai era loc. Pentru cine? Pentru popoarele păgâne. Căci iată ce au spus dumnezeieștii apostoli când au văzut că Dumnezeu, prin apostolul Petru (Fapte.11, 1-19), le-a chemat și pe acestea la credința cea în Iisus Hristos: „Acum la neamuri ne vom duce”. Era loc pentru toate popoarele lumii, că în rai și în împărăția cerurilor e mare lărgime. Dumnezeu cheamă toate popoarele lumii. Căci spune proorocul Isaia: „Pământul va fi plin de cunoștința Domnului ca marea de apă” (*Isaia* 9, 9; vezi și *Avacum* 2, 14). Dar și Ieremia spune: „Toate neamurile, toate popoarele Mă vor cunoaște până la urmă și Mi se vor închina” (31, 34). Deci trebuie să vie toate popoarele, care se vor mântui până la urmă. Și pământul, până la urmă, va fi plin întreg de cunoștința Domnului. Căci zice proorocul: „Nimeni nu va mai întreba în ziua aceea: Cunoști pe Domnul? Că toți Mă vor cunoaște, de la mic la mare” (*Isaia* 40, 5; 46, 18). Va veni o perioadă când tot trupul are să cunoască, are să vadă slava Domnului.

Și dacă a zis sluga că mai este loc, ce a zis Stăpânul? “Ieși, omule, la drumuri și la garduri, și adu-i aicea, să se umple casa Mea!”.

Sluga a spus că mai este loc, iar Părintele Ceresc Își arată negrăita Sa iubire de oameni, zicând: „Adă-i aicea pe toți, vreau să Mă bucur în veacul veacului. Vreau să se umple împărăția cerurilor până la margine cu tot sufletul pe

care l-am creat. Adu-i aicea, să se umple casa Mea. Aceasta va fi bucuria Mea cea desăvârșită. Eu i-am zidit pe toți și vreau ca toți să stea cu Mine și să cineze cu Mine în veacul veacului aici, în împărăția cerurilor”.

Și i-a zis să iasă la drumuri și la garduri. Dar de ce la drumuri? Fiecare om are în viață drumul său. Pe atunci unii oameni mergeau pe calea rătăcită a închinării la idoli, alții erau în calea rătăcită a iudaismului, alții în calea filosofiei veacului de atunci. Erau foarte multe căi în viața popoarelor lumii. Acestea erau drumurile lor. De aceea a zis: „Ieși la drumurile lor, du-te și întoarce-i din drumurile lor greșite, și adu-i la cina cea mare!”.

Dar de ce a spus: „și la garduri”? Gardul este simbolul păcatului. Gardurile – fie că-s la curte, fie că-s la moșie, fie că-s la grădină – au rostul de a despărți o grădină de alta, un ogor de altul, o casă de alta, o livadă de alta. Tot așa, păcatul ne desparte pe noi de Dumnezeu, Ziditorul nostru, ca și pe unul de altul. Când a zis „la garduri”, a zis: „Ieși la cei căzuți în păcate, care s-au despărțit de Mine și unii de alții, prin păcatele și răutățile lor, și adu-i aicea, ca să se umple casa Mea!”.

Dar apoi ce mai spune dumnezeiasca Evanghelie? „Că zic vouă că nici unul din cei chemați nu va gusta din cina Mea”. Ați văzut? Din cei ce și-au găsit scuze în păcate și n-au vrut să vie, nici unul nu va gusta din cină.

Dar acum e momentul să vorbim ceva și despre acele pricini date ca scuze. Vai de noi, păcătoșii! Glasul lui Dumnezeu în om este sluga Lui. Conștiința noastră este sluga lui Dumnezeu, care ne cheamă la cina Marelui Împărat. Ea pururea ne cheamă la Dumnezeu și noi pururea găsim pricini ca să nu răspundem. Vezi pe omul înconjurat de

averi? Oricât ar avea omul de mult, și mai mult vrea. Am de arat, am de semănat, am treabă cu oile, am treabă cu boii, vreau să-mi fac casă nouă, am de măritat fete, am de însurat feciori, am de făcut cutare lucru... Și zăbovindu-se în toate acestea, în toate lucrurile lumii celei deșarte și stricăcioase, nu răspunde glasului conștiinței, al slugii lui Dumnezeu din el, care-l cheamă la cină. S-a încurcat în toate pentru toată viața, legat de grijile lumii, și le dă ca pricină, ca să nu poată merge la biserică, la rugăciune, la citire și la toată lucrarea faptei celei bune. Găsește tot felul de pricini și nu merge la cina Marelui Împărat, nu-și găsește vreme de un ceas pe zi pentru rugăciune. De ce? Toată grija lui o cheltuiește în grijile veacului de acum. Unul dă ca pricină, când trebuie să postească: “Nu pot, sunt neputincios, m-a dezlegat doctorul să mănânc bine. Dacă postesc în Postul Mare, în Postul Crăciunului, dacă țin luna, miercurea și vinerea, ca toți creștinii, mă topesc de foame”.

Dă drept pricină neputința și nu vrea să postească. Conștiința îți spune: “Omule, adu-ți aminte că nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu!”. Nu-ți amintești ce spune apostolul Pavel? „Bine este a întări inimile voastre cu darul, iar nu cu mâncările, întru care nu este mântuire”. Largă este calea pântecului și pe toți îi duce în gheena. Omul dă ca pricină neputința și se ține de ea. Dar ce e pricina sau scuza? Iată ce ne învață Sfântul Isaac: „Pricina sau scuza este o voință a păcatului și înainte-mergătoare a lui; scuza este punte spre păcat” (*Cuv.* 26).

Unul ar vrea să facă milostenie, dar găsește ca pricină pe “N-am de unde să fac, n-am nici un ban”. Altul vrea să lase tutunul, dar găsește ca pricină pe “Nu pot, că m-am

obișnuit cu dânsul”. Unul vrea să lase rachiul sau beția, că-l distruge. Răspunde: “Nu pot, că așa m-am deprins”. Altul vrea să meargă la biserică, însă zice: “Dar nu pot, că am treabă astăzi, trebuie să mă duc în cutare loc, am cutare treburi de făcut”. El ne-a auzit cuvântul: „Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să mă dezvinovățesc de păcatele mele. Iar cu oamenii cei ce fac fărădelege nu mă voi însoți cu aleșii lor” (*Psalmi* 140, 4). Găsește mereu pricina. Vrea să facă omul păcatul, dar frica lui Dumnezeu îl oprește. Însă după ce a găsit o pricină, îl face. Căci cel ce râvnește la muiere străină, cel ce păcătuiește și face fărădelegi și curvește, acela zice: “Am firea fierbinte, sunt om sănătos și nu-mi ajunge o femeie”. Strică și casa celuiilalt, își strică și sufletul lui, ca și pe al aceleia cu care păcătuiește, pentru că a pus pricină neputința, că nu poate să se înfrâneze. Vai și vai nouă, că a ajuns gheena acum lângă noi! Pricina merge înaintea păcatului, este grabnic înainte-mergătoare. Punte către păcat s-a făcut pricina, fiindcă a lipsit din el frica de Dumnezeu. Cum spune Duhul Sfânt: „Necredința călcătorului de lege spune inimii mele că nu este într-însul frica de Dumnezeu” (*Psalmi* 35, 1). Omul ar posti, ar merge la biserică, ar face milostenie, s-ar închina sau ar ține curățenia cu soția sa, după legea căsătoriei, s-ar împăca cu fratele său, ar lăsa tutunul, beția, sudalmele, ar lăsa zgârcenia, otrava nemilostivirii și ura către fratele său, toate le-ar lăsa, dar nu-l lasă pricina închipuită de el. Găsește pricină și zice: „Dar cum am să-l iert eu pe celălalt, că eu sunt cineva, și apoi el m-a supărat?!”. Pune vină pe celălalt, nu pe sine, și găsind pricina aceasta, nu-l iartă pe acela și, legat de satana, orbit și prins cu inima în ghearele lui, se duce în focul gheenei, dacă moare fără să ierte.

Mânia omului se împarte în trei. Este o mânie care vine și trece repede. Aceasta nu e periculoasă precum celelalte. Aceasta-i ca focul de câlți: se aprinde și se stinge. Căci zice Scriptura: „Mâniați-vă și nu greșiți” (*Psalmi* 4, 4). După ea îndată își cere omul iertare; de aceea această mânie nu este periculoasă. Este apoi al doilea fel de mânie. Ea e pizma care ține minte răul două-trei zile sau mai mult. Și, în sfârșit, este mânia sau zavistia, care ține uneori toată viața. Îl ține satana legat uneori de nici pe patul de moarte nu-l iartă pe fratele său. Această zavistie îl face pe om mai rău decât dracul, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Deci unul ca acesta dă ca pricină pe “Nu pot să-l iert, că el m-a nedreptățit”. Și stă întunecat ca un drac, și stă cu satana în inima lui, și nu aude Scriptura care zice: „Soarele să nu apună întru mânia voastră” (*Efeseni* 4, 26). Îl ține satana și-i zice că-i drept, că are dreptate să nu ierte și să nu ceară iertare, pe motiv că nu e el vinovat.

Iar cel ce trebuie să facă milostenie zice: „N-am de unde”. Cel pornit spre desfrâu găsește și el pricini. Pricina găsită este o învoire cu satana. Vai de noi și de noi de credem că scăpăm din gheena pentru aceste pricini! N-auzi ce spune Duhul Sfânt: “Să nu abați inima mea spre cuvinte de viclesug, ca să mă dezvinovățesc de păcatele mele”?

Dar va zice careva: „Părinte, sunt și pricini binecuvântate”.

Să vedem care ar fi aceste pricini binecuvântate. Să vă dau un exemplu. Spune dumnezeiasca Scriptură în porunca a cincea: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ”. Dar această poruncă din Decalog n-are putere când te cheamă Dumnezeu la pocăință și la mântuire, și n-ai voie să mai

iubești pe tatăl și pe mama ta și pe sora ta dacă ei nu te lasă să postești, să mergi la biserică, să te rogi, să te mântuiești, să duci viață cinstită. Dacă te opresc de la acestea tatăl și mama, nu-i mai poți iubi, că ei sunt cei mai mari vrăjmași.

Căci spune Hristos în Evanghelie: „Tot cel ce vine la Mine și nu urăște pe tatăl și pe mama sa, sau pe sora sa, sau pe fratele său, sau pe prietenul său, sau pe însuși sufletul său, nu poate să fie ucenic al Meu” (*Luca* 14, 26-27). Și mai spune Iisus Hristos: „N-am venit să aduc pe pământ pace, ci sabie, căci vor fi doi contra trei într-o familie și trei contra doi” (*Matei* 10, 34-36).

Deci cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie contra firii? Nu, dar firea noastră adevărată o găsim când iubim pe Dumnezeu. Numai în Dumnezeu trebuie să-i iubim pe părinți și pe frați. Porunca întâi din Decalog cere: ”Să iubești pe Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot cugetul tău, din toată puterea ta” (*Ieșirea* 20, 1). Deci cere toată ființa omului. Pe Dumnezeu trebuie să-L iubim din inimă, adică din suflet, și din cuget, adică cu mintea sau cu partea cugetătoare; din inimă, adică cu simțămintele, cu partea sentimentală a sufletului nostru, și din virtute, adică cu trupul, deci cu toate cele ale noastre. Deci porunca întâi din Decalog cere de la noi o dragoste nemărginită față de Dumnezeu. Numai după Dumnezeu sau în Dumnezeu trebuie să iubim pe aproapele, între care sunt și tata, și mama, și neamurile. În acest caz trebuie să iubim pe aproapele ca pe noi înșine. În ceasul când eu vreau să mă mântuiesc, să merg după Hristos, dar tata nu vrea, sora nu vrea, mama nu vrea, femeia nu vrea, copiii nu vor, prietenii nu vor, eu nu sunt ținut să ascult de ei. În acest caz, am poruncă să-i urăsc și să-L iubesc pe Dumnezeu. Nu trebuie să mă despartă de

dragostea lui Dumnezeu nici părinții, nici înălțimea, nici adâncimea, nici puterile cele de sus, nici cele de jos. Când e vorba de ascultarea lui Dumnezeu și de dragostea Lui, cine iubește mai mult vreo zidire decât pe Ziditorul, ori mamă, ori tată, ori țarină, ori vie, ori moșie, ori copii, ori viața de aici, acela se înșeală și va fi lepădat de la Dumnezeu cu totul, și nu a ales cărarea care duce la cina Marelui Împărat.

Dar de ce să-L iubim pe El mai presus de orice?

Mai *întâi*, pentru că El este Ziditorul lumii văzute și nevăzute. *Al doilea*, pentru că e Ziditorul omului. El a dat omului viața și mintea, voința și rațiunea, lumina, auzul, vederea și tot ce îi trebuie pentru viața de acum și pentru cea de dincolo. *Al treilea*, fiindcă poartă grijă tuturor ființelor din cer și de pe pământ. *Al patrulea*, pentru că ne iubește și este Prea Sfânt și Prea Drept, și nu urăște pe cel ce vine la pocăință. *Al cincilea*, pentru că ne-a pregătit nouă împărăția fără de sfârșit pentru puținele fapte bune ce le putem noi face în zece sau douăzeci sau o sută de ani pe pământ, și care sunt o nimica toată față de viața veșnică. *Al șaselea*, trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată inima și să renunțăm la toate ale lumii, pentru că El este o ființă desăvârșită, preabună și preaîndurătoare, Care nu voiește să ne ducă în munca iadului. A făcut iadul cu atâția diavoli și munci, dar nu l-a făcut pentru oameni, căci zice: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic care este gătit diavolului și îngerilor săi”. N-a făcut iadul pentru noi, ci pentru draci, iar dacă ne facem și noi răi, asemenea dracilor, ne facem vinovați și vrednici de gheenă. Iar *al șaptelea*, trebuie să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea, căci El este Stăpân suprem peste toate, Stăpânul lumii celei văzute și nevăzute. Iar din dragostea cea nemărginită către

noi, a trimis pe Mântuitorul, Fiul și Cuvântul Cel Unul Născut, în lume, să Se îmbrace cu firea noastră – afară de păcat – și să vestească mântuirea neamului omenesc, să ne cheme la cina cea mare a împărăției cerurilor, ca să petrecem acolo, împreună cu El, în vecii vecilor.

Dar vai de noi și de noi când conștiința ne spune să facem o faptă bună sau să lăsăm răul! „Lasă-te de tutun, lasă rachiul, lasă jocurile, lasă petrecerile, lasă înjurătura, lasă ura pe fratele tău, lasă luxul, lasă femeia străină, lasă păcatele cu care te-ai îndeletnicit, lasă zgârcenia, lasă nemilostivirea, lasă aducerea aminte a răului!”, iar noi nu vrem, ci găsim fel de fel de pricini cu mintea noastră, și socotim că aceste pricini sunt binecuvântate. V-am spus că atunci când e vorba de ascultarea lui Dumnezeu și de dragostea Lui, chiar pricinile binecuvântate n-au nici o putere. Toate cad în acest caz.

Avraam a primit poruncă: „Du-te de înjunghie pe fiul tău...” (*Facerea* 22, 1-13). A așteptat Avraam o sută de ani ca să-l aibă, și când să se bucure de el, a primit poruncă să-l înjunghie. Și s-a dus. Pentru ce? Ca să asculte de Dumnezeu, fiindcă-L iubea din toată inima. Și văzând Dumnezeu la Avraam atâta lepădare de sine, atâta iubire, i-a spus cu jurământ: „Avraame, Avraame, fiindcă n-ai cruțat pe fiul tău, cu jurământ îți spun că întru tine voi binecuvânta toate popoarele pământului prin credință”. Căci toți suntem fiii lui Avraam, dar după credință, nu după trup. Căci Avraam prin credință s-a îndreptat. Pentru că zice Scriptura: „A crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui aceasta spre dreptate” (*Facerea* 15, 6).

Deci, iată că trebuie să lăsăm toate pricinile pe care ni le aduce satana în minte, când vrem să facem o faptă

bună. Căci toate sunt pricini omenești și drăcești, pricini care îndeamnă la păcate. Niciodată să nu căutăm pricini când trebuie să urmăm calea poruncilor lui Iisus Hristos. Toată pricina care ni se face spre neascultarea lui Hristos, a poruncilor Sale și a dragostei lui Dumnezeu, de la satana este, sau de la păcatul din noi, și nici o îndreptare nu vom avea prin ea în ziua morții și a Judecății. AMIN!

PREDICĂ DIN POSTUL CRĂCIUNULUI, DESPRE FEMEIA GÂRBOVĂ

(La Evanghelia de la Luca – 13, 16-17)

Iubiți credincioși,

Evanghelia de astăzi e așa de luminată și așa de limpede, că oricine o înțelege, aș zice că aproape nu mai are nevoie s-o tâlcuiască nimeni. Dar după cum ierburile și florile cele binemirositoare, ca busuiocul, menta și altele, cu cât le freacă cineva mai mult în palme și le pipăie, cu atât mai mare mireasmă aduc celor ce fac aceasta, și precum scafandrii, care merg pe fundul mării ca să caute mărgăritare, cu cât se scufundă mai adânc în adâncurile cele mari ale oceanelor, cu atâta află mărgăritare mai de preț, așa se întâmplă și cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi. Dacă le citim la suprafață, sau le ascultăm la suprafață, după literă, ne folosim într-o mică măsură; dar dacă cercetăm adâncul lor tot mai mult, aduc sufletelor noastre tot mai mult folos.

Noi vedem din dumnezeieștile Scripturi că, din îngăduința lui Dumnezeu, după depărtarea de Dumnezeu a unora dintre oameni, diavolul are mare putere să-i muncească și să-i chinuiască pe oameni cu fel de fel de boli, cu fel de fel de nenorociri, cu fel de fel de scârbe și pagube. Vedem aceasta din cazul sfântului și dreptului Iov, când a îngăduit Dumnezeu satanei ca degrabă să-i pricinuiască pierderea tuturor averilor și apoi să-i aducă răni, bube rele în trup, de la creștetul capului până la talpa piciorului. Aceasta se vede și în cazul regelui Saul, primul rege al lui Israil, cum după ce S-a depărtat Dumnezeu de la dânsul pentru neascultare, a trimis un duh necurat care îl muncea, îl trântea pe jos, de făcea spume, și numai când David îi cânta din harpă sau din psaltire, se depărta de la el duhul acela și

nefericitul se ușura puțin. O vedem apoi în cazul desfrânatului acelaia din Corint, de care spune sfântul apostol Pavel că a trăit cu mama lui, cum pentru această fărădelege, care nu se pomenea nici la păgâni, dumnezeiescul apostol Pavel a hotărât: „Întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, să dați pe unul ca acela satanei spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus” (*I Corinteni* 5, 4-5).

Ați văzut deci cum, fie pentru păcate, fie pentru certare, Dumnezeu îngăduie câteodată satanei să aducă omului boală, neputință, pagube, scârbe și multe feluri de necazuri. Așa s-a întâmplat și în Evanghelia de astăzi, cu femeia cea gârbovă.

Iată ce zice dumnezeiescul apostol și evanghelist Luca: „Și învăța Iisus într-una din sinagogi sâmbăta” (*Luca* 13, 10). De ce învăța Mântuitorul mai mult sâmbăta decât în celelalte zile? Sâmbăta, în Legea Veche, era zi de odihnă și sărbătoare pentru vechiul Israel. Ei atunci se adunau în sinagogile lor. Și acolo preoții, leviții, dascălii și legiuitorii citeau dumnezeiasca Scriptură, care cuprinde legea lui Moise și scrierile prorocilor. Poporul stătea și asculta. Mântuitorul se ducea acolo, căci îi găsea grămadă pe toți și putea să le tâlmăcească dumnezeieștile cuvinte ale Scripturii, prin cuvântul Său cel viu și lucrător.

Așa S-a dus Mântuitorul într-una din sinagogi și, când a ajuns El acolo, iată era o femeie care avea duhul neputinței de 18 ani și stătea gârbovă, adică cu capul în jos, neputând să-l ridice în sus nicidecum. Era o jale să vezi o biată femeie bătrână cum stătea încovoiată, cu capul aproape de pământ. Nu mai putea vedea soarele niciodată, nici stelele de pe cer, ci vedea numai pământul. Iar această gârbovire a ei nu era o boală firească, precum celelalte boli, ca la surzi, la orbi, la șchiopi, ci era o legătură a satanei. Ea era chipul omului păcătos, care când e legat de satana nu mai poate să privească la cer, ci privește tot la pământ, la mâncare, la băuturi, la desfrâu, la distracții, la toată fărădelegea care trage pe om la fundul iadului. Așa era și biata femeie, un simbol, însă fără voia ei, fiind legată de satana de 18

ani. Și Mântuitorul, văzând pe această femeie legată de satana, I s-a făcut milă și, fără să-L roage nimenea, fără să mijlocească nimenea și să zică: „Doamne, îndură-Te de femeia aceasta, că e gârbovă și stă cu capul la pământ de 18 ani și n-a mai văzut nici soarele, nici stelele nopții și nici pe oameni la față”, văzând ca un Dumnezeu și pe satana care o ținea așa încovoiată ca o seceră, i-a zis: „Femeie, ești dezlegată de neputința ta”. Și punând pe dânsa preasfintele și preacuratele Sale mâini, a făcut-o deplin sănătoasă, iar ea dădea slavă lui Dumnezeu” (*Luca* 13, 11-13).

Poporul s-a înfricoșat și totodată s-a bucurat de minunea aceasta. Dar, după săvârșirea acestei preaslăvite minuni pe care a făcut-o Mântuitorul sâmbăta, mai marele sinagogii, un preot sau un cărturar care reprezenta sinagoga, a ieșit în fața poporului și a început să mustre poporul, zicând: „Șase sunt zilele când puteți să veniți aici să vă vindecați, dar nu în ziua sâmbetei!”. Dar n-a îndrăznit să-I spună lui Hristos cuvântul acela, ci l-a spus către popor. Și nu râvna Legii l-a îndemnat pe mai marele sinagogii să mustre poporul pentru minunea ce se făcuse în ziua sâmbetei, ci zavistia și răutatea care pururea stăpâneau pe cărturari și pe farisei. Aceștia urau pururea pe Mântuitorul și voiau să disprețuiască minunile Lui și să le acopere cu răutatea, cu zavistia și cu ura lor. Dacă n-ar fi fost plini de zavistie și de răutate, ar fi înțeles ce este mai mare: ținerea sâmbetei sau o vindecare ca aceasta, care era așa de minunată, și o facere de bine așa de mare, în ziua sâmbetei. Dar satana și zavistia din inima lui nu l-au lăsat pe acest fățarnic și zavistnic să înțeleagă puterea minunii dumnezeiești.

Iar Mântuitorul, ca Unul ce era Dumnezeu și Însuși Cuvântul și înțelepciunea lui Dumnezeu, a zis către acest mai mare al sinagogii, care se arăta atât de râvnitor în fața poporului pentru ținerea sâmbetei: „Fățarnice, care din voi, în ziua sâmbetei, nu-și dezleagă boul sau asinul și nu se duce să-l adape?”. Adică, ați legat pe om să nu facă un bine altuia

sâmbăta, dar nu l-ați legat să nu dea apă boului sau asinului. Și tu, fățarnice și zavistnice, așa înțelegi Legea? Nu înțelegi că această femeie e mai mult decât un bou și decât un asin? Dacă tu dezlegi bou și asinul și-l duci în zi de sărbătoare la apă și la fân și la mâncare, nu se cade ca Eu să dezleg pe această fiică a lui Avraam, pe care satana a legat-o de 18 ani, în ziua sâmbetei?

Deci l-a pus la întrebare, la examen. Ia spune tu – zice – ce e mai bine: să dezleg un bou și un asin și să-l duc la apă și să-i dau fân, sau să dezleg un om din legătura satanei?

Iată deci cum stau lucrurile. Iisus osândește aci fățarnicia, care e o mare răutate și o mare viclenie și un mare păcat. Bine a numit-o Hristos aluat, când a zis în altă Evanghelie: „Căutați și vă păziți de aluatul fariseilor, care este fățarnicia”. Căci precum aluatul, dacă-l pui în făină, dospește toată frământătura, așa fățarnicia strică la om toată întocmirea lui. Îi strică și mintea, și privirea, și purtarea din afară, și inima lui – toate i le strică. De aceea Mântuitorul îi face atenți pe apostoli să se ferească de acest aluat vrăjmaș și plin de otravă al fățarniciei (*Luca 12, 1*).

Fățarnicia are ca rădăcină vicleșugul, iar ca odrasle și roade zavistia, răutatea, râvnirea, prefăcătoria, minciuna, vătămarea cinstei altuia și cele asemenea. Toate acestea – și nenumărate altele – sunt roadele fățarniciei. Dorința de câștig, slava deșartă, sunt, de asemenea, roade ale fățarniciei. De aceea, în dumnezeiasca Evanghelie, vedem foarte adesea pe Mântuitorul lumii muștrând acest blestemat păcat, această blestemată otravă și aluat al satanei din sufletul nostru. Căci nu-l auzim în Evanghelie pe Hristos zicând: „Vai ție, curvarule! Vai ție, curvă! Vai ție, tâlharule! Vai ție, vameșule!”, ci: “Vai vouă, cărturarilor fățarnici!”, “Vai vouă, arhierilor și cărturarilor fățarnici!”, “orbi și vicleni și fățarnici”, “nebuni și orbi” și câte altele. De zeci de ori îi blestemă Hristos pe fățarnici. Căci Dumnezeu fiind El, vedea câtă răutate aduce omului fățarnicia (*Luca 11, 39-52*).

Omul fățarnic întotdeauna una are în inimă și alta pe limbă, una are în minte și alta la arătare. Omul fățarnic nu are nici mintea sănătoasă, nici inima, nici arătarea, ci toate îi sunt stricate cu aluatul acesta care crește din vicleșugul inimii lui. Una spune, alta gândește, una te sfătuiește, alta plănuiește, una îți arată că este și alta este de fapt. Dacă privești la fățarnic, îl vezi bocind, rugându-se, spunând că face bine. Dar toate acestea le face urmărind sau câștigul, sau răzbunarea pe altul, sau vătămarea cinstei altuia. Și câte chipuri nu ia fățarnicia, că nu ajunge vremea și nimeni nu poate spune felurile vicleșugurilor fățarnicului. De aceea s-a spus că fățarnicul este ca un cameleon. Viața fățarnicului este pestriță ca râsul. Ați văzut blana râsului, că are numai țepi, când albi, când negri, când vineți. Așa e viața fățarnicului; acum e într-un fel, acum în alt fel. Trece de la o stare la alta, că fățarnicia nu-l lasă să fie cinstit, nu-l lasă să aibă sinceritatea și nerăutatea sufletului, cum a cerut Hristos: „Fie dar vouă cuvântul ce este da, da, și ce este nu, nu. Că ce este mai mult, vine de la cel rău”. Hristos îmi cere: dacă inima mea zice *da*, *da* să zică și limba mea; dacă limba mea zice *nu*, *nu* voi zice și cu mintea. Iar dacă inima mea zice *da*, iar limba *nu*, sunt fățarnic și pestriț, sunt răs, sunt cameleon, sunt drac fățarnic, sunt blestemat de Hristos pentru fățarnicie, că una am în inimă și alta pe buze. Prefăcătorul e meșteșugul dracului. Viclenia, fățarnicia, răutatea, vătămarea cinstei altuia, dorința de câștig, dorința de slavă, iubirea de arătare, dorința de a plăcea oamenilor și alte multe rele izvorăsc din fățarnicie, care are ca rădăcină, cum am spus, vicleșugul.

De aceea Sfântul Apostol Iacov ne spune: „Să fie cuvântul vostru da, da – și nu, nu, ca să nu cădeți în fățarnicie” (Iacov 5, 12). Când vom vedea că una spunem și alta gândim, să știm că ne-am prins în această mreajă a satanei și e foarte greu să scăpăm de ea. Cât de greu e acest păcat, dacă Hristos l-a blestemat mai mult decât pe toate celelalte! Dacă vreți să știți un fățarnic mai mare decât toți fățarnicii lumii, gândiți-vă la Iuda.

Când a venit femeia aceea păcătoasă să spele picioarele Mântuitorului și a vărsat un vas de alabastru întreg cu mir de nard, cu mir scump, și spăla picioarele lui Iisus și le ungea cu mir și le ștergea cu părul capului ei, pocăindu-se din toată inima, iar Hristos i-a zis: „Femeie, iartă-ți-se păcatele!”, atunci Iuda, care era de față, n-avea grijă de pocăința femeii, că este din toată inima, ci se gândea cât de scump este mirul, astfel că a și spus către ceilalți apostoli: „De ce s-a făcut paguba aceasta? Se putea vinde mirul acesta cu mai mult de 300 de dinari și să se dea săracilor”. Dar grijă de săraci avea Iuda atunci? El, cum spune Evanghelistul, avea punga de obște, iar ceea ce se punea într-în-sa, de către cei 12 apostoli, dădea la ai casei lui. De aceea a moștenit toate blestemele care sunt scrise în *Psalmul 108* din psaltire. El voia să pară că e foarte milostiv cu săracii. Dar n-avea el grijă să vândă mirul ca să dea banii la săraci, ci era supărat că s-a vărsat mirul pe care putea el să-l vândă și să ia pe el mai mult de 300 de dinari.

Deci, după vorbă, se arată că are iubire de săraci, iar în inimă râvnea după arginți, și numai cu gura vorbea de iubirea de săraci. Deci nu grija de săraci îl mânca pe dânsul, ci grija că n-a putut face rost de o nouă sumă de bani. Ei, dacă ar fi căpătat el vasul acela plin cu mir, ar fi făcut pe el vreo 300 de dinari, ba poate și mai mult, și apoi dădea la obște cât voia el, iar restul îl punea deoparte. Aceasta era în inima lui Iuda și așa s-a arătat că este. Iar când vine la Hristos, în grădina Ghetsimani, cu slujitorii arhierilor, auzi câtă fățarnicie! Se apropie ca un prieten și zice: „Bucură-te, învățătorule!”, și-L sărută! Din afară se arată prieten, Îl îmbrățișează pe Hristos, pe Învățătorul său, și-L sărută în fața tuturor, iar în inima sa era planul de vânzare. Luase arginții și le-a zis slujitorilor arhierilor: „Băgați de seamă, pe Care-L voi săruta eu, Acela este; prindeți-L!”.

O, răutatea ta, Iudo, care cu sărutare vinzi pe Fiul Omului! La arătare era prieten, în inimă vânzător; la arătare era râvnitor de săraci, în inimă avea mare dorință de a face bani prin

vânzarea mirului. În toate purtările lui se vede că una era la față și alta în inimă. De aceea s-a numit “fiul pierzării”. Căci s-a pierdut pentru veșnicie, fiindcă era unul din cei mai mari fățarnici, în care lucra satana cel mai mare viclesug, făcându-se pentru veșnicie fiul pierzării. Să ne ajute Sfânta Treime și Maica Domnului să luăm aminte ca aceea ce e în inima noastră, tot aceea să fie și pe limba noastră.

Dar, frații mei, fățarnicia se amestecă în toată fapta cea bună, cum zic dumnezeieștii Părinți. Că precum iedera sau rugul, dacă le pui lângă un copac, se agață de el, și dacă le pui lângă un gard, iarăși se agață de el, așa și fățarnicia, viclenia, zavistia și slava deșartă se prind de sufletul nostru și ne trebuie mare pătrundere ca să putem deosebi când lucrăm fapta cea bună cu smerenie și când o lucrăm cu slavă deșartă și cu fățarnicie.

Auzi ce spune Mântuitorul: „Când postiți, nu fiți ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc” (*Matei 6, 16*).

Postul a fost privit în trei feluri necuvenite de-a lungul veacurilor. Pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos erau cărturarii și fariseii și alți oameni care voiau să fie lăudați pentru post. Ce făceau ei? Se ungeau cu smoală, ca să se arate că-s slabi, că-s plânși, că-s trași, că-s necăjiți. Mântuitorul, vrând să curețe răutatea aceasta de pe fapta bună a postului, învață: „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii... Tu însă, când postești, unge capul tău și spală fața ta”; să te arăți vesel, să nu știe toată lumea că postești. Aceia erau fățarnici și vicleni și-și pierdeau toată plata pentru osteneala postului. De aceea Hristos a spus: „Amin grăiesc vouă, că-și iau plata lor” (*Matei 6, 16-17*). De la cine? De la oameni. Îi lăudau oamenii, zicând: „Vezi, cutare, cât e de slab, cât de mult a postit?”. Dar vai de noi, păcătoșii, dacă ne vom lua plata aici! Dincolo nu vom avea decât focul cel veșnic.

Pe timpul Sfântului Ioan Gură de Aur, postul era folosit de unii altfel. Aceștia erau mai răi decât cei dinainte. Ce făceau

aceștia? Cei amintiți cel puțin posteau și se dădeau pe față cu smoolă, dar pe timpul Sfântului Ioan Gură de Aur erau unii care mâncau de dulce, dar ca să nu se arate că-s grași, se dădeau și ei cu smoolă pe față sau cu altceva, ca să pară că-s slabi. Cei dintâi posteau, dar din pricina fățarniciei lor, pierdeau toată plata postului. Cei de apoi, mai fățarnici, nici măcar nu posteau, dar voiau să ia slava celor postitori.

În sfârșit, în timpul nostru, postul e privit mai rău și decât în timpul Sfântului Ioan Gură de Aur. Sunt unii acum care nu mai postesc nici măcar la arătare, precum cei din timpul Sfântului Ioan Gură de Aur, care măcar se temeau să nu fie cunoscuți de oameni că nu postesc.

În cel dintâi caz erau răi că se ungeau pe față; în cel de-al doilea erau mai răi, dar chiar dacă nu posteau, se temeau să nu smintească pe alții și de aceea se dădeau cu unsori pe față, ca să nu știe lumea că nu postesc. Dar cei de acum sunt de o mie de ori mai răi, pentru că nu numai că nu se tem că smintesc pe alții mâncând de fruct în post, dar nici grijă nu au de aceasta. Ei declară sus și tare că posturile sunt puse de preoți și de călugări. Ei nu recunosc că cel ce nu postește este anatema. Dar canonul 19 din Gangra spune: „Cine nu va posti posturile rânduite de Biserică, întemeindu-se pe îndreptățirea cugetului său, să fie anatema”.

Știți ce înseamnă anatema? Cea mai grea pedeapsă a Bisericii. Anatema este despărțirea de Dumnezeu și împreunarea cu satana și pogorârea la iad împreună cu dracii. Acolo se duc cei ce nu postesc și mai ales cei ce defaimă postul.

Ei zic: „Nu ce intră în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură” (*Matei* 15, 17-20). Dar la ce S-a gândit Hristos când a spus cuvântul acesta? La obiceiul spălării mâinilor și la carnea diferitelor animale oprite a se mânca de către iudei (carne de porc, de cal etc.), nicidecum la post. N-a postit Hristos Însuși 40 de zile și 40de nopți și nu S-a ispitit de satana, care-I spunea să

prefacă pietrele în pâini? Și ce a spus Iisus? „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu tot cuvântul lui Dumnezeu” (*Matei 4, 4*).

N-au postit apostolii Petru și Pavel și toți cei 12, când au plecat la propovăduire? N-ați auzit ce zice Pavel? „În post, în foame, în sete, în frig, în golătate”. Care dintre apostoli n-a postit, care dintre cuvioși, care dintre sfinți? Iar astăzi sunt mii și zeci de mii de creștini care nu mai postesc și nici nu se mai tem că smintesc pe alții. Mănâncă tatăl de față cu femeia și cu copiii săi de dulce, sau mănâncă mama de dulce de față cu copiii, care trebuie crescuți în frica de Dumnezeu. Nu se tem nici de Dumnezeu că strică postul, nu le e rușine nici de cei ai casei. Vai de noi și de noi! Am ajuns mai rău decât butucii cei nesimțitori, mai rău decât păgânii, că numai numele de creștin îl mai purtăm! Am ajuns cum a proorocit Pavel, marele luminător al lumii: „În vremea aceea vor avea numai chipul bunei credințe, dar puterea ei o vor tăgădui”.

Deci, să luăm aminte! Cine dezleagă posturile rânduite de Biserică, fie el arhieru sau preot, sau dascăl de Teologie, sau creștin, toți cad sub canon. Arhieru și preotul cad sub caterisire, iar creștinul sub afurisenie. Dacă veți zice: „Este o dezlegare în caz de boală”, da, este. Dar când? Când cineva este așa de tare bolnav și atât de uscat de boală, încât îl întoarce altul în pat și nu poate să se ridice în picioare, și atunci vine un doctor creștin și cu frică de Dumnezeu și zice: „Omule, ca să te ridici din boala aceasta, ai nevoie numaidecât de supraalimentare și trebuie să mănânci mâncările ce ți le prescriu eu”. Numai acela e iertat de post. Dar nu când el e roșu cum e sfecla, se duce la teatru, se duce la bal, se duce la nuntă, se duce la pădure, se duce la treburi, dar când îi vorbești de post, declară că e bolnav. N-ai auzit ce cântă Biserica? Să nu pricinuiеști pricinuiiri întru păcat. N-ai auzit ce spun Sfinții Părinți, că pricina născocită este o punte către păcat? Vrei să strici postul? Îngerul spune: „Nu-l strica!”. Satana spune: „Caută o pricină, spune că ai vătămătură, că ai de ridicat butuci, că pleci în călătorie; doar știi că numai

pustnicii trebuie să postească!”. Ai luat o pricină născocită ca scuză și ai trecut la păcat. Dar pricina aceasta nu e binecuvântată. Ai auzit de cei ce au găsit motive în Evanghelie, când i-a chemat la nuntă Marele Împărat! I-a chemat sluga să vie la nunta Marelui Împărat, dar unul a spus: „Femeie mi-am luat și nu pot merge”, adică sunt legat de patimile trupești. Altul a zis: „Țarină mi-am cumpărat”, adică sunt legat de lumea aceasta, de grija veacului. Iar altul a zis: „Perechi de boi mi-am cumpărat”, adică s-a lăsat rob și a slujit celor cinci simțuri, vederii, gustului, mirosului, auzului și pipăitului. Și atunci le-a spus lor: „Amin grăiesc vouă, nici unul din cei chemați nu va gusta din cina Mea” (*Luca 14, 24*). Ce le-a folosit lor pricina născocită? I-a scos afară din împărăția cerurilor. De aceea, nimeni să nu născocească pricină, că nu poate să mănânce mâncare de post. Nu poți pentru că nu vrei, dar dacă te-ar băga Dumnezeu într-un lagăr, cum ai putea? Că spune unul, care a stat într-un lagăr șapte ani: „Părinte, era niște troscot acolo și eram vreo 14.000 de deținuți. Și scoteam rădăcina cu unghiile din pământ și opt zile și opt nopți n-am mâncat și n-am băut apă, și trăiesc încă și n-am murit”. Au mâncat troscot și iarbă, și nici apă n-aveau! Vezi, când omul e la necaz, cât poate? Iar când are pâine și apă de izvor, și-și poate face ceai cu zahăr și are poame de poate face compot și poate fierbe cartoful, fasolea, orezul și altele, declară că nu poate posti. Să nu ne dea Dumnezeu să ajungem în situația să vedem cât putem posti! Și s-ar putea să ajungem în această situație, că dacă nu postim de bunăvoie, ne silește Dumnezeu de nevoie. Nu vrem să postim de bunăvoie, s-ar putea să postim de nevoie. Dar atunci postul nu ne va fi folositor, ci chinuitor. Să credem că Dumnezeu știe cât putem posti. Zici că nu vei trăi mult dacă ai să mănânci de post? Iată, mâine-s o sută de ani de când în Sfântul Munte al Athonului trăia un cuvios părinte. Iar un alt călugăr, când era tânăr, s-a dus la bătrân și l-a întrebat: „Părinte, câți ani ai?”. „Fiule, am 115 ani”. “Cum ai trăit, Sfinția Ta, că te văd încă tare la 115 ani, ba văd că vii încă la

biserică?!”. Și a zis bătrânul: „Fiule, eu de mâncări grase m-am păzit, carne n-am băgat în gura mea, nici lapte, nici brânză, nici mâncări grase, nici untdelemn mult, ci foarte puțin am întrebuintat în viața mea, în cei 115 ani”. Și a zis acela: „Dă-mi și mie blagoslovenie să țin așa”. Și a zis bătrânul: „Îți dau, dar ai să ai lupte ca să te înveți cu postul. Îți trebuie voință, puțină luptă. Dar dacă dai voință, iei putere. Cu cât te lupți mai mult, cu atât îți dă Dumnezeu mai multă putere la orice faptă bună, nu numai la post”. Și a început să postească și acesta, dar el a luat un post și mai aspru decât acela. A zis: „Doamne, eu am să mănânc numai muguri de copaci și numai rădăcini de pământ: morcovi, sfeclă, cartofi și ce-o mai fi în pământ, și untdelemn n-am să mănânc. Să știu eu că n-am văzut untdelemn în viața mea”. Știți cât a trăit acesta din urmă? 230 de ani! Acesta este Sfântul Leonte de Agra, care a trăit până-n veacul trecut în Sfântul Munte. A trăit 230 de ani și muncea la piatră și la biserică și la metanie și făcea nevoiță pustnicească și stătea în frig și alerga. Dar a avut credință. N-a zis oare Hristos că nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu cuvântul lui Dumnezeu? Pune credința în Dumnezeu, nu în mâncare! N-auzi ce spune marele apostol Pavel: „Bine este a vă întări în inimile voastre cu darul, nu cu mâncările, din care nu s-au folosit cei ce au umblat în ele” (*Evrei 13, 9*)? Ce rămâne din pântecele plin? Putoare! Ce este îmbuibarea pântecelelui? Slujire de idol! Căci spune marele apostol: „al căror Dumnezeu este pântecele”. Se închină la pântece ca la Dumnezeu! Când e o dată flămând, înjură, se mânie pe femeie că nu i-a făcut mâncare bună și socotește că a făcut mare lucru când a postit și el o zi. Vai de noi și de noi, de postul pe care-l postim noi și de creștinii de astăzi! Să știm că de nu vom posti de dragostea lui Hristos și pentru porunca Bisericii, atunci vom posti de nevoie și Dumnezeu va da secetă, și foamete, și robie, și ce-o mai vrea El. Căci în mâna Lui sunt toate plăgile și va bate pe toți, așa cum a bătut Egiptul. Și atunci o să vedem că putem posti, chiar și fără să vrem.

Copilul dimineața, când se scoală, îi pui bucata în mână și-i dai de dulce. Dă-i mai bine un ceai, că-i mai sănătos, învață-l să postească și o să fie sănătos și cu trupul, și cu sufletul, și o să învețe carte mai ușor. Cine ți-a spus că nu va putea să învețe carte dacă n-are pânțele plin? Așa spunea unul, că nu poate învăța că n-are calorii destule! Dar câte calorii a avut Sfântul Ioan Gură de Aur când a tâlcuit toată Scriptura?! Câte calorii avea el când mânca puțină zeamă de orz o dată la trei zile și dormea numai atâta cât se putea ține cu mâinile de niște funii ce atârnavă din podul casei?! Cât poți dormi ținându-te cu mâna de funie?! Aceia au fost cu adevărat oamenii Duhului Sfânt, nu ai cărnii. În ei a suflat Duhul Sfânt. Spune dumnezeiescul Efrem Sirul: „Seamănă Dumnezeu, dar seamănă și satana. Satana seamănă în locuri umede, în pânțele pline, iar Dumnezeu în trupuri uscate și în pânțele uscate”. „Din sămânța sudorii postului – zice Sfântul Ioan Scărarul – crește spicul întregii înțelepciuni. Iar îmbuibarea pânțecelui gonește mintea cea subțire”.

Să știe toți care gândesc că pânțele plin și capul beat pot să învețe carte sau să treacă examenele grele! Nimic mai neadevărat! Mai ușor înveți cu post, cu înfrânare, cu rugăciune, cu frică de Dumnezeu. Cu acestea puteți face și școală, puteți și munci, și să fiți și sănătoși. Auzi ce spune Marele Vasile în *Hexaimeron*, în cel de-al patrulea cuvânt despre post: „Bucatele cele grase și de multe feluri, neputând să le mistuie stomacul, multe boale au adus în lume, iar înfrânării și postului de-a pururi îi urmează sănătatea; și cine va posti mai mult, acela va trăi mai mult”.

Acestea nu sunt cuvintele mele, ci ale Marelui Vasile, îngerul în trup, ochiul Bisericii, gura cea de foc a Duhului, care a fost îndreptar tuturor soboarelor ecumenice în privința canoanelor, a posturilor și a legii morale în Biserică. Dar unii spun: „Și dacă îmi dă părintele blagoslovenie să mănânc de dulce?”. Îți dă pentru că stăruie, pentru că spui că nu poți, că ai

ficatul bolnav, că te doare o coastă, că mori dacă postești. Dar făcând așa, dovedești că n-ai credință. Nu vezi că și doctorii dau post? Ei dau cel mai mult post și regim. Ai stricat organismul, l-ai otrăvit cu toxine, cu cărnuri, cu grăsimi. Căci corpul e ca o mașină și, dacă tot bagi într-însa, o strici, iar apoi te duci la doctor. Doctorul, ce să mai facă? E obosit la cap, că nu vîi numai dumneata, vin sute pe capul lui. Și-ți spune să mănânci numai brînză de vaci, numai ceai, numai legume, numai compot. Vrea din nou să-ți redea sănătatea, dar nu prin îmbuibare. Acestea vi le spun acum, că e postul Nașterii lui Iisus Hristos. Astăzi foarte puțini postesc. Și dacă unii postesc, nu postesc cum trebuie. Multe femei nu pot ține din cauza bărbatului. Dar altele se chinuiesc și țin postul cum pot, ba-i înfrânează și pe copii. Dacă ea a postit și și-a înfrânat și copiii, de ce nu se înfrânează și el? Se va duce în gheenă, căci nu numai că nu postește el, dar strică și postul ei, îi strică și sufletul ei, de nu poate să se apropie din cauza lui de Prea Curatele Taine. Vai de bărbatul acela și de femeile acelea care nu vor să postească și nu vor să se păzească întru curățenie! Pentru că fiecare avem să luăm plată după faptele noastre și fiecare avem să dăm seama de starea noastră. Dacă vreți să simțiți bucuria Nașterii lui Iisus Hristos, bucurie pe care au avut-o păstorii și îngerii la Nașterea Domnului, postiți, rugați-vă, păziți curățenia, faceți milostenie, spovediți-vă cu sinceritate, și cei cărora vă vor da voie duhovniciei, aceia împărtășiți-vă cu curățenie, iar atunci veți simți, pe de-a-ntregul și cu adevărat, ce înseamnă Nașterea lui Iisus Hristos. AMIN!

PREDICĂ LA LĂSATA SECULUI

POSTULUI CELUI MARE

(Duminica izgonirii lui Adam din Rai – Matei 6, 14-21)

Frați creștini,

Sfânta și dumnezeiască Evanghelie de astăzi ne învață trei lucruri mari, trei fapte mari și bune: nepomenirea răului, postul și milostenia.

Nu fără înțelepciune s-a pus această Evanghelie la începutul Postului Mare, ci cu mare înțelepciune și cu scop preabun, ca să ne învețe pe noi când este primit postul nostru, care-i postul cel adevărat, și de ce anume trebuie însoțit postul nostru, ca să fie bine primit înaintea lui Dumnezeu. Ați auzit ce zice dumnezeiasca Evanghelie: „De veți ierta voi greșalele fraților voștri, vă va ierta și vouă greșalele Tatăl vostru care este în cer. Iar de nu veți ierta voi greșalele fraților voștri, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greșalele voastre”. Iată iubirea de oameni a lui Dumnezeu arătată în Evanghelia de astăzi! El nici nu poruncește, nici nu legiuiește, ci face o tocmeală cu oamenii, ca un Părinte preabun cu fiii Săi. E ca și cum ar zice tatăl către fecior: “Dragul tatii, dacă ai să ierți pe frații tăi, te iert și eu pe tine, iar dacă nu, nici eu nu te iert”. Deci n-a zis Dumnezeu: “Vă poruncesc să iertați pe frați!”, sau “Vă dau lege”, sau “Vă ameninț cu moartea”. Nimic din toate acestea nu vedem în Evanghelia de astăzi.

Cu foarte multă dragoste ne învață Prea Bunul Dumnezeu în Evanghelia aceasta cum trebuie să facem spre a fi iertați de El. Și ce ne învață? Să iertăm păcatele fraților noștri, ca și Dumnezeu să ne ierte pe noi. Ea este o condiție a iertării

noastre și una dintre cele șapte cereri din Rugăciunea Domnească. Ați auzit spunându-se și acolo: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri”. Deci în măsura în care vom ierta noi pe fratele nostru, să așteptăm și noi mila și iertarea de la Dumnezeu. În această rugăciune ne spune din nou că, de vom ierta greșalele fraților noștri, și Tatăl nostru ne va ierta nouă; iar dacă noi nu iertăm, nici El nu ne iartă. Iar după ce ne-a dat această prea mare învățătură a nepomenirii răului, adică să nu ținem mânie și supărare pe frații noștri care ne-au greșit și să-i iertăm, a adăugat în Evanghelia de astăzi și o altă învățătură, zicând: „Și când postiți, să nu fiți ca fățarnicii care, când postesc, își smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că postesc. Amin vă zic vouă că-și iau plata lor”.

Pe vremea Mântuitorului exista tagma fariseilor, arhierilor și cărturarilor, care, deși posteau, nu aveau ca scop mântuirea, nici dorința de a plăcea lui Dumnezeu, ci toate le făceau cu scopul de a fi văzuți de oameni, ca să fie lăudați de ei. Și voind Prea Bunul nostru Mântuitor ca să scoată din rădăcină această rea dorință a lor și această fățarnicie a cugetului, le spune: „Când postiți, să nu fiți triști ca fățarnicii”. Pentru că aceia când posteau își smoleau fața lor și se arătau scârbiți, slabi și întristați, ca să știe toată lumea că ei postesc”. Făcând ei așa, ce spune oare Mântuitorul? „Amin zic vouă, că-și iau plata lor”.

Fraților, fapta cea bună aduce răsplătire, iar dreptatea lui Dumnezeu răsplătește fapta bună. Dar vai de noi dacă ne luăm plata aici! Căci atunci ce mai așteptăm dincolo? Fapta bună aduce răsplătire de la Dumnezeu. Iată pilda cu bogatul și cu săracul Lazăr. Ce i-a spus bogatului Avraam? “Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta”. Care au fost cele bune luate de bogatul cel nemilostiv în viața aceasta? Cât de rău a fost bogatul acela, oricât se desfăta el, oricât se îmbrăca el în porfiră și vizon, oricât bea vin asculta muzică, oricât n-avea el grijă de Lazăr cel sărac, totuși avea și el poate o faptă bună, sau poate mai multe. Și pentru acelea, Dumnezeu i-a dat viață lungă, i-a

dat bogăție, casă îndestulată, ca să aibă de unde bea și mânca. Și când a vrut să mai ceară de la Avraam răsplătire și a nădărdit să o ia și dincolo, Avraam i-a spus adevărul: „Adu-ți aminte, fiule, că ți-ai luat cele bune în viața ta”. Aceasta o știa și bogatul. El s-a gândit: „Doamne, rău am fost, dar am făcut și ceva bine”. Poate o faptă de milostenie, poate o faptă de dreptate. Dar auzi ce i se spune pentru cele puține bune făcute de el: „Ți-ai luat plata ta”. A luat-o aici, căci i-a dat Dumnezeu viață lungă, petrecere, bogăție, cinste și celelalte, câte s-au spus în Evanghelie.

Prin urmare, Dumnezeu e drept și pread drept, plătește totdeauna fapta bună. Așa și fariseii din Evanghelia de azi: posteau, dar dacă posteau voiau să știe toată lumea că ei postesc și să se arate la toți că sunt mari postitori. Dar atunci cu ce folos s-au ales din postul lor? Zice Mântuitorul: „Amin zic vouă, că-și iau plata lor”. De la cine? Nu de la Dumnezeu, ci de la oameni. Că-i știa toată lumea și-i lăuda că sunt mari postitori.

Să ne ferească Dumnezeu de asemenea post! Să nu postim cu scopul de a plăcea oamenilor, de a ne ieși vestea de postitori. Căci atunci ne luăm plata aici, pe pământ, și ne ducem dincolo cu mâinile goale.

Și ca să ne arate Mântuitorul ce trebuie să facem ca să ne ferim de fățarnicie și de postul acesta fals, ne spune: „Iar tu când postești, unge-ți capul tău și spală-ți fața ta, ca să nu te arăți oamenilor că postești și Tatăl, Care știe nevoița postului întru ascuns, îți va răsplăti ție la arătare”. Când? Fapta cea bună pe care o face omul în ascuns aici, se va arăta acolo, la Judecata de apoi, înaintea tuturor miriadelor de îngeri și a tuturor popoarelor lumii. De aceea ne-a și învățat altădată despre milostenie, cum să o facem, căci a zis: „Ce face dreapta ta, să nu știe stânga...” și celelalte. Sau: „Tu, când te rogi, intră în camera ta, încuie ușa și roagă-te Tatălui tău în ascuns, și Tatăl tău, Care vede cele în ascuns, îți va răsplăti la arătare”. Iată cum ne-a învățat ca și postul, și milostenia, și rugăciunea să le facem în ascuns.

Dar veți zice, după dreptate: ”Cum să postesc, părinte, în ascuns? Doar e un post legiuit de Biserică, deci trebuie să-l țin, și aceasta o știe toată lumea. Cum să mă rog în ascuns, dacă stau la Liturghie în biserică și dacă mă închin lui Dumnezeu când trec pe lângă o biserică?”. Cum să fac milostenie în ascuns? Dacă mă duc la târg, un sărac cere de la mine milostenie, și ca să o fac numai în ascuns, ar trebui să nu-i dau atunci nimic, ci să mă duc acasă la el, să-i dau în ascuns”. De aceea să ascultați tâlcuirea Evangheliei de astăzi.

Fapta bună are trup și suflet. Trupul faptei bune este lucrarea ei. Deci ori că postești, ori că te rogi, ori că priveghezi, ori că faci milostenie, ori că ajuți, ori că primești pe cel străin, ori că îngrijești de bolnavi, sau orice faptă bună vei face, acestea sunt trupul faptei bune. Dar fapta bună are și suflet, și la acest suflet caută Evanghelia de astăzi. Care-i sufletul faptei bune, care e viața ei? *Scopul* pentru care o faci. Auzi ce spune dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul: „Când mintea va părăsi scopul bunei credințe, toate faptele bune nu mai folosesc la nimic”.

Auzi ce spune și Sfântul Părinte Maxim Mărturisitorul, marele filosof și coroana teologiei grecești din secolul al VII-lea: „Este o postire, o milostenie și o rugăciune care sunt urâciune la Dumnezeu, când acestea au căzut de la scopul bunei credințe și al slavei lui Dumnezeu”, când adică nu se fac după voia lui Dumnezeu, după plăcerea Lui. Dar veți întreba: “Cum să fac eu, părinte, faptă bună, ca să fie după voia lui Dumnezeu și spre slava Lui?”. Iată cum: când ai să faci o faptă bună, cercetează mai întâi scopul. Oare pentru ce fac eu fapta bună? Nu cumva ca să-mi iasă vestea că sunt mare postitor, sau mare milostiv, sau mare primitor de săraci? Nu cumva ca să-mi iasă vestea că sunt om mare, dacă fac cutare clădire pentru folosul public, sau cutare biserică, sau cutare pod, sau cutare fântână, sau orice binefacere pentru folosul obștei? Și dacă vezi în tine acest gând, nu trebuie să te oprești de la fapta bună și să n-o mai

faci. Nu, Doamne ferește! Căci atunci ar trebui să nu mai lucrăm fapta cea bună. Ci să schimbăm scopul. Iar mijlocul de a izgoni slava deșartă este să îndesim rugăciunea și să facem fapta bună cât mai în ascuns. Și mijlocul de a goni mândria, care este maica slavei deșarte, este de a pune toate isprăvile noastre pe seama lui Dumnezeu. Deci, pot să postesc, pot să mă rog, pot să fac milostenie, pot să primesc străini, să fac orice faptă bună, dar toate isprăvile acestea să le pun pe seama lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu mi-a ajutat să le fac: nu le-am făcut eu, ci Dumnezeu prin mine. Căci zice Pavel: -„Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește, dar nu eu, ci darul lui Dumnezeu care este în mine”.

Deci, luați seama, Evanghelia de azi cere să faci fapta bună în ascuns, să postești în ascuns, dar altădată te învață altfel. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri”. Ai auzit? Aici te învață să faci fapta bună la arătare, ba chiar să lumineze fapta ta cea bună tuturor, s-o vadă toți, ca să Se slăvească de toți Dumnezeu el din ceruri. Dar auzi care e scopul? Slava lui Dumnezeu. S-o faci cu scopul ca Dumnezeu să fie slăvit, nu tu. Iar în altă parte zice: „Nimenea, aprinzând lumina, nu o pune sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze în toată casa” (*Matei* 5, 15). Aici iarăși ne învață să facem fapta cea bună la arătare. Dar atunci cum să împăcăm noi o Evanghelie cu cealaltă? Oare se contrazice Evanghelia? Doamne ferește! Hristos nu Se contrazice cu El Însuși, căci El e Adevărul. Dar de ce îmi cere aici să nu știe stânga mea ce face dreapta mea și când mă rog să mă încui în cămară, și când postesc să nu mă smolesc, ca să nu știe nimenea că postesc, iar dincolo mă învață să fac fapta bună la arătare, să vadă oamenii ce fac eu, ca să facă și ei la fel și să Se slăvească Dumnezeu? Cum trebuie să împăcăm aceste două Evanghelii? Căutând *calea de mijloc, calea împărătească*.

Fapta bună s-o facem deci și în ascuns, și la arătare, să ne rugăm și în ascuns, și la arătare, să facem milostenie și în

ascuns, și la arătare. Să facem fapta bună, dar să nu pierdem din vedere scopul adevărat. Când facem fapta bună, scopul nostru să fie numai slava lui Dumnezeu. Și după ce am ales acest scop, facem fapta bună fără frică și fără grijă, că nu o strică pe ea nici slava deșartă, nici dracii. Eu să fac orice faptă bună pentru că mă tem de Dumnezeu că mă va duce în munca iadului, dacă n-o fac. Și dacă o fac îmi va răsplăti mila lui Dumnezeu în vremea morții și în ziua Judecării. Dacă vezi aceasta în mintea ta și faci fapta bună, fă-o fie la arătare, fie în ascuns.

Dar oare ce înseamnă cuvântul din Evanghelia de azi: „Tu când postești, unge capul tău și spală fața ta”? Oare ne cere cu adevărat să ne ungem pe cap și să ne spălăm? Căci Hristos n-a făcut aceasta. Nu găsim în Evanghelii știrea că Și-a pieptănat mereu părul și l-a uns cu mirodenii, nici că și-a dat cu pudră pe față. Deci ce vrea să zică prin aceasta? Să nu luăm partea exterioară a Evangheliei, căci slova omoară, iar Duhul dă viață. Să luăm partea duhovnicească a Evangheliei, care se ascunde sub slovă. Înțelegerea cea duhovnicească a cuvântului este alta, nu ca să mă pieptăn pe cap și să mă spal. Nu aceasta o cere postul. Nu! Aici capul este mintea. După cum capul e cel mai mare dintre toate mădularele trupului, așa mintea este cea mai mare împărăteasă peste toate faptele bune. Și a unge capul înseamnă a unge gândurile minții. Dar cu ce? Cu lucrarea Duhului Sfânt. Ce a spus Iisus în altă Evanghelie? „Că și perii capului vostru sunt numărați de Dumnezeu”.

Credeți voi că aici e vorba de părul văzut? Fără îndoială că și pe acesta îl știe Dumnezeu, dar perii capului înseamnă aici gândurile minții. Câte gânduri răsar în mintea noastră, și bune și rele, toate sunt cunoscute de Dumnezeu. De aceea să fim foarte atenți în toată vremea ce gândim, ca gândurile noastre să răsără din inimă curată și să placă lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă aici „unge capul tău”: să ungem mintea noastră cu înțelegerile duhovnicești, cu lucrarea Sfântului Duh, s-o ungem cu mila față

de aproapele nostru și cu mare și nețărmurită dragoste față de Dumnezeu.

Iar când spune: „spală fața ta”, prin față înțelegem lucrarea din afară. Fața noastră este purtarea din afară în viață, purtarea față de fratele meu, apoi mâncarea, băutura, îmbrăcămintea. În toate să avem dragoste, smerenie, ascultare, milostivire, facere de bine, bunătate. Toate acestea arată starea dinăuntru a unui suflet în purtarea lui din afară. Căci a zis Mântuitorul în altă parte: „După roadele lor îi veți cunoaște” (*Matei 7, 16*). Care roade? N-a zis de cele dinăuntru, că pe acelea nimenea nu le cunoaște, ci de cele din afară. Un om bun se vede din purtarea lui, se cunoaște din lucrarea cea din afară. Din acestea se vede ce așezare duhovnicească are în inima lui. Deci, fața omului este lucrarea și viața cea din afară a omului, sau arătarea omului prin purtarea lui de fiecare minut și de fiecare zi. Așa se înțelege „unge-ți capul tău și spală fața ta”. Mîntea noastră să fie unsă pururea cu înțelegeri duhovnicești, iar viața noastră în toate zilele să fie spălată, adică purtarea noastră să fie curată și fără vicleșug în toate împrejurările vieții, prin lucrarea faptelor bune (*Kiriacodromion, 1857, p. 668*).

Dar dumnezeiasca Evanghelie de astăzi ne mai dă în continuare și o altă învățătură. Până aici, ne-a învățat nepomenirea răului, sau, altfel spus, cum să iertăm pe aproapele nostru, ca să fim și noi, la rândul nostru, iertați de Dumnezeu; și [ne-a mai învățat] cum să postim, care e a doua faptă bună.

A treia faptă bună pe care o aduce în mijloc Evanghelia de astăzi este milostenia. Și ce spune Hristos despre ea? „Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molia și rugina le strică, unde furii le sapă și le fură, ci vă adunați comori în ceruri, unde nici molia nici rugina nu le strică, nici furii nu le sapă și nu le fură”. Deci, după ce ne-a învățat mai întâi nepomenirea răului, nerăutatea și cum să postim, acum ne învață și cel mai mare lucru, milostenia. Căci milostenia și postul sunt aripile rugăciu-

nii. Niciodată rugăciunea noastră nu zboară mai repede la Dumnezeu ca atunci când e ajutată de post și de milostenie.

Ați auzit de Cornelia sutașul, primul convertit dintre păgâni, prin iluminare și prin har, fiind chemat la botez prin descoperirea apostolului Petru. Cornelia postise până la ceasul al nouălea din zi (ora 3 după-amiaza), când în timp ce se ruga i-a stat înaintea îngerul Domnului, zicându-i: „Rugăciunile tale și milosteniile tale sunt întru pomenire înaintea lui Dumnezeu” (*Fapte* 10, 4). Postul nu-l păzeau, deci, numai iudeii, ci și păgânii. Și de niniviteni, n-ați auzit ce post au ținut? Și erau păgâni. Și tăierea-împrejur nu era înaintea de Hristos numai la evrei, ci era și la păgâni, la egipteni și la etiopieni, care până astăzi păstrează tăierea-împrejur, și la asirieni și la multe alte popoare se răspândise de la Avraam această poruncă a tăierii-împrejur.

Evanghelia de astăzi, învățându-ne despre milostenie, arată unde să punem comoara. Două locuri sunt unde putem să punem comoara: ori pe pământ, ori în cer. Și dacă o aduni pe pământ, vai de tine, omule, că se leagă inima ta de dânsa! Căci auzi ce spune mai încolo: „Că unde va fi comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”. Ți-ai adunat bani, haine, casă, grădini, feciori, nepoți și strănepoți, cu multe bogății, ți-ai adunat argint, vite, oi, stare multă materială – inima ta se leagă de acestea. Inima se învârtește mereu în jurul lor până moare. Ca piatra de moară, spune Sfântul Ioan Scărarul, se învârte mîntea lui în jurul averii lui și inima lui este mereu în jurul ei.

Iar cel înțelept, cel cu frică de Dumnezeu, care-și trimite comoara în cer, nu mai are grijă de nimic. Căla ce are comoară pe pământ, când s-a făcut seară, zice: „Măi femeie, pune zăvorul la ușă și adă pistolul să-l pun sub cap! Du-te și vezi, sunt încuiate vitele în grajd? Vezi, legați-s căinii? Vezi, furca de fier e la îndemână? Vezi, cuțitul e aci? Dacă vin hoții, să ne apărăm”. Mare grijă are el! De ce? Să nu vie hoții să-i ia averea. „Caută, femeie, în lăzile acelea, mai pune naftalină, că acolo ai

atâtea paltoane, să nu putrezească! Vezi, mai unge încălțările cele multe, că se strică! Ia vezi unde-s banii, ai grijă unde i-ai pus, în cutia aceea, în lădița aceea! Ia seama să nu vadă copiii, să nu știe cineva! Vezi să nu se strice mobila! Vezi catrința cutare și cojocul cutare, nu cumva au pătruns în ele moliile?!”. Vai de el! Așa-i grija omului care strânge aici averi: se teme de molii, se teme de hoți, se teme să nu-l prade, pentru că inima lui e legată aici de multe, de averea câtă o are și vrea să și-o păzească. Dar nu-i așa cu cel ce are comoară în cer.

Cel ce are comoară în cer, n-are grijă de hoți. Știe că acolo nu le mai fură nimenea, că acolo molia nu le strică și rugină nu are nici o putere să roadă aurul și argintul lui. Le-a dat lui Dumnezeu și le va lua însutit, că toate au devenit duhovnicești și mai presus de minte. Așa face omul înțelept: își adună comoara în cer, să nu aibă grijă nici de tâlhari, nici de rugină și nici de molii. Iar cel ce și-a adunat-o pe pământ, până la moarte e legat de ea. Acel ce a trimis-o în cer i se pare că n-a făcut nimic și mereu face milostenie, post, primire de străini, facere de bine, ajută văduvele, face casă sau cumpără vacă la cutare și face orice ar putea să mai adauge la comoara lui din ceruri, că acolo-i sigur că nu i le mai ia nimenea. Și, de fapt, cine să le mai ia din mâna lui Dumnezeu?! Cine poate să scoată din mâna lui Dumnezeu ceva, fără de știrea și voia Lui?!

Deci, fraților, Mântuitorul ne-a spus că unde-i comoara noastră, acolo-i și inima noastră. Dacă Dumnezeu o spune, nimenea nu poate să spună că nu-i așa. Așa a spus Hristos și așa-i în vecii vecilor. Ferice, deci, de trei ori ferice de omul care începe să-și adune comoara în ceruri și în fiecare zi trimite ceva acolo, căci în ziua morții și în vremea Judecării va găsi acolo, înmiit și duhovnicește, bogății care în veacul veacului îl vor desfăta și-l vor bucura pe dânsul!

Dar, iubiți credincioși, să mai vorbim de post, căci de el n-am vorbit cât trebuie. Suntem în preajma Postului Mare. Ce zic creștinii din ziua de azi? “Ce atâta post?”. Ce zice cel slab în

credință? “Mă tem că voi muri de atâta post, că am să-mi scurtez viața”. El se teme că va muri, că va scădea la kilograme. “Dacă am să mănânc de post, am să scad atâtea kilograme în postul acesta”. Dar oare mântuirea stă în a pune pe tine mereu kilograme, să fii greu la cântar? Dar ce zice celălalt necredincios, care nu se teme numai de aceasta, ci nici nu crede? El zice: „Postul nu e poruncă, căci s-a scris că nu ce bagă în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură”. Așa zic sectarii, și rătăciții, și oamenii ușuratici, oamenii ce se răzvrătesc împotriva adevărului. Dar te întreb: nu-i poruncă postul? Cine ți-a spus că nu-i poruncă? Și cine altul ți-a spus că nu-i porunca cea mai veche decât toate, decât numai satana, care urăște postul? Care poruncă credeți că e mai veche decât postul? Nici una. Pentru ce a fost scos tot neamul omenesc din rai? Oare nu pentru că n-a postit? Căci a zis Dumnezeu către strămoșii noștri Adam și Eva: „Adame, din toți pomii raiului ai să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci!”. Deci i-a dat Prea Bunul Dumnezeu lui Adam poruncă să nu mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului. Așadar postul e porunca cea dintâi a lui Dumnezeu. Căci ce înseamnă porunca să nu mănânce, decât că l-a oprit de la o mâncare, i-a dat să postească? „Ai să mănânci din toți, dar din acela n-ai să mănânci.” I-a dat un post chiar în rai. Înainte de a fi boala, i-a dat vindecarea; înainte de rană, i-a dat doctoria firii omenești. Ce spune marele Vasile? „Pentru că n-am postit, am ieșit din rai și am fost izgoniți afară. Să postim, ca iarăși să intrăm în rai!” (*Hexaimeron*, 4). Deci, să luăm seama că cea mai veche poruncă și cea dintâi a fost porunca postului. Postul a fost pus încă din rai, deodată cu lumea, deodată cu neamul omenesc. Dar va zice cel iscoditor, și mai ales sectarul: „În decalog, în cele zece porunci, nu există porunca postului. De ce n-a mai dat-o Dumnezeu și pe Muntele Sinai?”. Dar tăierea-împrejur există în cele zece porunci? Nu. Și nu este poruncă și aceea? Porunca postului i-a dat-o Dumnezeu lui Adam, iar porunca tăierii-împrejur lui Avraam, după un timp îndelungat de

la zidirea lumii. Dar de ce nu s-a pus în decalog, sau în cele zece porunci, nici una, nici alta? De ce n-a mai pus postul? N-a fost nevoie să le mai pună, că știau toți patriarhii și toți proorocii că aceste două porunci, adică tăierea-împrejur și postul, erau cele mai vechi porunci; întâi postul și apoi tăierea-împrejur. Dar veți zice: „Părinte, tăierea-împrejur nu mai este la creștini, deci nici postul nu mai trebuie să fie”. Ba este. Cine ți-a spus că nu este? Ea va dăinui până la sfârșitul lumii, dar nu tăierea-împrejur cea după trup. Auzi ce zice Pavel: „Voi aveți tăierea-împrejur nu cea trupească, ci tăierea inimii în duh, sunteți tăiați împrejur cu tăiere nefăcută de mână” (*Romani 2, 27-29*). Ați auzit că această tăiere-împrejur a inimii în duh, prin care tăiem toate gândurile cele rele de la mintea și de la inima noastră, rămâne veșnică? Căci zice: „Câți ați primit tăierea-împrejur cea în duh, v-ați îngropat cu Hristos prin botez”. Câtă vreme avem botezul, care se face la opt zile, întocmai ca tăierea-împrejur în Legea Veche, avem tăierea-împrejur dinspre toate lucrurile satanei. Ce-am zis la botez, la lepădări? „Mă lepăd de satana și de toate lucrurile lui!”. „N-am zis de una sau de două – cum spune Sfântul Efrem Sirul –, ci de toate”. De care toate? De desfrâu, de beție, de furtișag, de zavistie, de lăcomie, de ținerea minte a răului, de iubirea de argint, de trufie, de semeție, de lenevie, de toate lucrurile satanei. Iată tăierea-împrejur cea nouă, în duh. Le-a tăiat pe toate de la botez și trebuie să ținem această nouă tăiere-împrejur și făgăduință până la moarte, că toți am făgăduit aceasta la botez, la tăierea-împrejur cea duhovnicească.

În altă parte se spune despre ea: „În ziua Judecății ni se va cere haină curată ca la botez”. Deci, după cum tăierea-împrejur, fiind o poruncă veche, în Hristos s-a desăvârșit, s-a făcut duhovnicească și a încetat tăierea-împrejur care era o umbră în Legea Veche, tot astfel porunca postului, care e mai veche cu mii de ani decât porunca tăierii-împrejur, rămâne veșnică. Căci toți patriarhii și toți proorocii au postit. Și apostolii au postit când au plecat la propovăduire, și Însuși Mântuitorul

lumii a postit 40 de zile și 40 de nopți în Muntele Carantania, unde I s-au dat cele trei atacuri sau ispite de către diavol.

Deci, iată, fraților, porunca postului este cea dintâi și cea mai veche; pentru aceea a postit și Moise de două ori câte 40 de zile, ca și Ilie și Daniil (*Ieșirea* 34, 28; *Deuteronomul* 9, 18; *Daniel* 9, 3).

Dar vei zice: „Nu pot, părinte, să postesc, că mâncarea-i slabă și pic jos, și nu mai pot, și dac-oi posti, mor înainte de vremel!”. Cine altul ți-a spus aceasta, decât diavolul și necredința? Ce spune Marele Vasile: „Cine va posti mai mult, acela va trăi mai mult”. Postul este maica sănătății. Auzi ce spune în *Hexaimeron* (Cuv. 4) Marele Vasile: „Bucatele cele grase și bucatele cele de multe feluri, neputând să le mistuie stomacul, multe boale au adus în lume. Iar înfrânării și postului pururea îi urmează sănătatea”.

Du-te la doctor, să te învețe el postul! Ai mâncat mereu carne, care-i plină de toxine, ai mâncat mâncări grase, murături, mâncări grele, ți-ai stricat ficatul, și stomacul, și mintea, și sufletul. Pentru ce? Pentru că n-ai mâncat rațional, ca un om, ci te-ai lăcomit ca un dobitoc, ba chiar mai rău ca el. Ce ți se întâmplă acum? Păcatul te trimite la doctor. Auzi ce spune prea înțeleptul Isus Sirah: „Dumnezeu i-a dat și doctorului știința, iar omul înțelept nu se va sminti de doctor. Dar să știe una ca aceasta, că cel ce mânia pe Făcătorul său, va cădea în mâinile doctorului” (38, 15).

Ai auzit de ce ajungem la doctor: pentru păcatele noastre. L-am mâniat pe Dumnezeu și ne trimite la un doctor să ne taie, să ne opereze, să ne scoată dinții, să ne facă toate necazurile. De ce? Că am supărat pe Doctorul cel Mare din cer.

Dar nu există mai mare doctorie pentru trup ca postul. Cel mai mare doctor al trupului este postul, numai să ținem postul cu măsură, cum spune Marele Vasile. Iar măsura înfrânării și a postului se ia după măsura puterii trupului. Cea mai mare doctorie pentru toată omenirea este postul, căci Dumnezeu

nu l-a pus degeaba. Mâncarea de post e cea mai ușoară și cea mai sănătoasă. Dar ție nu-ți place mâncarea de post. Și știi de ce? Pentru că e stomacul îmbuibat cu alte mâncări. Dar când nu ți-o plăcea ceva de post, fă precum cel din *Pateric*, care pusese de gând să postească până la ceasul al nouălea (3 după-amiază); dar atunci nu-i plăcea mâncarea. Și a zis atunci: „Te las să mai rabzi vreo trei ceasuri”. După trecerea acestora i se părea că-i e foame, dar zise: „Mai stai trei ceasuri”. Și seara, cele ce i se păreau mai devreme că n-au gust i se părură cozonac!

Nu mânca o zi-două, și când vei mânca, mănâncă puțin, să nu te sature. Vei vedea că ai să mănânci și vreascuri. Pâinea goală și cu apă ți se va părea că-i cozonac. Căci pricina pentru care n-ai gust de mâncare este îmbuibarea, fiindcă zice Sfântul Nicodim Aghioritul: „Una din pedepsele lui Dumnezeu pentru cel lacom cu pântecele este că pierde gustul mâncării”. De ce n-are gust de mâncare? Fiindcă a încărcat stomacul peste măsură, a stricat râșnița stomacului, s-a îmbuibat peste măsură. Cel ce postește știe ce spun; lui îi pare mămăliga cu ceapă sau cu usturoi sau cu murături, când o mănâncă seara, ca un cozonac. N-ați pățit așa ceva? Când postești, e bună mâncarea; de aceea, când n-ai gust de mâncare, ia postul în ajutor și te face doctor pentru stomacul tău, căci când vei mânca cu plăcere mâncarea cea mai ușoară, te-ai făcut sănătos. Dar cel mai mulțumit e altcineva: e sufletul.

Ce spune Sfântul Teofan Zăvorâtul? „N-ajută nici o doctorie trupului, cât îi ajută mulțumirea sufletului”. Când ți-ai mulțumit conștiința și ești în pace cu toți, postești cu plăcere și n-ai nici o supărare. Mulțumirea sufletească te întărește, ca să fii sănătos și cu o bucatăică de pâine și apă și în același timp să fii ușor și la minte și la trup. Îi vei întrece și pe cei ce stau numai cu cârnați și cu carne dinainte. Pentru că nu se întărește inima omului cu mâncare, ci cu harul. Ce spune Apostolul? „Bine este a se întări inimile voastre cu darul, iar nu cu mâncările” (*Evrei* 132, 9). Tăria cea din mâncări e pățimașă și plină de toată

sporcăciunea, iar tăria cea din duh îi aduce omului sănătate, liniște și fericire vremelnică și veșnică.

Ați auzit de proorocul Daniil și de cei trei coconi din Vavilon, aflați în robie? Erau de neam împărătesc din Ierusalim, oameni gingași, crescuți în palate, pe timpul regelui Ioachim. Dar au fost în robie în Vavilon și fiindcă erau tineri și frumoși și foarte înțelepți, i-a pus la curtea împăratului Nabucodonosor mai mari peste toți chaldeii și filosofii de atunci, iar pe Daniil, mare sfetnic al lui Nabucodonosor. Acest Nabucodonosor era un împărat avan, pus de Dumnezeu peste multe popoare ale pământului; el stăpânea 127 de țări și era închinător la idoli. La masa lui erau cărnurile cele mai bune și băuturile cele mai alese, ca la unul ce era cel mai mare împărat de pe fața pământului (*Daniel* 4, 19).

Și când i-a adus pe acești tineri la palat și a poruncit împăratul să-i hrănească de la masa lui, ei au spus că nu mănâncă carne și mai bine vor muri decât să mănânce cele jertfite la idoli. Iar mai marele famenilor le-a spus: „Iată, dacă nu veți mânca bucate și carne de la masa împăratului, veți slăbi și împăratul va înțelege pricina și îmi va tăia capul și mie și vouă”. Iar ei au răspuns: „Dă celorlalți tineri câți are împăratul cărnuri și băuturi de la masa lui, iar noi zece zile vom mânca fructe și semințe, și apoi să ne pui față în față cu aceia, să vedem dacă ei vor fi mai frumoși pentru că mănâncă bucate alese și cărnuri, și noi mai slabi pentru că ne hrănim cu semințe și fructe”. Și s-a făcut așa. Iar când i-a scos în fața împăratului, erau mult mai frumoși decât ceilalți, așa cum auziți în fiecare zi la rugăciunea colivei: „... Care pe cei trei tineri și pe Daniil, care se hrăneau cu semințe, i-ai arătat mai frumoși decât pe cei ce se hrăneau cu multe desfătări” (*Daniel* 1, 15). Dar de ce erau mai frumoși? Pentru că nu și-au întărit inima cu carne și băuturi, ci au întărit-o cu Duhul lui Dumnezeu, cu rugăciune și cu curățenia vieții lor. Și a zis împăratul să rămână lângă el, și ei au rămas, și știți minunile pe care le-au făcut. Căci Daniil a fost

aruncat în groapa cu lei de două ori și a rămas nevătămat, iar cei trei coconi au stat în cuptorul cel ars de șapte ori și nu i-a atins para focului care se revărsase afară din cuptor de 49 de coți. Ei stăteau în cuptorul cel de foc ca în duh de rouă și aduceau slavă Sfintei Treimi. De ce? Pentru că postul și rugăciunea i-au scăpat pe ei de foc, iar Daniil cu postul și rugăciunea a astupat gurile leilor. Postul face mari minuni. A făcut în trecut și va face în vecii vecilor. El nu ne lasă să slăbănogim când postim. Să nu credeți că aceasta-i totul, să mâncăm bine și să bem bine, până murim. Asta e deviza epicurienilor, a acelor filosofi care aveau pânțele drept Dumnezeu. Dar veți zice: „Părinte, cutare e bolnav tare, a slăbit de boală, a paralizat și dacă-i mai dai de post, moare”. La aceasta îți răspund: Biserica nu omoară trupurile oamenilor. Biserica e omorătoare de patimi și nu de trupuri. Canonul apostolic spune clar: „Dacă vreun episcop, sau preot, sau diacon, sau citeț, sau cântăreț, sau creștin nu postește Sfântul și Marele Post, precum și miercurea și vinerea, de este cleric să fie caterisit, iar de este mirean să fie afurisit...”. Iar la urmă pune o clauză: „... afară de caz de boală”. Cine-i bolnav foarte tare și e constatat de un doctor cu frică de Dumnezeu că are nevoie de supraalimentație, acela să mănânce de dulce și nici un păcat nu are (vezi *Pidalionul* de la Neamț, 1844).

Dar auzi ce spune Marele Vasile: „Acela care s-a uscat de vreo boală și stă la pat și este rănit și-l întoarce altul și este constatat de doctor că are nevoie de lapte, brânză sau chiar de carne, acela poate să mănânce de dulce”. Dar nu acela pe care-l doare stomacul sau n-are gust de mâncare. Acela nu-i bolnav trupește, ci sufletește. N-a postit și boala i-a venit de prea multă mâncare. Acesta n-are nici o dezlegare de la Dumnezeu.

Așadar, Biserica dezleagă în cazuri cu totul excepționale, în cazuri cu totul de nevoie, când cineva s-a uscat de vreo boală și-l întoarce altul. Acela poate să se dezlege, dar până când? Până se va întări, și atunci iarăși să ia postul. Nu dezleagă așa de ușor Biserica, după cum am auzit că se întâmplă pe la țară, că-i

dă voie preotul să postească o săptămână și-l împărtășește. Apoi iar dezlegare și iar mâncare de dulce. Aceasta nu se poate! Nici arhieriei, nici sinodul, nimenea nu poate dezlega posturile din Biserică.

Noi trebuie să ținem cu mare sfințenie predania celor patru posturi, a miercurii și a vinerii, și ferice de creștinii care țin și luna. Că luna-i pentru sănătate și pentru îngerii păzitori.

Frați creștini, înainte de a termina predica aceasta, am să vă mai spun ceva. Nu vă puneți nădejdea numai în mâncare. Căci vai de noi și de noi: dacă nu postim de bună voie, va voi Dumnezeu să postim fără de voie, fie aici pe pământ, fie acolo în gheenă, unde bogatul cel nemilostiv își dorea măcar un vârful de deget înmuat în apă! Să ne ferească Dumnezeu pe toți de aceasta!

Să postim din dragoste și din convingere. Căci zice Sfântul Prooroc Zaharia către poporul lui Israil: „Ascultă, Israile, va fi ție postul al patrulea, și al cincilea, și al șaselea, și al șaptelea, și al optulea, și al nouălea, și al zecelea, cum ți-au arătat proorocii din Legea Veche”. Ce înseamnă postul al patrulea și al zecelea și celelalte? Înseamnă lunile. Ei la fiecare zece luni aveau un anumit post, înainte de venirea Domnului. Căci mai zice: „Și-ți va fi ție postul acela spre veselie și curăție și mântuire, și vei veseli pe Dumnezeu, și va aduce peste tine sănătate și belșug, iertare de păcate”. Ai auzit că și înainte de Hristos erau rânduite posturile Legii vechi de patriarhi și prooroci? N-a fost zi, de la zidirea lumii, ca un popor să n-aibă post. Ați auzit de niniviteni, că prin trei zile de post și de rugăciune au scăpat de urgia Domnului, ca să nu se piardă. Și ninivitenii erau un popor păgân, care avea împărăția lângă Eufrat. Postul a existat și există la toate popoarele lumii, și la chinezi, și la indieni, și la toate popoarele semite. Că originea postului e foarte veche, e de la începutul lumii, și toate popoarele au crezut că trebuie să postească. Cu atât mai mult noi, creștinii, trebuie să postim.

Dar noi, creștinii, nu postim ca fahirii sau ca yoghini indiani, nici ca bonzii din Japonia sau ca budiștii din China. Nu postim postul acela exagerat de luni de zile. Aceia nu mănâncă până ce taie carne din ei și nu mai curge sânge, ca să intre în Nirvana, raiul lor și al lui Brahma. Nu, noi postim cum ne învață Biserica, cu măsură. Mâncăm o dată sau de două ori pe zi. La început și dacă ești prea slab, mănâncă și de trei ori, dar nu strica postul și nu mânca de dulce. Și trebuie să știi că postul creștinesc nu se mărginește numai la mâncare. Degeaba postești, dacă nu țineți curățenia, cei care sunteți însurați. Auzi ce spune proorocul Ioil: „Vestiți post, vestiți vindecare, cinstiți post, cinstiți vindecare; să iasă mirele din așternutul său și mireasa din camera sa” (Ioil 2, 15-16). Ce va să zică aceasta? În vremea postului, bărbatul și femeia să postească, dar să păzească și curățenia.

Am avut o sumă de cazuri de soții care n-au putut, săracele, să se împărtășească, pentru că n-au păzit curățenia, căci soții au fost prea lacomi în privința asta. Ele au postit de mâncare, dar dacă n-au păzit curățenia, nu li s-a putut da Sfânta Împărtășanie, că nu dau voie canoanele. Deci, să păziți curățenia în toate posturile. Și apoi, vă mai trebuie un post duhovnicesc. Când postim de bucate, să postească și limba, să nu vorbească de rău, să nu spună glume, să nu cânte cântece lumești, să nu săvârșească desfrâuri și răutăți. Să postească și ochiul, să nu privească la fărădelegi. Să postească urechea de la cântări și de la petreceri. Căci spune Solomon: „Ochiul tău drepte să vadă și urechea ta drepte să audă”. Să postească mâna, să nu iscălească zapise nedrepte, să nu lovească pe fratele, să nu fure cu ea nimic. Să postească piciorul, să nu meargă la adunări rele și la baluri și la fărădelegi în posturi. Să postească și gustul, să guste numai bucate îngăduite de legea postului; să postească și mirosul de mirosuri de friptură și de prăjituri, ci doar miros de zarzavat să fie în bucătăria noastră; să postească, deci, toate simțirile.

Să postească omul cu toate cele cinci simțuri, dar să se păzească și inima lui de răutate, să fie cu nerăutate. Acesta este postul duhovnicesc. Pe lângă acesta, dacă vrei ca postul să se ridice la cer, să fie însoțit de rugăciune și de milostenie. Ați auzit că ne cere să strângem comori în ceruri. Când postești, ceea ce nu mănânci în ziua aceea, dacă poți, dă la săraci. Vine o babă și spune: „Eu postesc, părinte, dar în ziua aceea nu dau nimic din casă, că am auzit că-i rău lucrul acesta”. Auzi ce-o învăț dracul, că e rău să dea când postește! Iar Sfânta Carte spune invers: când postești, pâinea pe care n-o mănânci, să o dai la săraci în ziua aceea. În ziua în care postești, mai mult să faci milostenie. Pe ea a învățat-o altă babă ca atunci când postește să nu dea ceva din casă, că-i face farmece. Auzi ce credință greșită și rea!

Nu-i adevărat, ci mai cu seamă când postești să faci bine, și cât nu mănânci tu, să dai la altul, să îndulcești pe altul care-i mai sărac decât tine și care ar vrea să mănânce și n-are ce. E o obișnuință rea și vicleană să nu dai din casă când postești. Cine a spus, care Evanghelie, care prooroc, care apostol, care din sfinți a învățat așa? Doar vreo babă zăpăcită, pe care a învățat-o alta, și așa mai departe. Asemenea tradiții nu sunt deloc în duhul Bisericii.

Când postești, să faci milostenie, și când nu postești, iarăși să faci! Noi, creștinii, trebuie să ținem posturile predate de la Biserica lui Hristos în măsura în care putem. Pentru cel prea bolnav și slab postul se dezleagă, dar cum am zis, întâi să aibă grijă să se spovedească și să se împărtășească cu Sfintele Taine, și să se unească cu Hristos. Și dacă-i prea slab cu trupul, îl dezleagă duhovnicul. Dar întâi să aibă grijă de suflet. Se poate întâmpla ca prin Sfânta Împărtășanie sau prin Sfântul Maslu, sau prin alte rugăciuni, să se facă sănătos chiar și fără dezlegare de la post.

Să țineți cu mare grijă predaniile Bisericii și posturile, că nimenea nu are putere de la sine să le dezlege. Dacă zice cineva

că dezleagă, fiecare dezleagă pe socoteala lui. Noi nu putem învăța aceasta, că n-am învățat de nicăieri că putem dezlega sfintele posturi așa ușor cum cred unii.

Să postim dar și de bucate, și de gânduri păcătoase, să postim cu ochii, cu mâinile și cu toate simțirile, și să ne ajute Mântuitorul ca prin acest post trupesc și duhovnicesc să ne apropiem mai mult de El. AMIN!

PREDICĂ DESPRE COPILUL ÎNDRĂCIT

(Evanghelia Duminicii a X-a după Rusalii – *Matei 17, 14-23*)

Iubiți credincioși,

Sunt un fel de oameni care se cheamă scafandri, și care se bagă în adâncul oceanelor și pe fundul mărilor, și caută acolo mărgăritare care adesea se găsesc în scoicile de pe fundul mării. Dar ca să găsească un mărgăritar ca acela, câtă osteneală trebuie să-și ia asupra-și aceștia, primejduindu-și uneori chiar și viața!

Așa ni se cade și nouă, creștinilor, care avem credința dreptmăritoare și dumnezeiescul botez, să ne afundăm pururea în dumnezeieștile Scripturi, să adâncim pururea mintea noastră în dumnezeieștile și preaadâncile înțeleșuri ale ei, căci numai așa vom afla mărgăritarele cele preasfinte și preafolositoare pentru mântuirea sufletelor noastre.

Ați auzit Evanghelia de astăzi. Dacă o iei după slovă, Evanghelia e scurtă, dar dacă vrei să tâlcuiеști fiecare verset în parte, poți să faci o predică foarte lungă. Dar nu e vreme acum, în cadrul dumnezeieștii Liturghii, să facem cu de-amănuntul tâlcuirea acesteia, ci vom da doar niște spicuri din înțeleșul ei.

Se spune în ea: „În vremea aceea s-a apropiat de Iisus un om oarecare”. Evanghelia nu ne spune cine era omul acela, din care parte a Palestinei, ce stare avea: era bogat, era sărac, era înțelept, era mai simplu, era bolnav sau era sănătos? Spune doar simplu că a venit un om oarecare, cu o rugămintе. Și care era rugămintea lui? A adus la Iisus Hristos un copil al său, care era cuprins de drac, mai cu seamă în timp de lună plină.

Dumnezeiescul Evanghelist Marcu spune încă și cum se îndrăcea. Când îl apuca diavolul, zice că îl trântea pe jos și făcea

spume. Iar dumnezeiescul Luca spune mai mult, anume că striga tare, țipa, urla, se bătea cu capul de pietre, spumega și avea fața cu totul schimbată și cu totul înfricoșată.

Dar de ce a spus dumnezeiescul Evanghelist Matei că tocmai la lună plină era cuprins de drac? Nu sunt și astăzi o mulțime de bolnavi de felul acesta, ce se zic epileptici, care vin la noi la mănăstire și le citim tocmai când e lună plină, căci zic ei că tocmai atunci se îmbolnăvesc? Oare ce legătură are luna cu boala aceasta ce se numește epilepsie? Are vreo legătură? Nu, Doamne ferește!

Dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur spune că dracii, vrând să hulească zidirea lui Dumnezeu, pândeau această venire a lunii pline, ca să muncească tocmai atunci pe cei dați în stăpânirea lor de Dumnezeu. Aceasta pentru ca oamenii să hulească pe Dumnezeu, dând vina pe lună. Adică să zică: “Iată, luna e pricină că eu sunt bolnav de epilepsie, luna e de vină că eu sunt îndrăcit!”. Și așa, să hulească pe Ziditorul și zidirea cea preabună și preacurată a lui Dumnezeu. Că a zis Dumnezeu, la zidirea cea dintâi, că erau toate cele făcute de El bune foarte (*Facerea 1, 31*).

Mai sunt și azi oameni care dau vina pe lună și pe zodii. Ei zic: “Eu n-aș fi făcut așa de mult rău dacă aș fi fost născut într-o zodie bună”. Sau: “E zodia mea, m-am născut în zodia Racului, deci trebuie să merg înapoi ca racul”. Iar altul: “M-am născut în zodia Taurului și trebuie să fiu bătaș”. În sfârșit, altul: “Eu m-am născut în zodia Scorpiei și trebuie să fiu viclean ca ea și să înțep pe alții cu cuvântul”. Sau alții: “Eu m-am născut în martie, sau în zodia Peștelui sau a Vărsătorului, sau a Cumpenei; de aceea sunt eu nehotărât”. Ce nebunie!

Dumnezeiescul Vasile cel Mare zice în cuvântul din *Hexaimeron* de la facerea lumii, când vorbește despre facerea stelelor în ziua a patra: „Omule nebun, ce legătură poate să aibă zodia de pe cer cu nașterea ta pe pământ?!”. Niciodată nu are legătură steaua de pe cer cu nașterea ta. Ne-am făcut răi din

cauza răutății noastre, din cauza voinței noastre. Am dat voința noastră în mâna satanei, ne-am făcut răi de bunăvoie, nu de silă. Nu ne-a silit nici luna la rău, nici zodiile, nici constelațiile cerului, ci răutatea noastră și voia noastră proprie, iar aceasta munca veșnică ne-o aduce.

Iată dar care era pricina că dracul lua în stăpânirea lui pe cei îndrăciți în timpul lunii pline: ca oamenii să hulească zidirea cea preabună a lui Dumnezeu, adică luna, sau, cum zic alții, stelele, sau zodiile.

Și ce ne spune în continuare Evanghelia de azi? A zis tatăl copilului: „Doamne, rău pătimește, se îndrăcește la lună plină”. Apoi: „Că de multe ori îl aruncă în apă ori în foc”. Oare ce să fie focul și apa? Chiar numai de natură vorbește Evanghelia? Nu, Doamne ferește! Dacă te-ai lua numai după litera Evangheliei, te-ai face sectar.

Dar focul și apa au aici și alt înțeles, mai înalt. Toate patimile de care omul suferă pe fața pământului vin mai cu seamă din două părți ale firii noastre: din partea mândriei a sufletului și din partea poftitoare a lui. Dar pe lângă ele mai este și partea rațională, care n-are a face cu aceste patimi dobitocești, legate de simțiri.

Sufletul omului are astfel trei părți și din fiecare se nasc: eresul, credința strâmbă, nebunia, hula, nediscernământul, nedreapta socoteală, nechibzuința, nemulțumirea de binefacerea lui Dumnezeu și ale oamenilor și cele asemenea. Iar celelalte două părți, care sunt închipuite în Evanghelia de astăzi prin apă și foc, sunt mânia și pofta.

Din partea mândriei se nasc în om aceste păcate: mai întâi ura de oameni, care e egală cu uciderea, căci zice dumnezeiescul Ioan Evanghelistul: „Cel ce urăște pe fratele său, ucigaș de om este” (*Ioan* 1, 13-15); apoi e zavistia, sau bucuria de răul altuia, pizma, râvna cea rea, răutatea, mânia, iuțimea, ținerea de minte a răului și cele asemenea. Toate sunt păcate ale părții celei mândrie, adică ale mâniei.

Iar celelalte păcate, ca lăcomia pânteceului, desfrânarea, beția, lenea, dezmiardarea, moleșeala, trândăvia și celelalte asemenea, sunt păcate ale părții poftitoare a sufletului. Când omul cade în acestea, este îndrăcit. Căci zice tatăl copilului: „Doamne, de multe ori l-a aruncat pe el în foc și de multe ori în apă”. Focul este mânia și toate păcatele care se nasc din mânie; iar apa este pofta. Deci, de câte ori suntem în păcatele urii, ale zavistiei, ale pizmei, ale iuțimii, ale bârfirii, ale nemulțumirii, ale răpirii, ale dorinței de răzbunare, când ținem minte răul asupra altuia, de tot atâtea ori suntem aruncați de satana în focul mâniei. Și de câte ori ne îmbuibăm pântecele, și ne îmbătăm, și curvim, și preacurvim, și ne destrăbălăm împotriva firii, și ne lăsăm prinși de dezmiardare, de lene și de trândăvie, adică de moleșeala voinței de a lucra fapta cea bună, de atâtea ori suntem trântiți de satana în apa poftelor noastre. Așa se înțelege ceea ce spune tatăl copilului: „Doamne, de multe ori l-a aruncat pe el în foc și de multe ori în apă”.

Așa ne îndrăcim și noi în fiecare zi, când satana ne dă în patimile cele mânioase, apoi din cele mânioase ne aruncă în ale părții celei poftitoare, adică în apa poftelor și a răutăților noastre.

Dar ce spune mai departe omul lui Iisus Hristos? „Doamne, l-am adus pe el la ucenicii Tăi și n-au putut să-l vindece”. Oare n-aveau credință ucenicii lui Hristos, de n-au putut să vindece un îndrăcit? Dar câte minuni și semne n-au făcut ei mai înainte?! Căci zice Scriptura că le-a dat putere să învie morții, să izgonească dracii și să tămăduiască toată boala și toată neputința în popor (*Matei 9, 8; Ioan 3, 2*). Dar de ce n-au putut acum ucenicii lui Iisus Hristos să-l vindece pe acest bolnav? Iată de ce: darurile Duhului Sfânt, cum sunt darul proorociei sau darul tămăduirii, când se dau sfinților, nu se dau pentru totdeauna, nici pentru toate lucrurile; proorocii prooroceau numai când îi însufla Duhul Sfânt, și nu în toate lucrurile, nici despre toate, ci numai despre acelea pe care li le

spune Duhul Sfânt, de care știe Duhul Sfânt că este de folos să le știe și ei. Iată, bunăoară, Ieremia proorocul! Era mare prooroc, sfințit din pântecul maicii sale, dar nu putea să proorocească întotdeauna. De multe ori el vorbea cu poporul și cu ucenicii și-i muștra, și ei făceau altfel, iar când venea Duhul Sfânt și începea să proorocească, îi spunea lui Baruh: „Vino aproape de mine și scrie ce proorocesc eu acum, că acestea sunt venite de la Duhul Sfânt”. Simțea că a venit Duhul Sfânt și cele ce va grăi el în acel ceas sunt vrednice de a fi scrise să rămână în dumnezeiasca Scriptură, în care le vedem și astăzi (*Ieremia 45, 1-5*).

De aceea n-au putut ucenicii să vindece pe acel bolnav. După cum darul proorociei nu se dă totdeauna și nici pentru toate lucrurile celor ce proorocesc, așa nici darul tămăduirilor, pe care l-a dat Mântuitorul sfinților Săi ucenici și apostoli, nu era totdeauna cu dâșii, ci numai când voia Dumnezeu să tămăduiască printr-înșii, și numai pentru ceea ce voia Dumnezeu.

Deci în acel moment luase Iisus Hristos darul tămăduirii de la Apostolii Săi, ca să nu poată tămădui pe copilul acela. Dar de ce l-a luat? Pentru că a văzut și la dâșii o oarecare necredință. Nu lipsă totală de credință, ci împuținare de credință. Acea împuținare de credință a numit-o Mântuitorul necredință. A văzut la ei o îndoială. Căci când au văzut cum copilul acela cade jos, spumegă, scrâșnește din dinți, se bate cu capul de pământ, urlă, bagă spaima în lume, s-au îndoit că ar putea să-l tămăduiască. Și această îndoială a lor a văzut-o Văzătorul de inimi, Iisus Hristos. Din pricina aceasta i-a muștrat mai târziu pentru necredința lor.

Și de aceea zise bietul om: „L-am dus la ucenicii Tăi, dar n-au putut să-l tămăduiască”. Și atunci ce-a făcut Mântuitorul? Preablândul nostru Mântuitor, Cel plin de toată sfințenia, Cel ce a fost Însuși Izvorul sfințeniei și al blândeții, S-a mâniat. Și mâniindu-Se, a zis: „O, neam rău și necredincios, până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi pe voi?”. Auzi? Oare de ce S-a

mâniat Mântuitorul și de ce a făcut mustrare la plural și nu la singular? Mântuitorul S-a mâniat pentru că a văzut la om necredință și viclenie. Căci la Evanghelistul Marcu se spune că omul a zis: „De poți ceva, ajută-ne nouă!” (*Marcu 9, 22*). Aceasta arată că n-a venit la Iisus Hristos cu toată credința, ci cu un fel de viclenie. Mă duc să vedem, nu cumva are să poată să tămăduiască pe copilul meu? Această viclenie și această necredință a mustrat-o Iisus Hristos, dar nu ca fiind numai a acelui om, ci ca a întregului popor. N-a zis: “O, omule necredincios și viclean, pentru ce vii la Mine dacă n-ai credință, și zici: «Dacă poți ceva, ajută-ne nouă!»?”. Nu a făcut mustrarea așa. Ci ne-a dat pildă pentru toate veacurile și vremile. Că viața lui Iisus Hristos este și va fi prototipul vieții creștine până în veac. Ne-a arătat prin aceasta și nouă că atunci când cineva a greșit, să nu-l muștrăm pe acela de față cu altul. Căci în acest caz omul slab în credință se deznădăjduiește. Ci vorba românească: “Bate șeaua să priceapă calul”, adică ne învață să muștrăm pe toți, ca și cum toți ar fi vinovați, și așa acela care-i vinovat, care-i cu musca pe căciulă, să știe că pe el l-am mustrat.

Așa a făcut și Iisus Hristos la mustrarea omului acelaia viclean și puțin credincios, care era tatăl acelui copil lunatic. Căci a zis: „O, neam rău și necredincios, până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi pe voi?”. A folosit mustrarea pentru multe persoane, la plural, ca să nu-l deznădăjduiască. Că dacă i-ar fi zis numai lui în fața lumii: “O, omule rău și necredincios și viclean...” – îl deznădăjduia, că era om slab în credință. Iar prin el i-a mustrat pe toți, ca mai tare să-l doară pe cel ce era vinovat.

Așa s-a întâmplat și aici. Dar după această mustrare făcută la plural, sau în chip obștesc, ce-a mai zis Iisus Hristos? A zis: „Aduceți-l pe el la Mine!”. Pe cine? Pe copilul acela care era îndrăcit, care făcea spume în timpul lunii pline și pătimea așa de greu. Și când l-au adus, ce a făcut Mântuitorul nostru Iisus Hristos? A certat pe dracul, iar acesta a ieșit din el, și îndată s-a tămăduit copilul și l-a dat pe el tatălui său, să-l ducă

acasă. Vedeți? L-a tămăduit Mântuitorul nostru Iisus Hristos, dar mai întâi a muștrat viclenia și necredința tatălui său, vorbind ca pentru mai multe persoane.

Văzând dumnezeieștii ucenici și apostoli că minunea aceasta s-a făcut așa de ușor de către Iisus Hristos și de ei nu s-a putut face, L-au luat pe El deoparte și L-au întrebat: „Doamne, de ce n-am putut și noi să scoatem dracul acesta?”. L-au luat deoparte pentru că le era rușine de popor, apoi pentru că simțeau că aici e o taină. Poate vor afla de la Iisus Hristos pentru care pricină, pentru care păcat sau neputință a lor nu l-au putut vindeca. Luându-L la o parte, Iisus Hristos le-a spus: „Iată pentru care pricină: pentru necredința voastră n-ați putut să-l vindecați”. I-a muștrat pe ucenici pentru că a văzut la ei puțină îndoială, puțină necredință și această puțină necredință a lor a numit-o Mântuitorul necredință. Și apoi, le-a împărtășit un lucru mare: „Amin zic vouă, că de ați avea credință numai cât un grăunte de muștar (adică cât o sămânță de ceapă, și încă una mică), ați zice muntelui acestuia: ridică-te de aici și du-te dincolo, și de veți fi credincioși, va fi vouă așa, după credința voastră.” Le-a arătat că ei nu au credință nici cât un grăunte de muștar. Dar noi, păcătoșii, câtă credință avem? Dacă pe Apostoli i-a muștrat Hristos, vă dați seama cât de puțină credință avem noi. De aceea nu se împlinesc cererile noastre prea repede, pentru că suntem prea puțin credincioși.

Dar oare, fraților, spune Evanghelia lui Iisus Hristos adevărul? Doamne ferește, dacă am zice nu! Cine va huli că în Evanghelie sau în toată dumnezeiasca Scriptură este un cuvânt nedrept sau rătăcit, anatema este, potrivit dumnezeieștilor canoane ale Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți. Tot cuvântul lui Dumnezeu este adevăr veșnic. Dar noi citim în istoria Sfinților Apostoli și în Evanghelie și nu găsim nicăieri că Iisus Hristos ar fi mutat munții.

Avem însă câțiva sfinți mari care au mutat munții cu rugăciunea: Sfântul Ioachim, Patriarhul Ierusalimului; Sfântul

Platon, Episcopul Alexandriei; Sfântul Marcu de la Muntele Fracesc din Abisinia, care n-a văzut 85 de ani față de om; Sfântul Averchie, Episcopul Eratoliei, cel întocmai cu Apostolii, precum și Sfântul Grigore Taumaturgul – marele făcător de minuni – a mutat un munte și un râu, poruncindu-le să se ducă în altă parte. Toți acești sfinți au mutat munții cu rugăciunea, însă nu este vreme să vă spun istoria lor, căci ar fi predica prea lungă.

Dar de ce sfinții au făcut minuni mai mari decât Iisus Hristos? Pentru care pricină? Și de ce Hristos n-a mutat munții în Evanghelie? Căci poate vă veți întreba: “Cum, sfinții, care sunt robi ai lui Iisus Hristos, au făcut minuni mai mari decât Dânsul?!”. Ei bine, să vă lămuresc acest lucru.

Când a venit Mântuitorul nostru Hristos în lume, El a făcut minuni atâta cât putea să cuprindă lumea și cât era de ajuns ca să creadă omul pentru mântuirea sa. El a înviat un mort de patru zile, pe Lazăr, și pe alții de câte o zi. Dar Sfântul Gheorghe a înviat un mort de patru sute de ani, iar Sfântul Macarie unul de șase sute de ani. Iată minuni mai mari decât ale lui Hristos. Dar pentru ce? Pentru că Hristos a spus: „Cel ce crede întru Mine, minunile pe care le fac Eu, și mai mari decât Mine va face” (*Ioan 14, 12; Matei 17, 20*). Deci dacă sfinții n-ar fi făcut minuni mai mari decât Iisus Hristos, nu s-ar fi împlinit cuvântul sau proorocia Lui. Însă cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Lui nu vor trece (cf. *Ioan 10, 35; Matei 24, 35*).

De aceea sfinții au făcut în vremea lor minuni mai mari decât Mântuitorul, dar nu cu puterea lor, ci cu puterea Aceluiași Dumnezeu Iisus Hristos, Care lucra printr-înșii. Căci El a zis la Înălțare: „Mă sui la Tatăl Meu și la Tatăl vostru și la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru, și orice veți cere întru numele Meu, vă voi da vouă”. S-a suit acolo unde era mai înainte cu slava dumnezeirii Sale. Niciodată nu a lipsit ca Dumnezeu de acolo, dar acum a îndumnezeit trupul și a ridicat firea omenească de-a dreapta puterii, și de acolo a dat putere mare Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, ca să facă minuni, să învie

morții, să gonească duhurile, să facă chiar minuni mai presus și mai mari decât le-a făcut El Însuși pe pământ. Prin urmare, nu sfinții le-au făcut, ci tot Iisus le-a făcut prin sfinții Săi, ca să se împlinească cuvintele lui David care zic: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi” (*Psalmi 67, 36*).

Iată pentru ce au mutat sfinții munții cu rugăciunea și n-am vreme să vă spun alte pilde de alți sfinți, care au făcut minuni încă și mai mari.

Și după ce a spus Mântuitorul acestea, ce le-a mai spus Apostolilor? Le-a mai spus că acest neam de draci nu iese decât cu rugăciune și cu post.

Iată cele două arme preaputernice date de Dumnezeu creștinului ca să facă minuni și semne, și să învie morții, și să gonească dracii: postul și rugăciunea! Întâi credința și apoi acestea două. Credința tare, postul și rugăciunea fac minuni și astăzi, și vor face în veacul veacului. Cine n-are credință, nu cunoaște minunile lui Dumnezeu care se fac în tot minutul. De aceea a și spus Mântuitorul: „De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat”. Care ochi? Ochiul sufletului, care este mintea. El trebuie să creadă, ca să fie curat de necredință. Deci acestea sunt armele preaputernice puse în mâna credinței fiecăruia: postul și rugăciunea. Cu ele poate omul să se tămăduiască pe sine și poate să tămăduiască și pe alții.

Sfântul Antonie cel Mare avea un ucenic numit Pavel cel Prost. Era prost cu firea, dar nu cu mintea și cu sufletul. Era simplu, dar era foarte tare în credință, smerit foarte și mare postitor. Iar acestea îi luminau mintea. Înainte de a veni la călugărie, el a fost căsătorit, dar era foarte credincios și foarte blând și cu totul lipsit de răutate. A venit odată cu carul cu lemne din pădure și a găsit pe soția sa cu un om în pat, că era soția lui cam curvă. Dar el nici n-a înjurat-o, nici n-a ocărât-o, nici n-a blestemat-o, ci atâta i-a zis: „Dacă-ți place de acela, rămâi cu el; eu mă duc să mă fac călugăr”. A lăsat deci și casă, și boi, și femeie, și s-a dus la Sfântul Antonie cel Mare, în muntele unde petrecea el în

Egipt, având 20.000 de ucenici pustnici în toată pustia schetică de lângă Alexandria. Și când a ajuns Pavel la Sfântul Antonie, acesta văzându-l om bătrân, din lume, l-a întrebat: „Ce vrei, omule?”. Acela zice: „Am venit să mă fac călugăr”. „Păi, n-ai să poți. Viața călugărească cere renunțare multă, cere post, priveghere, sărăcie, pocăință, osteneală, sudoare, plecarea genunchilor, lacrimi, suspine, și trebuie să fii foarte hotărât ca să poți răbda toate ale călugăriei până la sfârșit”. „Părinte, am să fac cum zici Sfinția Ta, că de aceea am venit: să mă fac călugăr”. Sfântul Antonie îi zise: „N-ai să poți, frate, du-te acasă, ești om obișnuit cu femeia, cu copiii, n-ai să poți. Aici avem draci, avem lupte mari”. „Ba nu mă duc; eu am venit să mă fac călugăr”. L-a mai întrebat Sfântul Antonie: „Ai de mâncare?”. Zise acela: „N-am, am venit să mă fac călugăr; ce-or mânca ei, călugării, voi mânca și eu”. Și-i zice: „Stai la poartă aici, ca să vezi cum e călugăria până la urmă...” Sfântul Antonie avea chilia îngrădită cu gard de piatră și, încuind ușa, i-a spus: „Stai la poartă aici, stai și încearcă!”.

L-a lăsat opt zile și opt nopți, crezând că Pavel se va duce îndată ce i se va face foame. Dar n-a fost așa, căci acest Pavel n-a venit să ispitească viața călugărească, ci a venit să se jertfească până la moarte pentru crucea lui Iisus Hristos și pentru călugărie. Când s-a dus iarăși la el, l-a găsit la poartă, în genunchi, rugându-se. Îi zise: „Omule, n-ai plecat?”. „Nu”. „Ai ceva de mâncare?”. „Nu”. „Ți-a dat cineva de băut?”. „Nu”. „Și cum, că doar sunt opt zile de când te-am lăsat?”. „Bine, dar de acum nu mă mai duc de aici”. „Dar de ce?”. „Păi, am să mă fac călugăr”. S-a minunat atunci Sfântul Antonie și a cunoscut că Dumnezeu l-a trimis acolo, și s-a temut să-l mai alunge. „Vino încoace, frate!”. L-a luat la masă și, știind că Pavel n-a mâncat de opt zile, i-a dat mai mulți pesmeți, zicându-i: „Mănâncă, fiindcă ai venit acum din lume!”. Dar el se uita la Sfântul Antonie. Și a mâncat Sfântul Antonie un pesmet, a mâncat și el unul. Și Sfântul Antonie zise: „Mai mănâncă, frate, mănâncă-i

pe toți!”. „Dar Sfinția Ta de ce nu mănânci?”. „Eu sunt călugăr”. „Și eu am să mă fac călugăr”. Și n-a mai vrut să mănânce și a început nevoința Sfântului Antonie.

Sfântul Antonie era de 40 de ani în pustie, mâncând 16 grame de pesmet pe zi și bând puțină apă de izvor, și el a început aceeași nevoință cu Sfântul Antonie, și la post, și la priveghere. Și după ce a stat o lună cu el, spre a-i vedea puterea, l-a dus apoi la o stâncă de aproape, i-a dat un târnăcop, o daltă și un ciocan să sape în stâncă și să-și facă o chilie. Iar Pavel și-a săpat peștera aproape de a Sfântului Antonie și au petrecut împreună mai bine de 20 de ani în pustia aceea. Și pentru smerenia și postul lui aspru și lepădarea lui de lume, i-a dat Dumnezeu darul de a face minuni, că era mare rugător și mare postitor. Și de multe ori veneau la Sfântul Antonie, marele făcător de minuni, oameni îndrăciți, epileptici și, neputând marele Antonie să-i tămăduiască pe unii dintre ei, îi ducea la Pavel cel prost, zicându-le: „Hai, că un dar ca acesta are ucenicul meu Pavel.”

Și a venit odată la Sfântul Antonie o femeie care era foarte îndrăcită și fusese la mulți sfinți în pustie și la multe mănăstiri, dar nu se tămăduise. Și s-a rugat Sfântul Antonie 40 de zile și nu s-a tămăduit. Pe aceasta o chinuia dracul foarte rău, fiindcă era stăpânită de o căpetenie a iadului din cele mari, un domn al puterilor văzduhului, cum îi numește apostolul Pavel. Și atunci a dus-o pe această femeie la ucenicul său Pavel. Și-i zice: „Pavele, vezi femeia asta? Să scoți dracul dintr-însa, că eu nu-l pot scoate!”. „Da, Părinte, dacă poruncești Sfinția Ta, dar cum să-l scot?”. „N-ai voie nici să mănânci, nici să bei, ci să te rogi tot timpul, până va ieși dracul din ea”. „Da, Părinte”. Și s-a suit Pavel pe o stâncă și a ridicat mâinile la cer și a stat așa 30 de zile și 30 de nopți, ca un stâlp; nici n-a dormit, nici n-a mâncat, nici n-a băut nimic. Din când în când se uita la femeie, c-o țineau legată neamurile ei cu lanțuri, și zicea: „Ieși, drace, din zidirea lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Părintelui Antonie!”. Și la 30 de zile, când a coborât mâinile jos, s-a dus și a însemnat-o cu

semnul crucii, zicând: „Așa zice Părintele Antonie: cu rugăciunile lui să ieși, diavole, din zidirea lui Dumnezeu!”. Și a început să iasă din gura femeii un balaur, care s-a întins pe 70 de stânjeni lungime. Și când a ieșit, s-a făcut în văzduh mare ca para focului și apoi s-a stins. Și femeia a rămas moartă trei zile și trei nopți; de credeau toți că i-a ieșit sufletul. Și s-a spăimântat Sfântul Antonie și toți oamenii care erau de față de acea minune și foarte s-au cutremurat văzând acel drac așa de uriaș.

Și a întrebat Sfântul Antonie pe Dumnezeu: „Doamne, ce fel de diavol a fost acesta, că așa de greu s-a izgonit?”. Și i-a spus îngerul Domnului: „Antonie, acesta n-a fost un drac prost de aceia pe care-i gonești tu. Tu, fiindcă ești deștept, gonești pe dracii cei proști și simpli. Acesta a fost din cei deștepți, care stăpânesc vămile văzduhului, o căpetenie a iadului, și nu-l putea scoate decât un călugăr smerit. Pavel are mai multă smerenie decât tine și ține mai mare post și mai mare nevoință, pentru aceasta i-a dat Dumnezeu darul de a scoate acest drac înfricoșat. Deci să știi că Pavel e mai mare înaintea lui Dumnezeu decât tine, pentru smerenia, rugăciunea și înfrânarea lui, mai presus decât ale tale, că a venit la bătrânețe și te-a întrecut pe tine”. Și a smerit pe Sfântul Antonie. Iar femeia după trei zile a început să se miște și au împărtășit-o cu Prea Sfintele Taine, și așa s-a făcut sănătoasă și s-au dus rudele cu dânsa.

Vedeți, fraților, cu postul, cu rugăciunea, cu smerenia și cu credința, cum s-au făcut minuni prea slăvite? Cu această putere au fost înarmați și Sfinții Apostoli de către Iisus Hristos. Și de aceea i-a muștrat puțin pentru necredință, că s-au îndoit puțin, și pentru acea îndoială n-au putut scoate acel duh. De aceea a spus Hristos: „Acest neam – adică neamul acesta de draci, că-s mai multe feluri de neamuri – nu iese decât cu post și cu rugăciune”. Deci să știți că și cei mai răi și mai cumpliți draci se duc de la om, dacă omul e tare în credință, în post și în rugăciune, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, în veci. AMIN!

PREDICĂ DIN DUMINICA SLĂBĂNOGULUI

(Minunea de la scăldătoarea Vitezda – *Ioan 5, 1-15*)

Hristos a înviat!
Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de astăzi este de așa fel, că parcă n-are nevoie de tâlcuire. Dar cuvintele dumnezeieștilor Scripturi se aseamănă cu ierburile cele binemirositoare, cu menta, sau cu busuiocul, sau cu altele, care din ce le freci mai mult în palmă, tot mai frumos miroso, sau cu obiectele de aur sau de argint, care, dacă le frecăm și le curățim, tot mai tare strălucesc și tot mai mult își arată frumusețea și podoaba lor.

De aceea și cuvintele dumnezeieștilor Scripturi, cu cât se tâlcuiesc mai mult, răspândesc o mireasmă tot mai mare a Duhului Sfânt și reflectează o lumină tot mai puternică.

Ați auzit cum începe dumnezeiasca Evanghelie: „În vremea aceea S-a suit Iisus în Ierusalim”. De unde S-a suit? Din Galileea neamurilor. În Galileea, la Cana, făcuse prima minune. Tot acolo făcuse și ultima minune, cu sluga sutașului împăratesc, pe care îl vindecase, iar vestea aceasta venise până la Ierusalim. Deci Mântuitorul S-a suit din Cana Galileii în Ierusalim, la sărbătoarea evreilor, care se cheamă Cincizecime.

Și acolo – zice dumnezeiasca Evanghelie – S-a pogorât la o scăldătoare numită scăldătoarea oilor. De ce S-a dus Stăpânul Iisus în acel loc? Pentru că știa mai dinainte ce are de făcut acolo.

Și de ce se numea scăldătoarea aceea a oilor? Pentru că acolo, când se aduceau jertfele sângeroase la templu, se spăla carnea oilor și a mieilor, care era tăiată prin junghiere, și măruntaiele lor, care se aduceau arderi-de-tot. Această

scăldătoare a oilor se mai chema evreiește *Vitezda*, care înseamnă „casa facerii de bine” (*Kiriacodromion*, p. 61). Și pentru ce se chema așa? Pentru că la acel izvor se făcea mare facere de bine celor bolnavi, deși foarte rar. Această scăldătoare era înconjurată de cinci pridvoare, cum ați auzit în Evanghelia de astăzi. Scăldătoarea era în mijloc, iar împrejur se aflau pridvoarele pentru cei bolnavi. Pe ele zăceau orbi, șchiopi, uscați și slăbănogi, așteptând mișcarea apei. Cum se mișca apa aceasta? Ne-o spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe: „Îngerul Domnului la vreme se pogora și tulbura apa”. Îngerul se pogora o dată pe an și tulbura apa, și cei ce erau în pridvoarele acelea, pe paturi, toți bolnavii și uscații, se sileau să intre îndată în apă. Și care avea putere să intre cel dintâi în apă, după tulburarea ei, acela se făcea sănătos.

Dar de ce numai unul se făcea sănătos în scăldătoarea aceea? Și de ce îngerul Domnului se cobora numai o dată pe an, să tulbure apa? Și care era vremea acelei tulburări? Vremea n-o știa nimeni. Dar faptul că numai unul se vindeca, sau numai unul se curăța de păcatele sale și se vindeca, era simbol pentru Legea Darului, că n-avem voie niciodată să botezăm doi oameni deodată, ci numai unul. Ar fi o hulă și o călcare a legilor creștine ortodoxe, dacă s-ar boteza doi deodată. Coborârea îngerului peste scăldătoare era simbolul coborârii Duhului Sfânt peste cel ce se botează în apa sfințită de El (*Kiriacodromion*, p. 61).

Dar ce spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe? Venind Mântuitorul la această scăldătoare, a aflat acolo un slăbănog de 38 de ani. Văzându-l Mântuitorul pe acela, I S-a făcut milă și-l întrebă: „Vrei să te faci sănătos?”. Dar oare de ce îl întreabă? Nu știa Dumnezeu că el voia să se facă sănătos? Sau care dintre bolnavi nu vrea să se facă sănătos? Auzi, să mai întrebi un bolnav de 38 de ani dacă vrea să se facă sănătos! De ce îl întreabă, deci, Hristos? Iată de ce întreabă. La orice vindecare pe care a făcut-o Hristos, mai întâi cerea credință de la cei pe care voia să-i vindece. Iar acestuia, care era un om

păcătos și pentru păcatele lui zăcea acolo de 38 de ani, îi era de trebuință voință tare ca să se căiască. Deci nu se putea vindeca decât dacă se hotăra *cu toată voința lui* să pună început bun, ca de azi înainte să se facă sănătos și cu sufletul. Deci Hristos îl întreabă, de fapt: “Vrei să urmezi lui Dumnezeu și să nu mai faci păcate?”. Aceasta îl întreabă Hristos, când îl întreabă dacă vrea să se facă sănătos. Nu vorbea de sănătatea trupului, ci a sufletului.

Iar el, săracul, n-a mai apucat a spune că vrea, ci a început a mărturisi amărăciunea sufletului său cea de 38 de ani: „Doamne, n-am om care să mă bage în scăldătoare!”. Vezi câtă răutate aveau aceia care treceau pe lângă un bolnav sau aceia care ajutau pe cei bolnavi? Poate vor mai fi fost acolo bolnavi, dar nici unul de 38 de ani. Acesta suferea cel mai demult și nu voia nimeni să-l ajute să intre în scăldătoare. Și el Îi spuse Mântuitorului: “Doamne, n-am un om cu tragere de inimă, n-am un om cu inimă bună, n-am un om să-i fie milă de mine, și de aceea, până să merg eu, intră altul, și eu am rămas aici de 38 de ani și m-am uscat netămăduit!”.

Iar Mântuitorul n-a mai așteptat să-L roage nimic, ci i-a zis imediat: „Scoală-te, ridică-ți patul și umblă!”. Vezi ce ne învață Mântuitorul? Când vedem un om în necaz, în scârbe, în pagube și-n boală, să n-așteptăm să ne roage mult timp să-i facem bine, ci chiar mai înainte de a ne ruga el, să facem îndată fapta cea bună trebuitoare lui. Și la cuvântul lui Hristos Dumnezeu – Care a zis la început să se facă lumină și s-a făcut lumină, să se facă tăria și s-a făcut, să se dea apele în lături și să se arate uscatul și celelalte – slăbănogul s-a sculat deplin sănătos, și-a luat patul său pe umeri și umbla. Și l-au văzut fariseii și cărturarii și legiuitorii Legii Vechi, și au început să-l mustre, zicând: „Nu se cade în ziua sâmbetei să ridici patul tău!”. Iată zavistia și răutatea, iată viclenia celor ce conduceau atunci poporul Legii vechi! De aceea îi muștra Mântuitorul: „Morminte văruițe, și orbi, și nebuni!”. N-au întreat: „Omule,

cum de te-ai făcut sănătos așa de repede, că te-am văzut zăcând 38 de ani și acum ai putere să ridici patul tău și să umbli?!” De sub masca Legii celei vechi, îl muștră că-și ridică patul sâmbăta. Auzi câtă zavistie, numai ca să nu recunoască minunea lui Hristos!

E adevărat, se scria în Sfânta Scriptură să nu se ridice o greutate în ziua de sâmbătă. Dumnezeu a zis prin proorocul Ieremia: „Nu veți ridica greutate în ziua sâmbetei, nu veți duce lucruri de greutate pe umeri” (*Ieremia* 17, 20-21). Dar oare trebuiau să se gândească la aceasta, când au văzut pe bietul slăbănog, căruia i se măcinau oasele acolo de 38 de ani, că-și duce patul pe umeri? Nu trebuia să biruiască minunea asupra literei celei moarte a Legii? Dar zavistia niciodată nu vede partea bună, niciodată nu vede binele altuia. Bietul slăbănog voia să treacă prin mulțime, că era popor mult. Dar ei, stăruiind, l-au întrebat: „Dar cine ți-a spus ție să-ți iei patul și să umbli cu el în ziua sâmbetei, și să calci astfel porunca legii?”. El zise: „Un om care m-a vindecat, acela mi-a spus”. Adică Acela Care-i spusese lui “Ridică-te!”, tot acela îi spusese să-și ridice și patul. Și auzind ei aceasta, căutau să afle cine este acela, iar până la urmă slăbănogul a trebuit să spună că Iisus este Acela Care l-a vindecat și că tot El îi spusese să-și ridice și patul. Aceasta este istorisirea Evangheliei.

Ci acum să scoatem altă învățătură din Evanghelia de astăzi.

Fraților, așa cum razele soarelui luminează în toate părțile, așa luminează și cuvântul lui Dumnezeu într-o pericopă a Evangheliei, sau dintr-un singur cuvânt, milioane de învățăminte. Noi însă vom scoate acum numai ce ne trebuie nouă din acest izvor de lumină care este Evanghelia de astăzi, adică învățătura care trebuie pentru fiecare din noi. Iată ce luminează mai mult și iată ce trebuie să ținem minte mai mult din Evanghelia de astăzi: că Dumnezeu pedepsește păcatul. Căci Iisus, întâlnind pe slăbănog după ce acesta Îl mărturisise iudeilor

ca vindecător al său, auzi ce îi spune: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești!”. Dar pentru ce? Zice: „Ca nu cumva să ți se întâmple ție ceva mai rău.” Adică: pentru păcatele tale te-am pedepsit 38 de ani și acum am venit Eu, izvorul milei și al iertării, și te-am iertat și te-am curățit; dar de acum nu te mai îndulci de păcat, nu te mai întoarce la păcat, ca să nu-ți fie ceva mai rău.

Să știți, fraților, că toate boalele, toate scârbele, toate pagubele, toate supărările, toate primejdiile și toate răutățile vin pentru păcatele noastre. Căci spune Isus Sirah despre bolnav: „Cel ce mânie pe Făcătorul său, va cădea în mâinile doctorului” (38, 15). Iată, pentru păcatele noastre trebuie să ne ducem la doctor. L-am mâniat pe doctorul sufletelor din cer și ne dă pe mâna doctorului trupesc să ne taie, să ne opereze, să ne necăjească. Pentru păcate, deci, cădem în mâinile doctorului, pentru păcate vin scârbe și primejdii, nu numai peste noi, ci peste toată lumea. Dumnezeu a pedepsit păcatul nu de azi sau de ieri, ci de la începutul lui. Cain a fost primul om care a făcut păcat după căderea oamenilor în lume și a ucis pe fratele său Abel. De aceea l-a pedepsit Dumnezeu cu șapte pedepse și i-a pus și alt canon. Căci zice: „Cine te va ucide pe tine, de șapte ori să fie mai blestemat decât tine!” (*Facerea* 4, 15).

N-am timp să vă vorbesc despre cele șapte pedepse, căci cuvântul nostru merge în altă direcție, nici despre blestemul cel înșeptit care a venit asupra lui Lameh, care l-a ucis pe Cain din greșeală. Dar și păcatele dinainte de potop au fost înecate cu apă. E vorba de împărăția uriașilor, care a durat două sute de ani înainte de potop și ale căror fărădelegi nu se pot descrie, cum spun Sfinții Părinți, și de care Scriptura spune că erau foarte răi înaintea lui Dumnezeu. Pentru ei și pentru păcatele lumii celei dinainte de potop, a venit potopul și a înecat toată lumea. A cruțat Dumnezeu doar opt suflete din lumea cea dintâi. Pentru păcate a pierdut Dumnezeu cele cinci cetăți din apropierea Sodomei și Gomorei, pentru păcate a înecat pe egipteni cu toată

oastea în Marea Roșie. Căci erau împietriți și nu voiau să dea drumul poporului Israil din robie, ca să aducă jertfă lui Dumnezeu în pustie. Pentru păcate, dacă străbatem dumnezeiasca Scriptură, a orbit Ozia, pentru că a intrat în biserică și a pus mâna pe tămâielniță, de a crăpat catapeteasma bisericii și el s-a umplut de lepră (*II Paralipomene* 26, 16-19). Pentru păcate Senaherib împăratul a venit cu oștirile sale și într-o noapte a trimis Domnul pe îngerul Său și a tăiat 185.000 de ostași, pentru că veneau să robească Ierusalimul fără ca Dumnezeu să-i fi poruncit. Și dacă mai privim în Scriptură, vedem că pentru păcate au fost pedepsiți nu numai cei păcătoși, ci și cei drești, când au săvârșit unele păcate.

Ce-a pățit Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu și căruia Dumnezeu i-a zis: „Eu sunt Domnul, Care te-a scos din Urul Caldeii, ca să-ți dau pământul acesta de moștenire”. Iar Avraam, îndoindu-se, a răspuns: „Stăpâne Doamne, pe ce voi cunoaște că-l voi moșteni?”. Atunci a zis Domnul către Avraam, aplicându-i pe loc pedeapsa pentru această îndoială a cugetului său: „Să știi bine că urmașii tăi vor pribegi în pământ străin, unde vor fi robiți și apăsați patru sute de ani. Dar pe neamul acela, care îți va robi, îl voi judeca Eu” (*Facerea* 15, 7-14).

Vedeți cât e de urât lui Dumnezeu păcatul? Un singur cuvânt al oamenilor drești e vrednic de o pedeapsă de sute de ani, nu numai pe seama lor, ci și a urmașilor lor. Și aceasta numai pentru un cuvânt de îndoială al lui Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu și, fiind foarte smerit, zicea: „Doamne, sunt praf și cenușă”, și căruia Dumnezeu i-a zis: „Nu te vei mai numi *Avram*, ci *Avraam*”, adică “tată al mai multor neamuri”.

Și n-a stat poporul lui Israil numai 400 de ani în robia Egiptului, ci 430 de ani. Și a întrebat Moise: „Doamne, nu s-au împlinit oare cei 400 de ani de canon pe care i-ai spus mai demult lui Avraam”. Și i s-a răspuns că anii s-au împlinit, dar păcatele poporului, nu. Deci, pentru păcate le-a mai dat încă 30 de ani, și a stat poporul lui Israil în robia faraonilor 430 de ani.

Dar ce a pățit pentru păcat și Moise, cel mai ales om al lui Dumnezeu? Căci se spune la *Numeri*: „Moise însă era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ” (12, 3). N-ar fi putut nimeni să aibă răbdarea lui Moise, să rabde un popor așa de cârtitor și de îndărătnic, care mânia de atâtea ori pe Dumnezeu; să rabde atâtea cu ei 40 de ani în pustie. Dar i-a dat Dumnezeu darul blândeții. Și acest blând Moise era atât de ales, că Dumnezeu a pedepsit-o și pe Maria, sora lui, fecioară și proorociță, și a scos-o din tabără pentru că a grăit cuvânt împotriva fratelui ei, zicând: „Ce, numai cu Moise a vorbit Dumnezeu?”. Și de aceea a zis Dumnezeu către Maria, sora lui Moise: “De ce ai grăit de rău pe fratele tău? Căci chiar de va fi prooroc în lume și în Israil, nu va fi nimeni ca Moise, ca să vorbesc cu el față către față, cum vorbește tatăl cu fiul său. Și pentru că ai greșit și l-ai vorbit de rău, tu și Aaron, tu vei ieși din tabără leproasă”. Și s-a umplut toată de lepră și a scos-o afară din tabără opt zile, pentru că a vorbit de rău pe fratele său, care era prooroc mare și conducătorul lui Israil. Și după aceea s-a rugat Moise și a adus jertfă și Aaron, și a iertat-o Dumnezeu pe sora lor.

Dar acest Moise, care a făcut minuni, care a fost, cum zice Scriptura, dumnezeul lui Faraon, a zis cu multă smerenie: „Nu mă trimite, Doamne, la Faraon, ca să scot pe Israil din robie. Eu sunt om gângav și nepriceput, nu pot să vorbesc”. Dumnezeu însă i-a poruncit: “Du-te, Moise! Du-te cu fratele tău, Aaron, care vorbește bine. Ție-ți voi da pricepere și lui limbă, tu vei fi capul lui Aaron, iar Aaron va fi gura ta, și te voi pune pe tine capul lui Aaron și dumnezeul lui Faraon. Și voi face minuni și voi bate Egiptul prin mâinile tale” (*Ieșirea* 4, 16). Și nici atunci Moise n-a voit să se ducă. De trei ori a refuzat porunca, zicând: “Doamne, trimite pe cine vrei, trimite pe cine are pricepere; eu nu mă duc, că sunt un cioban prost și n-am să pot scoate un popor de 638 de mii din robia lui Faraon, de a cărui furie am fugit acum 40 de ani și am stat aici păstor de oi în

pustia Madian”. „Du-te, Moise!”. „Nu mă duc, Doamne!”. Dumnezeu vorbea din rug, din pară de foc, și i-a zis: „Scoate încălțăminte din picioarele tale, că locul pe care stai e sfânt!”. Și el tot nu se încumeta la o misiune așa de mare. „Să mă duc eu, un gângav, un cioban nepriceput, să mă duc în fața lui Faraon, să scot un popor din robia de 430 de ani?! Nu pot, Doamne, sunt un om păcătos, neputincios!”. „Moise, ce ai în mână?”. „Un toiag, Doamne”. „Dă-l jos!”. Și toiagul s-a făcut șarpe. „Ia-l de coadă!”. Și iarăși s-a făcut toiag. Și i-a zis Dumnezeu: „Iată, așa ai să faci în fața lui Faraon și are să te creadă”.

După ce l-a înarmat Dumnezeu cu toiagul și cu puterea facerii de minuni și i-a spus că-i dă pe fratele său, Aaron, în ajutor, a luat curaj și s-a dus. Și a făcut mari semne înaintea lui Faraon, după cum știți, a bătut Egiptul cu cele zece plăgi și a scos din robia cea amară poporul lui Israel.

Dar oricât de iubit a fost Moise lui Dumnezeu, a fost pedepsit și el numai pentru o îndoială ca aceasta: când a trecut poporul Marea Roșie și a ajuns la marea cea amară, din care nu se putea bea apă, Moise a zis către Dumnezeu: „Doamne, cârtește poporul, mor dobitoacele. Am văzut apă în pustie, dar e amară”. „Moise, ia un lemn și scufundă-l în apă!”. Și când a băgat lemnul în apă, s-au îndulcit apele de la Mara. Acest lemn era simbolul Sfintei Cruci, căci noi, când dăm de amărăciune în viață, când dăm de necazuri, de scârbe, de boale, de pagubă, de războaie, de robii, dacă ne aducem aminte de lemnul Crucii lui Hristos, se îndulcește amărăciunea vieții noastre și ne liniștim. Căci ne întrebăm: „Dar Mântuitorul cum a răbdat?”. Și atunci se îndulcește apa vieții noastre.

Mari simboale și taine erau acelea! Căci spune marele apostol Pavel că Legea Veche era umbră a celor viitoare. Cele din Vechiul Testament s-au luminat în Legea Darului.

După ce au văzut minunea de la Mara, au ajuns la răsărit de muntele Sinai; și poporul cârtea iar că moare de sete; și a zis

Dumnezeu lui Moise: “Poporul acesta Mă amărăște, cârtește, n-a văzut minunile Mele, n-are credință”. Iar Moise zise: “Doamne, dă-le apă că mor și mă omoară cu pietre că i-am scos din Egipt!”. Zise Dumnezeu: „Moise, ia toiagul, du-te la stânca aceea uscată (era stânca Rafidin), lovește în stâncă și va ieși apă multă și vor bea și dobitoacele, și poporul!”. Dar Moise, așa blând, așa temător de Dumnezeu și sfânt cum era, s-a îndoit puțin, ca și Avraam. Și mergând la stânca Rafidin n-a spus: „Ascultă, Israile, din stânca aceasta are să vă dea Dumnezeu apă”, ci a zis un cuvânt de îndoială. Lovind stânca, n-a zis: „Beți apă de aici, din izvor!”. Nu, ci a zis: „Ascultați-mă, cei neascultători, au din piatra aceasta voi scoate vouă apă? Și ridicând Moise mâna sa, a lovit piatra cu toiagul de două ori, și a ieșit apă multă, și au băut adunarea și dobitoacele lor. Iar Domnul a zis către Moise și către Aaron: Pentru că n-ați crezut că Mă sfințiți înaintea fiilor lui Israil, pentru aceea nu veți băga voi adunarea aceasta în pământul pe care l-am dat lor!” (*Numerii* 20, 10-12).

Am citit *Viața lui Moisi* de Isaiia Răcăciuni, mare rabin din București, și acolo se spune că Moise a lovit stânca prima oară cu îndoială și a ieșit întâi sânge, și abia a doua oară a izvorât apă. Stânca Rafidin închipuia coasta lui Iisus Hristos de pe cruce, care a fost împunsă cu sulița de Longhin sutașul, și din care a curs sânge și apă, prin care se săvârșește mântuirea neamului omenesc. Căci sânge și apă avem în potirul din care ne împărtășim. Nu putem să ne împărtășim cu Prea Curatele Taine dacă nu avem și apa cea binecuvântată sau sfânta căldură. Vedeti ce taine și simboale se lucrau în chip umbrit pentru Legea Darului, în toate cele arătate mai înainte prin Sfinții Prooroci?

Pentru că Moisi n-a zis de prima dată: „De aici veți bea apă”, ci „Au din piatra aceasta voi scoate vouă apă?”, Dumnezeu i-a grăit: „Moise, de ce ai stat la îndoială, de ce nu M-ai proslăvit înaintea fiilor lui Israil? De ce ai zis: «Au doară de aici am să vă dau apă?»?”. Moise a răspuns: „Doamne, am greșit”. Atunci Dumnezeu i-a zis: „Pentru că ai greșit, trebuie să faci aici

canon vremelnic, ca să nu faci dincolo canon veșnic. Pentru că ai greșit, n-ai să vezi Pământul Făgăduinței. Ai suferit amărăciunea pentru cârtirea poporului, ai suferit arșița și osteneala, ai răbdat necazurile, au vrut să te ucidă cu pietre. Dar oricâte ai suferit, nu sunt de ajuns să te scape de pedeapsa pentru îndoială. N-ai să vezi Pământul Făgăduinței!”. Și dacă ați citit Scripturile, știți că n-a intrat în Pământul Făgăduinței, ci a murit la muntele Nebo (*Deuteronomul* 34, 1-5). Dumnezeu i-a arătat numai de dincoace de Iordan acel pământ: „Iată pământul din care curge miere și lapte, dar tu n-ai să intri acolo. Are să intre numai Ietro, socrul tău, Isus al lui Navi și Holev, dintre cei care au pornit cu tine din Egipt”.

Vezi că sunt pedepsiți și cei drepecți când păcătuiesc? Bine zice dumnezeiescul Ioan Scărarul așa: „Păcatul monahilor cu gândul e mai mare decât păcatul mirenilor cu lucrul”. Pentru ce? Pentru că ei știu multe. Și este scris: „cei tari, tare se vor cerca”; și „cui i se va da mult, mai mult se va cere de la dânsul”; sau: „mai mult se va bate sluga care știe voia Domnului și n-o face”. Deci, să băgăm de seamă, cei ce suntem cu Crucea și cu Evanghelia în mână, că păcatele noastre cu gândul sunt mai grele decât cele cu lucrul ale mirenilor.

Să mergem mai departe. A pedepsit Dumnezeu pe Cain, a pierdut cu apa potopului toată lumea cea de dinainte de potop. I-a înecat pe egipteni în ape, i-a pedepsit pe Moise și pe Avraam, și pe sora lui Moise. Dar poate vor zice unii: “A pedepsit Dumnezeu greu pe tot omul cu păcate grele, dar nu a pedepsit așa de tare păcatele cele mici”. Și cele ale lui Avraam și Moise erau mici îndoieli de credință. Dar Iacob Apostolul spune: „Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale” (1, 8). Iar apoi spune că cei ce nu cred cu tărie sunt ca niște nori fără de apă, purtați de vânt. Adică precum norul secetos poate fi purtat în toate părțile, și omul îndoielnic lesne se clatină, zicând: „O fi sau n-o fi așa?”. Dumnezeu Se supără că nu crede cu tărie în El. Și s-a zis la *Apocalips*: „Fiindcă ești căldicel – nici

fierbinte, nici rece – am să te vărs din gura Mea!” (3, 16). Dumnezeu nu vrea să fim căldicei. Vrea să fii tare și fierbinte până la moarte; aceasta e credința neîndoielnică care face minuni și duce pe om aproape de Dumnezeu.

Dar am să vă dau alte două pilde, una din Legea Veche și alta din Legea Darului. Veți vedea din ele de ce păcatele acestea mici sunt pedepsite și ele greu de Dumnezeu. Am văzut cum pe slăbănog l-a ținut Dumnezeu 38 de ani bolnav până a venit El în trup, și altfel poate avea să rămână așa până la moarte. A venit însă Izvorul milei și al dreptății ca să ne arate că pentru păcate a suferit acest slăbănog 38 de ani.

Dar ce a pățit David? Și cine era David? Auzi ce spune Dumnezeu prin Samuil: „Pe David, fiul lui Iesei, l-am găsit după inima Mea”. David a fost cioban la oi. Dar Dumnezeu l-a ales rege al lui Israil. Dumnezeu l-a trimis pe Samuil în Vitileem și i-a spus: „Umple cornul tău cu untdelemn, că vreau să pun alt rege în locul lui Saul, care s-a răzvrătit și nu Mă ascultă!”. Și Iesei, tatăl lui David, și-a adus pe toți fiii, șapte la număr, toți voinici, frumoși și tari, și i-a arătat lui Samuil: „Iată feciorii mei! Dacă Își alege Dumnezeu rege din familia mea, trebuie să-i arăt pe cei mai buni și mai frumoși”. Și a zis Samuil: „Nu a ales Dumnezeu pe nici unul din aceștia”. Răspunse Iesei: „Mai am un băiețel de vreo 16 ani, dar e la oi, la munte. Nu cred să-l aleagă Dumnezeu chiar pe acela, că acela-i cel mai mic și cel mai prost”. Zise Samuil: „Adu-l și pe acela încoace”. Și a venit acela, cu gluga în spate și cu praștia, căci vâna vulpi. Și când l-a văzut Samuil pe acest băiețel bălai, cu părul blond și cu ochii albaștri, a zis Duhul Sfânt către el: „Toarnă untdelemnul peste dânsul și de azi înainte va veni Duhul Sfânt peste el!”. Și a venit Duhul Sfânt în ziua aceea peste David și l-a ales rege peste Israil pe un băiat de la oi. Și i-a zis Dumnezeu lui Samuil: “Ia seama că n-am uns pe nici unul din ceilalți șapte feciori, voinici și frumoși. Omul caută la față, iar Eu caut la inimă” (*I Regi 6, 17*). Și a mai zis: „Acum Mi-am găsit bărbat după inima Mea”. L-a

ales pe băiețelul acela de la oi, căci Dumnezeu caută la inimă, n-are nevoie de înțelepciunea noastră, de frumusețea noastră, de puterea noastră. Și știm câte popoare a biruit David, câte lucruri minunate a făcut.

Dar a greșit o dată și el și s-a căit cu amar. A greșit cu Verseva, săvârșind preacurvie și ucidere de om, de care s-a căit toată viața. Și pentru această greșală a fost pedepsit. Dar a mai săvârșit o greșală, căci i-a spus Dumnezeu: „Cât ai să fii împărat peste Israil, să nu numeri poporul. Eu am spus lui Avraam că se va înmulți ca stelele cerului. Deci, după cum nu poți să numeri stelele cerului, așa să nu numere nimeni pe Israil!”. Și a ținut el o bucată de vreme ascultarea aceasta, dar odată, cum se scrie la *Cronici*, a mișcat Satana inima lui David, ca să-și numere poporul său, să vadă câți bărbați are care poartă arme de război și câtă putere de oștire are. Și a dat ordin lui Ioab, cel mai de seamă general, să numere poporul. Și l-a numărat, și a venit și a dat raportul împăratului: „Măria Ta, am numărat poporul și am găsit opt sute de mii de bărbați tari care poartă sabie și cinci sute de mii din seminția lui Iuda”. Deci 800 și cu 500, erau 1.300.000 de ostași care puteau să susțină războiul. Și când a auzit David că are atâta oștire, a început să se mândrească, zicându-și: „Măi, dar multă oștire am!”. Și atunci i-a spus Dumnezeu: “Ce-ai făcut?”. “Doamne, am greșit!”. “Ai greșit, căci ți-am spus să nu numeri poporul”.

Deci, a trimis Dumnezeu la el pe Gad proorocul, precum l-a trimis altădată pe Natan proorocul să-l mustre pentru cealaltă greșală. Și i-a spus Gad: „Iată ce grăiește Dumnezeu: fiindcă ai numărat poporul și n-ai ascultat pe Dumnezeu, care ți-a spus să nu-l numeri, îți dă Dumnezeu putința să alegi una din trei pedepse: ori trei ani de secetă în toată țara, ori să fugi trei luni din calea vrăjmașilor tăi, ori să fie trei zile moarte în Israil”. Și s-a gândit puțin David și a zis: „Mai bine să cad eu în mâna lui Dumnezeu decât în mâna lumii, adică decât să mă gonească vrăjmașii sau să fie secetă trei ani. Adică mai bine să moară trei

zile oameni din popor, că știu îndurările lui Dumnezeu”. Și îndată ce a vorbit David, a venit îngerul Domnului și a întins sabia peste tot Iordanul. Și începând de la prânz, într-o zi de vară, și până seara, a ucis îngerul Domnului 70.000 de bărbați, în Ierusalim. Și când a văzut David că au murit 70.000 de oameni pentru greșeala lui, și că vor să mai moară încă două zile și jumătate, s-a întors cu fața la Dumnezeu și a zis: „Doamne, eu sunt păstorul, eu am greșit, omoară-mă, pierde-mă pe mine și toată casa mea! De ce bați oile în loc de păstor? Am greșit eu, bate-mă pe mine!”. Căci era strigare și jale în Ierusalim. „Bate-mă pe mine, Doamne, chinuiește-mă, dar lasă poporul, lasă poporul!”. Și a venit îngerul Domnului și i-a spus: „Davide, Și-a adus aminte Dumnezeu de îndurările Sale și de viața ta plăcută de mai înainte și mi-a dat poruncă să trag mâna înapoi de pe Ierusalim”. Și mai zise: „Iată, mă duc în aria lui Aravna Iebuseul; vino acolo să aduci jertfe de iertare și pentru împăcarea lui Dumnezeu!”. Și s-a dus îngerul. Și când a venit la aria lui Aravna Iebuseul, că era vremea secerișului, și l-a văzut și Aravna pe înger că ținea sabia cu vârful în jos și curgea sângele de pe amândouă părțile ei, s-a speriat Aravna și a fugit la regele. Iar regele avea poruncă să se ducă la aria aceea. Și întâlnindu-se ei, i-a spus regele: „Omule, vinde-mi aria aceasta pe care a sfințit-o îngerul Domnului prin venirea sa”. Și acela zise: „Stăpâne, îți dau toate: și boii, și uneltele, și aria degeaba, că eu sunt robul tău”. Zise David: „Nu, viu este Dumnezeu, n-am să iau nimic de la tine degeaba; vreau să plătesc în argint, că vreau să fac aici jertfelnicul lui Dumnezeu și nu vreau să fiu muștrat că ți le-am luat fără bani”. Și i-a plătit lui Aravna Iebuseul și a cumpărat aria și a făcut David jertfelnicul acolo, și a adunat poporul și au plâns de dimineața până seara, și așa a încetat mânia Domnului în Ierusalim și s-a auzit cuvânt că a primit iertare de la Dumnezeu.

Ați văzut ce pedeapsă mare a adus Dumnezeu pentru că David a numărat poporul? Au murit 70.000 de oameni și aveau

să mai moară, dacă nu era îndurarea lui Dumnezeu, pe care David a cerut-o, rugându-se să vie peste el mânia Domnului.

Astfel de întâmplări avem nenumărate și în Legea Darului. Dar vă voi spune numai una și voi încheia.

Întreabă unul: “Dacă spun o minciună, e păcat?”. Ce păcat e dacă oi minți o dată? Ia seama! Dacă spune omul o minciună și se pocăiește, o iartă Dumnezeu. Dar în fața cui o spui? O minciună spusă în fața unui preot, în fața unei fețe bisericești, e păcat mare, dar în fața unui prooroc e și mai mare. Iar în fața unui apostol e de atâtea ori mai mare. Apoi mai depinde și de cine a mințit. Un om de rând, sau un om mare?

La începutul creștinismului, toți creștinii care au crezut în Hristos erau una. Căci se spune la *Faptele Apostolilor* că au crezut în Hristos o dată trei mii și apoi cinci mii de oameni, și era inima celor ce au crezut una, și toți vindeau averile lor și aduceau prețul lor la picioarele apostolilor. Adică, totul era de obște, cum vedem la mănăstire. Creștinii veneau la biserică și făceau mesele lângă biserică. Când ieșeau din biserică, stăteau toți la masă, și petreceau toți în rugăciune și în cuvântul lui Dumnezeu. Așa a fost la începutul Bisericii creștine. Mesele erau agape, sau prilejuri de arătare a iubirii dintre ei. La aceste mese nu era numai mâncare, ci și cuvântul Domnului. Preotul, sau diaconul, sau apostolul îi hrănea pe creștini și cu cuvânt de învățătură. Aceste mese erau un lucru foarte plăcut lui Dumnezeu. Căci Îi plăcea ca creștinii să fie una, pentru că Hristos, când a venit în lume, cum zice Sfântul Teodor Studitul, n-a dus nici viață pustnicească, nici schivnicească, ci a dus cu ucenicii Săi viață de obște, având o pungă și o masă însoțite de cuvântul lui Dumnezeu.

Dar în această obște, toți creștinii trebuiau să aibă cele de trebuință, haine și hrană. Deci pe lângă alții care aduceau prețul moșiei la picioarele apostolilor, și-a vândut moșia și un oarecare Anania cu soția sa, Safira, ca să dea și ei prețul la obște, unde se hrăneau toți, unde se hrăneau și săracii și se făcea față

trebuițelor Bisericii. Dar s-au sfătuit unul cu altul să nu dea chiar tot, spunându-și: „Să lăsăm ceva la o parte, că suntem bătrâni și poate o să avem trebuință de ceva”. Astfel au pus ceva deoparte din banii luați pe moșie și o parte au hotărât s-o dea Bisericii. Dar nu s-au dus să-și spovedească gândul acesta vreunui apostol. Nu i-au spus: “Iată, Doamne, ce am gândit: vrem să dăm o parte Bisericii și o parte să rămână a noastră”, căci nu ar fi fost nici un păcat. S-au sfătuit deci să mintă pe apostoli. Au zis unul către altul: “Să dăm atâta; de te-a întreba cu cât am vândut țarina, să nu spui drept, ci să spui c-am vândut-o cu atâta cu mai puțin!”. S-au sfătuit să-i mintă pe Sfinții Apostoli ai lui Hristos, pe stâlpii Bisericii, care conduceau obștea din Ierusalim! Astfel sfătuindu-se ei, când a ajuns Anania în fața lui Petru, acesta l-a întrebat: “Anania, cu cât ai vândut țarina?”. Parcă apostolul, care era plin de Duhul Sfânt, nu știa cu cât a vândut-o? Anania zise: “Cu atâta, Doamne”. “Ai mințit, Anania, că ai vândut-o cu atâta. Ai socotit să minți pe Duhul Sfânt!”. Și îndată a căzut Anania jos și a murit. Și l-au luat alții și l-au dus să-l îngroape. Și îndată a intrat și Safira, dar ea nu știa ce-a pățit bărbatul său, că nu mai era acolo. “Cu cât ai vândut, Safira, țarina al cărei preț vrei să-l dai Bisericii?”. “Cu atâta, Doamne”. Și Petru zise: „Ai mințit Duhului Sfânt asupra sufletului tău. Iată, cei ce l-au dus pe bărbatul tău, că te așteaptă și pe tine”. Și a căzut și ea jos moartă, și au dus-o și pe ea și au înmormântat-o (*Fapte 5, 5-10*).

Deci luați pildă că păcat de moarte este și minciuna, mai ales când se face în fața unor fețe bisericesti și pentru lucruri sfinte și care se dau Bisericii sau lui Dumnezeu. În general, păcatul – fie mic, fie mare – atrage după el pedeapsă asupra noastră, și dacă nu suferim pedeapsa aici, avem să o suferim dincolo. Dar să ne ferească Dumnezeu să o suferim dincolo! De aceea – spune un sfânt din *Pateric* – dă-mi, Doamne, boală aici, chinuiește-mă aici, trimite-mi și draci din iad să mă muncească, numai să nu mă chinuiești dincolo, că acolo pedeapsa nu are

sfârșit! Acolo nu ține boala, și chinul, și căința, și viermii un an, sau o sută de ani, ci veșnic. Căci precum veșnic este Dumnezeu, veșnică este și viața raiului, și veșnică este și munca iadului.

Frații mei, totdeauna când vă sculați după o boală, să vă aduceți aminte că boala aceasta a fost un mijloc de a vă curăți, de a vă ușura, de a vă lumina viața. Căci zice dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul: „Precum focul curăță rugina de pe fier, așa boala curăță păcatele de pe om”. O boală, dacă o suferi cu mulțumire și dacă te spovedești și-ți pare rău de păcatul săvârșit, îți ridică tot canonul, pentru că în boală nu se cere omului nici post de mâncare, nici metanie, nici priveghere. Cine primește boala cu mulțumire și cu dragoste, ca un pedepsit de la Dumnezeu, își curăță sufletul său de păcate în timpul de aici. Iar dacă se curăță și mai trăiește și este sănătos, să-și aducă aminte de cuvântul Mântuitorului din Evanghelia de astăzi: „Iată, te-ai făcut sănătos, acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău!”. AMIN!

PREDICĂ LA DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

(*Matei 10, 32-33 și 37-38; 19, 27-30*)

Iubiți credincioși,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare face pomenirea nu a unui sfânt, nu a doi, nu a zece, nu a o sută, nu a o mie de sfinți, ci a tuturor sfinților. Mare sărbătoare este astăzi. Căci dacă „pomenirea dreptului este cu laude”, pomenirea dreptilor și a tuturor sfinților, cu câtă laudă nu se face!

Astăzi, fraților, s-a împlinit proorocia marelui prooroc Isaia, care zice: „Veselește-te, cea stearpă, care nu nașteai... căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat, zice Domnul” (54, 1). Cu adevărat, Biserica cea stearpă din păgâni astăzi prăznuiește mulțimea cea nenumărată a sfinților săi. Astăzi Biserica cea stearpă din păgâni, logodită cu Hristos, a născut șapte, cum a zis, prin Duhul Sfânt, proorocița Ana: „... ea stearpă va naște de șapte ori...” (*I Regi 2, 5*). Care-s cei șapte? Dumnezeieștii Părinți spun că toate cetele sfinților din ceruri și toți dreptii se împart în șapte cete. Întâi este Maica Domnului, al doilea sunt Apostolii, al treilea Proorocii, al patrulea Ierarhii, a cincea este ceata Mucenicilor, a șasea ceata cuvioșilor Părinți și a șaptea ceata tuturor dreptilor celor din veac adormiți. Numărul șapte mai înseamnă fără sfârșit, că nu va înceta vreodată Biserica lui Hristos să nască sfinți, fiindcă șapte nu are margini.

Dar știe oare cineva numărul sfinților? Nu! Dar al îngerilor? Nici pe acela nu-l știe. Ce spune marele prooroc Iov? „Oastea cerului cine o va număra?” (*Iov 25, 3*). Tot așa și de sfinți ne arată Duhul Sfânt că nu se știe numărul lor. Sfinți, cum știți, sunt prietenii lui Dumnezeu (*Psalmi 138,17; Ioan.15, 44*).

Dar dacă sunt prietenii lui Dumnezeu, să căutăm și alte mărturii despre felul cum sunt ei și cât sunt de mulți. Să auzim pe proorocul care zice: „Cât îmi sunt de iubiți prietenii Tăi, Dumnezeule!”. Și după ce arată stăpânirea lor asupra dracilor, asupra lumii, asupra trupurilor, asupra tuturor patimilor, zice Duhul Sfânt: „Foarte s-au întărit stăpânirile lor” (*Psalmi* 138, 17; *Iov* 42, 48; *Iacov* 5, 16). Căci prietenii lui Dumnezeu au stăpânit în lumea aceasta peste patimile lor, iar după ce s-au desăvârșit în ceruri, stăpânesc împreună cu Hristos peste toată lumea. Și după ce arată stăpânirile lor, Duhul Sfânt ne arată că noi nu putem ști numărul lor. Căci spune: „Număra-voi pe dâșii și mai mult decât nisipul se vor înmulți” (*Psalmi*). Cine a putut sau poate vreodată să numere nisipul mării? Ia o mână de nisip și vei vedea că trebuie să stai luni de zile ca să o numeri. Dar nisipul care înconjoară toate mările de sub cer, cine-l va număra vreodată? S-au înregistrat în martirologiul roman, în minee, în proloage și în viețile sfinților câțiva sfinți. Dar aceștia sunt mult prea puțini față de numărul lor din ceruri. S-au înregistrat zece milioane nouă sute șaiszeci și șase de martiri, dar numărul lor, cum am spus, nu-l știe nimeni, pentru că e mai mare decât nisipul mării. Câți sunt martiri numai cu voia, câți se mântuiesc în fiecare zi! Sfântul Ambrozie al Mediolanului a văzut o mare de catran, din care ieșeau mii și mii de porumbei, care zburau la cer. Și a zis despre ei că sunt sufletele care în fiecare ceas se mântuiesc din iad prin mijlocirea Bisericii lui Hristos. Biserica, trupul lui Hristos, îi trimite la capul ei Cel din cer.

Deci nu se pot număra toți sfinții, precum nici toți îngerii.

Dar oare de ce s-a pus azi Evanghelia care începe așa: „Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru dânsul înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri”? Și iarăși: „Cel care iubește pe tatăl său, pe mamă, sau pe frate, sau pe soră, sau holde, sau moșii, sau altceva din lumea aceasta, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să fie ucenic al

Meu”. De ce s-a pus tocmai azi Evanghelia aceasta? Cei ce-au rânduie pericopele evanghelice n-au fost oameni neînvațați. Au fost sfinți mari și au ales fiecare parte a Evangheliei după sărbătoarea potrivită ei. Știți de ce s-a pus azi textul acesta: „Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu...”? Pentru că toți sfinții lui Dumnezeu cei din veac L-au mărturisit pe El în două feluri: prin cuvânt și prin fapta lor. Așa au mărturisit proorocii pe Dumnezeu, așa apostolii, așa martirii, așa cuvioșii, așa ierarhii, așa cuvioasele mucenițe, așa dreptii cei din veac.

Dar, de ce e nevoie de mărturisire ca să te poți face sfânt? Sau de ce trebuie să fii drept ca să te mântuiești? De ce e nevoie să-L mărturisim pe Hristos? Iată de ce. Omul nu-i numai o ființă de lut, fără suflet. Omul are două părți, are o parte văzută și una nevăzută. Dar acestea se unesc într-un singur ipostas, așa se cheamă omul întreg, alcătuit din trup și din suflet. Și nu-i drept ce zic unii: e de ajuns să cred în inima mea în Dumnezeu, dar de mărturisit aceasta în fața tuturor nu-i nevoie. Aceștia se înșeală. În ziua Judecării, chiar cuvintele Evangheliei de astăzi vor mostra pe toți aceia care socotesc că-i de ajuns să creadă în taină, fără să mărturisească, atunci când e nevoie, pe Hristos.

Căci spune marele apostol Pavel: „Cu inima să credeți spre dreptate și cu gura să mărturisiți spre mântuire” (*Fapte* 8, 37; *Romani* 10, 9-10). Deci, când credem în Hristos înlăuntru, negreșit trebuie să-l mărturisim și în afară. Să audă și alții mărturisirea noastră și să vadă și alții faptele noastre. Căci a spus Domnul în Evanghelia: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din cer” (*Matei* 5, 16). Nu-i de ajuns să crezi în taină, ca să te mântuiești. Când ești întrebat, trebuie negreșit să mărturisești, căci dacă te vei rușina, sau dacă te vei teme, sau vei urmări alte interese și nu vei mărturisi la

arătare, nu poți să fii cu Iisus Hristos. Și El Se va lepăda de tine înaintea Tatălui Său și înaintea tuturor îngerilor din ceruri.

Dar de ce s-a spus mai departe în Evanghelie: „Cel ce iubește pe tatăl său, sau pe mama sa, sau pe nevasta sa, sau pe copiii săi, sau pe frații, sau pe surorile sale, sau via, sau moșia, sau chiar viața sa – cum se spune la Luca – mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să se numească ucenic al Meu”. Oare e bine să urâm noi pe tata, și pe mama, și pe frații noștri, și pe prietenii noștri? Oare nu se spune în porunca a cincea din Decalog: „Cinstește pe tatăl și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine, și să trăiești ani mulți pe pământ”? Oare nu cumva se contrazice Evanghelia cu Decalogul? Nu, Doamne ferește!

Ca să ne putem lămuri, să ne aducem aminte de porunca cea dintâi din Lege. Ce spune aceea? „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta” (*Deuteronomul* 6, 4). De ce a numit trei părți din om? Cu mare dreptate poruncește Dumnezeu să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea. El ne-a dat nouă și sufletul, și mintea, și trupul. Când auzi: „din toată inima”, sau în altă parte: „din tot sufletul”, să înțelegi partea cea nevăzută. Când zice: „din tot cugetul”, înțelege mintea omului. Iar când zice: „din toată puterea”, înțelege virtutea trupului. Deci trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată ființa noastră. Iar în porunca a doua din Lege a dat un îndreptar pentru iubirea aproapelui. „Iar pe aproapele tău să-l iubești ca pe tine însuși” (*Matei* 22, 37-40; *Marcu* 12, 29-31). Ia seama că în porunca întâi din Lege, când cere să iubim pe Dumnezeu, nu arată granița până unde să-L iubim. Ci cere să-L iubim fără de margini. Dar când a vorbit de iubirea aproapelui, în care intră și tata, și mama, a pus o graniță: ca pe tine însuși. Îmi ești tată, îmi ești mamă, soră, cumnată, văr, nepot, dar eu vreau să mă mântuiesc, și ca să mă mântuiesc trebuie să fac cutare faptă bună sau cutare. Dar te iubesc atâta cât mă urmezi pe mine în credință. Iar dacă tu, tată sau mamă, sau soră, mă tragi pe mine de la Dumnezeu, sau mă îndemni să

calc o poruncă a lui Dumnezeu, sau să fac o nedreptate, eu nu te pot iubi pe tine mai mult decât pe Hristos. Așadar, nu trebuie să urâm pe părinți, sau pe frați, sau pe oricare alt om din lume, căci zice: „nu vei urî pe tot omul”. Dar când acel om vrea să mă despartă de Dumnezeu, atunci trebuie să știu că nu-mi mai este prieten, căci este vrăjmașul lui Dumnezeu. Căci s-a scris: „Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât” (*Psalmi*).

Ce se spune la apostolul și evanghelistul Luca? „Cel ce nu urăște pe tatăl sau pe mama sa, sau pe fratele său, nu poate să fie ucenicul Meu”. Auzi, se spune că trebuie să-i urăști! Dar când trebuie să-i urăști? Și când trebuie să-i iubești? Să-i iubești când te ascultă, când merg pe calea lui Dumnezeu, și să-i urăști când se despart de Dumnezeu. Căci când omul se desparte de Dumnezeu, s-a făcut vrăjmașul lui Dumnezeu și Duhul Sfânt zice că dacă el urăște pe Domnul și poruncile Lui, și tu trebuie să-l urăști pe dânsul: „Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât și neprieteni s-au făcut mie și cu urâciune desăvârșită i-am urât pe ei” (*Psalmi; Romani* 12, 9). Ai auzit? Când cineva care îți era ție ochi sau mână sau picior, adică țineai la el ca la ochiul drept și la mâna dreaptă și te foloseai de el, s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu și nu mai vrea să meargă după Hristos, să-l urăști din toată inima, cu urâciune desăvârșită. Iată cu ce cumpănă se măsoară iubirea! Iată cum trebuie măsurată dragostea lui Dumnezeu și dragostea față de aproapele! Către Dumnezeu trebuie să fie fără margini, iar către aproapele mărginită. Numai atâta te iubesc pe tine, cât mă iubesc și pe mine, și mai mult nu, că nu-mi dă voie porunca a doua din Lege.

Deci, n-avem voie să iubim pe nimeni și nici o zidire din veacul acesta mai mult decât pe Dumnezeu. Nici pe tatăl și pe mama, nici banii, nici vitele, nici păsările, nici averea, nici bogăția, nici dregătoria, nici cinstea, nimic mai mult ca pe Dumnezeu, dacă vrem să fim ucenici ai lui Iisus Hristos. Căci o dată ce am iubit zidirea mai mult decât pe Ziditorul, ne facem

vrăjmași ai lui Dumnezeu și ne despărțim de Dumnezeu după dreptate, că ne-am închinat zidirii și nu lui Dumnezeu.

Ce spune Evanghelia mai departe? Petru, când a auzit că nu trebuie să iubești pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Dumnezeu, s-a gândit la sine. Căci, amintindu-și că atunci când l-a chemat Mântuitorul pe lacul Tiberiada, unde era pescar împreună cu Andrei, cu Iacov și cu Ioan, el a lăsat totul, a spus lui Hristos cu îndrăzneală: „Iată, noi am lăsat toate și am urmat Ție. Oare ce va fi nouă?”. Da, el a lăsat totul. Nu numai corăbioara și luntrea și lopata au lăsat Petru și Andrei. Nu. Dacă lăsau numai atâta, nu erau ucenici ai lui Iisus Hristos. Ei au lăsat și tată, și mamă, și soră, și frate, și patimile lor.

Nu-i de ajuns să lași numai averea pentru Hristos. Trebuie să lași și ura, și zavistia, și desfrâul, și furțișagul, și minciuna, și răutatea, și pâra, și invidia, și lenevia, și nebăgarea de seamă, și toată fărădelegea și păcatul. Atunci ne facem cu adevărat ucenici ai lui Hristos, când lăsăm toate. Și când zicem „toate”, arătăm și păcatele, și patimile cele sufletești. Toate trebuie lăsate ca să ajungem ucenici ai lui Hristos.

Câtă vreme inima noastră e lipită de ceva din lumea de aici, de o femeie, sau de bani, sau de casă, sau de dregătorie, sau de cinste, sau de tată, sau de mamă, sau de rudenie, sau de prieteni, sau de cunoscuți, sau de trai bun, sau de beție, sau de orice ar fi, ea nu poate să placă lui Dumnezeu. Nu putem să iubim și pe Dumnezeu, și pe Mamona (care în limba siriană înseamnă “bogăție”). Nu putem iubi pe Dumnezeu și păcatul, Doamne ferește!

Dumnezeu cere inima noastră. „Dă-Mi, fiule, inima ta!” (*Pilde* 23, 26). Câtă vreme inima noastră nu-i cu Dumnezeu, suntem minciñoși, și fățarnici, și vicleni. Inima noastră e atunci nedreaptă. Căci a zis marele Pavel lui Simon Magul: „Vrăjmașule a toată dreptatea, inima ta nu-i dreaptă cu Dumnezeu!”. Dumnezeu se uită la inima lui, că inima lui e legată de bani. Căci el spusese apostolului: „Dă-mi și mie darul

acesta ca să pot să tămăduiesc pe oameni!”. Credea că Duhul Sfânt se cumpără cu bani! O, vrăjmașule a toată dreptatea și fiule al satanei și al diavolului, văd că inima ta nu-i dreaptă cu Dumnezeu! Pavel era plin de Duhul Sfânt. Petru la fel. De aceea îi spune lui Simon vrăjitorul că inima lui nu-i legată de Dumnezeu, ci de bani și de slava veacului acestuia. Iar Dumnezeu se uită la inimă, și câtă vreme vede că inima noastră nu-i cu Dânsul, nu putem fi ai Lui. El cere să-L iubim din toată inima și din tot cugetul.

Câtă vreme mintea noastră e legată de grijile veacului, de ban, nu poate fi a lui Hristos. Câtă vreme trupul nostru e scufundat în lucrarea păcatului, nu poate fi al lui Hristos. La fel nici inima, dacă nu-l iubește pe El. Deci, ființa noastră s-a despărțit de Hristos prin păcatele ei și de aceea ni se cere să-L mărturisim și cu faptele, și cu gura, și să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea.

Deci, când marele apostol Petru și ceilalți au zis: „Iată, noi am lăsat toate”, au zis: “Am lăsat vicleșugul, necredința, fățarnicia și mândria, am lăsat și traiul bun, am lăsat și avere, și rudenie, și ne-am lipit cu inima numai de Tine. Ei puteau deci să fie ucenici ai Lui.

Și ce le făgăduiește Hristos? „Voi, care ați lăsat toate pentru Mine [adică averea, cinstea, dregătoria, păcatele și patimile, și cele dinlăuntru, și cele dinafară], când va șede Fiul Omului pe scaunul Slavei Sale, veți șede și voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil” (*Matei 19, 27-28*). Auzi câtă cinste le dă?

Dar oare credeți că scaunele de acolo vor fi de aur, sau de leț, sau de lemn, sau de marmoră? Pe astfel de scaune vor șede Petru, și Pavel, și Andrei, și Vartolomeu, și Filip, și Toma și toți ceilalți? Doamne ferește! Cele douăsprezece scaune pe care vor sta cei doisprezece apostoli arată slava și mărirea și cinstea pe care le vor avea în jurul lui Hristos, când vor judeca împreună cu el toate neamurile, când va chema cerul de sus și

pământul de jos, ca să aleagă pe poporul Său. Atunci, apostolii care s-au ostenit cu Hristos și au luat parte la ispitele Lui, care L-au iubit pe Dânsul din toată inima, din tot cugetul, din toată puterea, și până la urmă au primit moartea pentru dragostea Lui, vor sta pe douăsprezece scaune de slavă. Căci nu zice Hristos că vor șede pe scaune de lemn, când zice că Fiul Omului va veni să șadă pe scaunul Slavei Sale. El ne dă aici să înțelegem că nici apostolii nu vor sta pe scaune de materie, ci pe scaune de slavă și de cinste. În același înțeles zice: „Mă duc să vă pregătesc vouă loc, ca unde sunt Eu, și ucenicul Meu să fie”. Deci nici apostolii nu vor șede pe scaune de aur sau de argint, ci pe scaune de slavă, potrivit cu credința și cu darul Duhului, după mărimea ostenețelor lor. Vor avea scaune de slavă, de mare slavă. Căci când zice marele apostol Pavel: „Și stea de stea se deosebește în slavă”, se înțelege că slava fiecărui sfânt se va deosebi de a celorlalți.

Dar cum vor judeca apostolii cele 12 seminții ale lui Israil? Noi am auzit că nici Tatăl nu judecă pe nimeni, căci zice Evanghelia: „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (*Matei 16, 27; 25, 31*). Și dacă nici Tatăl nu judecă, cum o să judece Apostolii? În ce fel judecă ei cele 12 seminții ale lui Israil?

Iată cum tâlcuiesc acest lucru dumnezeieștii Părinți. Unul va fi Judecătorul – Iisus Hristos. Căci Tatăl a dat toată judecata Fiului, cum se spune și în psalmi: „Doamne, judecata dă-o Împăratului și dreptatea Ta Fiului Împăratului” (*Psalmi 71, 1*). Fiul va judeca toate popoarele cu cele șase întrebări și va cerceta inimile tuturor. Căci atunci se vor descoperi – zice – cugetele multor inimi. Iar El spune că vor judeca împreună cu El și apostolii, șezând pe scaune de slavă. Vor judeca semințiile lui Israil. Căci și ei au făcut parte din ele. Atunci va zice Judecătorul către evrei: “Cum aceștia au urmat Mie, și M-au iubit din toată inima, și au împlinit poruncile Mele, și au propovăduit numele Meu în toată lumea, și până la urmă au

primit moarte în cele mai mari chinuri pentru dragostea Mea, și cum de voi n-ați crezut? Că n-am adus apostoli din India, nici din China, nici din Japonia, n-am adus din alte popoare păgâne, ci din voi i-am ridicat pe acești doisprezece oameni, ca să vă învețe pe limba voastră și să vă arate adevărul. Iar voi n-ați voit să credeți, ci ați rămas în întuneric”.

Deci, așa au să judece apostolii pe cele 12 seminții ale lui Israil. A judeca înseamnă aici “a mustra”, așa zic Sfinții Părinți. Acești doisprezece apostoli vor mustra, deci, dar mai ales va mustra Hristos pe poporul evreiesc pentru necredința lui, arătându-le că aceștia au crezut și iată la ce cinste s-au suit, la câtă slavă, învrednicindu-se să stea lângă scaunul Său. El va spune: “Iată câtă cinste le-am dat, pentru că au crezut și M-au mărturisit în toată lumea. Iar voi n-ați vrut să credeți, de aceea duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic!”. Așa vor judeca apostolii, adică vor mustra cu prezența lor, cu slava lor, cu cinstea lor din ceasul acela poporul evreiesc, că nu le-a urmat lor și învățaturii lor. Dar și Pavel spune în altă parte: „Au nu știți că sfinții vor judeca lumea?” (*I Corinteni* 15, 15).

Nu numai apostolii, ci și sfinții vor judeca lumea. Dar cum? La fel ca și apostolii. Sfinții n-au venit dintre îngeri pe pământ, n-au firi netrupești, milioanele de sfinți nu au venit din altă planetă, nici din cer, ci din popoarele pământului. Și ei au fost oameni, și au flămânzit, și au suferit dureri, și au avut frică și osteneală, și au avut carne și sânge, și rudenii și neamuri, și bogății și cinste, și toate câte le avem și noi, dregătorii și copii; dar au iubit mai presus de toate pe Dumnezeu, și pentru dragostea Lui s-au jertfit până la ultima picătură de sânge. Și atunci Dumnezeu va zice tuturor popoarelor: „Vedeți pe acești sfinți, care au fost ca și voi oameni pe pământ? Dar au urmat Mie și au păzit poruncile Mele. De ce n-ați făcut și voi așa?”.

Îmi aduc aminte că eram copil când mi-am pus în gând să merg la mănăstire. Aveam un moș în sat la mine, Neculai Sava, un moș după tată, care nu s-a căsătorit toată viața și ducea

viață sfântă, fiind dascălul bisericii. Purta o barbă mare, albă. Și când a auzit că vreau să plec la mănăstire, mi-a dat un ceaslov mic, cu slova veche. Și știți ce am citit eu întâi în ceaslovul acesta cu slova veche? Condacul zilei de astăzi! Și scria acolo: „Ca niște pârgă a firii, Ție, Săditorului făpturii, lumea Îți aduce, Doamne, pe purtătorii de Dumnezeu mucenici...” și celelalte. Auzi ce sunt sfinții lui Dumnezeu? Sunt *pârga firii omenești*. Dumnezeu are tot dreptul să ia, din toate popoarele pământului, pârgă, că el a făcut toate popoarele; El le dă viață, El le dă hrană, lumină, apă, căldură și tot ce le e de trebuință. Și întru El și prin El ne mișcăm. Nu putem să clipim o dată din ochi fără Dumnezeu, pentru că viața din noi e de la El și întru El trăim și prin El ne mișcăm. Deci, sfinții sunt ca o pârgă, ca un rod bine copt și ales din toate popoarele pământului. Și această pârgă a neamului omenesc, aceste milioane de sfinți vor judeca lumea atunci. Cum? Va zice Stăpânul: “Tu spui că n-ai putut să-Mi urmezi Mie, că ai avut femeie. Dar și aceștia au avut femei, că n-au fost toți feciorelnici. Tu spui că n-ai putut să vii după Mine, că ai avut avere, că erai în cinste, în dregătorie, că te-ai temut de munci. Dar și aceștia au avut toate acestea, toate ale firii omenești, dar inima lor au pus-o în mâna Mea, și mintea lor și toată ființa lor s-a lipit de Mine. M-au iubit din toată inima și toate celelalte le-au socotit gunoaie: și averea, și dregătoria, și cinstea, și frumusețile, și bețiile, și îmbuibările, și desfrâurile; toate dulcelele lumii acesteia vremelnice și stricăcioase le-au urât din tot sufletul și M-au iubit numai pe Mine”.

Și așa vor judeca sfinții lumea, când toate popoarele pământului vor vedea milioane și milioane de sfinți aleși din toate popoarele, strălucind mai tare decât soarele întru împărăția cerului. Câtă jale va fi atunci! Cum se spune în *Ușa pocăinței*, râuri de lacrimi vor curge atunci din ochii popoarelor, mai mari decât mările de pe fața pământului; căci se vor face mări de lacrimi. Dar vai, nu vor mai folosi atunci la nimic! Căci vor vedea de câtă cinste se bucură sfinții, de câtă podoabă, de câtă

slavă, de câtă mângâiere, iar ei au rămas să se ducă în gheenă, în foc, să-i mănânce viermii neadormiți de acolo, în tartar, în scrâșnirea dinților. Căci va fi o despărțire nu pentru un an, nu pentru doi ani, nu pentru o sută, nu pentru o mie, nu pentru sute de mii, ci pentru veacul veacului.

Ce se spune la Evanghelia Judecății: „Și vor merge aceștia [adică dreptii] la viața veșnică, iar ceilalți la muncă veșnică” (cf. *Matei* 25, 31-46). Ce jale va fi atunci și cum vor mai plânge! Dar la ce va folosi plânsul atunci? Nu va mai folosi la nimic când vor vedea slava sfinților, când sfinții îi vor muștra pe toți, îi vor judeca pe toți, și le vor zice: “Și noi am fost ca voi, dar nu ne-am legat cu lumea aceasta, nici cu materia, nici cu banul, nici cu dulceața, nici cu rudeniile. Noi am iubit pe Dumnezeu din toată inima, din tot cugetul, din toată puterea, și Dumnezeu a trăit în noi și noi în Dumnezeu; și am fost gata oricând și în orice clipă să murim pentru Dumnezeu. Și am și murit, și cu omul cel dinlăuntru, și cu cel din afară, când a cerut vremea”. Așa, fraților, așa vor judeca lumea sfinții și apostolii, cu slava și cu cinstea pe care o vor avea la Dumnezeu. Așa vor muștra toate popoarele pământului, ceata apostolilor pe evrei, a celorlalți sfinți pe popoarele lor, pentru că nu s-au pocăit și nu le-au urmat lor și învățăturii lor.

Frați creștini, dar oare de ce mai spune Evanghelia de azi: „Și tot cel ce va lăsa pentru Mine casă sau moșie, însutit va lua în veacul acesta, și viața veșnică va moșteni”? Aici parcă ar părea cu neputință. Cum adică? Am lepădat toate pentru Hristos și voi avea chiar aici mai mult decât am lăsat? Oare se va întâmpla aceasta? Da, așa se va întâmpla. Ce au făcut apostolii? Au lepădat o mreajă, și aceea cârpită, și o luntre stricată, dar pe urmă – se spune în *Faptele Apostolilor* – toți creștinii din obștea cea dintâi vindeau averile și bogățiile lor și le aruncau la picioarele apostolilor. Au fugit de avere și toate averile le-au moștenit, cum spune Sfântul Efrem Sirul. Au plecat 12 bărbați din Ierusalim, fără toiag, și toată lumea au stăpânit și au păstorit;

au plecat fără traistă și toate bogățiile lumii le-au adunat, pentru că era Dumnezeu cu dânșii. Căci unde e Dumnezeu, nu le lipsește nimic celor ce se tem de Dânsul (*Psalmi* 33, 9-10). Pentru că au aruncat la Dumnezeu grija lor, iar El i-a hrănit. Dar zice și de casă, că o vor câștiga însutit. Casa Domnului Dumnezeu este Biserica. Căci spune Mântuitorul: „Casa Mea casă de rugăciune este, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari!”. Câte case de acestea, câte biserici nu s-au sfințit până astăzi? Sfântul Gheorghe a lăsat toate pentru Hristos, dar câte mii de biserici nu are pe fața pământului? Și Sfântul Dumitru și Sfinții Apostoli Petru și Pavel, și atâția martiri și sfinți, ca Sfântul Nicolae sau Sfântul Spiridon, au pe numele lor mii și zeci de mii de biserici pe tot globul pământesc, unde sunt creștinii. Toate acestea sunt casele lor, că lor li s-au închinat, și lui Dumnezeu. Vezi, sfinții se cinstesc și pe pământ de aproape două mii de ani și au atâtea case de rugăciune, atâtea biserici, nu sute, nu mii, ci zeci de mii; dar și în ceruri, în Biserica celor întâi născuți, pururea se prăznuiesc și pururea se veselesc cu veselia cea negrăită.

Așa să înțelegeți că însutit va lua. Cel ce cinstește pe Dumnezeu are și aicea cinste. Căci zice: „Cel ce Mă slăvește pe Mine, îl voi slăvi”.

Dar ce spune Evanghelia la urmă? „Cei dintâi vor fi pe urmă și cei de pe urmă vor fi întâi”. Cum se tâlcuiește aceasta? Întâi a fost poporul evreiesc; el a fost chemat înaintea noastră de Dumnezeu, încă de pe vremea lui Avraam. El este poporul care s-a închegat din neamul lui Avraam, este poporul lui Israel. El a avut chemarea înaintea noastră, au fost făcuți prieteni cu Dumnezeu mai demult, ei proorocii, ei patriarhii, ei jertfelnicul, ei Biserica Legii vechi, ei cunoștința de Dumnezeu cea dintâi. Dar când a venit Stăpânul proorocilor și Ziditorul lor, n-au crezut. Și astfel ei, cei dintâi, vor fi cei de pe urmă, pentru că n-au crezut. Dar cuvântul acesta mai are și altă tâlcuire. El vorbește de cei smeriți. Omul smerit se socotește cel mai de pe

urmă dintre toți, pentru că se socotește din adâncul inimii cel mai păcătos, cel mai neputincios, cel mai rău, cel mai nevrednic de mila lui Dumnezeu și de cinstea de la oameni. Dar în ziua Judecății va fi altfel. Căci se zice: „Dumnezeu celor smeriți le dă har și celor mândri le stă împotrivă” (*Matei 23, 12*).

În ziua aceea, când va judeca Dumnezeu inimile, nu va căuta la mitre arhieresti, nici la coroane împărătești, nici la dregătorii înalte. Va căuta la inimile noastre. Cel mai umil țăran, cel mai necăjit om, cel care stă în gunoi la vreo târlă, și se roagă cu lacrimi lui Dumnezeu, sau e la închisoare și se roagă, sau e undeva străin, sau bolnav undeva în pat, suspinând din adâncul inimii către Dumnezeu, sau e o văduvă săracă, căreia nu-i deschide nimeni ușa și zace cu copiii ei în necaz și în scârbe, dar se roagă lui Dumnezeu. Toți aceștia vor fi în ziua Judecății mai mari decât împăratul lumii de astăzi și a celei de mâine, și a celei de alaltăieri. Că Dumnezeu nu va căuta la față, cum i-a spus lui Samuil, când a ales pe David.

Dumnezeu caută și acum la inima omului, dar cu atât mai mult atunci, în ziua Judecății. Se vor slăvi atunci cei smeriți, cei nebăgați în seamă, cei ocărăți, cei prigoniți pentru dreptate, cei săraci cu duhul, care se socotesc pururea săraci de fapta bună, cei ce flămânzesc pentru dreptate și doresc să facă dreptate și toți pe care i-a fericit Hristos. Se vor ferici atunci cei nebăgați în seamă, cei ce au fost ca gunoiul pământului.

Cele proaste și nebăgate în seamă ale lumii vor rușina pe cei înțelepți. Cele slabe vor rușina pe cele tari. De aceea zice că cele de pe urmă vor fi cele dintâi. Cei pe care nu-i băgăm noi în seamă acum, dacă se roagă lui Dumnezeu din toată inima, vor străluci mai mult decât soarele în împărăția cerului, și împărății lumii și toți puternicii pământului vor fi atunci gunoi înaintea lui Dumnezeu, dacă nu vor fi avut credință în El. Căci El este drept și dreptatea Lui rămâne în veacul veacului.

Iubiți credincioși, v-am întocmit un mic cuvânt la Evanghelia de astăzi. Mai sunt multe de vorbit despre ea și

despre sfinții lui Dumnezeu. Dar dacă aş vorbi numai de un sfânt, ar trebui să vorbesc ani de zile. Dar despre toți sfinții, cine poate vorbi?! Poate cineva să aibă o mie de guri și să vorbească la nesfârșit, și tot nu poate să descrie faptele sfinților. Ați auzit cum numără *Apostolul* de astăzi ostenele sfinților: prin credință – zice – au biruit războaie, au suferit de sabie, de foame, de sete, de frig, s-au fierăstruit, au rătăcit în cojoace, în piei de capre. Și lumea nu e vrednică de ei. Ce să spun de toți sfinții? E prea greu de spus. Atâta spun numai, că sfinții lui Dumnezeu L-au iubit pe Dumnezeu din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea lor. S-au făcut în lumea aceasta fii după dar ai Lui, cum suntem și noi prin dumnezeiescul Botez, iar dincolo se vor veseli în vecii vecilor de Dânsul. Că unde este Stăpânul, acolo vor fi și slugile lui. AMIN!

PREDICĂ DESPRE CHEMAREA APOSTOLILOR

(Predică la Duminica a doua după Pogorârea Sfântului Duh
– *Matei 4, 18-23*)

Iubiți credincioși,

Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie de astăzi are o mulțime de învățături mântuitoare. Dar două luminează mai mult dintr-însa. Acestea sunt: cea despre chemarea lui Dumnezeu și cea despre ascultarea față de El.

Dumnezeu Atotțiitorul, Care a făcut cerul și pământul, de la începutul lumii, ca un Ziditor și Dumnezeu a toate, are putere să cheme toate zidirile Sale și toate ascultă de El. El – cum a zis proorocul – cheamă cerul de sus și pământul de jos. El cheamă apa mării și o varsă pe fața a tot pământul. El cheamă norii, le poruncește să se adune și să formeze ploile. El cheamă grindina și furtuna. El cheamă vânturile și le scoate din vistieriile Sale. El cheamă căldura focului și razele soarelui să lumineze pe pământ. El a pus o rânduială lunii și stelelor. Pe toate le cheamă și toate ascultă de Dânsul.

El cheamă păsările cerului, și vin la noi primăvara din locuri depărtate, și iarăși toamna le cheamă înapoi, și se duc de unde au venit. Și care zidire nu ascultă de Ziditorul său, dacă El este pretutindenea și e Atotstăpânitor și Atotștiitor?

El nu cheamă numai stihiiile neînsuflețite sau pe cele necuvântătoare. De la zidirea lumii, El a chemat pe aleșii Săi. El a chemat pe Noe cu 125 de ani înainte de potop și i-a poruncit de-a făcut corabie spre izbăvirea de potop. El a chemat pe Avraam, părintele a toate neamurile, dintr-un popor păgân, din ținutul Ur, din neamul Chaldeilor, și l-a făcut tată al multor neamuri. El a chemat pe Moise legiuitorul, care a fost prototipul și închipuirea lui Hristos în Legea Veche. L-a chemat la El în muntele Horeb și l-a trimis să scoată din robia lui Faraon

638.000 de suflete. El a chemat pe David proorocul de la oi și l-a făcut împărat peste Israil și mare prooroc. El a chemat pe toți proorocii și pe toți aleșii Săi.

Și toți cei chemați de Dânsul, care primesc Duhul lui Dumnezeu, și au credință, și cunosc pe Ziditorul lor, și au frica lui Dumnezeu în inima lor, Îl ascultă. Acestea au fost zise despre chemarea lui Dumnezeu până la venirea Legii darurilor.

Iar când a venit Însuși Cuvântul lui Dumnezeu și S-a îmbrăcat în trup, cum zice dumnezeiescul Evanghelist Ioan că „Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit întru noi” (*Ioan 1, 14*), când a venit Însăși Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu, a chemat dintre oameni mai întâi pe Apostoli. Ați auzit din dumnezeiasca Evanghelie de astăzi cum a chemat El ca pe cei dintâi pe apostolii Săi.

Ați auzit citindu-se din Sfânta Evanghelie că „umblând Iisus pe lângă lacul Ghenizaretului – care se mai numește și Marea Tiberiadei –, a văzut pe doi frați, pe Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, că erau pescari”. Oare de ce a rânduit pronia lui Dumnezeu ca tocmai atunci Iisus să fie pe malul Mării Tiberiadei, când cei doi viitori apostoli, doi frați, aruncau mreaja în mare? Iată pentru ce. Pentru că Hristos avea să-i facă pe dâșii pescari de oameni și a voit să arate de mai înainte că datoria apostolului și a predicatorului este să arunce mreaja – adică cuvântul lui Dumnezeu – în marea lumii acesteia, tulburată de necazuri, de ispite și de păcate. Evanghelia spune anume că erau pescari ce aruncau mreaja în mare. Oare de ce ține să spună anume că erau pescari? Ar fi putut spune simplu că erau la pescuit, dar Evanghelia spune anume că erau pescari. Știți de ce o spune aceasta? Atotputernicul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin acest cuvânt, că erau pescari, vrea să arate întregii lumi, tuturor filosofilor ei, tuturor împăraților, tuturor puternicilor, tuturor cărturarilor, tuturor celor care vor cerceta Evanghelia lui Hristos, că cei dintâi ucenici ai lui Hristos au fost niște oameni săraci și neînvățați. Ce

poate fi mai sărac ca un pescar necăjit și simplu? Și de ce a arătat-o aceasta Dumnezeu? Pentru ca să arate că El, când vine în lume, n-are nevoie de înțelepciunea noastră, nici de priceperea noastră.

Dumnezeu poate să lucreze prin cele mai neputincioase ființe, cum a vorbit odată prin gura măgăriței lui Valaam (*Numerii* 22, 26-32). Dumnezeiescul apostol Pavel a spus că Dumnezeu a ales pe cele proaste ca să rușineze pe cele înțelepte, pe cele neputincioase și de neam slab și nebăgate în seamă, ca să rușineze pe cele tari și de neam slăvit, ca astfel să vădească mai mult puterea Lui și pentru ca să nu se laude nici un trup înaintea lui Dumnezeu (*I Corinteni* 1, 27-29). De aceea, Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, când vine în lume, Își alege ucenici dintre oameni săraci și simpli, niște pescari. Dar de ce a chemat deodată doi frați, pe Petru și pe Andrei, fratele său? Ca să arate că toți cei ce vor crede întru Hristos, prin mreața cuvântului acelora, [se cade] să trăiască în iubire ca frații și că sunt frați prin dumnezeiescul Botez și prin sfânta credință cea în Domnul Iisus Hristos. De aceea a ales mai întâi ca apostoli doi frați. Și după ce i-a ales, aceștia lăsând acolo mreața, au urmat după Iisus Hristos. Când i-a chemat Iisus Hristos, ei n-au mai zis: „Doamne, avem treabă, iată, am pregătit mreața de prins pește”. Nu! În clipa când i-a chemat Iisus Hristos, nu au mai aflat nici o pricină, că mai au treabă de făcut, ci-n aceeași clipă, lăsând mreața, au mers după Iisus.

Nici proorocul Elisei, când a fost chemat să fie în locul lui Ilie Tesviteanul, nu a arătat atâta sârguință și atâta ascultare precum cei doi apostoli frați. Căci ce spune Scriptura? Când s-a coborât Ilie și a trecut Iordanul, pe calea pustiei Damascului, și a venit la Elisei proorocul, care lucra cu 12 perechi de boi, și a aruncat cojocul pe el și a zis: „Dumnezeu te-a ales pe tine, Elisei, fiul lui Safet, prooroc în locul meu”, acesta, auzind că Dumnezeu îl cheamă la proorocie, a zis către Ilie Tesviteanul: „Dă-mi voie să mă duc să sărut pe tatăl meu și pe mama mea și

pe frații mei, și apoi voi veni”. După ce s-a dus și și-a luat ziua bună de la familie, s-a dus apoi și a tăiat boii și a făcut praznic, dând plugul și celelalte unelte de pomană. După aceea a mers după Ilie, ca să fie proorocul lui Dumnezeu cu dar îndoit, după cum spune în Scriptură (*III Regi 19, 16-21*).

Dar la acești dumnezeiești apostoli nu se vede una ca asta. Îndată ce i-a chemat, au lăsat mreaja în mare; au lăsat-o acolo unde s-a întâmplat să fie în clipa aceea, mergând după Iisus Hristos. Dar oare acești ucenici, cei dintâi chemați, cunoșteau ei pe Iisus Hristos? Știau de El? Da, Îl cunoșteau. Căci și Andrei și Petru au fost întâi ucenicii lui Ioan Botezătorul, care le-a arătat cu degetul pe Mântuitorul la Iordan și a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii!”. De atunci au înțeles că Iisus Hristos e mai mare ca Ioan Botezătorul. Iar altă dată, Ioan Botezătorul le-a spus: „Vine după mine Cel mai mare decât mine, Căruia nu sunt vrednic a-I dezlega cureaua încălțămintelor Lui” (*Matei 3, 11; Marcu 1, 8*). Și: „Aceluia I Se cade a crește, iar mie a mă micșora. Cel ce are mireasă, mire este, iar ea se cade să se bucure”.

Hristos este Mirele și mireasa Lui este Biserica. Dumnezeiescul Înainte-Mergător știa acest lucru și a zis aceste cuvinte în următorul înțeles: când va veni Mirele Bisericii, eu sunt sluga Bisericii; eu trebuie să mă bucur că sunt împreună cu El.

Deci acești doi ucenici chemați astăzi cunoșteau pe Iisus. Chiar din gura povățuitorului lor, de la Ioan Botezătorul, știau că El e Mielul lui Dumnezeu, și că vine de sus, și că-i mai mare decât Ioan Botezătorul. De aceea, îndată ce i-a chemat, au și mers după Iisus.

Iar după aceasta, ce mai spune dumnezeiasca Evanghelie? Mergând Iisus mai înainte, a mai dat de doi pescari. De cine? De Iacov al lui Zevedeu și de Ioan, fratele lui. Băgați de seamă că în numărul celor 12 apostoli sunt doi Iacov. Unul se cheamă Iacov al lui Alfeu, sau Iacov cel Mic, iar altul este Iacov al lui Zevedeu și al Salomeii și văr de trup cu Mântuitorul nostru

Iisus Hristos. Dumnezeiasca Evanghelie zice că pe acești doi apostoli, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, i-a văzut pe mare cu tatăl lor și i-a chemat. „Veniți după Mine – le-a zis – și vă voi face pe voi pescari de oameni!”. Și lăsând ei pe Zevedeu, tatăl lor, în corabie, au mers după Iisus. Dar de ce n-a mers și Zevedeu? Cum de au mers copiii și tatăl n-a mers? Iată de ce. Zevedeu n-a crezut că Iisus Hristos este Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu și de aceea inima lui era legată mai mult de corabia lui și de peștele pe care-l pescuia, decât de Iisus Hristos. Iar cei doi fii ai lui, cunoscându-L cu duhul și auzind de minunile Lui, pe care le făcea în Galileea și în părțile acelea, n-au mai stat la îndoială. „Acesta-i Mesia, Acesta-i Dumnezeu!” – și-au zis ei. Și au lăsat pe tatăl lor în marea tulbure a lumii acesteia și cu corabia (care simbolizează nestatornicia veacului de acum, căci pururea se clatină și pururea-i mișcată de valuri), și au venit la Iisus Hristos. Era al doilea rând de apostoli, alți doi frați.

Deci în aceeași zi Mântuitorul i-a chemat pe patru din cei mai de frunte apostoli, pe Andrei și pe Petru, pe Iacov și pe Ioan. Căpeteniile sau vârfurile apostolilor, stâlpii cei mari care au întemeiat mai târziu Biserica, au fost chemați într-o singură zi. Au fost chemați de două ori câte doi frați, ca iarăși să arate că toți cei ce vor crede în Hristos trebuie să trăiască ca frații și că sunt frați în credința în Același Dumnezeu. După ce i-a chemat Mântuitorul și pe aceștia, se zice în Evanghelie: a umblat Iisus prin toată Galileea și prin tot ținutul de pe lângă mare, propovăduind și învățând în sinagogile evreiești cuvântul lui Dumnezeu, făcând semne și minuni mari și tămăduind bolnavii de neputințele lor.

Aceasta e Evanghelia de azi, pe scurt.

Frați creștini, astăzi am vrut să vă vorbesc de chemarea lui Dumnezeu, și de ascultarea omului de Dumnezeu, și de ascultarea tuturor zidirilor Sale. Dar am voit mai ales să vorbesc despre chemarea neamului cel cuvântător al oamenilor, să vă

spun în câte chipuri ne cheamă Dumnezeu pe noi. Dumnezeu cheamă popoarele pământului cu foamete, cu secetă, cu neplouare, de parcă le-ar spune: „Iată, Eu sunt Acela despre Care spune Ieremia Proorocul că voi da ploaie peste zece cetăți și peste două nu voi ploua, și iarăși, voi da ploaie peste două cetăți și peste zece n-am să dau ploaie, ca să vă arăt că Eu sunt Dumnezeul norilor și Tatăl ploilor, cum a zis Iov” (cf. *Iov* 12, 16; 26, 8; 38, 25-28). Auziți pe Dumnezeu spunând: „Voi da ploaie peste zece cetăți și peste două nu voi da, și iarăși peste două voi da și peste zece n-am să dau” (*Ieremia* 5, 24).

La televizor, când se dă buletinul meteorologic, se arată harta țării, spunându-se: aici plouă, și se arată vreo 10-15 puncte unde plouă în țară; văzând odată aceasta, foarte m-am folosit. S-a arătat că în vreo 10-15 puncte ploua, iar în cea mai mare parte a țării nu ploua. Și mi-am adus aminte de cuvintele proorocului Ieremia. Mi-am zis: iată, acum se împlinesc sub ochii noștri, că plouă în câteva sate și în 20-30 nu plouă. Deci în mâna lui Dumnezeu sunt ploile, și norii, și furtunile, și vânturile. Căci spune Hristos: „Anii și vremile le-a pus Tatăl întru a Sa stăpânire” (*Matei* 24, 27-36; *Fapte* 1, 7). Nimeni nu-I poate cere socoteală Lui de ce a dat secetă sau furtună, nimeni nu poate opri vânturile și ploile, nimeni nu le poate aduce, decât mâna cea atotputernică a lui Dumnezeu. Deci, iată, uneori ne cheamă Dumnezeu cu secetă, alteori cu grindină, alteori cu fulgere, când trăsnește pe mulți, alteori ne cheamă cu foamete, alteori cu boale.

Alteori dă Dumnezeu boală și molimă, și nu este casă unde să nu fie un bolnav. Și aceasta o poate face când voiește. Alteori ne cheamă cu războaie, alteori cu robie, alteori cu glasul Scripturilor când zice: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi” (*Matei* 11, 28). Și altă dată zice: „Cel ce vrea să vie după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie” (*Matei* 10, 38).

Deci, iată că ne cheamă Dumnezeu și prin stihii, prin cutremure, prin secetă și prin neplouare, ne cheamă prin boale și prin necazuri, prin scârbe, prin toate cheamă popoarele la El, să cunoască că este un Tată în cer și că poate face cu popoarele Sale câte voiește.

Ce spune Isaia? „Doamne, Tu ai zidit pământul ca pe o nimica și toate popoarele pământului înaintea Ta sunt ca o picătură dintr-o cadă” (*Isaia* 40, 15). Ce putere are o picătură dintr-o cadă? Sau ce este de vei lua o lingură de apă din noianul cel fără de margini al mărilor? Așa suntem noi de puțini și de slabi înaintea lui Dumnezeu! Cheamă Dumnezeu prin glasul Scripturii, cheamă prin glasul zidirilor ce pornesc asupra noastră cu secetă, sau cu ploaie prea multă, sau cu cutremur, sau cu arșiță. Dar cheamă și în alt fel.

Cum? Prin glasul conștiinței. Nu vezi, cum păcătuim sau greșim, ne mustră cugetul îndată. Te întreabă: “Omule, de ce ai făcut aceasta?”. De ce-ai furat de la vecinul, de ce ai luat femeia altuia, de ce ai omorât pruncul nevinovat în pânțece, de ce ai râs de cele sfinte, de ce fumezi, de ce nu mergi la biserică duminică și sărbătoarea? De ce nu crești copiii în frica lui Dumnezeu, de ce nu postești cele patru posturi de peste an, și vinerea și miercurea, și te faci asemenea cu iudeii? De ce urăști pe fratele tău, de ce hulești pe Dumnezeu când ești în scârbă?

Prin toate ne mustră conștiința când greșim. Ea e glasul lui Dumnezeu, Care ne cheamă la El: “Omule, ai greșit! Eu te iert. Dar să nu mai faci! Vino la Mine, căci la Mine e izvorul iertării, al iubirii și al milostivirii. Pune început bun de azi înainte, să nu mai păcătuiești!”.

Deci, conștiința e glasul lui Dumnezeu în inima noastră. Această lege s-a pus înainte de toate legile omenești.

Zic o seamă de oameni puțin credincioși: “Dară, noi, creștinii, o să fim judecați după Evanghelie și o să ne pedepsească Dumnezeu. Însă pe popoarele care nu cunosc pe Dumnezeu, cum e China, cum e Japonia, care se închină la zei, și la vrăjitori,

și la filosofi, cum are să le pedepsească Dumnezeu? Căci n-au avut Evanghelia și n-au știut că e păcat, iar de aceea nu se pot îndrepta”.

Auzi ce spune dumnezeiescul apostol Pavel în epistola sa cea către romani: „Cele nevăzute ale lui Dumnezeu, de la începutul zidirii lumii, prin fapte înțelegându-se se văd, veșnica Lui putere și Dumnezeire” (*Romani* 1, 20). Deci, toate popoarele lumii, în ziua Judecării, se vor judeca după patru legi. Așa dogmatisează Sfinții Părinți. Cei ce n-au avut legea scrisă, se vor judeca după două legi: după legea conștiinței, pe care a pus-o Dumnezeu în om la zidirea lui, și după legea zidirilor. Cum, după legea zidirilor? Iată cum: toate care sunt în jurul nostru vorbesc cu noi. Căci spune Sfântul Grigorie de Nyssa: „Ca o trâmbiță din înaltul cerului vorbesc zidirile cu noi și strigă că este Un Ziditor” (*Viața lui Moise*). Și ce spune proorocul David: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (*Psalmi*). Cum vorbesc cerurile cu noi? Cum vorbește tăria cu noi și vestește puterea lui Dumnezeu? Iată cum.

Când te uiți seara la cerul înstelat și-l vezi plin de stele, și împodobit ca un candelabru plin de lumină, și vezi luna plină strălucind pe cer și rânduiala cea prea frumoasă cu care se conduc stelele, și galaxiile, și constelațiile cerului cu atâta precizie, încât nici cei mai mari savanți ai lumii nu ajung să îndrepte calendarul după ele, atunci zici cu proorocul: „Doamne, ce este omul, ca să-l pomenești pe el, sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?” (*Psalmi*). Și atunci îți dai seama că aceste stele, aceste mișcări ale lor sunt făcute și purtate de mâna lui Dumnezeu. El a fost Creatorul, El e cârmuitorul lor. Îți dai seama că lumea aceasta are o minte care le îndrumază, că este un Dumnezeu Care le-a făcut și o mână nevăzută care le poartă de grijă, ca și nouă. Așa vorbesc cerurile cu noi, încât văzându-le, cunoaștem prin ele pe Ziditorul cerului. Când ne uităm la soare și-l vedem cum luminează, că nu putem să-l privim decât câteva minute și orbim, ne aducem aminte de Cel ce a făcut soarele atât

de frumos, atât de luminos. Și ne dăm seama că Cel ce l-a făcut pe el, Soarele Dreptății, strălucește de miliarde de ori mai mult ca el. Și așa, soarele laudă pe Dumnezeu. Căci se zice: „Lăudați-L pe El, soarele și luna, laudați-L pe El, toate stelele și lumina!”. Cum laudă Soarele pe Dumnezeu? Cum Îl laudă luna, stelele, cerurile, tot firmamentul, toată zidirea? Prin existența și prin mișcarea lor. Căci „altele sunt contemplațiile zidirilor și altele sunt legile lor” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Filocalia*). Contemplația are loc când ne gândim la Cine le-a făcut. Iar legile lor sunt rânduielele după care se mișcă în univers. Și amândouă sunt făcute de Dumnezeu: existența lor și legile după care se mișcă ele. Așa vorbesc cu noi soarele, luna, stelele și cerurile, florile și păsările, animalele și fiarele, văile și apele, noianurile și aerul, vânturile și toate stihiiile. Toate vorbesc cu noi și ne spun că este Un Ziditor, Un Dumnezeu în cer Care le-a făcut, le ține și le mișcă.

Deci, după legea conștiinței și după legea zidirilor se vor judeca cei ce n-au avut legea cea scrisă. Începând de la Moise, căruia Dumnezeu i-a dat Tablele Legii pe Muntele Sinai, poporul iudeu se va judeca după Legea cea scrisă, iar toate popoarele care au cunoscut Evanghelia se vor judeca după Legea Darului, Legea dragostei și a desăvârșirii.

De la începutul lumii, astăzi și veșnic, zidirea vorbește despre Ziditorul ei. Un necredincios oarecare străbătea Oceanul Atlantic, pe un vapor mare, pe un transatlantic. Și un sărman misionar predica pe vapor, noaptea, despre Dumnezeu, despre minunile Lui care se văd pe cer, sus, pe pământ și în aer. Iar necredinciosul, ca să ia în batjocură pe misionar, a luat binoclul și se tot uita lung la stele. Iar misionarul lui Hristos predica cu foc, pentru că Dumnezeu dă putere multă în cuvânt celor ce-L binevestesc pe El și-L predică pe Dumnezeu cel adevărat, pe Stăpânul zidirii. La urmă, vine cel necredincios și zice către preot: “Părinte, tot predici pe Dumnezeu, dar eu m-am uitat cu binoclul la stele și nu L-am văzut, nu știu unde e”. Iar

misionarul lui Hristos i-a spus: “Bine zici, frate, că nu-L vezi, și în acest fel nici n-ai să-L vezi în veacul veacului. Dar știi de ce? Ca să-L vezi pe Dumnezeu, trebuie să cureți inima de necredință, de păgânătate. Căci așa ne învață pe noi Evanghelia, spunându-ne în fericirea a șasea: «Feriți-vă cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu» (*Matei 5, 7*). Deci, drept ai zis că nu L-ai văzut, și nici n-ai să-L vezi în veacul veacului, până ce nu-ți vei curăți inima ta de necredință, de răutate și de păcate. Atunci ai să-L vezi pe Dumnezeu, prin lumina credinței”.

Așa și azi. Sunt mulți oameni care nu aud chemarea lui Dumnezeu. Și dacă nu o auzim, are să puie biciul pe noi, are să ne cheme mai aspru. Dacă ne vom întoarce, El are să dea ploaie timpurie, și belșug, și sănătate, și fericire, că în mâna Lui este viața și moartea. Iar dacă nu, știe El cum să tragă frâul calului! Căci zice Ilie Miniat că lumea aceasta este ca un cal sirep, care aleargă pururea spre pierzare, aleargă la păcate, spre fundul iadului. Dar Dumnezeu e meșter să puie frâu acestui cal neastâmpărat. Și care e frâul calului? Care e frâna lui Dumnezeu cu care trage lumea la Dânsul? E seceta, sunt bolile, robiile, războaiele, moartea, suferințele și toate necazurile. Când e război, ce cerem? “Dă, Doamne, pace”. Când suntem bolnavi, cerem: “Dă-ne, Doamne, sănătate”. Când nu plouă: “Dă-ne, Doamne, apă, că murim de sete”. Când suntem robi: “Scapă-ne, Doamne, de robie”. Deci, bine ne face Dumnezeu. Știe El să ție în frâu această lume, care aleargă ca un cal sirep la prăpăd, la pierzare. Auzi ce spune proorocul: „Însă cu zăbală și cu frâu, Doamne, fâlcile lor vei strânge, a celora ce nu se apropie de Tine” (*Psalmi 31, 10*). Nu ne apropiem de bună voie, ne pune zăbală și frâu și ne întoarce înapoi, pentru că are putere. Căci este Dumnezeu care poate să coboare în iad, să ridice, să omoare, să facă viu.

Deci, frații mei, când vom înțelege că Dumnezeu ne cheamă prin boale, prin suferințe, prin pagube, prin necazuri, prin robie, prin secetă, să nu stăm împietriți, ci să ne întoarcem

acasă la Tata și să zicem: “Iartă-ne, nouă, Doamne, păcatele și ne miluiește pe noi, Doamne”. Și atunci Bunul Dumnezeu ne iartă, pentru că El nu ne ceartă din ură. Adevăratul părinte nu bate pe copiii săi din ură, Doamne ferește! Care tată sau mamă ar vrea să-și bată copiii degeaba, să-și bată joc de dânșii? Nu! Ci dacă vede că azi n-ascultă, și mâine n-ascultă, și poimâine n-ascultă, și-i încăpățânat, și-i răspunde împotrivă, și face după voia lui cea rea, atunci pune mâna fără să vrea pe vargă, sau pe curea, sau pe băț. Pentru ce? Căci vede că acest copil a pornit pe căi rele și merge din rău în mai rău, se duce în prăpastie și, dacă îl va bate mai pe urmă, va fi prea târziu.

Așa face și Dumnezeu cu noi. Noi suntem toți fiii lui Dumnezeu după dar. Auzi ce zice Scriptura: „Eu am zis: «Dumnezei sunteți și fii ai Celui Prea Înalt toți». Iar voi ca niște oameni muriți, și ca unul din boieri cădeți” (*Psalmi* 81, 6-7), adică asemenea unuia dintre draci. Dacă suntem fiii lui Dumnezeu după dar și avem darul de fii prin Sfântul Botez, avem Biserica Mamă și pe Dumnezeu Tată, după cum zicem pururea: „Tatăl nostru Carele ești în ceruri...”; dacă-i așa, să stăm pururea cu ochii minții la Tatăl nostru și să știm că dacă nu vom voi de bună voie să-L iubim și să-L cunoaștem că există, El va pune mâna pe vargă. Dar mai bine să ascultăm din dragoste și să-L iubim pe Dumnezeu și să facem poruncile Lui din cumințenie, ca El pururea să aibă milă de noi și să ne poarte de grijă.

Apostolii au ascultat de Hristos, proorocii au ascultat, cerul ascultă, pământul ascultă, vânturile ascultă, marea ascultă, ploaia ascultă, roua ascultă, grindina ascultă, stelele ascultă, soarele ascultă, noianurile și toată natura ascultă, numai omul, ființa cea rațională, nu vrea să asculte de Părintele său Cel ceresc. Dar băgați de seamă că mâna lui Dumnezeu are și vargă cu care ne poate bate!

Deci să stăm bine, să luăm aminte! Să nu uitați, de astăzi înainte, că orice necaz care vine peste noi este o chemare a lui

Dumnezeu. Căci zice: „Dumnezeu bate pe tot fiul pe care-l primește”.

Și să nu cârtim dacă suntem chemați într-un fel sau altul, căci spune apostolul Pavel: „Fiecare întru ceea ce este chemat, întru aceea să rămână”.

Te-a chemat Dumnezeu sărac, nu dori să te îmbogățești; te-a chemat să fii călugăr, călugăr să rămâi până la moarte; te-a chemat să fii preot, preot vrednic să fii; te-a chemat să fii meseriaș, meseriaș bun și cinstit să fii; te-a chemat să fii filosof sau mecanic, sau în alt serviciu, așa să rămâi! Dar să slujești cu cinste, să cunoști că Dumnezeu este Cel ce te-a chemat într-un fel sau altul, și fiecare dintre noi întru ceea ce este chemat, întru aceea să rămână! AMIN!

PREDICĂ DESPRE CEI DOI ÎNDRĂCIȚI

(La Evanghelia Duminicii a cincea după Rusalii

– *Matei 8, 28-34; 9, 1*)

Iubiți credincioși,

Cu cât pătrundem în Sfintele Scripturi mai adânc, prin teologie și prin tâlcuire, cu atât ne dau și ele mai bogat mireasma Duhului Sfânt și înțelegem mai mult cuprinsul lor.

Mântuitorul spune: „Cercetați Scripturile, căci ele mărturisesc pentru Mine”. Deci știm din gura lui Hristos că Sfintele Scripturi sunt mărturiile ale lui Dumnezeu. Proorocul David zice: „În calea mărturiilor Tale, Doamne, ne-am desfătat ca de toată bogăția” (*Psalmi 118, 14*). Mare adevăr este în aceste cuvinte! Cine aleargă pe calea mărturiilor, sau pe calea dumnezeieștilor Scripturi și pe calea înțeleșurilor duhovnicești, din ele pururea se veselește de înălțimea tainelor care se află în ele. Duhul Sfânt fericește mai departe pe cei ce le cercetează, zicând: „Fericiți cei ce cearcă mărturiile Lui, că din toată inima Îl vor căuta pe Dânsul” (*Psalmi 118, 2*). Duhul Sfânt Însuși fericește pe omul care cearcă mărturiile Lui, adică cearcă cu de-amănuntul înțelesul duhovnicesc al Sfintelor Scripturi. Pentru care pricină caută omul cu toată inima pe Dumnezeu în calea Scripturilor? Pentru înțelegerea celor ce citește. Căci rugându-se la Dumnezeu să-i descopere ochii minții, înțelege taine mari și negrăite, atâta cât este cu putință omului a înțelege. Și atunci aleargă cu toată puterea pe calea poruncilor lui Dumnezeu.

Dumnezeiasca Evanghelie de azi începe așa: „În vremea aceea, a venit Iisus Hristos în latura Gherghesenilor”, sau a Gadarenilor. Gadara și Gherghesa erau două cetăți aproape una

de alta, cale de două ceasuri. Și pentru că erau atât de apropiate, se chemau uneori latura Gadarenilor, cum zice Sfântul Apostol și Evanghelist Matei, iar alteori latura Gherghesenilor, cum zice Sfântul Evanghelist Luca. Pe acolo ajunsese Mântuitorul nostru odată, propovăduind Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu, și vindecând bolnavii, și făcând minuni. Și când a ajuns în această latură a Gherghesenilor sau a Gadarenilor, i-au ieșit înaintea doi îndrăciți foarte cumpliți, care locuiau în mormânturi. Dar de ce locuiau îndrăciții în mormânturi?

Mormintele erau prin acele părți un fel de crăpături de stânci, sau un fel de cripte. Îndrăciții nu puteau sta în case, ci se ascundeau în acele cripte. Deci doi din acești îndrăciți au ieșit înaintea Mântuitorului și dumnezeiasca Scriptură spune că erau foarte cumpliți, și din cauza lor nimeni nu putea să treacă pe calea aceea, căci toți se speriau de ei și fugeau din calea lor. Dar de ce Luca spune numai de un îndrăcit, povestind această întâmplare, în timp ce Matei și Marcu vorbesc de doi? Să nu credeți că se contrazic dumnezeieștii apostoli și evangheliști. Doamne ferește! Nu se contrazic. Luca descrie pe larg pe îndrăcitul pe care l-a vindecat Mântuitorul mai întâi. El era cel mai rău și era din Gadara, iar Mântuitorul nu s-a întâlnit cu cei doi îndrăciți în același loc și deodată. Pentru că era cel mai cumplit, Sfântul Luca spune despre el că-l legau în lanțuri și lanțurile nu se puteau ține de el. Celălalt era din cetatea Gherghesa, dar pentru că amândoi erau din latura acelor două cetăți, evangheliștii Matei și Marcu, vrând să scurteze, cum e obiceiul uneori în Evanghelia, nu mai spun că unul era dintr-o cetate și celălalt din alta, ci vorbesc în general de doi îndrăciți. Așa se înțelege de ce Matei și Marcu vorbesc de doi îndrăciți, iar Luca numai de unul.

Și ce-au făcut îndrăciții aceștia, mai bine zis dracii din ei, când au văzut pe Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru și Mântuitorul lumii? Au început a striga foarte tare către Dânsul: „Ce este nouă și Ție, Iisuse, Fiul Dumnezeului Celui Prea

Înalt?”. Adică, ce ai cu noi? Noi nu Ți-am făcut Ție nimic, noi îi chinuim numai pe oamenii aceștia, care sunt dați nouă tot de puterea Ta, și pe care-i avem în stăpânire, și în care noi locuim. Dar apoi, temându-se de puterea Mântuitorului, au zis: „Ai venit să ne muncești pe noi mai înainte de vreme?”. Auzi ce spun dracii? Din această pericopă evanghelică învățăm trei lucruri mari. Întâi, că și dracii au credință și cunoștință. Al doilea, că se tem foarte tare de puterea dumnezeiască, să nu-i alunge în gheena, la munci desăvârșite, mai înainte de Judecata viitoare. Și al treilea, că muncile iadului sunt foarte grele, dacă se tem și dracii de ele.

Deci nu toți dracii se află la muncă desăvârșită pentru căderea lor, așa cum nici păcătoșii nu se află acolo, cum spun dumnezeieștii Părinți. De aceea ziceau dracii aceștia: „De ce ai venit să ne muncești înainte de vreme?”. Adică, nu-Ți ajunge că ai să ne muncești desăvârșit începând din ziua Judecății? Ai venit să ne muncești pe noi înainte de Judecată, acolo [unde ne este dat] să ne muncim? Că mulți din ei au rămas în văzduh, cum zice marele apostol Pavel către Efeseni: „domnii puterii văzduhului”, „duhurile răutății răspândite în aer”; sau cum zice marele prooroc David: „Mulți sunt cei ce se luptă cu Mine de la înălțime”. Așa și dracii sălășluiți în cei doi oameni, încă nu erau în gheena, ci erau din cei din văzduh. Ei intraseră în acești doi îndrăciți și se temeau ca nu cumva Hristos să-i scoată din oameni și să-i trimită în gheena unde se munceau alți conducători de-ai lor, care intraseră de la început acolo.

Dar dumnezeiescul evanghelist Luca mai spune ceva în Evanghelia sa. Zice că Hristos a întrebat pe draci: “Cum vă este numele?”. Căci și dracii au nume. Și au zis dracii din cei îndrăciți: “*Legheon* ne este numele”. Adică eu nu sunt numai unul, ci suntem șase mii de draci, *Legheon* însemnând șase mii, pentru că legiunea romană avea șase mii de ostași. Deci erau în doi oameni șase mii de draci; dar cu toate că erau așa de mulți, se rugau lui Hristos să nu-i trimită în gheena. Dar oare dracul

n-are putere, de au trebuit să fie atât de mulți într-un om? Are foarte multă putere, căci spune Iov: „Adâncul fierbe ca o căldare de el și cine va descoperi pieptul armurii lui?”. Și proorocul Isaia, vorbind ca despre împăratul Tirului și al Sidonului, zice de căderea satanei: „Erai un heruvim ocrotitor și te plimbai în mijlocul cetelor celor scânteietoare din cer, și toate flautele și muzicile cerului te laudau pe tine. Și frumusețile tale te-au înșelat pe tine, te-au uns pe tine, adică te-ai vopsit cu carbineul de aur, cu iachint, cu hrisolit, cu topaz, cu ametist, cu beril și cu celelalte pietre scumpe”. Auzi cum era satana înainte de cădere? Era un heruvim ocrotitor, înfrumusețat cu mare podoabă, sau cum mai zice Isaia, era luceafărul care răsare dimineața din ceruri (*Isaia* 14, 12-20). Căci zice: „Cum ai căzut din fala ta, stea de dimineață!”. Vezi cine era și câtă putere avea?

A venit la Sfântul Serafim de Sarov un boier care avea rugăciunea inimii și, încrezându-se în darul rugăciunii, zice către Sfântul Serafim: “Eu nu mă tem de draci, că nu mai au nici o putere asupra robilor lui Hristos”. Și a zis Sfântul Serafim: “Ce zici? Nu te temi de draci? N-au nici o putere? Îți spun, fiule, că un drac are putere să întoarcă numai cu o unghie pământul pe cealaltă parte”. Dar de ce? Pentru că au fost îngerii. Dar această putere o au numai când și cât le îngăduie Dumnezeu. Știți de ce? Pentru că „puterea drăcească – cum spune Sfântul Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu – este circumscrisă, este îngrădită de puterea Dumnezeirii”. Și de aceea n-are el putere, când nu-l lasă Cel Atotputernic. Frânele puterii satanei sunt în mâna lui Dumnezeu; el e câinele lui Dumnezeu, sabia lui Dumnezeu, biciul lui Dumnezeu, și nu poate să plece nicăieri fără poruncă. Iată ce scrie la Iov (*cf.* cap. 2): Într-una din zile au venit toți îngerii Domnului înaintea Lui și a venit și satana. Și Dumnezeu l-a întrebat pe el: De unde vii tu? Și a zis: Doamne, am cutreierat tot pământul și toate de sub cer și iată am venit de față. Și l-a întrebat: Ți-ai pus în minte – în gând adică – ceva despre robul meu Iov? Că nu este nimeni pe pământ temător de

Dumnezeu asemenea lui. Atunci satana a cerut voie să-l ispitească și când i-a dat voie să-l ispitească pe Iov, ce a făcut diavolul? Într-un ceas cele șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi, cinci sute de asine, le-a făcut praf și cenușă; a pogorât foc din cer și le-a ars pe toate. I-a dărâmat și casele într-un cutremur. Ai văzut ce poate el? Dar numai când îi dă Dumnezeu voie. Deci, cum v-am spus, toată puterea drăcească e îngrădită de puterea Dumnezeirii și el nu poate face nimic până nu îi dă voie Dumnezeu.

Dar să citim Evanghelia mai departe. Ce au zis mai departe acești draci? Au început a-L ruga pe Hristos, bănuind cine-i de față. Ce și-au zis ei? Acesta Care e de față este Fiul lui Dumnezeu Cel Prea Înalt. Credeau aceasta dracii și mărturiseau: „Te știm pe Tine Cine ești, ești Fiul lui Dumnezeu Cel Prea Înalt”. Auzi mărturisire drăcească? Vezi credința drăcească? Dar oare credința aceasta a dracilor e mântuitoare? Nu, nicidecum. Sfântul Apostol Iacov ne învață că „și dracii cred în Dumnezeu și se cutremură” (*Iacov 2, 19*).

De ce se cutremură dracii? Erau șase mii în fața lui Iisus și tremurau ca varga, și se rugau să nu-i trimită în gheena mai înainte de vreme. Ce le folosea lor credința, dacă n-au zis: „Iartă-ne, Doamne, ne pocăim, ne vom face slugile Tale!”. N-au zis; ei se temeau numai și se cutremurau; dar credința lor nu era lucrătoare și mântuitoare.

Când credința e numai *cunoscătoare*, nu mântuiește pe nimeni. Adică, dacă cred eu că există Dumnezeu și cunosc aceasta, numai cu atât nu mă mântuiesc. Căci zice Sfântul Apostol Iacov: „Tu crezi că este Dumnezeu? Bine faci, dar și dracii cred și se cutremură”. Ce folos au de credința lor? Este o credință cunoscătoare și iscoditoare care nu folosește nimănu. Ea nu mântuiește nici pe draci, nici pe oameni.

Dar este o altă credință, despre care spune dumnezeiescul apostol Pavel. Care? Credința cea *lucrătoare*, care *se lucrează*. Prin ce? Prin *dragoste*. Cel ce are credința

aceasta lucrătoare, care se lucrează prin dragoste, pășește de la credință la fapte. Se smerește, ascultă, miluiește, iartă, postește, priveghează, duce viață curată, cu sfințenie, iartă pe toți cei ce l-au supărat și, cu darul lui Dumnezeu, totdeauna este milostiv, cum și Tatăl nostru milostiv este. Aceasta este credința lucrătoare, sau credința care se lucrează prin dragoste (*Galateni* 5, 6; *I Tesaloniceni* 1, 3).

Deci, țineți minte că și dracii au credință, dar numai credință cunoscătoare, și vai de noi, păcătoșii, dacă ne vom asemăna cu ei, dacă numai vom crede că este Dumnezeu, dar nu vom lucra poruncile Lui! Se va împlini cu noi cuvântul care zice: „Mulți vor zice Mie în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu cu numele Tău am vindecat, nu cu numele Tău am propovăduit? Și voi zice către ei: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, nu vă cunosc pe voi!”. Dar de ce? M-ați cunoscut ca Dumnezeu și ați făcut chiar minuni în numele Meu, dar dacă n-ați lucrat poruncile Mele, nu vă cunosc pe voi!

Așa, fraților, să nu ne asemănăm dracilor, care nu împlinesc poruncile lui Dumnezeu! Dar să vedem ce spune Evanghelia mai departe.

Zice că acolo, lângă lac, păștea o turmă mare de porci. Evanghelistul Matei spune că era o turmă mare, iar celălalt evanghelist ne spune și câți porci erau: două mii de porci. Ia gândiți-vă ce mare turmă era: două mii de porci care pășteau! Și s-au rugat dracii: „Doamne, dacă ne scoți pe noi din acești doi oameni, dă-ne voie să ne ducem în turma aceea de porci”. Și a ascultat Hristos rugăciunea dracilor și a zis: “Mergeți!”. Și îndată ce le-a dat voie, au intrat diavoli în turma de porci, și s-a aruncat turma în mare și s-a înecat. Oare de ce a ascultat Mântuitorul rugăciunea dracilor? A ascultat-o, fiindcă rânduia prin draci o pedeapsă celor ce aveau porcii. “Doamne – au zis dracii –, dacă ne scoți din zidirea făcută după chipul și asemănarea Ta, din oamenii aceștia care pot să fie Biserica Ta,

după ce plecăm noi, nu-ți cerem să ne ducem în alt om, în altă zidire după chipul și asemănarea Ta, ci trimite-ne în porcii aceia”. Dracii se odihnesc de aceea pururea în oamenii cei lacomi ca porcii, curvari și preacurvari, care se tăvălesc în mocirla curviei ca porcii. De aceea au zis: “Dă-ne voie să ne ducem din oameni în aceste dobitoace care, deși sunt ale Tale, sunt murdare, leneșe și lacome, fiind chipul patimilor trupești la care noi îi învățăm pe oameni”.

Și a zis Hristos: “Mergeți!”. De ce le-a dat voie? Pentru că porcul este un animal greoi, leneș, lacom, mocirlos și murdar, așa cum e un om păcătos care se tăvălește în lăcomie, și în beție, și în mocirla fărădelegilor curviei. Le-a dat voie, pentru a arăta simbolul omului în care locuiesc dracii.

Dracii, temându-se de munca din gheena, și-au zis: “O fi mai rău în porci și în mare și oriunde ne-am duce decât în om, dar numai în gheenă să nu ne trimită”. Oare de ce se tem dracii de gheena? Am spus-o puțin mai sus, dar aci vom desluși mai pe larg acest lucru. Iată de ce. Ați citit în dumnezeiasca Psaltire cuvântul: „Paharul Domnului este neamestecat și plin de amestecătură” (*Psalmi* 74, 7). Oare ce să fie asta? Paharul mâniei și al iuțimii Domnului este, zice, neamestecat și plin de amestecătură. Iată ce vrea să însemne aceasta, după mărturia dumnezeiescului tâlcuitor al *Apocalipsului*, Sfântul Andrei al Cezareei, care a dat cea mai înaltă tâlcuire la *Apocalips*. El pune în legătură cuvântul acesta cu muncile cele de după Judecată. Paharul Domnului, zice el, este amestecat cu vin, dar este totodată neamestecat și plin de amestecătură. Ce vrea să spună aceasta? Focul iuțimii mâniei Domnului în veacul de acum, când vine asupra noastră, a tuturor popoarelor pământului, vine amestecat cu milă. De aceea spune că paharul este amestecat. Până la sfârșitul lumii, până în ziua Judecății, vor veni multe răni peste popoarele lumii: robie, războaie, foamete, secetă, boale, holeră, ciumă, turburări. Dar toate acestea vor veni amestecate cu mila lui Dumnezeu. Până în ziua Judecății, focul

mânii lui Dumnezeu vine amestecat pururea cu milă. Ne-a robit Dumnezeu, dar ne dezrobește. Ne-a îmbolnăvit, poate să ne ridice din boală, dacă ne rugăm. Vine peste noi secetă, dacă ne rugăm, o depărtează. Deci, cum zice Sfântul Maxim Mărturisitorul, “precum nopțile urmează zilelor și zilele urmează nopților, așa și în veacul de acum, bucuriile urmează scârbelor și scârbele vin iarăși după bucurii”.

După bucurii vin necazurile și după necazuri iarăși bucurii. Nu se judecă Dumnezeu acuma deplin cu noi. Dar când va veni paharul iuțimii mâniei Domnului neamestecat? În ziua Judecării. Dar și atunci, auziți ce spune: “Că paharul Domnului este cu vin neamestecat și totuși plin de amestecătură”. Ce vrea să zică? Atunci nu va mai fi amestecat paharul mâniei Domnului cu milă. Și, totuși, zice că va fi plin de amestecătură. Cum se tâlcuiește? Iată ce spune dumnezeiescul Andrei: în ziua Judecării, iuțimea mâniei Domnului va veni și peste draci, și peste cei ce au făcut voia lor, peste toți oamenii fără de milă, fără de crutare. Dar amestecătura de care vorbește înseamnă mulțimea și felurimea muncilor. Muncile nu vor fi la fel pentru toți. Nu se va munci tâlharul și curvarul la fel cu cel ce a jurat strâmb, sau cel ce a jurat la fel cu cel ce a hulit. Nu! Muncile vor fi veșnice, dar nu deopotrivă pentru toți. Vor fi feluri și feluri de munci, după cum fericirile raiului sunt iarăși felurite. Căci zice Hristos: „Să nu se tulbure inima voastră, în casa Tatălui Meu sunt multe locașuri. Eu Mă duc să vă pregătesc vouă loc”. După cum în rai sunt multe locașuri, așa în iad sunt multe feluri de munci și neasemănate chipuri de munci, pe care numai Unul Dumnezeu le știe. În *Apocalips*, dumnezeiescul Ioan a văzut o carte cu șapte pecetei. Și au plâns și îngerii, și oamenii, pentru că nimeni din oameni, nici din cer, nici de pe pământ, nu s-a putut afla să deschidă cartea cu șapte pecetei. Și atunci a auzit un glas: Nu vă temeți, cartea cu șapte pecetei o va deschide Mielul, Leul cel din seminția lui Iuda, adică Iisus Hristos, care este Însăși Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu. Știți ce înseamnă car-

tea cu șapte peceți? Același Sfânt Andrei spune: prin cartea cu șapte peceți se înțelege mintea lui Dumnezeu. Căci se spune: „Și am văzut o carte mare cu șapte peceți, pe care nimeni dintre oameni nu putea să o citească, nici s-o înțeleagă, și în cartea aceasta erau scrise toate lucrurile, toate faptele, toate cuvintele și toate gândurile oamenilor” (*Apocalipsa* 5, 1).

Dacă ne-am cerceta pe noi și am vrea să scriem viața noastră, câte am vorbit, și câte am gândit, și câte am lucrat, și câte am auzit, și câte am înțeles, ar trebui să facem numai pentru un om o carte mai mare decât zece vagoane. Atâta de felurit și de repede gândește mintea omului! Deci, cum să cuprindă o carte cu șapte peceți toate gândurile și toate cuvintele oamenilor? Aceasta este deci o carte nemărginită, este înțelepciunea sau mintea lui Dumnezeu. În mintea Lui sunt cuprinse toate lucrurile, toate cuvintele, toate gândurile, tot ce am făcut înaintea Lui este scris acolo, că El este necuprins după duh, după înțelegere și după minte.

Frații mei, de aceea ziceau dracii: “Nu ne trimite, nu ne munci în gheena mai înainte de vreme, suntem noi munciți destul, am căzut din darul Tău, am fost îngeri, eram ființe ușoare, luminoase, curate, neprihănite, ne îndulceam de slava Ta în ceruri, pururea vedeam fața Sfintei Treimi, cât era cu putință nouă, înțelegeam teologia adâncă despre Tine. Și apoi ne-ai dat jos din cer, stăm prin văzduh, ne-am băgat prin dobitoace, prin oameni, stăm în locuri spurcate, stăm în păduri, în pustie, în lacuri. Ne rugăm, lasă-ne aici, că-i destulă muncă, față de dregătoria, de cinstea noastră cea dintâi, nu ne trimite mai înainte de vreme în gheenă!”.

Iată cât se tem dracii de gheena! Cu atât mai tare ar trebui să ne temem noi și să nu mai facem voia lor. De gheena se tem dracii foarte tare, căci ea este iadul pe care-l vor moșteni de la Judecată pentru veșnicie, și ei, și toți care vor face voia lor. Acolo paharul iuțimii mâniei Domnului va veni neamestecat cu

mila. Dar să trecem mai departe, la celelalte învățături din Sfânta Evanghelie.

Și s-au aruncat dracii cu turma de porci în mare, iar păstorii ei, văzând aceasta, au fugit cu spaimă în cetatea Gadara. Ați văzut? S-au dus cu spaimă și cu strigăt mare: “Oameni buni, ieșiți să vedeți, a venit un prooroc, a vindecat doi îndrăciți de care nu se putea apropia nimeni! A scos dracii din ei și i-a trimis în porci, dar iată ce au pățit porcii noștri, s-au înecat toți în Marea Galileii!”.

S-au înecat în lacul Ghenizaret două mii de porci. Spaimă mare, căci era averea acelei cetăți. Dar dreptatea lui Dumnezeu a îngăduit paguba pe care au suferit-o stăpânii porcilor și fiindcă în cetatea gherghesenilor locuiau alături de păgâni și evrei, care, deși nu aveau aceeași credință cu păgânii cu care trăiau împreună, nu numai că hrăneau porci pentru negoțul lor, dar și mâncau din cărnurile lor, călcând prin aceasta Legea lui Moise. Și ce spune dumnezeiasca Evanghelie? Au ieșit toți locuitorii cetății, cu mic cu mare, de la bătrân și până la copil, căci îi cuprinsese spaima. Toți se întrebau: “Cum a venit un vânt, a luat porcii și i-a dus în mare, și am rămas fără ei?! Ce putere are acest prooroc, care a scos draci cu cuvântul și i-a băgat pe porci în mare?!”. Dar frica lor a fost o frică binecuvântată? Fraților, frica Domnului cea curată – zice psalmistul – rămâne în veacul veacului. Dar este și o frică rea, o frică pătimașă. Căci zice proorocul: „Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică”. Aceasta este o frică rea, care întunecă mintea, și pe aceasta o aveau gadarenii. Dacă era cealaltă frică, cea curată, a Domnului, ei, când ar fi văzut minunea aceasta, ar fi căzut cu toții la Hristos și ar fi spus: “Iartă-ne, Doamne, mântuiește-ne, Doamne, credem în Tine!”. Dar ce-au făcut gadarenii? I-au spus lui Hristos: “Du-Te din locurile noastre, du-Te de pe aici!”, căci i-a cuprins frica. Aceasta este răsplata, mulțumirea gadarenilor, că le-a vindecat îndrăciții și le-a arătat puterea Sa în minunea săvârșită acolo. Aceasta este o frică rea, adusă de draci.

Heruvimii și Serafimii se cutremură în fața Domnului, dar cu care frică? Cu cea curată. „Frică – zice Isaia proorocul – au Serafimii dimprejurul Domnului, din care fiecare are șase aripi, și cu două își acoperă fețele, cu două picioarele și cu două zboară și umplu văzduhul, strigând cu glas mare: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Lui!”. Aceasta este bună, frica cea sfântă care rămâne în veacul veacului, și peste îngeri, și peste oameni, și pe care să ne-o dea Dumnezeu și nouă. E frica prin care omul, deși se teme de Dumnezeu, Îl și iubește. La gadareni n-a fost această frică, ci o frică pătimășă, căci au zis: “Acest Hristos, Care a avut putere să trimită porcii în mare, va veni aici, ne va schimba obiceiurile și credința, ne va pune cine știe ce legi și rânduieli, și ne va pedepsi pentru păcatele noastre. Mai bine să-i spunem să plece de aici. Să nu mai pricinuiască cine știe ce pagube, cu minunile chiar, așa cum ne-a pricinuit până acum”. Era frică rea, frică pătimășă. Numai o frică este binecuvântată: frica de Dumnezeu, cea care ne aduce la picioarele Lui, ca să ne rugăm Lui.

Frica prin care ne temem să nu păgubim în avere, să nu pătimim ceva rău în lumea aceasta, este frica de diavol. Această frică au avut-o gadarenii, de aceea L-au rugat pe Hristos să-i părăsească. Și Mântuitorul, blând și prea bun, văzând împietrirea, necredința lor, nemulțumirea lor, răutatea lor, S-a suit în corabie și S-a dus în cetatea Sa. Care-i cetatea lui Hristos? Mântuitorul s-a născut în Betleem. Dar știți că a crescut în Nazaret până la 30 de ani, iar de la 30 de ani, când S-a botezat, nu mai stătea nici în Betleem, nici în Nazaret, ci în Capernaum, lângă Marea Galileii. Deci, S-a dus în cetatea Sa de lângă mare.

Iubiți credincioși, să mai tragem încă o învățătură din Evanghelia de astăzi și apoi vom încheia.

Din această Evangheliie noi am putea trage mii de învățături, din fiecare cuvânt, și am putea face multe predici

despre ea. Dar nu putem să ne lungim prea mult, ci trebuie să scurtăm cuvântul.

Să țițeți mințe: Evanghelia de astăzi e de cel mai mare folos pentru oamenii nemulțumitori. Vai de omul acela care, când Dumnezeu îi face un bine, îl uită!

Se află un om în război pe front; cad proiectilele în stânga și în dreapta, cad obuzele, trag mitralierele, se bombardează, nu se vede de foc și de flăcări. Și omul nostru zice: „Doamne, dacă mă scoți de aici, călugăr mă fac. Doamne, dacă mă scoți de aici, toată averea mea o dau săracilor. Doamne, dacă oi scăpa, nu mai fumez, nu mai trăiesc cu femeia altuia”. Face mii de făgăduințe lui Dumnezeu când este în primejdie și necaz. Dar când a venit acasă uită tot și, în loc să-I mulțumească lui Dumnezeu că l-a izbăvit, se face ca o aspidă surdă, care-și astupă urechile de la orice îndemn bun.

Altul vrea să facă o casă și, când pornește, spune: „Doamne, ajută-mi să capăt lemn, să pot scoate autorizație de la conducere, să pot căpăta piatră, să câștig un ban, să găsesc de lucru. Ajută-mi, Doamne, să fac casa”. Și când a terminat-o, în loc să aducă mulțumire lui Dumnezeu, uită, se pune pe băut, întră într-înșă beat și înjurând. Aceasta este mulțumirea lui față de Dumnezeu, Care l-a ajutat să înalțe casă. Uită că i-a dat mijloace și putere să o ridice. Altul vrea să-și mărite, să-și însoare copiii, altul să scape de o judecată – și face făgăduințe mari: „Am să fac, Doamne, așa, dacă mă vei scoate la liman”; dar, după ce l-a scos, a uitat tot.

Bine a zis Sfântul Isihie Sinaitul: „Precum apa stinge focul, așa uitarea stinge lucrarea cea bună din mințe”. Dumnezeu ne face pururea bine, iar noi uităm. El ne-a dat mințe, viață, sănătate, trup, lumină, căldură, apă, ploi, hrană, dulțeuri, poame de tot felul, vin, untdelemn, grășime. Tot ce avem e de la El, cum zice apostolul: „Toate de la El și prin El și întru El sunt”. Și iarăși: „Ce ai, omule, ce n-ai luat?”. Ce ai, omule? Ai trup, mințe, sănătate, ochi, livezi, vite, păsări, libertate. Și din ce

ai, ce n-ai luat de la Dumnezeu? Și dacă le-ai luat, de ce te mândrești, ca și cum ar fi ale tale proprii? Toate sunt de la Dumnezeu și întru El. Căci zice apostolul: „Întru El și prin El ne mișcăm.” Deci, dacă toate sunt de la Dumnezeu, și prin El, și întru El, ce mai este al nostru? „Și voi – zice – sunteți ai Lui și răscumpărați cu sângele Lui”.

Și cât ar trebui să-L iubim pe Dumnezeu? Câtă nemărginire și nețărmurire de dragoste are Sfânta Treime! Iar ea ne cere în porunca întâi: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta, din tot cugetul și din toată puterea”; adică din inima noastră, din suflet, din cugetare, minte și virtute, și cu trupul, adică cu toată ființa. Dar de ce? Pentru că El ne-a dat-o și ființa noastră nu se poate despărți de El, nici nu poate crește, nici nu poate să se miște fără El. Și dacă atâtea daruri avem de la Dumnezeu și atâtea bunătăți, pururea trebuie să-i mulțumim, pururea să umplem gura noastră de mulțumire. Azi dimineață o femeie a plătit două pomelnice pentru vii și zice: “Mulțumim Prea Sfântului Dumnezeu pentru binefacerile Lui, că ne-a ajutat nouă”. Sunt și suflete recunoscătoare. Știți ce a făcut femeia aceea? L-a mișcat pe Dumnezeu ca să-i facă și mai mult bine. Căci așa spune Sfântul Isaac Sirul: „Dacă-I mulțumești lui Dumnezeu pentru puțin, Îl miști să-ți facă și mai mare bine”. El zice așa: “Dacă tu, omule, Îmi mulțumești pentru puțin, pe urmă Eu am să-ți fac și mai mare bine, și în veacul de acum, și în cel viitor”. Deci, fericit și de trei ori fericit este creștinul care mulțumește lui Dumnezeu în toată vremea pentru binefacerile Lui.

Așa, Abel, la începutul zidirii, a adus jertfele curate ale oilor, ca jertfă de mulțumire lui Dumnezeu (*Facerea* 4, 4). Așa Noe, după potop, a adus jertfă de mulțumire că a scăpat de apele potopului. Și zice dumnezeiasca Scriptură că a căutat Dumnezeu spre Noe și spre arderile și spre jertfele lui, și le-a mirosit întru miros de bună mireasmă (*Facerea* 8, 20). De ce? Pentru că și Abel și Noe au adus jertfe de mulțumire. Acela a adus că i-a dat

Dumnezeu oi, cestălalt că l-a scăpat Dumnezeu de potop. Avraam a adus și el de trei ori jertfă de mulțumire și a făcut trei jertfelnice: unul la stejarul cel înalt din Sichem, al doilea la Betel și al treilea în pământul Hebronului, pentru că l-a blagoslovit Dumnezeu și i-a spus: „Avraame, Avraame, voi înmulți sămânța ta ca stelele cerului”. Și I-a adus jertfă de mulțumire, ba l-ar fi adus la urmă și pe Isaac jertfă, cea mai înaltă jertfă pe care ar fi putut să o aducă, mulțumind lui Dumnezeu; el n-ar fi cruțat nici pe unicul născut fiu al său, pe care l-a câștigat de la Dumnezeu la bătrânețe. Isaac a adus și el jertfă de mulțumire. Și Dumnezeu i-a înnoit făgăduința pe care i-o făcuse tatălui său și a zis: “Pentru Avraam, robul Meu, voi înmulți sămânța ta” (*Facerea* 18, 18). Iacov, de asemenea, a adus jertfă lui Dumnezeu în Sichem și a înălțat stâlp și jertfelnic, pentru că l-a scăpat Dumnezeu din mâna lui Esau, fratele său, și s-a întors de la Laban, cel lacom de bani. Și spunea: “Cu toiagul acesta am trecut Iordanul, Doamne, și acum mă întorc cu două tabere” (*Facerea* 32, 10).

A adus jertfă de mulțumire și Moise, când se bătea cu Amalic și l-a biruit în pustie (*Ieșirea* 33, 7). A adus jertfă de mulțumire Isus al lui Navi, când a cucerit cetatea Ierihonului, unde erau grupați cei șapte împărați (*Isus Navi* 8, 30). A adus jertfă de mulțumire Samuil, când i-a ajutat Dumnezeu să facă pace cu amoreii, și a zidit jertfelnic Domnului în Armatem (*I Regi* 7, 12-17). Și nu ne ajunge vremea să spunem câți au adus jertfe de mulțumire lui Dumnezeu.

Auziți pe apostolul Pavel, care spune: „Neîncetat vă rugați, întru toate mulțumiți” (*Efeseni* 5, 20; *Coloseni* 3, 15-17).

Deci, frații mei, să vă rămână în inimi scris din Evanghelia de astăzi:

Totdeauna când îți ajută Dumnezeu să faci un gard, o fântână, un grajd, o casă, o punte, să măriți o fată, să însori un băiat, să-ți iei un loc de casă, să-I aduci lui Dumnezeu jertfă de

mulțumire și să-I mulțumești din toată inima, căci prin aceasta Îl pleci pe Dumnezeu să-ți facă mai mare bine în viitor.

Iar dacă nu-I veți aduce mulțumire, și dacă veți uita binefacerile Lui, veți fi asemenea gadarenilor de astăzi, care au gonit pe Mântuitorul din cetatea lor, ca și cum ați zice: “N-avem nevoie de Tine, nu vrem să-Ți mulțumim Ție pentru minunile Tale și pentru puterile Tale, nu vrem să primim binefacerile Tale!”. Să nu fie!

Dumnezeu și Prea Curata Lui Maică și toți Sfinții să ne ajute tuturor să-I mulțumim pururea lui Dumnezeu din toată inima pentru binefacerile Lui. AMIN!

PREDICĂ DESPRE

DRUMUL SUFLETULUI DUPĂ MOARTE

Pomenirea morților o făceau creștinii demult la Liturghia Sfântului Iacov (*cf.* Sfântul Simeon Tesaloniceanul, IX, 72 și cap. VI, p. 375), întâia Liturghie, care se întocmise încă din timpul celui dintâi episcop al Ierusalimului. În ea se rânduise slujbă specială pentru morți. Dar mai târziu, rânduindu-se alte slujbe pentru morți, s-a văzut cât de mare folos aduc cele patruzeci de panahizi pentru cei răposați. S-au descoperit multe taine.

De aceea vă voi spune mai întâi care este pricina pentru care se face pomenire la trei zile după moarte, apoi la nouă zile și la patruzeci de zile. Pe urmă, dacă va rândui Dumnezeu, vă voi mai spune niște istorioare în legătură cu cele patruzeci de panahizi și patruzeci de Liturghii. Acestea le spun după învățăturile Sfinților Părinți și după descoperirile ce s-au făcut unor Sfinți. Iată, dar, ce se întâmplă cu sufletul omului după ce moare, până la vremea de patruzeci de zile:

În ziua întâi când moare omul, sufletul lui stă acolo unde a ieșit din trup, și dacă trupul este acolo, îl ține îngerul de la botez lângă trup timp de 24 de ceasuri. Să zicem că trupul e pe o laiță sau în sicriu, sau pe catafalc, sau pe o masă. Îngerul nostru de la botez, care este ajutorul nostru până la moarte, ne păzește și stă o zi și o noapte lângă trup. E ca și cum ai avea o haină pe care ai purtat-o mulți ani și, când s-a învechit, te-ai dezbrăcat de dânsa și o lași pe un pat sau în cui, și te uiți la ea că-i ruptă și veche, și-ți aduci aminte: cu haina asta am fost și la nuntă, și la biserică, și la târg, sau atunci și atunci. Cam așa se întâmplă și cu sufletul când se dezbracă de trup. Trupul este o haină în care a stat sufletul, sau o casă a lui. În ziua întâi când se dezbracă de această haină a trupului, sufletul se mai uită la ea,

înainte de a se despărți pentru multă vreme unul de altul. Dar îl mai ține și îngerul de la botez lângă haina aceasta cu care a fost îmbrăcat.

Și se minunează sufletul foarte când vede cum se descompune trupul lui și ce miros dezgustător împrăstie, și nu-i vine a crede că a stat în acest lăcaș de care nu se alege nimic. Acum își aduce aminte de ceea ce spune proorocul David: „Scoate, Doamne, din temniță sufletul meu, ca să se mărturisească numelui Tău”. Și-i arată îngerul: “Vezi, suflete, trupul acesta care se descompune? Cu acesta ai fost în căile cele bune, dar pentru acesta ai făcut și atâtea păcate; cu acesta ai făcut metanii, cu acesta ai mers în biserică, dar cu acesta ai fost și la desfrâu, și la beții, și la jocuri, și la nunți, și la furat, și la distracții, și la alte răutăți”. La toate acestea stă și cugetă sufletul. Căci sufletul după moarte – după ce iese din trup – lucrează mai repede ca fulgerul, căci este ființă rațională și gânditoare, și nu mai e îngreunat de trup. Și de aceea își amintește cu mare iuțeală nu numai de cuvintele pe care le-a vorbit în viață, ci și de toate gândurile pe care nu le-a vorbit (cf. *Ușa pocăinței*, cap. 3, p. 252). Dacă omul ține minte acum ce a grăit când era copil, sau ce a gândit de multe ori, cum nu-și va aminti cu mult mai ușor de toate atunci când se dezbracă de această țarină a trupului, care este o grosime mare pe el?

Deci 24 de ceasuri ține îngerul de la botez sufletul lângă trup, cu puterea lui Dumnezeu, ca să-i arate încă o dată lăcașul în care a viețuit pe pământ; și-i spune: “Să știi, suflete, că atunci când va suna trâmbița cea mare a Judecării, cum spune apostolul, ai să te îmbraci din nou cu acest trup și vei sta dinaintea Dreptului Judecător, ca să dai seama de cele ce ai lucrat – cum zice apostolul – în trup, fie bune, fie rele”. Acestea se întâmplă în ziua cea dintâi. Noi plângem pe cel mort că ne-a părăsit, dar el e încă de față. Ziua întâi stă lângă trup.

În ziua a doua după moarte, se întâmplă un lucru mai înfricoșat. Se întâmplă ceea ce spune proorocul David: „Pentru

ce mă tem în ziua cea rea, când mă va înconjura fărădelegea vrăjmașilor mei?” (*Psalmi* 48, 5). Adică, tot ce ai lucrat în viață, ți se arată deplin și concret în ziua a doua. În această zi, îngerul păzitor duce sufletul pe unde a umblat toată viața, chiar dacă ar fi înconjurat el globul pământesc de o mie de ori. Sufletul merge ca gândul și ca fulgerul. De ar fi trăit omul cât de mult, sufletul se duce pe unde a trăit, căci merge cu mare repeziciune. Vezi, când ne mai rugăm cu gândul, acum sunt în cer, acum sunt înapoi. Nici n-am pronunțat bine ceva cu limba și gândul a luat-o înaintea limbii. Așa de repede merge și sufletul după ce iese din trup.

Și îngerul care îl însoțește îi spune: “Iată, suflete, aici ai curvit, aici ai furat, aici ai băut, aici ai glumit, aici ai râs, aici te-ai îmbătat, aici te-ai mâniat, aici ai vorbit vorbe murdare, aici ai jucat, aici ai chiuit, aici ai făcut cu ochiul, aici ai bătut din palme, aici ai fost în cârciumă și ai pus lăutarii să-ți cânte”. Pe urmă îi arată și cele bune: “Iată, aici ai făcut metanii, aici ai plâns, aici ai mers la Sfânta Liturghie, aici ai ajutat pe un sărac, aici ai ajutat pe cineva care era bolnav, aici ai cercetat pe unul din temniță, aici ai ascultat Sfânta Liturghie, dincoace ai ascultat predica, aici ai cântat o cântare religioasă, aici ți-a fost milă de un om necăjit”. Și-i arată așa, pas cu pas, minut cu minut, unde a fost și ce a făcut, și sufletul rămâne încremenit când vede că-i arată așa de bine toate mișcărilor. Și nu poate zice nimic, pentru că tot ce-i spune a făcut cu adevărat și o știe. Îngerul îi arată toate cele făcute de el cât timp a fost în trup și sufletul recunoaște toate. Cum să nu fie adevărat, dacă îngerul a călătorit cu el, a fost pe umărul lui, în chip nevăzut, și a scris toate împrejurările vieții și gândurile lui?

Iar **în ziua a treia** se întâmplă un lucru mai înfricoșat. În ziua aceasta i se dau sufletului încă șase îngeri, care cu cel de la Botez sunt șapte, și își începe călătoria spre cer, că are de trecut vămile văzduhului. Sunt 24 de vămi, pe unde trebuie să treacă sufletele noastre. La ele suntem cercetați de cele mai mari

căpetenii ale iadului pentru toate faptele, toate cuvintele și toate gândurile (vezi *Tainele vieții viitoare*, cap.3, p.93). Și sufletul trece pe la vămi însoțit de cei șapte îngeri, ca fulgerul, și dracii îi arată toate relele câte a făcut, dacă nu le-a spovedit. Dacă omul s-a spovedit curat la duhovnic, Duhul Sfânt a șters de pe zapisele drăcești păcatele pe care le-a făcut omul cu lucrul, sau cu cuvântul, sau cu gândul, sau cu voia. I le-a șters dacă le-a spovedit, i-a părut rău de ele și a încetat de a le mai face. În acest caz, diavolii scot zapisele, dar când se uită la ele, le văd că sunt albe. Dar dacă nu s-a mărturisit, sau nu s-a mărturisit curat, le văd scrise. Și-i arată: “Vezi aici ce-ai făcut?”. Iar cele 24 de vămi încep cu vama păcatelor celor mai obișnuite ale noastre: cu păcatele vorbirii deșarte. Căci cine e atât de stăpân pe limbă să nu zică vreo vorbă deșartă? Se știe cât este de aplecat omul să vorbească de rău și să spună glume. De aceea, ca să treci prima vamă ușor, când te duci la spovedanie, întâi aceasta s-o spui: “Părinte, am vorbit vorbe deșarte”! A doua vamă este a minciunii; a treia – a vorbirii de rău, a cleветirii; a patra – a lăcomiei... și așa mai departe, căci nu este timp să vi le spun pe toate. Sufletul trece prin toate vămile, căci [nimeni și nimic] nu-l poate opri, pentru că trebuie să se ducă în ziua a treia la Dumnezeu. Dar i se arată fiecăruia păcatele lui și știe că după patruzeci de zile are să cadă jos de la vama cutare, adică are să se ducă la muncile veșnice, dacă nu s-a mărturisit și nu s-a pocăit de fărădelegile lui. Deci, în ziua a treia, după ce a trecut vămile, însoțit de cei șapte îngeri, sufletul ajunge la Prea Sfântul Dumnezeu, la Scaunul Prea Sfintei și de viață făcătoarei Treimi. Atunci ajunge prima dată sufletul la Dumnezeu, fără trup. Deci Biserica, ca o mamă bună și duioasă, a treia zi după moarte, face pomenire celui mort. Nu știu dacă la dumneavoastră este acest obicei, ca atunci când se vine de la înmormântare să se facă masă acasă, întru pomenirea celui adormit. E bine să o faceți aceasta, că așa e regula Bisericii. Când se vine de la înmormântare, e bine să se facă o mică masă, să se dea de

pomană haine ale mortului, să se dea de pomană mâncare, să se facă ceva rugăciune și pomenire pentru sufletul care s-a dus dintre cei vii.

Pentru ce se face această pomenire de trei zile? Pentru că sufletul a ajuns prima dată la Dumnezeu și e bine să ne rugăm ca Dumnezeu să-l binecuvânteze cu liniște și cu pace și cu darul Sfântului Duh.

Iar din ziua a treia sufletul trebuie să treacă **prin rai șase zile**. Cel păcătos trece prin rai ca și cel drept. Dar vai și amar câtă deosebire este între unul și altul! Cât se bucură cel drept când trece prin rai, când știe că are să moștenească raiul, și cât se scârbește cel păcătos, când vede ce a pierdut. Sufletul trebuie să treacă șase zile prin rai, însoțit de îngerii cei buni, ca să vadă toate frumusețile raiului. Și deși merg cu iuțeala gândului, nu pot dovedi să le vadă pe toate, că raiul e nemărginit. Acolo vede sufletul raiul desfătării, acolo – pământul celor blânzi, acolo – palatul Noului Sion, acolo – mireasa Mielului (cum se spune la *Apocalips*), acolo – Ierusalimul cel ceresc, acolo – sânul lui Avraam, și toate câte le pomenește dumnezeiasca Scriptură despre rai; vede atâtea frumuseți, cum zice apostolul Pavel, vede cele ce ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, căci acestea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul (*Luca 23, 43; II Corinteni 12, 14; Apocalipsa 2, 7*). Numai o floare din rai – zice unul din sfinți – dacă ai aduce-o pe fața pământului, n-o poți cumpăra cu toate comorile lumii, atâta-i de frumoasă! Acolo, cum zice Marele Vasile, florile pururea înfloresc și niciodată nu se veștejesc (*Hexaimeron*). Și atâta mireasmă și atâta frumusețe și atâta cântare este acolo, și atâta lumină, atâta bucurie, atâta dreptate și atâta pace întru Duhul Sfânt, și atâta mângâiere duhovnicească, încât este cu neputință limbii celei de țărână a omului să poată povesti ce vede sufletul acolo. Și văzând sufletul aceste frumuseți, aceste minunății, când trece prin rai, dacă știe că a făcut fapte bune și a murit mărturisit și împărțit cu Prea

Curatele Taine și împăcat cu Biserica, are mare bucurie, căci simte că după patruzeci de zile va fi rânduie undeva pe acolo, până la dreapta Judecată, și are să se veselească de atunci înainte. Dar dacă se știe păcătos, își zice: “Vezi ce ai pierdut? Prost am mai fost și păcătos am mai fost, rău și nebun am mai fost! Cum am făcut numai voia trupului cel de țărână, a cărnii aceleia pe care o mănâncă acum viermii în pământ, și cum am pierdut eu aceste frumuseți care nu sunt pentru o mie de ani, nici pentru milioane de ani, ci pentru veșnicie!”. Și-i pare foarte rău. Iar îngerul de la botez îi spune: “Suflete, de câte ori îți spuneam eu ție: lasă păcatul, părăsește fumatul, beția, înjurătura, desfrânarea, furatul – și nu m-ai ascultat! Iată că de acum ai pierdut aceste frumuseți, de care nu te-ai făcut vrednic nici să le vezi, dacă nu voia Dumnezeu să-ți îngăduie să vezi ce ai pierdut”.

Și așa merge șase zile prin rai; și cu cele trei zile care au trecut până a ajuns la cer, la Scaunul Prea Sfântului Dumnezeu, se fac nouă zile. Iar **în ziua a noua**, sufletul este adus de înger a doua oară la Scaunul Prea Sfintei și de viață făcătoarei Treimi. Și de aceea se face pomenirea celor morți la nouă zile (*Viața repausașilor noștri*, p.23). Atunci se roagă Sfânta Biserică, mama noastră cea duhovnicească, pentru fiul ei, pentru sufletul acela care a fost botezat în cristelniță în numele Sfintei Treimi, ca Dumnezeu să caute cu milă și cu îndurare asupra lui, când vine a doua oară să se închine.

Și după ziua a noua, când vine a doua oară să se închine la Scaunul Prea Sfintei Treimi, sufletul este blagoslovit de Dumnezeu și este trimis să meargă **prin iad treizeci de nopți și treizeci de zile**. Și merge prin iad cu iuțeala fulgerului și nu mai prididește să vadă atâtea munci și atâtea chinuri cu care se muncesc sute de popoare care n-au cunoscut pe Dumnezeu și mii și milioane de creștini care, deși L-au cunoscut, L-au supărat și n-au făcut voia Lui. Și când trece prin iad, i se dau sufletului un fel de îngeri, care sunt un fel de gardă a lui Dumnezeu,

numiți zapcii. Și îngerul de la botez merge cu el neîncetat. Iar aceia au culoarea aripilor ca razele soarelui când apune. Și numai unul din ei este mai înfricoșat la vedere decât toate muncile iadului. Și aceștia sunt garda, care păzește sufletul când are să treacă prin iad, că acei diavoli mare ură au pe sufletul nostru.

Și trece prin iad treizeci de zile și treizeci de nopți, și acolo vede ce a spus Mântuitorul în Evanghelii: vede gheena, vede tartarul, unde zice Mântuitorul că focul celor de acolo nu se stinge și viermele lor nu doarme, și unde e scrâșnirea dinților. Acolo vede iadul cel mai de jos și fântâna adâncului, acolo vede iezerul cel de foc, cum se spune în *Apocalips*, și toate muncile cele nenumite și negândite, care nu se pot spune de vreo limbă; și aude mii și miliarde de glasuri, care țipă, și se vaită, și se muncesc; și vede fețele cele urâte ale dracilor pe care, dacă le-ar vedea omul cât este în viață, nu mai poate rămâne sufletul în trup, ci sare din trup și rămâne mort într-o clipă.

Și trec așa treizeci de zile. Și dacă sufletul se știe pe sine drept, are mare îndrăzneală, căci îi spune îngerul de la botez: “Vezi, suflete, dacă m-ai ascultat pe mine, dacă ai fost blând, și milostiv, și postitor, și ai mers la biserică, și i-ai iertat pe cei care ți-au greșit, și te-ai păzit de păcatele grele, de moarte, iată de ce munci, care sunt pentru vecii vecilor, ai scăpat!”. Iar dacă se știe păcătos, plânge cu amar, căci știe că într-una din acele munci va fi rânduit și el până la Judecata de apoi, ba și după Judecată, dacă nu mai are cine să-l pomenească și să-l scoată.

Și după ce trece treizeci de zile prin iad, **în ziua a patruzecea** sufletul este adus de îngeri a treia oară la Scaunul Prea Sfintei și de viață făcătoarei Treimi. De aceea, în ziua a patruzecea se face pomenire de patruzeci de zile pentru cel mort. Și atunci se face judecata particulară a sufletului, adică judecata prin care rânduieste Dumnezeu unde va sta sufletul până la judecata universală, sau la bine, sau la rău.

Iată v-am arătat drumul sufletului până la patruzeci de zile, ca să știți de ce faceți pomenirea la trei zile, la nouă zile și la patruzeci de zile. Și după patruzeci de zile, după ce a fost judecat sufletul în chip provizoriu și rânduit unde va sta până la Judecata din urmă, de a nimerit în iad, mai rămâne o porțiță deschisă, ca să poată ieși de acolo. Dacă el a murit împăcat cu Biserica, dar nu cu totul afundat în păcate grele, căci s-a spovedit, dar n-a apucat să facă vreun canon, Biserica poate mijloci – prin neamurile lui, prin dumnezeiasca Liturghie, prin pomeniri și prin slujbe – să-l scoată de acolo, să-l ducă la bucuria cea fără de margini. Iar dacă nu are neamuri bune și credincioase, și dacă acestora nu le pasă de el, rămâne acolo să se muncească până la Judecata din urmă, și de atunci mai departe în vecii vecilor, fără de sfârșit.

Acum am să vă spun o istorioară despre puterea celor patruzeci de panahizi, care stau în legătură cu cele spuse până acum.

Odinioară s-a întâmplat un război mare între bizantini și perși. Căci împărăția greco-romană s-a întins până în Asia, departe, lângă hotarele perșilor. Și în războiul acesta care a fost între perși și bizantini, o mulțime de creștini, întâmplându-se prin voia lui Dumnezeu să fie bătuți, au rămas prizonieri la perși. Și perșii, după ce i-au luat prizonieri pe creștini, i-au legat în lanțuri, i-au trecut în țara lor și, ca să-i muncească mai mult, i-au pus să facă un tunel unde aveau să bage proviziile de război sau alte lucruri. Și săpând acolo prizonierii creștini, prin rânduiala lui Dumnezeu, s-a întâmplat de s-a dărâmat tunelul. Și când s-a dărâmat tunelul, i-a omorât pe toți. Dar ce s-a întâmplat? Unul singur a rămas viu. Căci s-a întâmplat că acolo unde a căzut muntele deasupra lui, au fost două pietre mari, uriașe, și pietrele acelea s-au așezat colț la colț, și dedesubtul lor a rămas o încăpere mare, că puteau să stea în ea douăzeci de oameni. Dar ce folos că a rămas acolo? Avea el oleacă de aer, că era încăpere mare, dar n-avea lumină, nici mâncare, nici băutură,

și nici nu știa nimeni că a mai rămas un om în viață acolo sub munte. Apoi și fiindcă erau prizonieri străini, nu s-au mai îngrijit să-i scoată pe cei morți și să dea astfel și peste cel rămas în viață. Că dacă ar fi fost vorba de niscai din țara lor, s-ar fi silit să-i scoată, dar așa, nu s-a mai gândit nimeni la asta, ci i-a lăsat morți acolo pe toți. Iar acela, săracul, a rămas și el acolo. Dar era foarte credincios, având femeie acasă, care era și mai credincioasă decât dânsul. Venind curând după înfrângere la satul lor unul din tovarășii lui de arme, femeia l-a întrebat: “Pe bărbatul meu nu l-ai văzut?”. El zise: “Bărbatul tău a fost prins de perși împreună cu alții și am auzit că i-au pus să sape un tunel, și a căzut tunelul peste ei și au murit”.

Biata femeie, dacă a auzit că bărbatul ei a căzut prizonier și a murit, ca o creștină bună ce era, zise: “De acum să-i fac cele patruzeci de parastase sau panahizi”. Și s-a gândit ea: “Să încep chiar de pe acum”.

El a stat săracul o vreme îngropat acolo sub pământ; și la capătul a mai multe zile slăbise și ajunsese aproape de moarte. Femeia, îndată ce a aflat cele pentru bărbatul ei, s-a dus la biserică și a adus jertfă pentru pomenirea lui. Atunci, în vechime, Sfânta Liturghie se sluzea la sate așa cum se slujește la noi la mănăstire, adică zilnic. Dar în vremea aceea, nu ca azi, veneau toți creștinii la biserică, cum se spune în *Faptele Apostolilor* (2, 42), că „erau pururea zăbovind în biserică și întru frângerea pâinii”. Ea a început să-i facă parastasele și să-i aducă la biserică un sfert de litru de vin, o prescură și câteva lumânări pentru parastas. Preotul scotea la Liturghie și o părticică pentru robul lui Dumnezeu care murise, după cum i-a spus femeia. Dar ce s-a întâmplat? Dumnezeu voia să descopere puterea celor patruzeci de panahizi. Ce s-a întâmplat, dar? Bărbatul vedea în fiecare zi, cam pe la ora 10 dimineața, că venea un tânăr îmbrăcat în alb, despica muntele ca fulgerul și aducea câteva lumânările, o sticlă de vin și o prescură, i le lăsa acolo, apoi dispărea. Și s-a gândit el: „Măi, săraca femeia mea, Dumnezeu

s-o întărească, îmi poartă parastasele, că ea crede că am murit!”. Și el ce făcea? Aprindea lumânările și la lumina lor mânca prescura și bea vinul adus. Și cât avea lumină, de mânca prescura și bea vinul, era foarte mulțumit. Iar pe urmă sta la rugăciune și mulțumea lui Dumnezeu de purtarea lui de grijă, că-i trimite lui acolo, sub pământ, cele ce duce femeia lui la biserică. Și se gândea el în mintea lui: „Femeia îmi face parastasele. Dar ce are să se întâmple mai târziu? Știu că până la patruzeci de zile are să-mi aducă acestea aici Îngerul Domnului. Dar după patruzeci de zile, ce are să se întâmple oare cu mine?!”.

Și s-a întâmplat că femeia a făcut parastasele douăzeci de zile, și la douăzeci de zile a avut treabă să se ducă la cireadă cu vaca, cum se duce la țară dimineața, și a întârziat să ducă atunci coliva la biserică. A pus ea deoparte tot ce să ducă, dar, întârziind, și-a zis: „Las’ că oi duce mâine, că azi nu mai am timp!”. Și în ziua aceea nu i-a adus lui îngerul prescura, vinul și lumânările. Și el a început a plânge, zicând: „Vai de mine, mi se pare mie că soția mea numai douăzeci de panahizi mi-a făcut! Azi n-a mai venit îngerul Domnului să-mi aducă prescura, vinul și lumânările”. Dar ea, biata femeie, dacă n-a dus în ziua aceea coliva, a adus a doua zi două. Și a doua zi a venit îngerul Domnului și i-a adus mai multe lumânări, două sticle cu vin și două prescuri. Și s-a bucurat el tare, când a văzut că femeia are de gând să-i facă patruzeci de panahizi. Și a mâncat acolo, a băut, s-a luminat iar cu lumânările acelea. Și se gândea el: „Doamne, Dumnezeule, dacă atâta milă și atâta îndurare ai făcut cu mine, aicea sub pământ, sub muntele acesta purtându-mi de grijă, cu ce să-ți răsplătesc eu, ce pot eu, om păcătos, să fac pentru Tine spre a-Ți mulțumi?”. Și plângea din adâncul inimii și mulțumea lui Dumnezeu, pentru mila Lui cea negrăită, că-i poartă de grijă, să nu moară așa de repede, ci să mai trăiască o vreme. Și zice: „Tu, Doamne, Care mi-ai purtat de grijă și ai dat în gând soției mele să-mi poarte patruzeci de panahizi, ajută-mi

cu mila Ta și mă scoate de aici, că Tu le poți pe toate. Iar dacă voi muri la patruzeci de zile, să-mi fie iertate păcatele mele”. El nu știa ce are să se întâmple la patruzeci de zile. Deci, a continuat așa și în fiecare zi îngerul i-a adus jertfa pe care o ducea soția lui la biserică. Iar în ziua a patruzecia, stând el la rugăciune, a venit îngerul Domnului ca fulgerul, a spintecat muntele în două, l-a luat de părul capului și l-a pus acasă pe prispă, tocmai în Grecia, în satul de unde era el.

Și când s-a trezit, a văzut și a cunoscut satul, dar n-a știut cât de repede a fost adus. Și când a venit el, soția era dusă la biserică. Și când a venit ea acasă, vede un militar pe prispă. „Vai de mine, cine este acela?!”. De la poartă i-au slăbit picioarele de emoție, de frică. „Vai de mine, acesta-i bărbatul meu, și eu azi am isprăvit cu cele patruzeci de panahizi și tocmai acum a venit și el!”. Și când a văzut-o și el, a început a plânge. Ea zicea: „Vai de mine, omule, de unde vii tu?! Eu am auzit că ești mort, și ți-am făcut patruzeci de panahizi!”. Iar el zicea: „Cu adevărat, mare milă ți-ai făcut cu mine, vino în casă!”. Și s-au adunat toți vecinii și ziceau: „A venit vecinul de care se zicea că e mort!”. Și-l întrebau oamenii: „Cum ai venit, cum ai scăpat de la pieire, că se auzea că ai fost robit și a căzut tunelul peste voi?!”. „Toate sunt adevărate – a zis el. Când ne-a prins, îndată ne-a pus să săpăm un tunel, și tunelul a căzut peste noi și ne-a acoperit acolo, și au murit toți”. Și le-a spus ce s-a întâmplat cu el, cum au căzut două pietre la adăpostul cărora a putut sta, cum în fiecare zi îngerul Domnului i-a adus o prescură, o sticluță cu vin și câteva lumânări. Și a întreat-o pe soție: „Așa-i că la douăzeci de zile ai uitat să duci prescura la biserică?”. Ea zise: „N-am uitat, ci n-am avut timp”. „Dar a doua zi ai dus două?”. „Da, două”. „Două am primit și eu acolo, și toate lumânările”. Și s-au minunat toți foarte. „Cum, cine le aducea sub munte?!”. „Un tânăr îmbrăcat în alb, foarte frumos. Venea, intra prin munte cum ai intra prin nor, nu-l împiedica nimica”. Așa sunt îngerii, neîmpiedicați de nimic (vezi Sfântul Ioan Damaschin, *Dog-*

matica, c. 4, p. 61). Dacă Dumnezeu îl trimite în iad, el n-are nevoie să se împiedice de nimic, tot așa și în rai.

Când s-a auzit de minunea celor patruzeci de panahizi, l-a chemat preotul pe acel ostaș la episcopul locului, să spună din nou tot ce s-a întâmplat. Și i-a povestit acela de la capăt toate, și s-a scris istoria aceasta ca să se știe toate cele ce fac parastasele pentru morți, fiind răsplătite de Dumnezeu pentru rugăciunea Bisericii în veacul viitor. Că dacă omul acela ar fi fost în iad, îngerul nu-i aducea pâine și vin, că acolo nu poate omul să mănânce, ci îi aducea puterea rugăciunii care s-a făcut pentru sufletul lui. Dar fiindcă el era încă în trup, i-a arătat că tot ce aducea femeia la biserică a folosit trupului și sufletului lui. Iată cum s-a descoperit puterea celor patruzeci de panahizi, iar lumea a început și mai cu dinadinsul să facă parastase pentru morți.

S-a mai întâmplat încă și o altă minune în legătură cu cele patruzeci de Liturghii. Un stareț bătrân, ieromonah, avea un ucenic. Dar ucenicul acela nu prea asculta de el. Și de multe ori îi spunea bătrânul: „Ascultă, fiule, că ai să te muncești veșnic!“. Și s-a întâmplat că a murit ucenicul cel neascultător, și l-a văzut bătrânul în iad. Și i-a spus: „Părinte, te rog, fă pentru mine patruzeci de Liturghii, fiindcă am fost neascultător și rău și te-am amărât!“. Și după ce a făcut bătrânul patruzeci de Liturghii, a venit ucenicul îmbrăcat cu un veșmânt ca soarele și i-a zis: „Cu sfintele tale rugăciuni, prin mijlocirea pe care ai făcut-o pentru mine, m-am ușurat și m-am mântuit“.

Dar să vă mai spun o altă istorie cu patruzeci de Liturghii.

Era un preot bătrân la țară. El slujise în satul acela 40-50 de ani; și când a îmbătrânit și a intrat un fecior al lui în locul lui ca preot tânăr, el s-a liniștit la casa lui, că nu mai putea face Liturghie. Doar de mai făcea din când în când vreo slujbă pe la oameni, un citit, un mărturisit. Și acest preot suferea de picioare, era bolnav de reumatism. Și ce se gândea el? Să se ducă la baia

comunala, ca să facă o baie acolo. Și baia era într-o grădină frumoasă, într-o livadă mare. Și preotul, ducându-se acolo să facă baie, știți ce s-a întâmplat o dată și de mai multe ori? Când se ducea acolo în grădină, găsea pe un tânăr plângând și vaitându-se foarte tare. Și bătrânul preot l-a întrebat: „Tinere, de ce plângi?”. Iar acela nu grăia nimic, ci intra cu preotul în baie și se arăta foarte bun cu el. Îi trăgea ciubotele bătrânului, îi dădea săpunul în baie, îi ajuta bătrânului preot să se îmbrace, să se dezbrace, dar tot plângând întruna. Și preotul, văzând că îl ajută așa de mult la baie, când a ieșit odată din baie, i-a zis: „Stai puțin, frate!” – și a vrut să-i dea bani. Dar acela plângea și n-a primit banii.

Preotul acela, cât stătea în baie, tot timpul zicea rugăciuni. El se ruga și la Dumnezeu, dar făcea și baie, ca să-i dea Dumnezeu sănătate, că era bolnav tare de picioare. Și odată, venind preotul iar să facă baie acolo, l-a găsit din nou pe acel tânăr care plângea tare și s-a minunat cum de stă acela acolo și plânge, întrebându-se cine poate fi acela. Și i-a zis: „Bine, frate, poate ți-i foame; să-ți aduc niște prescuri, că acum n-am nimic”. Și preotul s-a gândit: a doua oară când am să vin, am să-i aduc niște prescuri și niște vin (că mai avea prescuri de la preotul cel tânăr). Deci a venit cu o legătură de prescuri curate și cu vin, și i-a spus: „Poate vrei să mănânci, poate bei un pahar”. Și când a vrut să-i dea prescurile și vinul, atunci a vorbit tânărul acela, care niciodată nu vorbise mai înainte. Și a început a plânge, zicând: „O, Părinte, vai și amar, dacă ai ști cine sunt eu, nu mi-ai aduce pâine și vin!”. „Dar cine ești, fiule?”. „Părinte, Părinte, eu nu pot să mănânc, nici să beau. Știi cine sunt eu? Sunt sufletul unui om, mă cheamă Ion și am fost stăpânul grădinii acesteia. Grădina aceasta cu pomi a fost a mea, și baia aceasta am zidit-o pe cheltuiala mea, și am lăsat-o în folosul comunei, dar am murit în floarea vârstei, cu păcate grele. M-am mărturisit eu, dar dezgeaba, că n-am avut vreme când face canon”.

„Și ce să fac, fiule?”. El zise: „Părinte, sunt cincizeci de ani de când am murit și am lăsat baia și grădina aceasta în folosul comunei, dar nimeni nu s-a gândit să se roage pentru mine. Iar dumneata, de câte ori ai venit la baia, m-ai pomenit”. Cu adevărat, bătrânul, când făcea baie, se ruga și zicea: „Doamne, pomenește și iartă păcatele aceluia care a făcut baia aceasta”, fiindcă era gratuită și avea toate cele de nevoie. Deci urmă acela: “Nimeni nu s-a gândit să mă pomenească și să se roage pentru mine în timpul cât făcea baie, ba chiar au făcut și multe răutăți în baie. Iar Sfinția Ta te rogi lui Dumnezeu în timpul băii. Și pentru aceste sfinte rugăciuni ale tale, mi-a dat Dumnezeu drumul din iad, să vin să-ți spun, Părinte Sfinte, că dacă mă ajuți, mare plată ai să ai în ziua Judecării, în ziua cea mare. Ia prescurile și vinul ce mi-ai adus, și să începi a face pentru mine patruzeci de Liturghii”. Și după ce a zis așa, a dispărut. Atunci s-a descoperit și mai tare taina celor patruzeci de Liturghii. Și preotul a început a plânge, căci s-a speriat. A luat prescurile și vinul, și n-a mai făcut baie în ziua aceea. S-a întors înapoi și-i spuse feciorului său, care era preot tot în acea parohie: „Fiule, înainte de a muri, vreau să mai fac o osteneală”. „Ce vrei să faci, Părinte?”. „Să-mi dai voie să slujesc eu patruzeci de Liturghii”. „Dar Sfinția Ta nu poți sluji nici sărbătorile!”. „De-oi muri, de-oi trăi, eu trebuie să fac patruzeci de Liturghii!”. Nu i-a spus pentru ce. Se minunau toți oamenii din sat, auzind că preotul bătrân vrea să se apuce să facă patruzeci de Liturghii.

Și s-a dus preotul în fiecare zi la biserică, cum era atunci, că se slujea Liturghia în fiecare zi.

“Cine slujește?”. “Popa cel bătrân”. “Dar de ce?”. “El a zis că înainte de moarte vrea să se împărtășească de patruzeci de ori la rând, cum a făcut el când era tânăr”.

Și pentru că aflase numele aceluia, că îl chema Ion, a început a scoate părțile la Sfânta Liturghie, pentru iertarea păcatelor lui. Și se minuna foarte preotul cel tânăr, și cu el tot

satul, când îl vedea pe preotul cel bătrân așa de sânguitor. Dar îl întârea Dumnezeu. De dimineață era la biserică, făcea Sfânta Proscomidie, slujea cu toată inima.

– Dar cum, Părinte, până acum erai bolnav, iar acum poți sluji Sfânta Liturghie?

– Ei, fiule, am o taină pe care am s-o spun la urmă...

Dar nu le spunea taina. Și din ce slujea mai tare, tot mai tare se făcea bătrânul. Îl întârea Dumnezeu, ca să-l poată scoate pe acela din iad. Și când a terminat de făcut preotul douăzeci de Liturghii, a venit acasă obosit și s-a culcat puțin în pat. Și când s-a culcat, și era aproape să închidă ochii, a văzut un râu de foc, care se rostogolea clocotind cu văpăi. Și se auzeau mii și milioane de glasuri și țipete, purtate de el. Și iată, la o margine a râului, vede pe tânărul acela, jumătate afară, bătând din palme: „Părinte, Părinte, nu mă lăsa! Iată, cu Sfintele tale Liturghii m-ai scos pe jumătate din flăcări!”. Și văzând preotul aceasta, îndată s-a trezit speriat și s-a sculat și a văzut că este în casă. Și a înțeles că este o descoperire dumnezeiască, spre a vedea cum îl scoate prin Liturghiile ce le făcea.

Deci, sculându-se preotul înfricoșat și plângând, a început să slujească și seria celorlalte douăzeci de Liturghii, cu mai mare credință, cu mai mare putere. Și când a împlinit patruzeci de Liturghii, fiind el în Sfântul Altar, vede deodată un porumbel frumos și alb ca zăpada. Și a venit și s-a așezat pe capul preotului. Și paracliserul i-a spus preotului: „Părinte, ai un porumbel pe cap”. Dar când a vrut să pună mâna pe el, porumbelul a zburat și s-a pus pe Sfânta Masă, pe o cruce înaltă, și a început a vorbi spre preot, care îl asculta cu cutremur:

– Părinte, până acum mi-a fost foarte greu, dar acum, cu sfintele tale rugăciuni și cu dumnezeiasca Liturghie, mă duc la liniștea și bucuria cea fără de margini. Eu sunt sufletul aceluia creștin care plângea în grădină întotdeauna și care, pentru Sfintele patruzeci de Liturghii, cu darul lui Hristos și cu Sângele Lui, cel care ne-a răscumpărat pe toți, mă duc la bucuria cea fără

de margini. Vei lua mare plată în ziua cea mare a Judecării, că ai slujit pentru mine, păcătosul, patruzeci de Liturghii și te-ai ostenit la o bătrânețe ca aceasta.

Și preotul nu l-a mai văzut. Și s-a spăimântat și paracliserul. Dar s-a auzit glasul și la cei ce erau în biserică și s-au speriat toți aflând de cele ce se făcuse, s-au minunat foarte și au slăvit cu mare glas pe Dumnezeu, Cel ce lucrează prin Biserica Lui asemenea minuni înfricoșate și preaslăvite. AMIN!

PREDICĂ DESPRE MELHISEDEC, ÎMPĂRATUL SALEMULUI (“ÎMPĂRATUL PĂCII”)

Sfântul și marele ierarh Atanasie cel Mare, Patriarhul Alexandriei și marele stâlp al Bisericii lui Hristos, adevărate istoria sfântă despre Melhisedec, împăratul Salemului, în acest chip:

Acest împărat, străin între oameni, a fost preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt. El a fost socotit fără de mamă și fără de tată, și nenumărate de neamuri [fără spiță de neam] au fost zilele lui, ca să fie el închipuirea vie a lui Hristos, Mântuitorul lumii. Și iată ce spune marele ierarh Atanasie despre el: Mai înainte de a veni și de a se sălășlui dumnezeiescul Avraam, după porunca dumnezeiască, în părțile chananeilor, trăia în hotarele Palestinei o împărăteasă, anume Salem, de același nume cu cetatea Salemului în care împărățea ea. Această împărăteasă a născut pe Salad, iar Salad a născut pe Melhi. Și Melhi a luat de femeie pe Salem, asemenea la nume cu numita împărăteasă (Ierusalimul de azi a moștenit mai pe urmă numele cetății Salem, care s-a scufundat), bunica lui, și cu acea femeie a născut doi fii: pe unul Melhi și pe celălalt Melhisedec. Deci, era Melhi tatăl acestor doi frați, închinător la idoli și desfrânat.

Și venind sorocul la care se aducea jertfă idolilor cu mare pompă în fața întregului popor, a poruncit împăratul Melhi fiului său Melhisedec, zicând: „Să iei împreună cu tine slugile noastre și, mergând la cireada vitelor, să-mi aduci șapte viței ca să-i jertfesc dumnezeilor mei!”. Deci, mergând Melhisedec la cireada vitelor și ridicându-și pe drum ochii spre cer – după o dumnezeiască insuflare – privea cu luare aminte frumusețea soarelui și luminoasa lui strălucire. Și a început a zice pentru sine: „Cu adevărat, Cel ce a făcut aceste zidiri și le-a înfrumusețat, și le ține pe ele întru bună rânduială, Acela este

adevăratul Dumnezeu Atotputernic și Domnul a toate, nescris, nevăzut, nemuritor, și numai Acestuia se cuvine a I se aduce jertfe, iar nu idolilor celor muți și surzi și fără de suflet. Deci, mă voi întoarce la tatăl meu să-i spun despre această dumnezeiască gândire și poate mă va asculta și-și va veni întru simțire, părăsind amăgirea deșartă ce-l stăpânește. Și întorcându-se Melhisedec la tatăl său fără să aducă nimic, i-a spus despre Acela Care este cauza tuturor și de ce s-a întors fără viței. Și a zis dreptul acesta, de Dumnezeu luminat și înțelept: „Eu am socotit, o, tată, cum că nu este cu dreptate ca noi, oameni cuvântători și cu minte, să jertfim viței idolilor celor muți și surzi și fără de simțire. Ci Celui Singur cu adevărat Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, cu toate din ele”. Auzind acestea acel fără de Dumnezeu tată, de la fiul său cel de Dumnezeu luminat, s-a tulburat foarte și, îmboldit fiind de dobitoceasca și drăceasca mânie, a zis cu mare iuțime: „Mergi de împlinește îndată porunca ce ți-am dat, iar de nu vei asculta degrabă, te voi ucide!”. Deci, ducându-se Melhisedec a doua oară la cireada vitelor ca să aducă cei șapte viței pentru a-i jertfi păgânul împărat, a intrat împăratul Melhi la Salem, soția sa, zicând: „Eu, o, femeie, am hotărât să jertfesc la dumnezeii mei pe unul din cei doi fii ai noștri, la viitorul praznic”. Acestea auzind împărăteasa și cunoscând, ca o mamă iubitoare de fii, că împăratul vrea să-l omoare pe Melhisedec, pentru că a călcat porunca lui, a început a plânge cu amar și a se tângui din greu, fiindcă ea îl iubea foarte mult pe Melhisedec. Iar împăratul iubea mai mult pe Melhi, fiindcă îi purta numele. Văzând împăratul întristarea și plângerea cea mare și multa tânguire a împărătesei, a zis: „Lasă, pune sorți între noi și pe cine va cădea sorțul, acela va da pe fiul său”. Și împăratul a luat de partea lui pe Melhi, care purta numele lui, iar împărăteasa a luat pe Melhisedec de partea sa. Și după dumnezeiasca rânduială, a căzut sorțul pe Melhi și, cu toate că împăratul s-a mâhnit foarte tare, dar pentru cuvântul dat, l-a gătit pe Melhi pentru jertfă. După această

tocmeală făcută între ei, a sosit și Melhisedec cu cei șapte viței de la cireada vitelor. Și întristându-se foarte tare de cele ce se puseseră la cale și văzând pe mama sa plângând cu amar, a plâns și el mult și s-a tânguit pentru moartea fratelui său Melhi, cea atât de amară. Și urmând pilda acestui păgân împărat, mulți tați și mame au gătit pe fiii lor, adunându-se spre jertfă ca la cinci sute de suflete, iar oi și boi și alte dobitoace, mare mulțime.

Deci, sosind ziua păgânescului praznic și toți cei din cetate și de prin satele dimprejur intrând în capiștea idolească, fericitul și de Dumnezeu luminatul Melhisedec, neputând suferi nebunia tatălui și a mamei sale și a întregului popor, în acea zi a diavoleștilor lor praznice, fugar de bună voie s-a făcut de la casa părintească. Și suindu-se în Muntele Taborului, a intrat în desimea codrului care era pe atunci acolo și în acea singurătate, plecându-și genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu cu mare căldură a inimii, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, Cela ce ai făcut cerul și pământul, marea și toate care sunt într-însele, cele văzute și cele nevăzute, auzi-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, și pe câți s-au adunat la junghierea fratelui meu Melhi în vremea acestui diavolesc praznic, pe toți, de la mic și până la mare, scufundă-i și îi pierde de pe fața pământului. Facă-se iad locul acela, ca să-i înghită pe toți acei nebuni și păgâni oameni”. Și – o, preasfântă minune! – îndată s-a împlinit cuvântul dreptului Melhisedec. Căci pământul s-a căscat și fără de veste i-a înghițit pe toți. Și n-a mai rămas nici capiștea idolească, nici oameni, nici dobitoace, nici zidiri, nici copaci – nimic din acea blestemată cetate. Apoi, după puține zile, pogorându-se din munte dreptul Melhisedec și văzând locul acela al cetății scufundat cu totul în adâncurile pământului, umplându-se de frica lui Dumnezeu, s-a suit iarăși la Muntele Taborului și a viețuit în desimea codrului șapte ani întregi, hrănindu-se numai cu mugurii copacilor, cu ierburi și cu miere sălbatică, după cum mai în urmă s-a hrănit dumnezeiescul Înainte-Mergător Ioan Botezătorul. Astfel, el a fost cel dintâi pustnic, mai înainte de

Ilie Tesviteanul și de Ioan Botezătorul. Și fiind el gol de la cap până la mijloc, spatele lui s-a făcut precum coaja de broască țestoasă.

Apoi, după cei șapte ani, a venit glas de la Dumnezeu către dumnezeiescul patriarh Avraam, zicând: „Avraame, Avraame!”, iar el a zis: „Iată, eu, Doamne!”. „Pune șaua pe asinul tău și, luând cu tine îmbrăcăminte nouă și încălțăminte nouă, suie-te în Muntele Taborului degrabă și acolo strigă de trei ori în desimea codrului, cu glas mare, zicând: «Omule al lui Dumnezeu Celui Prea Înalt!». Și după a treia strigare, va ieși din desimea codrului un mare pustnic. Iar tu, văzând pe acest om, nu te spăimânta nicidecum de el, ci rade-l pe cap, taie-i unghiile, îmbracă-l și încălță-l, și cere-i binecuvântarea!”.

Deci, suindu-se dumnezeiescul Avraam în Muntele Taborului și făcând după a Domnului poruncă, a strigat de trei ori în desimea codrului, cu glas mare. Și iată, îndată a ieșit Sfântul Melhisedec, pe jumătate gol și cu păr lung acoperit. Și văzându-l dumnezeiescul Avraam, fără de veste, foarte s-a înfricoșat și s-a spăimântat. Iar el i-a zis: „Nu te înfricoșa, omule, ci spune-mi cine ești și pentru ce ai venit în această pustietate!”. Iar dumnezeiescul Avraam i-a răspuns: „Domnul m-a trimis ca să te rad pe cap, să-ți tai unghiile, să te îmbrac și să te încălț ca pe o credincioasă slugă a Sa”. Atunci Melhisedec a zis: „Fă după cum ți-a poruncit ție Domnul!”. Și dumnezeiescul Avraam a făcut toate câte i s-au poruncit de Domnul. Iar Sfântul Melhisedec, coborându-se după trei zile din Muntele Taborului și luând un corn cu untdelemn și pecetluindu-l cu graiul lui Dumnezeu, a blagoslovit pe Avraam, zicând: „Binecuvântat ești lui Dumnezeu Celui Prea Înalt. Și de acum numele tău va fi pe deplin săvârșit”. Iar după câteva zile a venit glas din cer către dumnezeiescul Avraam, zicând: „Pentru că nimeni n-a rămas din neamul lui Melhisedec, el se va numi fără tată, fără mamă și nenumărat de neamuri, nici început zilelor având, nici sfârșit. Și rămâne în veac închipuit ca Fiul lui Dumnezeu”.

Deci, pentru că singur acest Melhisedec dintre atâtea neamuri a cunoscut pe Dumnezeu și din îndemnarea Lui a mărturisit pe adevăratul Dumnezeu al tuturor și pe Făcătorul zidirilor celor văzute și nevăzute, și pentru dragostea lui Dumnezeu a părăsit dezmierea și odihna rudeniilor, a prietenilor, precum și luminata mărire a împărăției sale, și a cinstit mai presus de toate pe Dumnezeu, alegând aspra viețuire a pustiului în locul desfătării celei stricăcioase a lumii, s-a învrednicit de la Dumnezeu a se hirotoni în chip nevăzut preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt, ca să lucreze mai înainte darului cele ale darului și să ungă împărați și preoți, și să binecuvânteze sfințind, și să ofere dumnezeiescului Avraam și celor împreună cu dânsul – că erau 318 slugi de casă ale lui – pâine și vin când acesta se întorcea de la tăierea lui Kedarlaomer (*Facerea* 14, 17-18), și să închipuiască în sine mai înainte pe Domnul Care avea să Se nască din Prea Sfânta Fecioară Maria, și după aceasta să rămână “preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec”.

Deci, s-a socotit fără de tată și fără de mamă, și nenumărat de neamuri, și preot dumnezeiesc al Celui Prea Înalt, fiindcă nimeni nu știa pe tatăl și pe mama lui, nici pe celelalte rudeni care s-au scufundat atunci și i-a înghițit pământul. Și a fost în chip nevăzut hirotonit de Dumnezeu pentru multa lui dragoste față de Dumnezeu cel adevărat. Acesta a binecuvântat pe Avraam cu pâine și vin, când Avraam se întorcea de la Kedarlaomer, și a închipuit cu mii de ani înainte preoția lui Hristos cea din Legea Darului. (Cine vrea să știe mai pe larg această sfântă istorie, să citească în prologul cu slova veche, luna mai, în 22 de zile, ediția din 1855 de la Sfânta Mănăstire Neamț.)

PREDICĂ DESPRE FRICA DE DUMNEZEU ȘI DESPRE CELE 14 PEDEPSE DUMNEZEIEȘTI

(Pentru părinții care nu-și cresc copiii

în frica și certarea Domnului)

Iubiți credincioși,

Ați auzit în dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu poruncește în Legea Veche să nu trecem cu vederea dobitoacele vrăjmașilor noștri, când acelea vor pătimi rău (cf. *Ieșirea* 23, 4-5).

1. Deci, prima pedeapsă pe care o dă Dumnezeu părinților care nu se grijesc de a-și crește fiii în frica și certarea Domnului este tocmai pentru această adâncă nepăsare a lor; căci nevoind ei a se îngriji de creșterea fiilor lor după voia Domnului, prin aceasta îi au mai rău decât pe niște dobitoace străine.

2. A doua pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinților, de nu vor crește pe fiii lor în frica și certarea Domnului, fiindcă ei prin această negrijă îi au mai rău decât pe vrăjmașii lor. Mântuitorul nostru ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri (*Matei* 5, 44). Apoi, câtă urgie a lui Dumnezeu nu va veni peste acei părinți care nu-și iubesc fiii lor după porunca lui Dumnezeu, ci-i lasă pe ei să lucreze orice răutate, spre a moșteni focul gheenei.

3. Iarăși, în Sfânta Scriptură este porunca de a nu defăima pe cei străini (*Ieșirea* 23, 9). Deci, a treia pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinților de nu se vor griji de a-și crește fiii în frica lui Dumnezeu, deoarece prin această nepurtare de grijă ei se arată față de fiii lor mai cu nepăsare decât față de un

oarecare om străin, pe care este dator a nu-l defăima sau a nu-l trece cu vederea.

4. Iarăși auzim pe marele Apostol Pavel că, de nu se grijește cineva de cei ai casei lui, unul ca acela de credință s-a lepădat și este mai rău decât un necredincios (*I Timotei* 5, 8); deci, a patra pedeapsă a lui Dumnezeu care vine asupra părinților este deoarece prin această nepăsare față de casnicii lor, ei sunt mai răi decât necredincioșii.

5. A cincea pedeapsă vor lua de la Dumnezeu părinții care nu se grijesc de buna viețuire a copiilor lor, căci, prin această negrijă, ei nu necinstesc numai trupurile lor, ci chiar și sufletele lor, care sunt neprețuite înaintea Domnului, după mărturia cuvântului care zice: „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (*Matei* 16, 20). Deci, chiar dacă numai un fiu ar avea cineva, iar prin nepurtarea sa de grijă acesta își va pierde sufletul, ce răspuns va da în fața Dreptului Judecător?

6. A șasea pedeapsă o vor lua acești părinți pentru că ei – din pricina nepurtării lor de grijă – nu numai pe casnicii lor îi defăimă, ci pe înșiși copiii lor, care le sunt mult mai apropiați decât casnicii (*Evrei*).

7. A șaptea pedeapsă a lui Dumnezeu va veni peste părinți atunci când ei nu numai că nu poartă grijă de fiii lor, spre a-i crește în frica Domnului, ci chiar și pe alții, care ar putea să-i ajute spre acest lucru, nu îi caută.

8. A opta pedeapsă a lui Dumnezeu asupra părinților vine atunci când ei nu numai că nu se grijesc să caute povățuitor și dascăl pentru fiii lor, ci chiar și pornirea cea bună a lor o opresc și cu orice chip se silesc să pună piedică obiceiurilor lor celor bune (de pildă, când opresc pe fiii lor de a merge la călugărie, sau de a viețui în lume cu mare frică de Dumnezeu).

9. A noua pedeapsă vine asupra părinților de la Dumnezeu atunci când nu numai că opresc pe copiii lor de la fapta bună, ci chiar se luptă pe toate căile spre a-i pedepsi și a nu-i lăsa să lucreze cele bune. Dacă Scriptura zice: „Nu necăji

pe slugă” (*Isus Sirah* 7, 21-22), cu cât mai mare pedeapsă nu vor lua acești părinți, pentru această răutate a lor?

10. A zecea pedeapsă o vor lua părinții de la Dumnezeu, când nu se vor griji de creșterea fiilor lor în frica Domnului, deoarece păcatul lor nu este numai cu firea mai mare, ci și cu vremea; fiindcă mult mai grea și mai mare este osânda celor ce greșesc acum, în Legea Darului, decât asupra celor ce greșeau în Legea Veche, deoarece Legea Darului mult mai desăvârșite învățături are în această privință decât Legea cea Veche, care a fost numai o umbră a Evangheliei (*Evrei* 10, 1 și 26-29).

11. A unsprezecea pedeapsă a lui Dumnezeu va veni peste părinții care nu-și cresc fiii în frica și certarea Domnului, fiindcă în Legea Darului însăși nunta, prin care vin copiii în lume, de mai mare cinste s-a învrednicit de la Dumnezeu, suindu-se la treapta de Taină a lui Dumnezeu, prin prima minune care s-a făcut de către Mântuitorul Hristos la Cana Galileii (*Ioan* 21, 8-10).

12. A douăsprezecea pedeapsă a părinților care nu și-au crescut copiii în frica lui Dumnezeu este întristarea și scârba pe care o vor avea din cauza fiilor celor rău crescuți (*Isus Sirah* 30, 8-13). Copiii răi fac viața amară părinților, și viața amară mai rea este decât moartea (*Isus Sirah* 30, 17; *Pilde* 43, 6). Un fecior nebun este nenorocirea tatălui său (*Pilde* 19, 13; 23, 13). Varga și nuiaua dau înțelepciunea, iar copilul lăsat de capul lui va aduce scârbă și rușine părinților săi (*Pilde* 19, 25-26).

13. A treisprezecea pedeapsă a părinților acestora este că vor fi prigonii de fiii lor la bătrânețe, așa cum a fost prigonit David Proorocul de fiul său Abesalom (*II Regi*, cap. 15), deoarece nu l-a pedepsit atunci când l-a ucis pe fratele său, Amon, fiindcă îl iubea pe el mai mult decât trebuia.

14. A patrusprezecea pedeapsă și ultima – a părinților care nu și-au crescut fiii în frica și certarea Domnului – este aceea că ei vor muri cu morți jalnice, de scârbe și de vești rele din partea fiilor lor, și se vor duce în munca cea veșnică, după

cum s-a întâmplat și cu Eli preotul, care a murit de năpraznă, auzind de moartea fiilor săi celor răi și nelegiuți (*I Regi* 4, 17).

Acestea toate se întâmplă atunci când nici părinții și nici copiii nu au frica lui Dumnezeu. După dumnezeieștii Părinți, înțelepciunea are două capete: la unul este frica lui Dumnezeu, iar la celălalt – dragostea Lui. Dumnezeiescul prooroc David zice că „frica Domnului este începutul înțelepciunii”; iar fiul său, Solomon, o numește pe ea „școala înțelepciunii”. Isus Sirah, arătând că frica Domnului este mai presus decât toate faptele bune, zice: „Frica Domnului mai presus decât toate a covârșit”.

Cu frica Domnului se abate tot omul de la rău. Cu această frică și David Proorocul pururea se împodobește, spre a nu greși; de aceea și zice: „De-a pururea vedeam pe Domnul înaintea mea, ca să nu greșesc”. Apoi Sfântul Isaac Sirul zice: „Frica Domnului început și temelie a toată fapta bună este”. Iar Sfântul Ioan Scărarul ne sfătuiește, zicând: „Să ne temem de Dumnezeu măcar cum ne temem de fiară!”.

Marele Vasile și Sfântul Dorotei, ca și alții dintre Sfinții Părinți, ne arată că sunt două frici de Dumnezeu: prima este a celor începători, care nu fac binele pentru Dumnezeu, ci fiindcă se tem de muncile viitoare; iar a doua este frica Domnului cea curată, care rămâne în veacul veacului (*Psalmi* 18, 10); aceasta se naște din dragostea lui Dumnezeu și este o frică fiască, nu de rob sau slugă; și cu această frică se tem de Dumnezeu toți cei ce Îl iubesc pe El foarte. Despre aceasta zice psalmistul: „Temeți-vă de Domnul, toți Sfinții Lui” (*Psalmi* 33, 9). Cu această frică născută din dragostea lui Dumnezeu era îmbrăcat Marele Antonie, când zicea: „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, fiindcă Îl iubesc pe El”. Aceasta este dragostea aceea care scoate frica afară, despre care zice dumnezeiescul evanghelist Ioan în epistola sa cea sobornicească (*I Ioan* 4, 18). Dar să se știe că nu poate cineva să câștige frica cea desăvârșită, de nu o va câștiga mai înainte pe cea dintâi. Așadar, începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu, iar sfârșitul este dragostea Lui; sau, mai bi-

ne zis, sfârșitul este desăvârșita și curata frică, cea care se naște din dragostea lui Dumnezeu.

Deci, frica cea deplină și desăvârșită a sfinților, cu care ei se tem de Dumnezeu, are înainte-mergătoare pe frica cea de începător, care se mai numește și începătoare.

PREDICĂ DESPRE PUTEREA MILOSTENIEI ȘI DESPRE POCĂINȚA CEA ADEVĂRATĂ

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

Fiindcă azi în cuvintele Evangheliei, la fericirea a cincea, ați auzit pe Mântuitorul nostru zicând: „Feriți cei milostivi, că aceia se vor milui” (*Matei 5, 7*), în predica de astăzi se va arăta prin oarecari istorioare cât poate înaintea lui Dumnezeu milostenia și cum ajută ea chiar și celor mai păcătoși dintre oameni de a se întoarce la pocăință și de a se împăca cu Dumnezeu, pe Care ei L-au supărat foarte mult cu păcatele și fărădelegile lor. Pentru a cunoaște adevărul în această privință, ascultați cu atenție cele ce urmează!

Era un mare sihastru cu numele Pafnutie, pustnic având darul preoției, desăvârșit în fapta bună și făcător de minuni. Odată, acest mare sihastru a fost ispitit de gândul acesta: cu cine ar fi el asemenea la fapta bună și dacă mai este cineva dintre oameni care să-l întrecă pe el în lucrarea cea duhovnicească. Acesta poate a fost și un gând de mândrie, sau poate anume a venit acest gând în inima sa, ca Dumnezeu să-i arate lui tainele Sale, pe care el încă nu le cunoștea. Deci zăbovind gândul acela în inima lui, el a alergat la Dumnezeu prin rugăciune și s-a rugat din toată inima ca Domnul să-i descopere acest lucru, adică să-i arate cine ar fi asemenea lui cu viețuirea duhovnicească sau de este cineva care îl întrece. Și așa, rugându-se el cu stăruință către Prea Bunul Dumnezeu, a auzit un glas zicându-i: „Pafnutie, încă nu ai ajuns în măsura cutărui cimpoiaș care cântă pe la nunți în orașul Alexandria”. La auzirea acestor cuvinte, bătrânul sihastru a oftat, a suspinat din greu și s-a smerit foarte cu mintea și cu inima lui, zicându-și: „Dacă eu încă n-am ajuns măsura acelu

lăutar ce cântă pe la nunți și dacă acela este mai bun decât mine, apoi mare este puterea Mântuitorului meu. Nici n-am să mănânc și nici n-am să beau până nu voi afla pe acel om minunat pe care mi l-a descoperit Domnul”.

Și așa bătrânul pustnic și-a luat toiagul său și a pornit spre orașul Alexandria. Ajungând el acolo cu multă osteneală, căuta pe acel cimpoiaș, întrebând din om în om, până ce l-a aflat în casa lui, pregătindu-se tocmai atunci să se ducă spre a cânta la o nuntă. Acela când a văzut pe bătrânul sfânt cu barba albă ca zăpada și cu haine vechi, pustnicești, pe el, a căzut în genunchi dinaintea lui și s-a închinat până la pământ; apoi, ducându-l în casă, i-a spălat picioarele cu apă rece, după obiceiul locului, căci era mare căldură și fierbințeală; și apoi i-a pus masa.

Dar Sfântul Pafnutie i-a zis: „Mă jur pe Dumnezeu cel viu că nu voi gusta din masa ta, nici nu mă voi odihni la tine în casă, până ce nu-mi vei spune viața ta și care sunt faptele tale cele bune!”. Iar cimpoiașul i-a spus: „Sfințite Părinte, ce viață și ce fapte cauți la mine, un lăutar care supără pe Dumnezeu cântând pe la nunți?”. Atunci sfântul sihastru i-a spus: „Te jur pe Dumnezeu să nu ții taina ascunsă de mine! Căci eu nu de voie am venit aici, ci sunt trimis la tine de îngerul Domnului”. Atunci cimpoiașul a spus: „Ce lucruri vrei să auzi de la mine, Părinte sfinte, că eu în viața mea am fost căpetenie de tâlhari și nu este păcat pe care să nu-l fi făcut?! Iar acum, după cum vezi, sunt lăutar și cânt pe la nunți. Deci ce fapte bune poți să afli la un asemenea om?!”. Iar sfântul i-a zis: „Eu am venit aici nu ca să-mi spui faptele tale cele rele, ci pe cele bune. Vezi că te-am jurat cu numele Domnului și nu poți să tăinuiești cele ce caut eu la tine. Căci eu cu multă osteneală, cu foame și cu sete din munți depărtați am venit până la tine, ca să mă folosesc”. Atunci cimpoiașul a chemat pe soția sa și i-a zis: “Adu, te rog, un scaun pentru sfântul bătrân, că iată stă în picioare și se ostenește după atâta cale!”.

După ce a șezut bătrânul sihastru pe scaun, cimpoiașul a început a-i spune așa: „Părinte sfinte, eu păcătosul și necuratul nu sunt vrednic să primesc în casa mea un om asemenea sfinției tale; căci multe răutăți am făcut în viața mea. Dar fiindcă m-ai jurat cu numele Domnului și fiindcă zici că ai avut vestire de la înger să vii la mine, păcătosul cel cu totul nevrednic, apoi îți voi spune sfinției tale și unele fapte bune pe care le-am făcut pe vremea când eram șef de tâlhari și aveam sub conducerea mea mai mult de 30 de hoți asemenea mie. Și iată ce am a-ți povesti:

Mergând noi odată călări pe cai și pe cămile pentru a mai da vreo lovitură și a prăda pe undeva – căci deși făceam prădăciuni mari și mai băteam pe câte unii, dar moarte de om n-am voit să fac niciodată –, deodată, aflând-ne noi prin pustie, iată că întâlnim o fată foarte frumoasă la chip, care mergea pe o cărare. Când au văzut-o tovarășii mei, care erau și cam amețiți de vin, au vrut să o prindă și să o batjocorească. Iar aceea, văzându-se în această primejdie și cunoscând că eu sunt mai marele lor, a alergat la mine cu lacrimi și s-a prins de picioarele mele, rugându-se să nu o las pe mâna aceluia ca să o batjocorească. Și mi-a spus: «Eu, domnule vătaf, am pierdut niște vite și acum am rătăcit pe aici, căutându-le, și iată că am căzut în mâinile voastre; dar vă rog foarte mult, pentru Dumnezeu, nu mă lăsați! Fie-vă milă de mine, care nu am pe nimeni în pustia aceasta ca să mă ajute, decât pe Domnul Dumnezeu!». Iar eu i-am zis ei: «Nu te teme, fată, că nu ți se va întâmpla nimic! Numai îți cer ca și tu în viața ta să te rogi la Dumnezeu să facă milă cu mine și să mă scape de primejdie și de moarte năpraznică». Și așa am dat ordin la toți ca nimeni să nu se atingă de ea, ci să o lase să se ducă în pace. Văzând biata fată că a scăpat de primejdie și de batjocură, mi-a sărutat picioarele și mi-a zis: «Să-ți dea Dumnezeu plată în ziua Judecării și să aibă milă de tine, precum și ție ți-a fost milă de mine». Și zicând acestea, s-a dus în drumul ei...

Mai trecând apoi câțiva ani de hoție, s-a întâmplat de am dat peste altă fată tânără și frumoasă lângă cetatea Alexandriei, în pădure, care ținea în mână o funie lângă un copac și se pregătea să se spânzure. Îndată ce au văzut-o soții mei au prins-o și voiau să-și bată joc de ea. Dar eu le-am spus: „Dați-i pace, să vedem ce are de gând!”. Și am întrebat-o: «Ce-i cu tine, fată?». Iar ea a răspuns: «Văd că voi sunteți hoți. Deci vă rog pe voi să mă omorâți aici, căci nu vreau să mai trăiesc! Iată, dacă nu sosești voi, cu funia asta eram gata să mă spânzur». «Dar de ce?». «Un băiat de bun neam a vrut să mă ia în căsătorie. Dar acum nu mai vrea să mă ia pe mine, pe motiv că sunt săracă; iar el are avere multă, drept care vrea să ia pe o alta bogată, asemenea lui». «Și ce ți-a zis mirele tău?». «Mi-a zis că dacă nu am o sută de galbeni de aur, nu mă ia. Și eu am numai patru, că mama mea este văduvă și săracă». Atunci mie mi s-a făcut milă foarte de frumusețea și tinerețea ei, precum și de sărăcia și de necazul ei, și am zis către tovarășii mei: «Măi, dați fiecare din voi câte cinci galbeni!». Iar eu i-am dat o sută. Și așa, cu toții, i-am făcut fetei două sute cincizeci de galbeni, pe care i-am dat în mână, zicându-i: «Du-te, copilă, cu Dumnezeu și să ai parte de o căsătorie fericită! Numai ai grijă ca în rugăciunile tale să nu ne uiți nici pe noi! ». Atunci biata fată, văzând această întâmplare fericită care i-a schimbat necazul în bucurie, a lăcrămat și a zis: «Să facă Dumnezeu milă cu voi, așa precum și voi m-ați miluit pe mine». Apoi, plecând ea, am zis către soții mei de tâlhărie: «Vedeți, măi fraților, cum azi am avut fericita ocazie să scoatem un suflet de la moarte? ». Iar unii din ei au și plâns de bucurie că i-am oprit a face rău unui suflet deznădăjduit de viață. Apoi am aflat că, ducându-se ea la Alexandria și vestind tânărului că are atâția galbeni, acela o ruga să meargă după el, și așa s-au făcut toate după dorința lor.

Apoi, altă dată, mergând noi prin văile munților, am găsit o altă femeie tânără, dar slabă că abia se ținea pe picioare; și plângea cu amar, că era gata să moară de foame. Și am întrebat-

o: «Ce-i cu dumneata pe aici? ». Iar ea, căzând în genunchi, a început a spune așa: «Domnilor, nu vă cunosc, dar vă rog: dacă aveți o bucățică de pâine, dați-mi, căci altfel mor de foame! Sunt șapte zile de când nu am gustat nimic, nici apă și nici hrană. Soțul meu este căpitan de vapor și a pierdut corabia într-o furtună, dar el a scăpat viu. Însă [stăpânirea] l-a condamnat la închisoare pe viață – învinuindu-l că n-a condus bine corabia și că de aceea a pierdut încărcătura cu averea statului, în valoare de cinci mii de galbeni. Și așa pe soțul meu l-au ridicat, toată averea noastră a fost sigilată, ca să o ia statul, ba încă și pe copilașii noștri i-au luat. Iar eu de-abia am scăpat cu fuga de n-am căzut în mâinile lor și așa am venit în pustia aceasta, rugându-mă lui Dumnezeu ca ori să mor aici, ori, de asta este voia Lui, să mai trăiesc, dar atunci să facă milă cu mine și, cu judecățile pe care le știe, să facă minune ca să scap cu zile și să nu mă închidă și pe mine pe toată viața. Așa m-am rugat, fiind hotărâtă mai bine să mor aici de foame și de sete decât să mai merg în cetate, unde știu ce mă așteaptă».

Așadar eu, văzând primejdia în care a căzut această familie, am zis către acea femeie preanecăjită: «Femeie, cât ai zis că a pierdut soțul tău?». Ea a zis: «Ca la cinci mii de galbeni». Atunci i-am zis: «Hai cu noi!». Ea zise: «Nu pot merge, căci, după cum vedeți, am slăbit foarte de foame și de sete». Și atunci i-am dat să mănânce pâine și să bea apă, iar după puțină odihnă, întărindu-se întrucâtva, încet-încet a mers cu noi până la peștera noastră tâlhărească. Însă ea foarte se temea, neștiind ce hotărâre vom lua asupra ei. Când am ajuns la peșteră, ea a căzut în genunchi la rugăciune către Dumnezeu, apoi a zis către noi: «Vă rog, fraților, să vă fie milă de mine, căci vedeți în ce necaz sunt!». Atunci eu i-am zis: «Femeie, eu sunt căpetenie peste banda aceasta de hoți; privește la putina aceasta plină cu aur (și i-am arătat locul unde țineam averea noastră). Ia-ți de aici cinci mii de galbeni!». Iar ea, uimită, neavând în ce-i pune, și-a luat basmaua de pe cap și, numărând acei bani, i-a pus în ea.

Apoi i-am mai dat pâine să se hrănească și, scoțând-o până aproape de cetate, ne-am despărțit de ea, zicându-i: «Du-te, femeie, și plătește ceea ce datorai statului și scoate-ți soțul, copiii și averile voastre!». Aceasta, sfinte Părinte, a fost în viața mea a treia faptă bună făcută cu femeile.

Altă dată, mergând cu ceata mea de tâlhari prin pustie, ca să ne ascundem prăzile ce le făcusem, am întâlnit doi oameni, frați de la o mamă, după spusa lor. Acești oameni erau numai în cămașă, desculți, cu capetele goale și foarte triști. Eu, văzându-i, i-am întrebat: „Unde mergeți voi așa prin pustia aceasta?”. Iar ei au zis: «Domnule, noi am avut sub paza noastră averea unui mare dregător împărătesc. Și fiind noi paznicii aceluia, într-o noapte a venit o ceată de hoți, a spart casa dregătorului, care tocmai atunci era plecat, și a luat acea avuție în valoare de zece mii de galbeni.

Când a venit boierul a dat vina pe noi, spunând că am fost complici cu acei hoți la prădarea averii lui. Iar noi, văzând primejdia în care am căzut, am fugit, ca să nu ne ia stăpânirea și să ne pedepsească cu amare chinuri și cu închisoare». Atunci eu le-am spus: «Întoarceți-vă înapoi! Căci pe boierul acela îl știu eu (căci noi fuseserăm hoții care îl prădaseră) și o să-l facem să-și găsească toate lucrurile care i s-au furat, dar cu condiția să vă dea pace vouă». Ei au zis: «Noi, domnule, nu ne mai întorcem, căci am auzit că chiar cu moarte vrea să ne piardă acel boier». «Nu vă temeți – le-am zis; haideți cu noi!». Și așa ei au prins curaj și s-au întors. Iar când a înserat, ne-am dus cu ei la boier și i-am spus: «Știi cine te-a prădat?». El a zis: «Nu». I-am zis: «Noi, care ne vezi». Apoi am adăugat: «Iată lucrurile tale și banii tăi; ia-le și să știi că dacă vei pedepsi pe acești paznici nevinovați, apoi vom veni când nici nu gândești și îți vom lua și averea, și viața!». Și așa acela a făgăduit cu jurământ că nu-i va pedepsi pe acei bieți oameni, care adormiseră tocmai în vremea când noi prădasem pe acel boier.

Așadar, după o vreme, Părinte sfinte, am căzut și noi în mâna stăpânitorilor, că așa e viața de tâlhar. Ceata s-a desființat, eu am fost foarte bătut și schingiuit. Am dat înapoi pe cât am putut din cele furate și fiindcă nu făcusem în viața mea moarte de om, am scăpat cu 20 de ani de închisoare. După o vreme a fost o oarecare grațiere și mi s-au mai scăzut din ani, și așa am venit și eu la casa mea, având vârsta de peste 50 de ani. Și văzând că nu mai am cu ce trăi, fiind foarte sărac, m-am apucat să cânt și eu din cimpoi pe la nunți – căci știam bine să cânt din tinerețile mele – și să-mi câștig astfel pâinea de toate zilele. Și așa până azi îmi petrec zilele cu soția mea, cu care, după ce am venit de pe la necazuri, m-am sfătuit să trăim în curăție, ca frații, ea învoindu-se bucuroasă la acest lucru, fiind femeie cu frica lui Dumnezeu. La sfânta biserică mergem, din toată sărăcia noastră facem puțină milostenie, și pe cât putem ne rugăm și postim. Iată, sfinte Părinte, aceasta este petrecerea noastră pe acest pământ!”. Atunci Sfântul Pafnutie a zis: „Frate, lasă cântările acestea lumești, care strică sufletul multora, și hai cu mine la călugărie, iar pe soția ta du-o la o mănăstire de călugărițe!”. Auzind ei de la sfântul bătrân aceste cuvinte, cu mare bucurie s-au făgăduit să facă cele poruncite lor. Și nu după multă vreme, cimpoiașul Ioan – căci așa îi era numele – a venit în pustie la sfântul stareț. Iar acesta l-a dus într-o peșteră aproape de el și l-a învățat cum să se roage, dându-i o psaltire în mână, spre a o citi ziua și noaptea; iar hrana cea de trebuință, o dată pe zi, o primea de la bătrânul. Și așa a petrecut în sfânta pustnicie fericitul Ioan Cimpoiașul 15 ani. După care, văzându-și cu 40 de zile mai înainte sfârșitul, s-a spovedit de tot ce greșise, s-a împărțășit cu Prea Curatele Taine ale lui Hristos din mâna starețului celui sfânt și, adormind în Domnul ca un fericit sihastru, s-a dus să se odihnească cu sfinții lui Dumnezeu într-o desfătarea cea negrăită și veșnică.

(Istoria lui Ioan Cimpoiașul se află într-o veche carte de predici.)

PREDICĂ DESPRE NEPUTREZIREA MORȚILOR

(Predică la Sâmbăta Morților)

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

De multe ori am fost întrebat de unii dintre monahi, dar mai ales de mulți dintre creștini, care este pricina că pe unii morți îi găesc oamenii neputrezi în morminte. Pentru dezlegarea nedumeririi și a unora, și a altora, ne-am gândit astăzi să vorbim câteva cuvinte și în această privință. Și iată ce am a zice despre pricinile pentru care nu putrezesc unii morți:

Întâi, este o pricină firească, atunci când mortul nu putrezește ușor din cauza alcătuirii sale firești. Marele Vasile arată că atâta deosebire se află între alcătuirea unui trup de altul, câtă deosebire are focul de aramă, sau arama de vreascuri. Așadar, să țineți minte că sunt oameni cu alcătuire tare din fire, și aceștia nu putrezesc mulți ani în pământ. De aceea aceste trupuri nu este bine a le dezgropa după puțini ani.

A doua pricină este că mulți din cei ce mor în vreme de iarnă, datorită zăpezii și gheții, putrezesc mai greu decât cei ce mor în vreme de vară.

A treia pricină pentru care nu putrezesc unii din morți se datorează pământului în care s-au îngropat. Căci este pământ care conservă trupul mortului și nu îi dă voie să putrezească, mai ales acela care are în sine sare și alte materii care împiedică descompunerea trupului.

Aceste trei pricini arătate până aici se numesc *firești*. Iar pricinile ce urmează se numesc *mai presus de fire*.

Astfel, a patra pricină a neputrezirii morților este legătura arhiereului sau a preotului, pentru oarecari păcate mari făcute de aceia în viața lor.

A cincea pricină a neputrezirii morților este că aceia în viața lor au bătut și au amărât foarte tare pe părinții lor și, fiind blestemați de ei, au murit fără să se pocăiască de aceste păcate.

A șasea pricină a neputrezirii mortului este deoarece a făcut în viață vreo mare nedreptate (Vezi *Pidalionul de Neamț*, ed.1844, foaia 444, verso).

A șaptea pricină a neputrezirii mortului este atunci când el e dat anatemei pentru păcate din cele mai grele.

A opta pricină a neputrezirii mortului este dacă a fost legat de dumnezeieștile pravile.

A noua pricină este în cazul sfintelor moaște ale sfinților, care cu totul se deosebesc de cauzele de mai sus.

Iar în ceea ce privește semnele după care se pot cunoaște pricinile neputrezirii morților, acestea sunt:

I-III. Cei ce nu au putrezit din cauza alcătuirii trupului lor, din cauza pământului în care au fost îngropați sau din cauză că au murit în vreme de iarnă și au fost înmormântați în locuri mlăștinoase, cu zăpadă și gheață, toți aceștia au semnul acesta: de se vor dezgropa și se vor pune în alte morminte, noi, nu după mulți ani se vor găsi putrezi, fiindcă pricinile neputrezirii lor au fost firești și nu mai presus de fire.

IV. Celor ce n-au putrezit din cauza blestemului preoțesc, le putrezește în mormânt numai partea dinapoi a trupului, iar de cea dinainte se ține trupul întreg.

V. Cel ce a bătut și a amărât foarte pe părinții săi, și a fost blestemat de ei, și apoi nicidecum nu s-a spovedit de acest lucru și nu a luat dezlegare, în viață fiind, de la arhieru sau de la preot, acelora nu le putrezește mâna sau piciorul cu care au lovit pe mama sau pe tata.

VI. Cel ce la dezgropare se arată negru, acela este afurisit de arhieru.

VII. Cel ce a fost dat anatema, adică sub cea mai grea pedeapsă bisericească, pentru anumite păcate mari (de erezie,

contra firii, amestecuri de sânge ș. a.), acela când îl dezgroapă se arată galben, degetele lui sunt zgârcite și îi cresc unghiile și părul în groapă.

VIII. Cel care la dezgropare se arată alb, acela este afurisit de dumnezeieștile pravile.

Cel care la dezgropare se găsește întreg, dar păr nu mai are deloc pe el, acela este îndoială de este blestemat sau nu. (Vezi, despre toate aceste cazuri mai sus arătate, în *Pravila Mare a Bisericii*, Târgoviște, 1652, glava XXXVII, pp. 42-48.)

Alte semne întâlnite la trupurile afurite mai sunt:

1. sunt nedelegate (neputrede);
2. sunt deformate și urâte;
3. sunt greu mirositoare, puturoase foarte;
4. sunt umflate ca doba;
5. provoacă spaimă și cutremur privirilor.

IX. Iar în privința semnelor după care se cunosc Sfintele Moaște ale oamenilor cu adevărat sfinți, acestea sunt:

1. nesticăcioase;
2. preabine-mirositoare;
3. uscate și ușoare;
4. line și vesele la vedere;
5. nu provoacă frică, ci bucurie duhovnicească;
6. sunt asemenea omului ce doarme liniștit;
7. izvorăsc din ele feluri de minuni, spre slava lui Dumnezeu (vezi *Pidalion*, foaia 44).

Ce trebuie să facă creștinii cu morții lor, de-i vor găsi pe ei neputrezi? Dacă unii nu vor putezi din cauza alcătuirii tari a trupului lor, pe aceștia se cade a-i lăsa în mormânt mai mulți ani, 10-20 și chiar mai mult.

Cei ce nu vor putezi din cauza pământului în care au fost îngropați, sau din cauză că au fost îngropați în vremea iernii, la locuri cu prea multă umezeală și gheață, să-i scoată de

acolo și să-i mute în alte locuri mai zvântate, iar acolo vor putezi nu după multă vreme. Iar dacă nici așa nu vor putezi, să se știe că sunt sub blestem și să cheme preotul sau arhiereul care i-a legat, spre a-i dezlega. Iar dacă a murit acel arhiereu sau preot, să roage pe moștenitorul acelora să-i dezlege și să-i ierte.

Dacă cei neputrezi vor avea semnele arătate mai sus, înseamnă că au fost blestemați fie de arhiereu, fie de preot, de părinți sau de dumnezeieștile Pravile ale Bisericii, și atunci tot așa să se procedeze: să fie chemat arhiereul sau preotul care l-a legat și să-i facă moliftele de dezlegare. Iar dacă a făcut cel mort vreo nedreptate, neamurile lui să întoarcă acea nedreptate. Dacă nu au cu ce, să roage pe cei ce au fost nedreptățiți să ierte pe cel mort, care le-a făcut nedreptatea. Și așa legătura cea pusă asupra lui se va dezlega (vezi Nectarie al Ierusalimului în *Răspunsurile cele asupra începătoriei Papei*, fila 206).

Să se mai știe că, de se va găsi cineva neputred și i se vor citi moliftele cele de iertăciune de la arhiereu, și tot nu se va risipi trupul lui, adică nu se va desface atunci, să fie încredințați cei de față că acel om, când era viu, a făcut vreo mare nedreptate, și de aceea nu se dezleagă trupul lui până nu vor plăti rudeniile acea nedreptate, iar atunci se va dezlega.

Iarăși să se știe că dacă cineva din oameni a fost afurisit pe dreptate și după Lege de arhiereul sau duhovnicul său, iar el, nevrând să mai ceară dreptate, a murit așa, după moartea sa de se va afla trupul lui neputred și oasele desfăcute, atunci acel om nu mai are nădejde de mântuire, căci a murit călcând dumnezeieștile Pravile. Iar cel ce a murit și se află nedezlegat și neputred trupul lui după mai mulți ani, acela prin trupul lui cere iertăciune și, prin dezlegarea ce i se va face de arhiereu sau de preoți, se dezleagă de afurisenie. Iar în clipa când se va fi dezlegat trupul de blestem, se izbăvește și sufletul din mâinile diavolului și merge la lumină și la viața de veci (*Pravila Mare sau Îndreptarea Legii* – gl. XL, p. 45).

Acestea de până aici fiind zise despre neputrezirea morților, despre semnele după care se cunosc pricinile neputrezirii lor, precum și despre cele ce trebuie a face cei vii pentru cei morți pe care îi vor găsi neputrezi, fiindcă mai întotdeauna pricinile arătate mai sus ale neputrezirii morților se întâmplă din cauza păcatelor și a neîmplinirii canonului ce trebuie să facă omul în viața aceasta, este de folos a adăuga și unele istorii adevărate în legătură cu cele arătate mai înainte.

În vremea Prea Sfințitului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, a murit un om mare și cuvios cu viața, numit Eutropie. Iar când a voit Patriarhul să-l îngroape la mormintele cele obștești ale Bisericii celei mari din Ierusalim, a găsit acolo 20 de trupuri întregi și nedezlegate. Dar necunoscându-se ale cui au fost acestea, a făcut priveghere Patriarhul și toată Biserica, rugându-se lui Dumnezeu să le descopere taina lor. Deci Dumnezeu, ascultând rugăciunea lor, a deschis gura unuia dintre cei adormiți, care a zis: „Noi am fost sfințiți și clerici, și pentru lumești griji am defăimat predanisita urmare a laudelor lui Dumnezeu, pentru care ne-au și supus la nedezlegată afurisenie”. Și întrebând Patriarhul și aflând că vreme de 20 de ani nu și-au citit rânduiala, s-au făcut toți cei sfințiți ce se aflau de față, împreună cu Patriarhul, chezași că vor împlini ei rânduiala rămasă timp de 20 de ani a acelora, și îndată s-au dezlegat trupurile lor.

Dar iată și o altă istorie, mai aproape de noi. La anul de la mântuirea lumii 1785, vara, se afla la Sfânta Episcopie a Hușilor un monah cu numele Rafail, cu neamul slovean și cu meșteșugul olar. El, lucrându-și ziua meșteșugul său la olărie în ascultarea episcopiei și luându-și o pâine, mercialul său, petrecea noaptea în dosul sfintei biserici, odihnindu-se întru morminte. Acest monah, în una din nopți, a mers la Daniil, duhovnicul episcopiei, la ușa căruia făcând rugăciune, duhovnicul i-a deschis. Atunci el a zis: „Cinstite Părinte, un frate mort se vaită în mormânt; și eu, auzindu-l, l-am întrebat ce are de se vaită. El

mi-a răspuns că vai de creștinul acela care nu-și mărturisește la moartea sa toate păcatele sale!”. Acestea auzind duhovnicul și socotind că i s-au părut monahului toate acestea, mai ales că acela era socotit de toți ca un neîntreg la minte, l-a dojenit și i-a spus să nu mai spuie și altora asemenea lucru. Și așa a ieșit monahul de la duhovnic, și nici duhovnicul n-a mai spus cuiva de cele auzite.

Însă a doua noapte, monahul iarăși venind la duhovnic și asemenea spunându-i, acela iarăși nu i-a luat în seamă cele spuse, ci dojenindu-l, l-a alungat, spunându-i că are năluciri, de vreme ce nimeni nu fusese atunci de curând îngropat în curtea episcopiei. Deci cu atât mai mult cei de multă vreme morți nu pot să plângă și să se vaiete. Atunci monahul cu smerenie a răspuns că el ce a auzit îi spune și nu minte, și așa a ieșit.

Deci venind el și a treia noapte și spunând asemenea duhovnicului, și duhovnicul iarăși voind a-l depărta, el a adaos a-i zice: „De acum înainte însuși vei da seamă înaintea lui Dumnezeu de sufletul acela!”.

Aceasta auzind duhovnicul și îngrijorându-se ca nu cumva să fie într-adevăr vorba de o descoperire a milostivirii dumnezeiești, spre a nu greși lui Dumnezeu, a hotărât să descopere Episcopului lucrul acesta. Deci, după ieșirea de la dumnezeiasca Liturghie, venind duhovnicul înaintea Episcopului Iacov (care mai pe urmă a fost Mitropolit al Moldovei), i-a povestit toate cu de-amănuntul. Auzind acelea și mult mirându-se, arhiereul a poruncit duhovnicului să cheme pe monahul Rafail, spre a le arăta mormântul acela, și totodată să înștiințeze de cele petrecute pe moștenitorii mortului aceluia și să-i îndemne să facă cele de cuviință pentru mort, spre a i se mijloci iertare.

Urmând dar duhovnicul poruncii arhiereului și înștiințându-se soția și fiul mortului, i-au făcut dezgropare și au găsit mortul întreg desăvârșit, deși era îngropat de mai mult de șase ani. Numele mortului acela era Ganciu, hagiul bulgar. Și rugând

femeia și fiul lui pe arhiereu, a slujit arhiereul cu împreună-slujitorii lui dumnezeiasca Liturghie, apoi ieșind la mormânt, au scos trupul hangiului și, făcând prohodul și citind rugăciunile de dezlegare în genunchi, și tot norodul ce era de față strigând cu lacrimi: “Doamne, miluiește”, iarăși l-au îngropat. Deci la împlinirea unui an după aceasta, iarăși l-au cercat și s-au găsit numai oasele goale. Martor la acestea toate a fost arhiereul Neofit Scriban, care la acea dată era ierodiacon slujitor la catedrala Sfintei Episcopii a Hușilor, și ni le-a lăsat scrise ca pe o așa de mare și văzută dovadă a nemărginitei mile a lui Dumnezeu (vezi *Pidalionul de Neamț*, f. 311).

Spre încheierea cuvântului, vă rog din inimă să nu uităm cele auzite în această predică și să înțelegem din cele de mai sus cât de mare este mila lui Dumnezeu și cât pot rugăciunile Sfintei Biserici și dezlegarea arhierească să ajute celor ce au murit nepocăiți și nedezlegați de păcatele lor. Am arătat mai înainte că cel mort – care se găsește neputred – prin trupul său cel neputrezit cere ultimul ajutor de la cei vii ai săi. Și acest ajutor, după cum ați văzut în cele ce am spus, se poate cere de la Prea Bunul Dumnezeu prin Sfânta Liturghie, prin rugăciunile și dezlegarea cea de la arhierei și duhovnici.

Prin întâia minune istorisită, care s-a întâmplat cu cei 20 de pe vremea Sfântului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ca și prin aceea ce s-a întâmplat la Episcopia de Huși, la noi în Moldova, la anul 1785, prin dezlegarea aceluia hagiului bulgar, Ganciu, s-a adevărit iarăși și în chip văzut puterea cea dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos sfinților Săi ucenici și apostoli, precum și urmașilor lor, atunci când le-a zis: „Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și cărora le veți ținea, vor fi ținute” (*Ioan* 20, 22-23). Și iarăși când a zis: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer” (*Matei* 18, 18).

Deci, aducându-vă aminte de aceste cazuri, pururea să credeți că darul lui Dumnezeu este prezent în Biserica lui Hristos și lucrează, prin slujitorii Bisericii Lui, preaslăvite minuni. AMIN!

PREDICĂ DESPRE PĂCATELE

ÎMPOTRIVA CELOR ZECE PORUNCI

Împotriva poruncii întâi greșesc:

- toți cei fără Dumnezeu;
- toți cei cu mulți dumnezei;
- toți cei ce se leapădă de pronia lui Dumnezeu și cred în noroc, superstiții, ursitori, fermecători, vrăjitori, descântători, eretici;
- toți cei ce se nădăjduiesc spre sine și spre alți oameni;
- toți cei ce se deznădăjduiesc de mila lui Dumnezeu;
- toți cei ce se hotărăsc de a păcătui până la moarte și a nu se pocăi;
- toți cei ce urăsc pe Dumnezeu și se leapădă de El;
- toți cei ce ispitesc pe Dumnezeu și cer de la El minuni fără de nevoie;
- toți cei ce fură lucruri sfinte și bisericești;
- toți cei ce cumpără cu bani darul lui Dumnezeu;
- toți cei ce se lenevesc și nu nevoiesc a învăța tainele credinței celei dreptmăritoare;
- toți cei ce citesc cărțile ereticești și care se împărtășesc cu nevrednicie cu Sfintele și Prea Curatele Taine ale lui Hristos.

La porunca a II-a greșesc:

- toți cei ce fără mijlocire se închină zidirii în locul Ziditorului;
- toți cei ce cu mijlocire, prin împătımirea către materie, slujesc zidirii în locul Ziditorului (ca de pildă: iubitorii de argint,

curvarii, lacomii cu pânțele, pe care apostolul îi numește închinători de idoli, zicând: „Omorâți mădularele voastre cele de pe pământ, curvia, iubirea de argint și lăcomia, care este slujire de idoli” [*Coloseni* 3, 5], și „cărora dumnezeul lor este pânțele” [*Filipeni* 3, 11]);

- toți cei ce au evlavie fățarnică;
- toți cei ce cred în visuri și în vedenii deșarte și înșelătoare;
- toți iubitorii de dezmierdări, care iubesc chipurile și idolii patimilor cu mintea și cu inima lor.

La porunca a III-a greșesc:

- toți hulitorii, cei ce jură strâmb și pun pe alții să jure;
- toți cei ce zic: „Zău” sau „Dumnezeu știe”;
- toți cei ce fac făgăduințe bune și le calcă;
- toți proorocii cei mincinoși, dascălii cei mincinoși, ereticii;
- toți cei ce fac glume cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi;
- toți cei ce hulesc și cârtesc împotriva lui Dumnezeu la necazuri și supărări;
- toți cei ce nu suferă cu răbdare și mulțumire boalele, necazurile, pagubele și alte încercări care le vin, prin îngăduința lui Dumnezeu, pentru păcatele lor;
- toți cei ce hulesc adevărul și Sfintele Scripturi, zicând că în Scriptură se află basme și alte neadevăruri.

La porunca a IV-a greșesc:

- toți care nu merg regulat la Sfânta Biserică în ziua Duminicii, întru care a mutat Dumnezeu Sâmbăta cea veche, fiindcă El este Domn și al Sâmbetei, și nu este supus la nici o supunere omenească, și fiindcă în ziua Duminicii a binevoit la început a crea lumina, iar la plinirea vremii a înviat din morți;

- cei ce lucrează în Duminici și în Sfintele Sărbători;
- toți cei ce prăznuiesc păgânește, iar nu creștinește, și se duc în Duminici și sărbători la cârciumi, la baluri, la jocuri, la filme nepermise, la scrâncioabe, la jocuri de noroc;
- toți care se îmbată și curvesc în zilele de Sâmbătă, de Duminică și în Sfintele posturi;
- toți păstorii duhovnicești care nu învață poporul, în zile de Duminică și-n sărbători, din Sfânta Evanghelie și din alte învățături ale Sfintei Scripturi.

La porunca a V-a greșesc:

- toți copiii care nu cinstesc și nu ascultă pe părinții lor;
- toți cei ce nu ascultă de părinții lor duhovnicești, de arhierie, de duhovnici, de dascălii Bisericii;
- toți supușii care nu ascultă de stăpânii și de conducătorii țării lor;
- toți părinții trupești și duhovnicești care nu se grijesc de fiii lor trupești și duhovnicești;
- toți bărbații care nu se grijesc trupește și sufletește de femeile lor, ca și femeile care nu ascultă de bărbații lor când aceia le învață pe ele cele bune.

La porunca a VI-a greșesc:

- toți cei ce omoară pe alții cu mâna lor sau prin alte meșteșuguri, sau prin pâra și clevetire;
- toți cei ce omoară sufletește pe alții, precum sunt ereticii și învățătorii cei mincinoși;
- cei ciumați care molipsesc pe alții în vremea ciumei, sau holerei, sau a altor boli molipsitoare;
- cei care se aruncă pe sine în primejdie de moarte fără de socoteală și se omoară singuri în orice fel;

- femeile care omoară pe pruncii lor și cele ce le ajută pe ele la acest mare păcat;
- toți cei care fac sminteală prin pilda vieții lor celei rele;
- toți care se bucură de răul și primejdia aproapelui lor;
- toți care zavistuiesc și se mâhnesc pentru binele și sporirea aproapelui lor.

La porunca a VII-a greșesc:

- toți cei ce preacurvesc cu femei străine, măritate sau nemăritate;
- toți monahii care au căzut din făgăduință;
- toți cei ce se sulemenesc cu scopul de a atrage pe alții în cursa desfrânării;
- toți cei ce au căzut în curvie duhovnicească;
- toți cei ce au îndemnat pe alții să păcătuiască, sau i-au sfătuit prin scrisori și prin alte mijloace spre păcatul desfrânării.

La porunca a VIII-a greșesc:

- toți furii, tâlharii, răpitorii, cei ce iau cu sila lucrurile sau viața altora;
- toți cei fură în ascuns din averea altora;
- toți negustorii care fură cu vicleșug, prin cumpene nedrepte, și înșeală la cântar;
- toți cei cumpără lucruri de furat, știind aceasta;
- toți cei ce iau amanet lucru străin și îl strică sau nu-l dau înapoi în starea în care a fost;
- toți cei ce fură prin acte false de la stat, de la Biserică sau de la orișicine;
- toți cei ce lucrează cu vicleșug și cu nepăsare la lucrul aproapelui și îl fac în pagubă în loc de folos;

- toți cei ce nu plătesc cu cât s-au învoit celor ce le-au lucrat lor;
- toți cei ce amestecă lucrul bun cu cel rău (de pildă: vinul curat cu apa, laptele cu apa, smântâna cu apa, mierea cu untdelemn, semințele de grâu cu alte semințe, cu corpuri străine, spre a trage mai mult la cântar, ș. a. m. d.; cizmarii, croitorii, lemnarii, cojocarii și alți meseriași care fac lucrul rău, sau fură din materialul care li s-a încredințat spre a face lucrul cerut; toți cei ce mută gardul sau hotarul ș. a.).

La porunca a IX-a greșesc:

- toți cei ce mărturisesc strâmb asupra altora;
- toți cei ce jură strâmb spre paguba altora;
- toți cei ce primesc și se învoiesc cu minciunile minții, adică cu păreri greșite asupra altora;
- toți cei ce râd de slușeniile și neajunsurile firești ale altora;
- toți cei ce îndeamnă pe alții să jure strâmb;
- toți cei ce clevetesc pe frații lor și îi pârăsc pe ei la alții, spre a le face rău sau pagubă sau necinste;
- toți judecătorii care, pentru mită, judecă strâmb;
- toți cei care spun minciuni sau îndeamnă pe alții să spună minciuni sau să jure strâmb;
- toți cei ce, din zavistie, pun piedică altora, care au dregătorii spre folosul de obște al poporului.

La porunca a X-a greșesc:

- toți cei ce poftesc lucru străin, ca de exemplu: femeie, casă, țarină, bou, slugă, slujnică, haină, avere și toate câte sunt ale aproapelui.

Să se știe că: Din cele zece porunci, patru erau scrise pe tabla cea dintâi, și ele învățau dragostea și datoriile noastre față de Dumnezeu, iar celelalte șase porunci erau scrise pe tabla a

doua, și ele învățau dragostea și datoriile noastre față de aproapele. Din acestea șase, cinci opresc păcatul cu lucrul: „Cinstește pe tatăl și pe mama!”, „Să nu ucizi!”, „Să nu preacurvești!”, „Să nu furi!”, „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui!”.

Iar porunca a zecea este cea mai subțire, căci oprește păcatul spre a nu se face nici cu gândul și nici cu pofta. Cu alte cuvinte, această poruncă scoate păcatul din rădăcina lui. Nu oprește numai să nu curvească cineva, ci nici să nu privească cu poftă de muieră. Această sfântă poruncă ne învață pe noi și ne poruncește să ne păzim inima noastră de poftele și gândurile cele rele care izvorăsc din ea, căci, după cuvântul Domnului, „din inimă ies gândurile cele rele: uciderile, curviile, preacurviile, furtișagurile, mărturiile mincinoase, hulele” (*Matei* 15, 19).

Și în alt loc zice: „Cel ce caută la femeie cu poftă a și preacurvit cu ea în inima sa”. Dumnezeiescul Ioan Gură de Aur zice: „Precum flacăra aprinde trestia, așa pofta aprinde sufletul. Precum fumul întunecă și vatămă ochii, așa pofta întunecă și orbește mintea”. Și iarăși zice: „Rădăcină a preacurviei este pofta cea neînfrânată”.

V-am spus aceasta așa, pe scurt, ca să înțelegeți care sunt păcatele noastre împotriva celor zece porunci, mai ales că, după molifta de spovedanie pe care am citit-o, urmează spovedania, atât a monahilor, cât și a mirenilor. Prin această aducere aminte am vrut să vă ajut să țineți minte la spovedanie, dacă nu toate, măcar unele din ele. Iar dacă nu le puteți ține minte, spre a reuși bine spovedania, să vi le scrieți pe hârtie, și așa să le spuneți cu amănuntul, căci spovedania, dacă nu se face cum trebuie, nu folosește sufletului; ba mai mult, atrage asupra lui mânia Domnului, mai ales dacă nu din neștiință și uitare, ci din lene și rușine nu se silește a spune toate înaintea duhovnicului său.

PREDICĂ DESPRE SFINTELE SĂRBĂTORI

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

Prea Bunul Dumnezeu a lăsat Duminicile și sărbătorile de peste an ca pe niște limanuri pentru corăbiile sufletelor noastre ce aleargă prin valurile și furtunile vieții, ca pe niște popasuri de odihnă pentru călătorii împovărați ce suntem, popasuri duhovnicești pentru odihna sufletelor noastre, care în fiecare zi și ceas se află în luptă cu valurile veacului de acum.

După cum știm cu toții, omul, muncind, se ostenește și cu trupul, și cu sufletul său. Cu trupul fiindcă orice lucru – și mai ales munca cea grea – cere efort, trudă și oarecare durere până ce se duce la îndeplinire. Vedem uneori că și după un ceas sau două de muncă grea ne obosim; dar nevoia de cele strict necesare pentru viața de aici ne face să ne silim la muncă nu două-trei ceasuri, ci zile întregi, și uneori chiar și nopțile le facem zile pentru a lucra și a spori noi în cele ce ne sunt de trebuință. Nu e rea munca, ci este un lucru cinstit și de nevoie tuturor oamenilor; ba chiar, după învățătura Sfintei Scripturi, munca este și obligatorie pentru neamul nostru omenesc (*Ieșirea* 20, 9; *Deuteronomul* 5, 13; *Ecclesiastul* 9, 10 și 11,6; *Romani* 12, 11; *Efeseni* 4, 28; *I Tesaloniceni* 4, 11 ș. a.). Încă vedem că Dumnezeu i-a dat lui Adam poruncă – chiar în rai fiind el – să-l lucreze și să-l păzească (*Facerea* 2, 15). Iar după căderea strămoșilor Adam și Eva, mai cu dinadinsul li s-a poruncit să muncească și întru sudoarea feței lor să-și mănânce pâinea, până ce se vor întoarce în pământul din care au fost luați (*Facerea* 3, 18-19). Munca este deci de neapărată trebuință pentru împlinirea nevoilor noastre (*Pilde* 27, 23-27; *Fapte* 20, 34) și pentru împlinirea trebuinței altora (*Efeseni* 4, 28; *Pilde* 13, 4-11). Marele apostol Pavel, arătând că munca este un lucru cinstit și de mare

nevoie oamenilor, a zis: „Cela ce nu lucrează, nici să nu mănânce!” (*II Tesaloniceni* 3, 10).

Dar cum spuneam mai înainte, omul la muncă, și mai ales la muncă grea, obosește nu numai cu trupul, ci și cu sufletul său, prin grija și încordarea atenției ce trebuie a depune spre a face lucrul bun și cu spor. Omul obosește și cu partea văzută – adică trupul – și cu cea nevăzută a sa – sufletul – la lucrul său de fiecare zi și ceas. Pentru aceea Prea Bunul Dumnezeu, Care a zidit pe om și știe neputința lui, i-a rânduit lui anumite sărbători peste an, ca pe niște popasuri în care el să se odihnească și cu trupul, și cu sufletul său de multele sale griji și osteneli.

Iar fiindcă sufletul omului e nemuritor și are ca patrie cerul și veșnicia veacului viitor, Dumnezeu i-a rânduit lui sărbătorile spre a le prăznui pe ele nu trupește și păgânește, ci sufletește și duhovnicește, după cum auzim că ne învață Sfânta Scriptură, zicând: „Tot lucrul trupesc nu veți face într-însele” (*Leviticul* 25, 35); iar în alt loc ne spune dumnezeiasca Scriptură ca în zi de sărbătoare să nu facem nici un lucru, fără numai pe cele ale sufletului (*Deuteronomul* 15, 8). Dar care sunt cele ale sufletului? Iată care: sfățuirea cea duhovnicească, rugăciunile cele de acasă, mergerea la Sfânta Biserică, slavosloviile, citirea Psaltirii, ascultarea dumnezeieștii Liturghii, milostenia la săraci, citirea Sfintelor Scripturi și a celorlalte cărți sfinte, ajutorarea văduvelor, cercetarea celor bolnavi, facerea de bine la cei din nevoi și altele de acest fel. Și măcar că aceste fapte bune se cade creștinului a le face în toată vremea, mai cu osebire este însă bine a le face pe ele în Duminici și sărbători. Încă li se cade creștinilor, în zilele sfinte ale sărbătorilor, a aduce după putere din agonisita lor și jertfă la sfintele biserici, spre a fi binecuvântați de Dumnezeu ei și cele ale lor. Deoarece Însuși Dumnezeu a poruncit, zicând: „... dar nimeni să nu se înfățișeze înaintea feței Domnului cu mâinile goale, ci fiecare să vină cu dar în mâna sa, după cum l-a binecuvântat Domnul Dumnezeu” (*Deuteronomul* 16, 16-17). Iar dacă cineva este sărac și nu are

de unde aduce jertfe la Biserică, apoi să-I aducă Lui duh umilit, inimă înfrântă și smerită, care sunt jertfe bineplăcute lui Dumnezeu (*Psalmi* 50, 18).

Și iarăși Sfânta Scriptură zice: „Și te vei veseli în ziua sărbătorii tale înaintea Domnului Dumnezeului tău, tu și feciorul tău, și fata ta, și sluga ta, și slujnica ta, și levitul care este în cetățile tale, și nemernicul, și săracul, și văduva care este între voi” (*Deuteronomul* 16, 11). Dar ce fel de veselie ne îndeamnă să facem noi înaintea Domnului în zile de sărbătoare? Cu adevărat este vorba despre veselia cea vrednică de plăcerea Domnului, adică despre cea fără de păcat, despre cea adevărată și duhovnicească. Această bucurie duhovnicească ne-o pricinuieste lucrarea tuturor faptelor bune mai sus arătate.

Iar dacă noi, în loc de faptele care sunt folositoare sufletului, vom face în zile de sărbători lucrurile cele rele trupești, sau mai bine zis păcate grele, atunci sărbătorile Domnului nu vor mai fi ale Lui, ci ale noastre. Iar dacă noi vom spurca cu păcatele și cu fărădelegile noastre zilele sfintei Duminici și ale sfintelor sărbători, și vom prăznui păgânește și drăcește, apoi va veni peste noi mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu și vom auzi de la El: „Sărbătorile și praznicele voastre le-a urât sufletul Meu. Făcutu-v-ați Mie spre saț și nu voi mai suferi păcatele voastre” (*Isaia* 1, 14).

Cine în duminici și în sfintele sărbători se duce la crâșmă și nu la biserică, unul ca acela să asculte glasul lui Dumnezeu, Care zice: „Vai celor ce se scoală dimineața și umblă după băutura bețivă așteptând până seara, că vinul îi va arde pe ei” (*Isaia* 5, 12). Cine în aceste zile sfinte se pune pe băut și tocmește lăutari să-i cânte, acela se face părtaș aceluiași vai din partea lui Dumnezeu, Care zice: „Vai celor ce cu chitare, cu alăute, cu timpane și cu fluiere beau vinul, iar lucrurile lui Dumnezeu nu le caută!” (*Isaia* 5, 13). Cei ce se împodobesc cu haine luxoase și își pun podoabe de mult preț pe cap și pe mâini, spre a fi lăudați de oameni, și se dau cu parfumuri și miresme

scumpe, spre a mirosi pe drumuri, aceia să audă glasul Domnului, Care zice: „Vai celui fărădelege, că rele vor veni asupra lui, după faptele lui!” (*Isaia 5, 10*). Și care sunt acele rele, iată: „În locul parfumului și al mirosului celui frumos va fi praf și în loc de brâie scumpe se vor încinge cu funii, în locul podoabelor celor de aur ale capului vor avea pleșuvie pentru faptele lor și în locul hainelor celor de porfiră se vor îmbrăca cu saci, și fiul tău cel frumos, pe care îl iubești, de sabie va cădea, și vor plânge sicriile podoabele voastre și veți rămâne singuri și vă veți lovi de pământ” (*Isaia 4,10 și 23-24*).

Dar zic iubitorii de dezmierdări, și cei bețivi, și cei iubitori de petreceri necuvioase: „A bea și a juca și a mă împodobi cu haine luxoase și a chefui nu este nici un rău”. Unii ca aceștia să audă glasul lui Dumnezeu, Care prin Isaia Proorocul zice: „Vai celor ce zic răului că este bine și binelui că este rău, celor ce pun lumina într-un întuneric și întunericului îi zic lumină, celor ce zic amarului că este dulce și dulcele îl numesc amar!” (*Isaia 5, 20*). Și iarăși zice: „Vai celor înțelepți întru sine și singuri înaintea lor știuți!”. Și iarăși: „Vai celor tari, care amestecă vinul, celor ce îndreptează pe cel nedrept pentru mită, lepădând dreptatea dreptului” (*Isaia 5, 21-23*). Apoi, arătând și pedeapsa ce urmează asupra lor, zice: „Pentru aceasta, în ce chip se arde trestia de flăcări, așa rădăcina lor ca țărâna va fi și floarea lor ca praful de pulbere se va înălța, că n-au voit să facă legea Domnului Savaot și cuvântul Sfântului lui Israil l-au întărâtat [nesocotit]” (*Isaia 5, 24*).

Asemenea și Sfântul Ioan Gură de Aur zice către acei creștini care au lăsat în ziua de sărbătoare biserica lui Dumnezeu și au alergat la teatre, și la jocuri, și la alte privescătoare de suflete: „În ziua de sărbătoare trebuie ca voi să vă odihniți și să slăviți pe Dumnezeu. Iar voi la teatre v-ați suit și din fum în foc ați sărit, și în altă prăpastie mai cumplită v-ați aruncat” (*Din Cuvânt către cei ce au lăsat Biserica și s-au dus la teatre și alergări de cai; în Puțul, Buzău, 1833, p. 148*).

Iar fiindcă unii se îndreptăteau, spunând că nu se smintesc de cele ce văd și aud la teatre și la distracții, când se duc acolo în zilele de sărbători, Sfântul le dovedește cu mărturii tari din dumnezeiasca Scriptură marea primejdie sufletească pe care o iau de acolo și, muștrându-i, le zice: „Și îndrăznești a zice cum că din vederea cea de acolo nu pătimești nimic omenesc? Au doară piatră este trupul tău? Au doară de fier ești? Au doară ești tu mai filosof decât bărbații cei mari și viteji care din simpla vedere au căzut? Nu ai auzit ce zice Solomon? «Au va umbla cineva pe cărbuni aprinși și nu-și va arde picioarele sale? Au doară va ascunde cineva foc în sânul său și nu-și va arde hainele sale?» (Pilde 6, 27-28)”. Și apoi, arătând vătămarea ce se naște din vederea femeilor celor goale de pe la teatre, le zice: „Măcar deși tu nu te-ai împreunat cu curva (ce ai văzut-o), dar cu pofta te-ai împreunat cu dânsa și cu mintea ai lucrat păcatul. Și nu numai în vremea aceea, ci și după ce s-a sfârșit teatrul, după ce s-a dus ea, idolul ei zace în sufletul tău... Și nu te mai întorci singur acasă, ci duci împreună cu tine și pe curva pe care ai văzut-o acolo și care, deși nu mai este de față acum, dar prin închipuirea minții tale aprinde în tine focul cel vavilonesc al patimei, care te face vinovat de focul gheenei” (*ibidem*, p. 149).

Apoi pe toți acei care fuseseră la teatre și la priveliștea alergărilor de cai în zile de sărbători, îi amenință cu pedeapsă grea, zicându-le: „Pentru aceasta spun mai înainte și cu glas luminat strig: dacă cineva după sfătuirea aceasta și după învățătura aceasta va mai merge la vătămarea cea călcătoare de lege a teatrelor și a alergărilor de cai, nu-l voi mai primi pe el în lăuntru curților acestora, nu îl voi mai împărtași cu Tainele, nu îl voi mai lăsa să se atingă de Sfânta Masă. Ci precum păstorii pe oile cele pline de râie le despart de cele sănătoase, ca nu și pe acelea să le molipsească, așa voi face și eu. Că dacă în vremea veche leprosului i se porunca să fie izolat și să-l scoată afară din tabără, măcar împărat de ar fi fost, cu mult mai vârtos noi pe cei leproși cu sufletul îi vom scoate afară din această

sfântă tabără” (*ibidem*, p. 150). Și muștrându-i tot pe aceștia, mai departe zice: „Nu te temi, omule, cu același ochi să privești spre casa de comedii, unde se săvârșesc lucrurile cele spurcate ale preacurviei, și spre Masa aceasta Prea Sfântă, unde se săvârșesc Tainele cele înfricoșate? Cu aceleași urechi să ascuți pe curvă grăind cuvinte de ocară și pe Prooroci și pe Apostoli învățându-te cele de taină?”.

Apoi, arătând marea primejdie ce urmează în familie din privirea celor de la teatre și comedii, zice: „Au nu sunt de aici răsturnările vieților, stricările minților și războaiele cele din familie, vrajbele cele din casă și geloziiile? Căci când prin privirea cea de acolo vei desfrâna, făcându-te mai molatec și mai înverșunat și vrăjmaș a toată curăția și înfrânarea, te vei întoarce acasă și vei vedea pe femeia ta negreșit ca fără de dulceață, ori în ce fel va fi, căci de pofta cea de la teatre aprins fiind, ... pe tovarășa cea de toată viața o vei necinsti și o vei ocări” (*ibidem*, p. 154).

Iată dar cum, din cele de până aici, cu mărturii din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți, am arătat cât de mare este primejdia sufletească pentru creștinii care în zilele de Duminici și sărbători, în loc de a merge la sfânta biserică, se duc la priveliștile cele vătămătoare de suflet, la beții și la distracțiile cele neîngăduite de Legea lui Dumnezeu, unde își vatămă sănătatea, cinstea și sufletul lor, care este mai scump decât toată lumea (*Matei* 16, 26; *Marcu* 8, 36-37; *Luca* 9, 25). Așadar, cine în zilele sfintelor Duminici și sărbători nu se duce la sfintele biserici, ci se duce de bună voie acolo unde sunt priveliști pierzătoare de suflet, acela batjocorește zilele sfinte ale Domnului și se face vinovat de mânia cea preadreață a lui Dumnezeu în veacul de acum, și de nu se vor îndrepta prin spovedanie și adevărată pocăință, apoi vor merge în munca iadului cea fără de sfârșit, unde focul nu se stinge și viermele nu moare, precum a zis Mântuitorul nostru Iisus Hristos (*Matei* 18, 8; *Isaia* 66, 24; *Matei* 5, 22; *Marcu* 9, 47).

Dar oare, fraților, numai în Duminici și în sărbători se cade nouă a face fapte bune și [a împlini] poruncile lui Dumnezeu? Negreșit că nu. Pentru că viața adevăratului creștin toată este o sărbătoare înaintea Domnului. Iar aceasta nu o zicem înțelegând cum că se cade nouă a sărbători și a nu lucra în orice zi, ci că în orice zi și ceas ce se cade nouă a lucra cele ce plac lui Dumnezeu, oriunde ne-am afla la lucrul nostru și la slujba care ni s-a încredințat nouă; căci Dumnezeu este de față oricând și oriunde am fi noi, El fiind Cel ce umple cerul și pământul (*Ieremia 23, 24; III Regi 8, 27; II Paralipomene 2, 6 și 6, 18 ș. a.*). Și de vom face lucrul nostru cu sinceritate și cu frica lui Dumnezeu, pururea noi vom fi sărbătorind Domnului. Acest lucru îl adeverește marele dascăl al lumii, dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, zicând: „Trebuie să aflați că întotdeauna este sărbătoare”. Apoi adaugă: „Să vă spun pricinile sărbătorilor și atunci veți cunoaște că în fiecare zi este sărbătoare... La noi cea dintâi sărbătoare este Epifania (Botezul Domnului). Care este pricina acestei sărbători? Pentru că Dumnezeu pe pământ S-a arătat și cu oamenii a petrecut (*Baruh 3, 38*). Pentru că Dumnezeu, Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, era cu noi. Dar acest lucru este totdeauna, căci spune Domnul: «Iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor» (*Matei 28, 20*). Pentru aceea putem sărbători Epifania în toate zilele. Ce însemnătate are sărbătoarea Paștelui? Atunci vestim moartea Domnului. Acest lucru înseamnă Paștele, dar nici Paștele nu-l facem într-un anumit timp. Căci Pavel, voind să ne slobozească pe noi de constrângerea timpurilor și arătând că se poate prăznuși totdeauna Paștele, zice: «Ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, vestiți moartea Domnului» (*I Corinteni 11, 26*). Așadar, pentru că putem să vestim totdeauna moartea Domnului, putem să prăznuim totdeauna Paștele. Și ca să aflați că putem să sărbătorim și Rusaliile totdeauna, și nu este un timp anumit și nici nu suntem constrânși de necesitatea timpului de a le prăznuși, ascultați ce zice Pavel: «Pentru aceasta

sărbătorim» (*I Corinteni* 5, 8), căci deși nu era sărbătoare atunci când scria aceste cuvinte, nu era nici Paștele, nici Epifania, nici Rusaliile, totuși arată că nu timpul face sărbătoarea, ci conștiința curată. În adevăr, sărbătoarea nu este altceva decât veselie și nimic altceva nu face veselie duhovnicească și spirituală decât conștiința faptelor bune. Iar cel ce are conștiința faptelor bune și fapte bune de acest fel, totdeauna poate să sărbătorească. Arătând acest lucru, marele apostol Pavel zicea: «Pentru aceasta sărbătorim nu în aluatul cel vechi, nici în aluatul răutății și al vicleșugului, ci în azimile curăției și ale adevărului» (*I Corinteni* 5, 8). Vezi că nu te-a legat de constrângerea timpurilor, ci a poruncit să ai conștiința curată” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuv. I la Rusalii*, în *Izvoarele Ortodoxiei*, București, 1942, pp. 248-249).

Iubiți credincioși,

Iată că am auzit cu cuvintele dumnezeiescului Ioan Hrisostom cum se cade a sărbători creștinii sfintele sărbători cu fapte bune și cu conștiința curată, și totodată felul în care putem noi în toată vremea să sărbătorim înaintea Domnului, nu cu nelucrarea, ci mai vârtos prin lucrarea faptelor bune pe care noi le putem lucra, și pe care trebuie a le lucra și atunci când lucrăm cu mâinile, și atunci când nu lucrăm. Dacă noi, atunci când ne aflăm la munca și la lucrul cel rânduit nouă, ne vom afla ca în fața lui Dumnezeu, și ne vom sili a face lucrul nostru cu cinste, cu sinceritate, fără vicleșug, minciună și furțișag, nu vom voi răul nimănui, vom fi supuși celor ce ne conduc, îi vom cinsti pe ei ca pe cei rânduiți de Dumnezeu și vom păzi știința gândului nostru curată de orice păcat, atunci noi ne vom afla pururea prăznuind lui Dumnezeu și pururea sărbătorind. Iar de vom face cele rele cu voia și cu știința noastră în vremea sfintelor sărbători, apoi nu sărbătoare a lui Dumnezeu este aceasta, ci pierzare vremelnică și veșnică pentru noi.

Așadar, frații mei, în zadar nu vom lăuda noi cu nelucrarea în Duminici și sărbători, dacă numai cu lucrul mâinilor vom înceta, iar de lucrarea celor rele, care mânîie pe Dumnezeu, nu vom înceta. Căci se cade nouă, o dată cu încetarea de la lucrul mâinilor, să încetăm de a lucra acelea care vatămă sufletul nostru. Ba și mai mult, lucrul mâinilor se cade a-l părăsi în Duminici și sărbători, dar lucrarea faptelor bune niciodată, nici un ceas sau minut din viața noastră.

Sărbătorile lui Dumnezeu sunt sărbători duhovnicești și duhovnicește trebuie prăznuite. Dar poate va zice cineva: “Cum să prăznuim sărbătorile noastre duhovnicește?”. Iată cum:

- cine cercetează pe bolnavi la casele lor în zilele de sărbători și face milostenie cu ei după a sa putere, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine sfătuiește de bine pe fratele său să nu greșească în sărbători și în orice vreme, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine lămurește pe cel nedumerit și rătăcit de la adevăr în zile de sărbătoare, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine postește sfintele posturi de peste an, Miercurile și Vinerile – și, de poate, și Lunile –, acela duhovnicește prăznuiește chiar și când nu este sărbătoare;

- cine în zi de sărbătoare merge la sfânta Biserică să asculte cuvintele lui Dumnezeu și dumnezeiasca Liturghie, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine învață pe copiii lui și îi strunește a nu se duce în zile sfinte la distracții și priveriști otrăvitoare de suflet, și îi crește pe ei în frica și certarea Domnului, unul ca acela duhovnicește prăznuiește;

- cine în zile de sărbători petrece în citirea cărților sfinte pentru sine și pentru alții, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine mângâie cu cuvinte de întărire pe cei întristați și necăjiți în vreme de sărbătoare, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine primește pe cei străini și călători în casa sa și îi odihnește pe ei, dându-le cele de trebuință, acela duhovnicește prăznuiește;

- cine în zile de sărbători se duce să cerceteze pe cei bolnavi de prin spitale și pe cei de la închisori, duhovnicește prăznuiește;

- cine ajută pe văduve și pe cei orfani și săraci în zile de sărbători, acela duhovnicește prăznuiește.

Deci cine petrece astfel în zilele sfintelor sărbători, acela duhovnicește prăznuiește și este adevărat fiu al Bisericii lui Hristos. Iar cine lucrează cele împotriva acestora în zilele sfintelor sărbători, acela este fiu al pierzării și se face de bună voie moștenitor al muncilor celor veșnice ale iadului. De care să ne izbăvească pe noi Prea Milostivul Dumnezeu, Cel în Treime închinat, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. AMIN!

PREDICĂ DESPRE RAI

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

Oare cum aş putea eu, nepricopsitul și cu totul neiscusitul, să zugrăvesc prin cuvinte patria noastră cea veche, din care am căzut? Dacă dumnezeiescul și marele apostol Pavel ne spune că „Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-a suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”, apoi cum o limbă de țărână și o minte întunecată de păcate se va pricepe a spune cele nespuse?

Dar fiindcă nu este bine nici a tăcea despre acea fericire și frumusețe, din cele ce ne-am învățat din Sfânta Scriptură și din învățăturile Sfinților Părinți, voi îndrăzni a aduce prin cuvânt o umbră oarecare a acelor neumbrite și veșnice veselii, ca prin cele prea mici să suim înțelegerea noastră, după putere, la cele preamari și cu preaminunată frumusețe împodobite.

Și cu cuvintele dumnezeiescului ierarh Vasile cel Mare să începem a zice că „acolo sunt livezi preadulci la vedere, cu multă și negrăită verdeață, și preafrumos împodobite; acolo floarea nu strălucește puțină vreme și apoi lipsește, ci îndelungată vreme și viețuitoare îi este veselia, și nesfârșită este îndulcirea ei. Buna mireasmă este fără de saț, frumoasa lor culoare de-a pururea strălucește și puterea vânturilor nu le slăbește. Lunile cele noi nu le veștejesc, înghețurile nu le îngheață, arsura soarelui nu le usucă; ci un duh măsurat, care dă oarecare subțire și dulce suflare, ușor și cu dulceață suflă asupra lor, neîmpilat de vreme și neveștejit în veac, păzind sporul lor. Iar frumusețea sadurilor celor de acolo este și ea vrednică de facerea și sădirea Celui ce le-a sădit: unele sunt foioase și unele sunt cu desişuri, altele fac numai o singură ramură pe an, altele

multe ramuri, altele cu ramuri preaînalte și din toate părțile înverzite...”

Și după multe, zice: „Care cuvânt va putea să arate mulțimea dulceații și frumuseții aceleia?... Acolo sunt și neamuri de nenumărate feluri de păsări, care prin floarea aripilor și prin dulcea viersuire a glasurilor lor aduc o dulceață negrăită, încât oamenii cei drepți de acolo se desfătează și se îndulcesc prin toate simțurile: pe unele văzându-le, iar pe altele auzindu-le; pe altele pipăindu-le, pe altele mirosindu-le și din altele gustând...” Și apoi zice: „Dacă ochiul nu le-a văzut, nici urechea nu le-a auzit, nici la inimă de om nu s-au suit, apoi cine dar este acela care să le povestească, și cum gândul nostru le va încăpea?!...”

Iar apoi, arătând că îndoit este Raiul, adică este alcătuit și din cele simțite, și din cele gândite, zice: „Precum în Legea Veche, era cu adevărat și lucrul cel simțit, dar se făcea și o închipuire a aceluia înțeles, așa și Raiul îl înțelegem și trupește, dar îl tâlcuim și duhovnicește...” Mai departe, arătând despre acele nespuse duhovnicești veselii, zice: „Acolo pornirile râului veselesc cetatea lui Dumnezeu” (*Psalmi* 36, 4), și iarăși că „râu ieșea din Eden [desfătare], ca să adape Raiul” (*Facerea* 2, 6). Și acestea zicându-le despre râurile darului Duhului Sfânt, ce veselesc negrăit pe cei drepți, zice apoi: „Deci ispitește-te ca prin învățăturile acestea să vii întru înțelegerea Raiului aceluia și să ajungi și tu la zorile dumnezeieștii lumini... De ești trupesc, și mare îndulcire socotești din cele simțite, ai închipuirea aceea a Raiului celui trupesc și săturarea cea preadulce, și te sânguiește către acestea, fiindcă acolo vei afla desfătarea neîncetată. Iar de ești duhovnicesc și cugeți mai înalte decât îndulcirile cele trupești, suie-te cu gândul către frumusețea îngerilor, învață-te cu de-amănuntul roadele dreptății” (*Cuv. despre Rai*, în *Hexaimeron*, București, 1826, ff. 70-72). Până aici dumnezeiescul și Marele Vasile, pentru Rai.

Dar pentru ca toți cei de față să se veselească, și cei mai înalți cu înțelegerea, și cei mai puțin înalți, voi spune o istorie

minunată a unui sfânt stareț care a murit și a fost purtat de doi dintre Sfinții Apostoli prin iad și prin Rai, și după aceea a înviat și a spus cu de-amănuntul toate cele ce a văzut și a ținut minte. Iar povestirea aceasta este în acest fel:

Împăratul Roman al Constantinopolului a avut un frate pe care îl chema Cozma. Acesta fiind om cu frica lui Dumnezeu și cunoscând deșertăciunea veacului de acum, și-a vândut toate averile sale și le-a împărțit săracilor. Apoi, ducându-se la Sfânta Mănăstire de la apa Sangarului, care era în munții din jurul Constantinopolului, s-a făcut monah și s-a dat pe sine la supunere și ascultare desăvârșită. Monahii din acea mănăstire, știind cine este el, că este frate cu împăratul, foarte se mirau de ascultarea și de blândețea cu care se purta față de toți, și îl aveau cu toții la mare evlavie și cinste.

Deci întâmplându-se să moară starețul lor, cu toți au rugat cu multă stăruință pe Cozma Monahul să le fie stareț. El se lepăda de aceasta, rugându-i să-l lase să se liniștească, deoarece de aceea lăsase el dregătoria și slava cea din lume și venise la mănăstire să se facă monah: spre a trece prin această viață străin și nebăgat în seamă. Însă stăruința soborului fiind cu dinadinsul, în cele din urmă a fost silit să primească asupra sa păstoria acelei sfinte monastiri.

Astfel, punându-se el stareț prin rugăciunea și alegerea soborului, conducea cu mare frică de Dumnezeu și cu mare blândețe duhovnicească turma cea încredințată lui de la Dumnezeu. Dar trecând șase ani de la punerea sa ca stareț în acea mănăstire, i s-a întâmplat lui – prin îngăduința lui Dumnezeu – de s-a îmbolnăvit de o boală grea. Călugării, văzând pe iubitul lor stareț că este atât de bolnav, s-au întristat cu toții – căci îl aveau la mare evlavie, ca pe un adevărat Părinte duhovnicesc – și cu mare durere de inimă se rugau lui Dumnezeu ca să-i mai lungească viața spre folosul de obște al lor. Dar el, slăbind din zi în zi, într-una din zile a adormit în Domnul și s-a făcut în mănăstire plângere mare pentru moartea lui.

Dar – o, minunile Tale, Hristoase Dumnezeu! – a doua zi după ce murise, când deja începuseră a se face pregătirile pentru înmormântare, el s-a trezit din moarte ca dintr-un somn și, ațintindu-și ochii în podul casei, șoptea niște cuvinte neîncheiate. Călugării puneau urechea la gura lui să asculte, dar nu înțelegeau nimic din cele ce șoptea el. Iar când s-a trezit mai tare, a început a zice cu glas către călugării care erau în jurul lui: „Unde sunt cele două bucăți de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”. Apoi zicea: „Cine mi-a luat cele două bucăți de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”. Călugării se uitau unii la alții cu mirare mare și nu știau ce să răspundă. Atunci unul dintre ei a îndrăznit a-l întreba pe cuviosul stareț: „Părinte, sfinția ta nu știi că ieri pe la ceasul acesta ai murit? Era ceasul al patrulea din zi” (ora 10 dimineața, cum este la noi astăzi). Iar el a zis: „Da, știu că am murit, dar nu știu în ce ceas anume”. Iar ei i-au zis din nou că era pe la ceasul acela. Apoi au adăugat: „Dacă știi, Părinte, că ai fost mort, apoi tare te rugăm să ne spui nouă, fiilor tăi, unde ai fost atâtea ceasuri și ce ai văzut acolo?”.

Atunci el, deșteptându-se ca dintr-un somn greu, a zis: „Părinții mei, iată ce vă pot spune: de aș avea minte de înger și înțelegere de heruvim, nu aș putea să vă povestesc cu de-amănuntul cele ce am văzut și am auzit eu acolo. Dar totuși din cele ce Prea Bunul Dumnezeu îmi va ajuta să țin minte, vă voi spune”. Și a început așa:

„Ieri, când am slăbit foarte tare și mi s-a apropiat ceasul morții, mulți dintre voi erați împrejurul patului meu. Tot atunci a sosit și o ceată mare de diavoli, în feluri și feluri de chipuri, și foarte, foarte grozave și urâte. Unii din ei boncăneau ca taurii, alții nechezau asemeni cailor, alții guițau ca porcii, alții lătrau ca câinii, alții urlau ca lupii, alții răcneau ca leii, alții croncăneau ca corbii, alții cântau ca cocoșii, alții șuierau ca șerpii și, în sfârșit, făceau fel de fel de glasuri groaznice. Toți aceștia, înconjurând patul meu, așteptau ieșirea sufletului meu din trup și strigau

către mine: «Nu te-ai mântuit! Al nostru ești, căci nu ai făcut destulă pocăință pentru păcatele tale cele din lume!». Și câtă vreme vă vedeam pe voi, Părinților, în jurul meu, parcă nu mă temeam așa tare, căci mă gândeam că mă veți ajuta să nu mă ia aceia. Dar deodată pe voi nu v-am mai văzut, am rămas singur și îndată am sărit din trup afară. Iar aceia m-au prins și au început a mă bate și a mă chinui groaznic. Unii mă împungeau cu coarnele, alții mă mușcrau cu dinți ca de leu, alții mă înțepau cu limbi ca de șarpe, alții turnau peste mine borături urâte, alții mă împungeau cu sulițe de foc, alții mă legau cu funii de foc și mă târau peste niște râpi.

Iar eu, săracul de mine, văzându-mă în atâta primejdie și chinuri, mi-am adus aminte că în viața mea am cinstit mult pe Prea Sfânta Fecioară Maria și pe Apostolii lui Hristos, Andrei și Ioan Evanghelistul. Deci atunci am început a striga din toate puterile la Maica Domnului și la cei doi Apostoli ai Domnului. Iar mulțimea aceea nemăsurată de draci, în timp ce au strigam, m-au dus până la o prăpastie foarte mare și nespus de adâncă, pe fundul căreia se auzea clocotind un râu de foc care fierbea cu smoală și catran, și mii de capete de oameni se vedeau în acel foc țipând cu mare disperare. Lățimea acestei prăpastii mi se părea că este numai de o aruncătură de piatră, dar adâncimea ei auzeam că este până la iad. Iar pe când mulțimea aceea de diavoli mă împingea mereu să mă dea și pe mine în acea prăpastie groaznică, eu strigam neconținut, din răspuțeri: «Maica Domnului, nu mă lăsa!». Și iarăși: «Sfinților Apostoli ai Domnului, Andrei și Ioan, nu mă lăsați!». Și strigând eu astfel din toată puterea, deodată s-a făcut peste acea prăpastie înfricoșată un podeț foarte îngust, ca de o palmă, spre care unii draci mă trăgeau, spunându-mi: «Sau te aruncăm în prăpastia aceasta, sau să te sui pe punte și să treci, dacă poți!». Iar mie îmi era mare frică și de una, și de alta, și tot mă smuceam din mâinile lor și strigam: «Maica Domnului, nu mă lăsa! Sfinților Apostoli ai lui Hristos, Andrei și Ioan, nu mă lăsați!»; și eram

peste măsură în osteneală și frică mare, căci de nicăieri nu vedeam nici o izbăvire.

Dar deodată s-a ivit o lumină mare, venind dinspre răsărit, și am văzut o femeie îmbrăcată în alb, care strălucea ca soarele, purtându-se pe un nor prealuminos, iar de-a dreapta și de-a stânga ei se aflau cei doi Apostoli ai lui Hristos, Andrei și Ioan Evanghelistul, în mare slavă fiind. Și când au ajuns aproape de mine Maica Domnului și dumnezeieștii Apostoli, n-am mai văzut pe nici unul dintre diavoli. Iar Maica Domnului a zis către Sfinții Apostoli: «Ioane și Andrei, Apostoli ai lui Hristos, luați acest suflet și îl duceți pe el până la raiul desfătării, căci prieten al meu a fost în viața sa, și slugă adevărată a lui Hristos, Dumnezeuul meu!». Și apoi pe Maica Domnului nu am mai văzut-o.

Iar cei doi Apostoli, bătrâni și cu cuviință dumnezeiască împodobiți fiind, m-au luat și mi-au zis: «Suie-te pe podul acesta de deasupra prăpastiei și nu te teme, căci noi suntem cu tine!». Iar eu, văzând adâncimea cea nemăsurată a prăpastiei aceleia și îngustimea acelei punți, și totodată auzind huietul și țipătul cel mare ce venea din fundul ei, mă temeam și rugam pe Sfinții Apostoli să nu mă lase să cad de acolo. Iar ei mi-au zis din nou: «Nu te teme, frate, că ești cu noi!». Și așa am început a merge pe punte, unul din apostoli fiind înaintea mea, iar altul sprijinindu-mă din urmă, și așa am trecut puntea aceea plină de nespusă groază. Și am ajuns îndată la capătul de dincolo.

Acolo am văzut un arap ce mi se părea că este până la nori cu înălțimea și care stătea aproape de capătul podului aceluia îngust. Arapul acela avea fața precum cerneala, ochii înfricoșați și strâmbi, iar din gura lui ieșea pară de foc; mâna stângă o avea umflată ca un stâlp gol și o ținea deasupra prăpastiei aceleia, iar dreapta lui era zgârcită de tot. Și văzându-mă pe mine, a început a scrâșni din dinți și a zice: «Ai scăpat din mâinile mele, dar nu voi înceta de a duce ispите asupra călugărilor din mănăstirea ta! Dacă nu te-am căpătat pe tine,

apoi măcar pe ucenicii tăi mă voi sârgui a-i pierde!». Iar după ce am trecut de arapul acela, eu am întrebat pe Sfinții Apostoli care mă duceau: «Domnii mei, cine este arapul acela așa de înalt și de groaznic la vedere?». Atunci Sfântul Apostol Andrei mi-a zis: «Ai auzit de la marele apostol Pavel de domnul puterii văzduhului (*Efeseni* 6, 12)?». Am zis: «Da». Iar el a zis: «Acesta este, satana». «Dar prăpastia aceasta ce este?». Iar apostolul Andrei a zis: «Acesta este gura iadului, care înghite pe toți cei ce au greșit și au murit nepocăiți de păcatele lor». Apoi am mai întrebat pe apostolul: «De ce arapul are mâna stângă umflată și o ține în văzduh deasupra acelei prăpăstii?». Și a zis apostolul: «Iată de ce: câți se urcă pe podul acesta îngust și nu sunt pregătiți sufletește cu faptele bune, el numai ce îi ia de pe pod și îi aruncă jos, în gura iadului. Iar dreapta lui este zgârcită, căci el este străin de lucrarea celor drepte».

Și după ce am trecut de acela care se chema domnul puterii văzduhului și satana, apoi deodată s-a înfățișat înaintea noastră o câmpie foarte frumoasă, cu miliarde de feluri de flori preabine-mirositoare; unele dintre ele erau galbene, altele roșii, altele vișinii, altele albastre, altele albe, altele stacojii, altele roze, și ieșea din ele o mireasmă care nu se poate spune. Noi mergeam ușori prin văzduh, pe deasupra acelor flori și ierburi preaminunate, când deodată am văzut în acea câmpie luminoasă mii și mii de cete de copii mici cu aripi de aur, care zburau pe deasupra acelor ierburi înflorite atât de minunat și cântau cu versuri preadulci: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Lui». Și oriunde ne uitam, vedeam tot cete și cete de acești minunați copii înaripați, zburând foarte lin și cântând. Noi însă mergeam repede, căci să știți, frații mei, că sufletele după ce ies din trup, ies ca gândul și ca fulgerul, după cea scrisă: «Alerga-vor în grabă și mai repede ca razele fulgerului se vor întoarce».

Și așa zburând noi peste acea câmpie preaînveselitoare, deodată în mijlocul ei am văzut un bătrân foarte minunat, cu

barbă albă, strălucind ca soarele și având veșminte foarte luminoase pe el. Iar copiii aceia zburau împrejurul lui, el îi blagoslovea și apoi plecau cântând și lăudând pe Dumnezeu. Atunci eu am întrebat pe Sfântul Ioan Evanghelistul: «Sfinte Ioane, cine este acel bătrân așa de luminat și minunat, și cine sunt acești copii așa de frumoși și nevinovați, cu aripi de aur, care cântă aici fără de încetare spre slava lui Dumnezeu?». Iar Sfântul Ioan a zis: «Fiule, vei fi auzit de Avraam Patriarhul, care a câștigat mare cinste de la Dumnezeu pentru credința și faptele lui. Acesta este Avraam și sânul lui, de care ai auzit din Sfânta Evanghelie. Iar acești copii preafrumoși sunt sufletele care, din mila lui Dumnezeu, s-au învrednicit a intra aici, în sânul lui Avraam». Apoi a zis: «Trebuie să mergem și noi să ne închinăm Prea Fericitului Patriarh Avraam». Și am mers, și când am ajuns la preaminunatul acela bătrân, Patriarhul Avraam, ne-am închinat lui; el a sărutat pe frunte pe cei doi apostoli, iar aceștia i-au sărutat mâna. Și a întrebat Avraam Patriarhul: «Unde duceți acest suflet?». Iar ei au zis: «Poruncă avem de la Mântuitorul Hristos și de la Maica Domnului să-l ducem până la Raiul desfătării». Atunci m-a blagoslovit și pe mine acel sfânt Patriarh și m-a sărutat pe creștetul capului.

Și așa ne-am despărțit și am început a merge mai departe cu Sfinții Apostoli. Și zburând așa printre acele frumuseți de câmpii înflorite, am ajuns la niște ziduri preaminunate, cu temelie de aur și cu nespasă frumusețe împestrate în mii de culori preasclipitoare; la un loc al zidului am dat de niște porți în chipul fulgerului, care atâta luminau, încât se părea că răsare soarele din ele. Și la acele porți erau păzitori niște tineri preafrumoși la vedere și preaveseli la fețe, îmbrăcați cu veșminte asemenea safirului și cu cingători în multe culori, asemenea curcubeului, care străluceau slobozind raze prealuminate; ei purtau paveze de aur în mâinile lor, iar când ne-am apropiat de porți, au întrebat acești minunați tineri pe Sfinții Apostoli: «Unde duceți acest suflet?». Iar ei au zis: «Avem

poruncă să-l ducem până la Raiul desfătării». Și atunci porțile singure s-au deschis și am intrat și noi prin ele. Iar trecând de ele, am dat de niște frumuseți, cu livezi și pometuri ca stelele cerului de multe și felurite, încât nimeni din oameni nu le poate spune cu de-amănuntul frumusețea lor. Și pomii din livezile acelea mi se păreau că saltă și cântă. Iar sub fiecare pom era câte un cort preaminunat, iar în cort o masă de aur și un scaun numai de aur; și la fiecare masă ședea câte un om tânăr și preafrumos, ca în vârstă de 30 de ani, și pe masă avea numeroase bucate și cântăreți cerești de multe feluri. Dar foarte mă minunam văzând că nici pomii aceia nu erau la fel, nici mesele, nici scaunele și nici bucatele sau băuturile de pe mese. Pe la rădăcinile acelor pomi mi se părea că curg izvoare limpezi ca cristalul. Și în acele livezi erau nenumărate feluri de flori preaminunate și parfumate cum nu se poate spune, căci nici una dintre ele nu semăna cu cele de pe pământ. În ramurile acelor preafrumoși pomi cântau mii și mii de păsări melodii și versuri nemaiauzite în lumea pământescă, iar floarea aripilor acelor păsări nimeni din oameni nu o poate povesti. Și când am început să ascult cântările lor, am înțeles că unele dintre ele cântau versuri din *Psalmi*, iar altele ziceau: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Lui». Altele ziceau: «Fericită este calea întru care mergi acum, suflete!», iar altele: «Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului», și alte cântări dumnezeiești, cum nu se pot spune. Și foarte mă minunez și de negrita lor frumusețe, și de dulceața cea veselitoare a cântărilor lor. Dar iar mă mai minunam pentru că nici pomii aceia nu semănau unul cu altul, fiecare având roadele altfel, și frunzele altfel, și înflorind altfel. Și ieșea din pomii aceia și din florile și roadele lor o mireasmă nespūsă și preacurată. Dar nici păsările care cântau în acei pomi nu semănau unele cu altele, căci la un pom erau păsări albe, la altul albastre, la altul cafenii, cărămizii, vișinii, verzi, și cum am zis, numai Unul Dumnezeu și Ziditorul lor poate să le spună floarea frumuseții și deosebiri culorilor lor. Și nici în

corturile de sub pomi nu erau toate la fel; ci sub un pom era un cort de aur, sub altul de onix, sub altul de rubin, sub altul de ametist, de safir și alte pietre scumpe, cărora nici nu le pot spune numele lor. Și nici cântările păsărilor nu erau la fel în fiecare pom, ci cu mare meșteșug și frumuseți negrăite se deosebeau unele de altele.

Și văzând eu atâta minune și frumusețe deosebită de la un pom la altul, am întrebat pe Sfinții Apostoli care mă conduceau: «Domnii mei și Sfinților Apostoli ai lui Hristos, pentru ce este atâta deosebire la frumusețile din livezile acestea?». Iar Sfântul Apostol Andrei mi-a zis: «Frate Cozma, ia seama că aceste păsări și acești pomi ce vezi aici nu sunt pieritoare și stricăcioase, asemeni celor de pe pământ; păsările acestea nu pot să mai moară vreodată, sau să aibă nevoie de hrană pieritoare. Hrana lor este darul Duhului Sfânt care mișcă limbile lor și le dă a grai, a cânta și a prooroci cele spre slava lui Dumnezeu, nu după cum voiesc ele, ci după cum voiește Duhul Sfânt. Și dacă te minunezi de felurimea și deosebirea frumuseților de aici, apoi adu-ți aminte de cuvântul Mântuitorului nostru din Sfânta Evanghelie, când a zis: *Să nu se tulbure inima voastră, că în casa Tatălui Meu sunt multe lăcașuri* (Ioan 14, 2-3). Aici este lucrul dreptății lui Dumnezeu, că fiecare are un lăcaș pregătit de Dumnezeu după măsura faptelor bune pe care le-a făcut în viața sa. Și fiindcă nu toți au avut aceeași măsură de fapte bune, ci unii mai mult, alții și mai mult, alții și mai mult, apoi și lăcașul lor cel veșnic și l-au împodobit după dragostea cu care au iubit pe Dumnezeu și s-au silit la lucrarea poruncilor Lui».

Apoi mergând noi prin acele livezi și pomaturi negrăite, am ajuns la un râu care curgea lin, cu o apă ca cristalul, și de pe malurile căruia porneau alte câmpii preafumos înflorite. Iar în preajma râului aceluia erau niște copaci înalți, minunați la vedere, și niște păsări mari și preafumoase, care cântau cu glasuri veselitoare, zicând: «Fericiti cei cărora li s-au iertat

fărădelegile și căroră li s-au acoperit păcatele!». Și auzind eu această cântare sfântă a lor, am întrebat pe Sfinții Apostoli: «Domnii mei, ce zic aceste minunate păsări?». Iar Sfântul Ioan a zis: «Frate Cozma, ai auzit că acestea viersuiesc cele ce le dă lor Duhul Sfânt. Deci ele prin Duhul Sfânt cântă din psalmi și vestesc că numai aceia au intrat în aceste desfătate grădini, căroră li s-au iertat fărădelegile și li s-au acoperit păcatele». Și am întrebat atunci pe Sfinții Apostoli: «Dar care păcate se iartă de Dumnezeu și care se acoperă?». Iar Sfântul Andrei a zis: «Se iartă numai acelea pentru care omul a făcut pocăință din toată inima sa, care au fost mărturisite cu umiliță duhovnicului, de s-a primit canon și dezlegare pentru ele de la duhovnic sau arhieru pe pământ. Iar unele din păcatele cele mici, pe care omul nici nu le-a cunoscut că sunt păcate, sau a uitat a le mărturisi, acelea se acoperă de mila lui Dumnezeu, ca nu cumva pentru acele prea mici păcate să nu poată omul ajunge aici. Noi știm din Sfânta Evanghelie că *nimic necurat nu va intra întru împărăția cerurilor (Efeseni 5, 5)*. Dar fiindcă *nimeni nu este fără păcat afară de Dumnezeu (Matei 27, 24; Ioan 8, 46)*, apoi nimeni nu ar putea intra aici dacă nu ar completa Dumnezeu cu mila Sa nedesăvârșirea omenească în fapta bună. Deci aceste păsări, pe care le auzi cântând: «Fericiti cei căroră s-au li iertat fărădelegile și li s-au acoperit păcatele!», vestesc prin viersuirea lor că aceste nenumărate suflete ce se veselesc aici, pe lângă pocăința lor și dezlegarea ce au primit-o prin duhovnicii Bisericii lui Hristos, au avut și unele mici păcate de care nu și-au dat seama și nu s-au pocăit, dar acelea s-au acoperit de negrăita milă și milostivire a lui Dumnezeu, spre a nu fi ele oprite să ajungă în dulceața și desfătarea locului acestuia». Atunci am spus Sfinților Apostoli ai lui Dumnezeu: «Domnii mei, cred că aici este Raiul desfătării, unde aveți poruncă să mă duceți». Și a zis Sfântul Apostol Andrei: «Nu știi ce zici, frate, căci abia am ajuns la pământul celor blânzi, de care ai auzit în Sfânta

Evangelhie zicându-se: *Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul (Matei 5, 5) ».*

Și încă vorbind noi, am zburat ușor peste râul acela minunat, și trecând de cea parte, peste câmpii cu livezi de negrăită frumusețe, am ajuns la alte zidiri preaminunate, care covârșeau cu neasemănarea pe cele ce le văzusem mai înainte. Căci împestritura și meșteșugul cu care era zidit acest zid, făcut numai din pietre scumpe, nu poate limbă de om să le povestească. Și apoi, ajungând la alte porți preafrumoase și cu strălucire negrăită, care luminau ca fulgerul în toate părțile, paznicii lor, niște îngeri cu strălucire dumnezeiască nepovestită, au întrebat pe Sfinții Apostoli: «Sfinților Apostoli ai lui Hristos, Dumnezeu nostru, unde duceți acest suflet?». Iar ei au răspuns: «Poruncă avem de la Mântuitorul, prin Prea Sfânta Sa Maică, să-l ducem până la Raiul desfătării». Și atunci acele sfinte și preaminunate porți, care fulgerau cu niște străluciri asemenea safirului, s-au deschis singure. Și trecând noi de ele, am văzut niște munți de aur și o mare ca cristalul, foarte luminată, iar în dreapta noastră am văzut un palat care avea 12 temelii din 12 mărgăritare, și 12 uși, fiecare fiind tăiată dintr-un mărgăritar preaminunat; iar acoperișul aceluia palat era asemenea cu aurul, dar strălucea de mii de ori mai mult. Și mi se părea că acest palat are lungime și lățime nemăsurat de mari. Dar nu am văzut acolo nici om, nici fiară, nici pasăre, nici vreun înger. Și era acolo o frumusețe pe care nici mintea de înger nu o poate povesti, o liniște negrăită și o lumină neasemănată față de cea de pe pământ, care se zicea că vine direct de la lumina dumnezeieștii slave. Și am întrebat iar pe sfinții mei îndrumători: «Domnii mei, ce este și al cui este acest palat negrăit cu frumusețea?». Iar dumnezeiescul Ioan Evanghelistul mi-a zis: «Acesta este palatul Noului Sion, pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos îl va da Sfinților Săi Apostoli după Judecata cea de apoi, ca o răsplătire a ostanelilor lor în predicarea Evangheliei și pentru mila Sa cea negrăită».

Și încă vorbind noi, am ajuns la un munte preaminunat de aur curat, care strălucea în jurul său cu negrăită lumină și avea sub el un tunel preafumos și prealuminat, care se părea că străbate până dincolo de el. Însă acel tunel nu era precum cele de pe pământ, ci foarte înalt și prealuminat, cu foarte mare lărgime, de mi se părea că și un oraș mare ar încăpea în el. Și când am ajuns noi acolo, tocmai era pusă o masă mare și foarte lungă, ce se întindea de la un capăt până la altul al tunelului aceluia; iar masa aceea era dintr-un fel de piatră scumpă numită *Romneon*. Și stăteau la ea o mulțime de oameni tineri și preafrumoși la vedere, pe scaune de aur curat. Pe masă, se vedeau vase de aur curat cu bucate cerești nemaivăzute pe pământ. Și toți cei de la masa aceea cântau și slăveau pe Dumnezeu cu o cântare duhovnicească preafrumoasă. Din văzduh se auzeau cântări îngerești și o mireasmă a Duhului Sfânt stăpânea peste tot.

Iar când am ajuns noi acolo, toți cei de la masă s-au sculat în picioare și ne-au primit cu veselie duhovnicească, iar mie mi-au spus: «Bine ai venit, iubite frate întru Hristos!». Apoi am auzit un glas zicând: «Lăsați să stea și acesta la masă!». Și îndată cu cuvântul au venit niște tineri preafrumoși, care ne-au pus scaune de aur și ne-am așezat. Pe când ședeam astfel, uimit de cântările duhovnicești care se auzeau în văzduh, privind în jurul meu am început a cunoaște pe unii din cei ce erau la masa aceea, și foarte mult mă bucuram că i-am întâlnit acolo. Am cunoscut pe unii care au fost chiar la palaturile împărătești, pe alții care au fost oameni cu frică de Dumnezeu în cetatea Constantinopolului, pe alții din rândurile ostașilor, pe alții din cinul preoțesc și călugăresc, și foarte mă minunam cum au ajuns ei aici. Și am stat la această masă hrănindu-mă cu negrăită hrană duhovnicească din cântările ce le auzeam. Atunci Sfântul Apostol Andrei mi-a spus: «Frate Cozma, numai până aici am avut a merge, căci de aici înainte se începe Raiul desfătării, pe care nu acum, ci după o vreme îl vei vedea». Și îndată am auzit un glas în văzduh: «Luați de aici pe starețul Cozma și duceți-l

înapoi în trup, căci foarte îl plâng fiii lui cei duhovnicești! Iar în locul lui să aduceți pe monahul Atanasie de la monastirea lui Traian!». Și îndată dumnezeieștii apostoli s-au sculat de la masa aceea și mi-au zis: «Frate Cozma, iată că Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a milostivit spre fiii tăi duhovnicești și pentru rugăciunile și lacrimile lor te vom întoarce la monastirea ta, spre folosul de obște al lor și al altor multe suflete. Dar cu mila Domnului vei ajunge din nou aici și la Raiul desfătării, când va binevoi Domnul». Și așa ne-am luat rămas bun de la veseliea cea duhovnicească ce era la masa aceea, și toți ne-au salutat cu evlavie la plecare și mi-au spus: «Iubitul nostru frate, să fie voia Domnului cu noi. Amin».

Și apoi îndată am zburat ca fulgerul pe alte căi, nemaivăzute mai înainte, până ce am întâlnit în calea noastră niște iezere cu munci negrăite: unul era cu foc nestins, și se auzeau din el țipete și vaiete înfiorătoare, altul cu întuneric groaznic, altul cu gheață și cu frig de neîndurat, altul cu viermi neadormiți și cu șerpi de foc. Nenumărate suflete se chinuiau în acele iezere, cărora nu li se vedea marginea și nici nu li se știa adâncimea. Trecând astfel pe acolo, am cunoscut din vedere pe unii din cei de pe pământ, care și-au petrecut viața în răutăți și care, văzându-mă cu Sfinții Apostoli, mă rugau foarte mult să îi ajut să scape de acolo. Iar eu mă înfricoșam foarte tare și tremuram numai la vederea lor, și de nu ar fi fost Sfinții lui Dumnezeu Apostoli cu mine, apoi mi se părea că aș fi murit de groază. Și a zis Sfântul Ioan: «Vezi, frate Cozma, ține minte, căci ai a le povesti pe acestea celor ce trăiesc pe pământ!».

Și așa vorbind noi, am ajuns iar la câmpiile acelea înflorite unde era Avraam, și iar ne-am dus pe la acel Fericit Patriarh. Când ne-a văzut acesta, ne-a întrebat: «Dar v-ați întors?». Și a zis dumnezeiescul Ioan Apostolul: «Așa, căci porunca Domnului este să-l ducem în trup, ca să mai viețuiască o vreme pe pământ, spre folosul de obște al ucenicilor săi». Și atunci Părintele Avraam, auzind că Sfinții Apostoli mă duc

iarăși la mănăstirea mea, a zis către ei: «Lăsați-l să-i dau și eu ceva spre ajutor!». Și mi-a dat trei bucăți de pâine albă foarte curată și un pahar de aur plin cu vin preabine-mirositor, zicându-mi: «Ia, frate Cozma, această hrană spre întărire și folos!». Atunci eu am muiat în paharul cel de aur o bucată de pâine și astfel am mâncat-o; apoi am băut și vinul acela tot, și atâta de dulce a fost acea hrană și băutură, încât a străpuns toate simțirile inimii mele, aducându-mi o veselie duhovnicească de nedescris. După aceea, luând eu cele două bucăți de pâine albă curată, foarte mă bucuram că vi le voi aduce vouă aici, pe pământ. După aceea Avraam Patriarhul a îmbrățișat și a sărutat pe apostolii lui Hristos pe frunte, iar pe mine m-a blagoslovit sărutându-mă pe cap, și așa am plecat prin acele câmpii înflorite, în timp ce milioane de copii cu aripi de aur ne petreceau cu cântări duhovnicești care nu se pot vorbi.

Și după ce am trecut acele câmpii, am întrebat pe Sfinții Apostoli: «Domnii mei, dar acest loc, unde este atâta frumusețe și cântare îngerească, cum se numește?». Iar ei au zis: «Frate Cozma, ți-am mai spus că este sânul lui Avraam, iar acele milioane de copii cu aripi de aur sunt sufletele celor drepecți care, prin mila cea negrăită a lui Dumnezeu, s-au învrednicit să intre aici».

Și încă vorbind noi, am ajuns iar la acel uriaș care mi se spusese că este satana și domnul puterii văzduhului. Iar acela, văzându-ne pe noi, s-a dat în lături, dar clătina cu capul și scrâșnea cu dinții asupra mea, zicând: „Ai scăpat acum din mâinile mele și ai aflat taine mari. Dar nu voi înceta de a aduce asupra ta și asupra mănăstirii tale războaie, până ce încă vei mai fi pe pământ!». Atunci Sfinții Apostoli au zis către mine: «Frate Cozma, nu avea nici o grijă! Numai să ai frică de Dumnezeu și să-L iubești pe El din toată inima, și pe Prea Sfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, să o ai ocrotitoare ție și mănăstirii tale. Căci ea are mare cinste și mare putere dată de Fiul ei, Hristos Dumnezeuul nostru, și rugăciunile ei sunt mai puternice

decât ale tuturor Sfinților. Deci să sfătuiști pe ucenicii tăi călugări ca pururea să o laude pe ea și prin ea să ceară milă de la Hristos, Dumnezeu și Mântuitorul nostru».

Acestea vorbind noi, iată că ne-am aflat aici și am revenit în trup. Iar dumnezeieștii apostoli ai lui Hristos, binecuvântându-mă, s-au făcut nevăzuți. Deci ceea ce căutam în sânul meu erau cele două bucăți de pâine pe care mi le dăduse Sfântul Patriarh Avraam, împreună cu aceea pe care am mâncat-o acolo și cu vinul pe care l-am băut din paharul cel de aur. Dar vă rog, duceți-vă repede la mănăstirea lui Traian [care era aproape de mănăstirea lui] și să vedeți ce face monahul Atanasie!».

Și ducându-se ucenicii, l-au aflat că tocmai atunci murise și îl duceau pe o nășălie la biserică. Întorcându-se ei, au spus aceasta iubitului lor stareț, iar el a plâns de bucurie, zicând: „Eu am văzut fericirea care îl așteaptă pe el acolo”.

După aceasta, fericitul stareț Cozma s-a făcut desăvârșit sănătos, spre bucuria cea mare a ucenicilor lui, și apoi monastirea Traian din apropiere de bunăvoie a trecut sub conducerea lui. Și așa a condus el la calea mântuirii pe monahii din amândouă monastirile vreme de încă 30 de ani, după care s-a mutat la veșnicele lăcașuri pe care le văzuse mai înainte, prin dumnezeiasca iconomie.

(Acest cuvânt s-a prelucrat după *Prologul* de pe luna octombrie și după povestirea unui fericit dascăl care a trecut la Domnul.)

SFÂRȘIT ȘI LUI DUMNEZEU LAUDĂ !

CĂRȚI APĂRUTE LA EDITURA SCARA

- Slobodan Mileusnici, *Ruinele Ortodoxiei, Iugoslavia 1991 - 2000*
- ***, *ROMFEST 2000 – Întâlnirea românilor de pretutindeni* (catalog cu conferințele și studiile manifestării)
- Părintele Nicolae Grebenea, *Amintiri din întuneric*
- Dumitru Bordeianu, *Mărturisiri din marginea disperării*
- Părintele Liviu Brânzaș, *Raze din catacombă*
- Radu Gyr, *Poezii/Pesme*, ediție bilingvă
- Constantin Papanace, *Mică antologie aromânească*
- Fritjof Tito Colliander, *Calea Asceților*
- Ivan Ostrumov, *Istoria Sinodului de la Ferrara – Florența*
- Firmilian Gherasim, Ion Vlăducă, *Ortodoxia și eroarea evoluționistă*
- Florin Stuparu, *1848. Anarhia democratică*

ÎN PREGĂTIRE LA EDITURA SCARA

- SCARA, revista de oceanografie ortodoxă, Treapta a VIII-a
- Sfântul Iustin Popovici, *Biserica Ortodoxă și ecumenismul*
- Teodorit, Episcop al Kirului, *Zece cuvinte despre dumnezeiasca Pronie*
- Florica Elena Laurențiu, *Poveștile Cocostârcului Alb*
- Sfântul Nicolae Velimirovici, *Omilii*
- Sfântul Ioan Damaschin, *Logica (Dialectica)*

DIFUZARE
S.C. SUPERGRAPH S.R.L
tel. 336.79.13
e-mail: sophia@fx.ro